

BEGROTING

2020-2023

Raadsvergadering d.d. 5 november 2019
Agenda nr.

Onderwerp: Ontwerpbegroting 2020-2023

Aan de raad.

Rekening houdende met de effecten van de meicirculaire werd in de kadernota van 2019 een structureel tekort voorspeld van bijna € 1 miljoen. Bij de behandeling van deze nota heeft Uw raad een aantal besluiten genomen met een gunstige structurele doorwerking, waardoor wij onze prognoses konden bijstellen met bijna € 250.000,-. Uiteindelijk resteerde er dan toch nog een tekort van afgerond € 750.000,-. De ontwerpbegroting voor de planjaren 2020-2023, die wij U nu ter vaststelling aanbieden, laat een aanzienlijk beter beeld zien. De begroting is bij bestaand beleid duurzaam sluitend, mits alle taakstellingen tot de beoogde financiële omvang worden ingevuld. In deze begrotingspositie worden de structurele lasten door structurele baten afgedekt.

Binnen de vigerende begrotingskaders is er op dit moment geen ruimte voor nieuwe beleidstoevoegingen. Met name in het planjaar 2020 willen wij ons dan ook vooral concentreren op het daadwerkelijk realiseren van alle investeringen en prioriteiten, waarvoor de raad in de afgelopen jaren kredieten en (structurele) exploitatiebudgetten beschikbaar heeft gesteld. Voor wat betreft de kapitaalwerken gaat het globaal om een bedrag van bijna € 15,8 miljoen en daarbij moeten de investeringen, die in het beleidsplan zijn voorzien voor de planjaren 2019 tot en met 2023, nog worden opgeteld. Wij doelen bijvoorbeeld op de bouw van het kindcentrum Berg, dat een bedrag vergt van € 3,2 miljoen en op de investeringen in het rioolstelsel, waarmee een bedrag van € 7,2 miljoen is gemoeid in deze planperiode. Totaal dus een investeringsomvang van meer dan € 26 miljoen. Dat staat vast, want de dekking is verzekerd.

Maar onze ambities reiken nog verder. Zo heeft de raad onder meer ook kredieten gevoteerd voor de ontwikkeling van een gebiedsvisie voor de Plenkertstraat en voor de opstelling van een parkeerbeleids- en mobiliteitsplan. De uitvoering van deze plannen en van alle andere in het coalitieakkoord verwerkte prioriteiten vergen aanvullende middelen, die op dit moment nog niet beschikbaar zijn, maar die er in onze optiek wel moeten komen. Wij realiseren ons daarbij nadrukkelijk dat haalbare businesscases alleen kunnen ontstaan wanneer wij erin slagen om ook externe financieringsstromen aan te boren. Daarin zullen wij de komende jaren veel energie moeten steken. Zodra zich concrete plannen aandienen, die economisch en strategisch van belang zijn en die wij met een eenmalige substantiële bijdrage haalbaar kunnen maken, vindt er een terugkoppeling naar Uw raad plaats. Naast het verder uitbouwen van onze economische kracht staan ook het versterken van de sociale basis, investeren in duurzaamheid en het verbeteren van de onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte centraal. In de diverse programma's is uitvoerig beschreven hoe wij dit willen aanpakken.

Het uitvoeren van onze ambitieuze agenda blijven wij koppelen aan een verantwoord en vooral solide financieel beleid. Omdat wij voor ongeveer 50% afhankelijk zijn van het verloop van de algemene uitkering en omdat de besluitvorming over de invulling van de taakstelling Polfermolen nog niet is afgerond, herhalen wij ons devies van vorig jaar, dat wij zeer behoedzaam met onze financiële middelen moeten omgaan. Wij willen niet in een situatie terecht komen, waarin wij voor het structureel op orde krijgen van onze gemeentelijke financiën gedwongen worden om maatregelen te nemen die onze inwoners en toeristen diep raken. Het op grote schaal afschaffen van subsidies en/of het doorvoeren van forse lastenverhogingen zijn de meest sprekende voorbeelden in dit verband. Nu kunnen wij de stijging van de lastendruk nog beperken tot 3% voor de Onroerende zaakbelastingen en tot 1,5% voor de rioolheffing. De afvalstoffenheffing kunnen wij de komende jaren zelfs nog bevriezen op € 120 per perceel per jaar. Verder gaan wij ervan uit dat de toeristische heffingen de komende jaren niet verhoogd hoeven te worden.

Autorisatie en opzet van de begroting.

Met deze begroting autoriseert Uw raad het college op het niveau van de programma's voor het doen van uitgaven. Dat geldt ook voor nieuw beleid, met dien verstande dat de raad bij de begrotingsbehandeling kan besluiten dat voor bepaalde investeringen een separate kredietaanvraag moet worden gedaan. Dit is geregeld in artikel 5, lid 2 van de Financiële verordening gemeente Valkenburg aan de Geul 2019.

De behandelprocedure van de begroting.

Donderdag 3 oktober 2019:

De begrotingsdocumenten worden aangeleverd en openbaar bekend gemaakt.

Maandag 14 oktober 2019, 9.00 uur:

Indiening van de informatieve vragen.

Vrijdag 18 oktober 2019, 17.00 uur:

Beantwoording van de informatieve vragen.

Woensdag 23 oktober 2019:

Technische behandeling van de begrotingsdocumenten in de commissie EFTR, waarbij ook vervolgvragen gesteld kunnen worden over de beantwoording van de informatieve vragen. Het voltallige college zal hierbij aanwezig zijn.

Dinsdag 5 november 2019:

Openbare behandeling en vaststelling van de begroting 2020-2023. Over de wijze van behandeling van de begroting moeten in het presidium nog afspraken gemaakt worden.

Communicatie.

De begroting 2020 plaatsen wij op de gemeentelijke website. Bij de presentatie is ook de pers geïnformeerd. Uiteraard benutten wij de passende gemeentelijke communicatiemiddelen om onze inwoners en ondernemers te informeren over deze begroting en de behandeling ervan in de raad.

Onze voorstellen.

Wij vragen Uw raad om de begroting voor de planjaren 2020-2023 vast te stellen.

Het college van burgemeester en wethouders van Valkenburg aan de Geul,

w.g.

L.T.J.M. Bongarts
gemeentesecretaris/algemeen directeur.

w.g.

dr. J.J. Schrijen
burgemeester.

Inhoudsopgave.

De begroting

Hoofdstuk 1	Het programmaplan: de te realiseren programma's.	5
1.1	Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving	5
1.2	Programma Toerisme en economie	9
1.3	Programma Sociaal domein	17
1.4	Programma Ruimtelijk domein	33
1.5	Programma Algemene taakvelden	49
Hoofdstuk 2	De paragrafen.	73
2.1	Lokale heffingen	73
2.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	81
2.3	Onderhoud kapitaalgoederen	85
2.4	Financiering	89
2.5	Bedrijfsvoering	93
2.6	Verbonden partijen	99
2.7	Grondbeleid	115

De financiële begroting

Hoofdstuk 3	Het overzicht van baten en lasten.	117
Hoofdstuk 4	De uiteenzetting van de financiële positie.	123
Hoofdstuk 5	Het vaststellingsbesluit en de programma-autorisatie.	129
Bijlagen	Diverse overzichten.	131
	1. Meerjarenraming op taakveldniveau planjaren 2020-2023 bij bestaand beleid;	
	2. Overzicht incidentele baten en lasten per programma	
	3. Overzicht structurele mutaties reserves	
	4. Overzicht investeringen gesplitst naar nut	
	5. Reserve- en voorzieningenbeleid	
	6. Meerjarig verloop reserves en voorzieningen	
	7. Resterende prioriteiten coalitieakkoord	

Hoofdstuk 1: Het programmaplan: de te realiseren programma's.

§ 1.1 Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving.

Bestuurlijk verantwoordelijk	:	Dhr. dr. J.J. Schrijen
Ambtelijk verantwoordelijk	:	Dhr. ing. B.F.H. Mennens

Omschrijving programma.

In dit programma wordt ingegaan op de verantwoordelijkheid van de gemeente voor de integrale veiligheid, zoals openbare orde en crisis- en rampenbestrijding. Hierin hebben ook ondernemers en bewoners een eigen verantwoordelijkheid. Iedereen moet veilig zijn en zich veilig kunnen voelen. Bij activiteiten die door de samenleving zelf worden geïnitieerd, wordt nagegaan hoe de gemeente deze initiatieven meer kan ondersteunen of bewoners en ondernemers kan activeren om zelf actie te ondernemen

Thema's programma.

Dit programma bestaat uit het thema Openbare orde en veiligheid.

Thema: Openbare orde en veiligheid.

De ambitie van de gemeente is om de veiligheid van bewoners en bezoekers op straat en in de leefomgeving te waarborgen en daar waar nodig te verhogen. Tevens wil de gemeente ernstige vormen van (horeca)overlast en onveiligheid voorkomen. Om hieraan invulling te kunnen geven zijn de volgende beleidsnota's opgesteld en ter hand genomen:

- Integraal Veiligheidsplan 2018-2021;
- Uitvoeringsprogramma IVP 2018-2019;
- Omgevingsverordening 2019;
- Vergunningen, Veiligheid, Toezicht en Handhavingsplan (VVTH-plan) 2019-2023;
- Jaarlijks Toezicht en Handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP);
- Horecasanctiebeleid gemeente Valkenburg aan de Geul;
- Preventie- en handhavingsplan Jeugd, Alcohol en Omgeving 2015-2019;
- Samen op weg met het risicoprofiel Brandweer 2014.

Wat willen we bereiken?

- Een veilige woon- en leefomgeving;
- Een plezierig en veilig uitgaanscentrum;
- Het verbeteren van de naleving van de regels die gelden in de openbare ruimte;
- Het verbeteren van de naleving van de regels op het gebied van de brandveiligheid;
- Een adequate uitvoering en goede naleving van de Drank- en Horecawet;
- Het stimuleren van de eigen verantwoordelijkheid van zowel ondernemers als inwoners, zodat de leefomgeving veiliger wordt;
- Afdoende hulpverlening door de brandweer en voldoen aan de landelijke normen voor opkomst- en uitruktijden;
- Een optimaal afgestemde inzet van beschikbare capaciteit van de brandweer;
- Het stimuleren van maatregelen voor brandpreventie en zelfredzaamheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

De uitvoeringsprogramma's, zoals hierboven genoemd, worden uitgevoerd. Tevens zal met alle betrokkenen gewerkt worden aan het Integrale veiligheidsplan 2018-2021, waarin de volgende veiligheidsonderwerpen als prioriteit zijn aangewezen:

- Veilige woon- en leefomgeving;
- Horeca- en evenementenveiligheid;
- Ondernijning/aanpak georganiseerde criminaliteit.

Daarnaast zijn enkele strategische thema's benoemd, waaronder de aanpak van de jeugdoverlast, voertuigcriminaliteit, brandveiligheid en crisisbeheersing. In het Integraal Veiligheidsplan zijn indicatoren opgenomen over de misdaad- en incidentcijfers van de politie. Hierover wordt jaarlijks afzonderlijk aan de raad gerapporteerd.

Aandacht voor alle veiligheidsthema's.

De gemeente gaat door met de inzet op alle veiligheidsthema's. Daarbij is er aandacht en ruimte voor doorontwikkeling van de aanpak. Verder voeren we wettelijke taken uit en reageren we op incidenten en urgente vragen vanuit de samenleving.

Blijven samenwerken.

De gemeente gaat door met de regionale samenwerking op veiligheidsterrein. De belangrijkste regionale samenwerkingsverbanden zijn:

- Integraal IVP en bijbehorende Uitvoeringsprogramma's met Heuvelland gemeenten;
- Veiligheidshuis Maastricht Heuvelland: afstemming binnen de regio tussen partners uit de justitiële keten, de veiligheidsketen en de zorgketen met als doel het terugdringen van overlast, criminaliteit en huiselijk geweld;
- Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC): afstemming overheidspartijen ter bestrijding van de georganiseerde misdaad;
- Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg: afstemming en expertise op het gebied van vergunningverlening, toezicht, handhaving en milieuadvies;
- Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL): afstemming tussen ketenpartners ten aanzien van aanpak (gezondheids)risico's, rampen en crises;
- Burgernet: burgers helpen de politie bij opsporing verdachten;
- Regionaal overleg integraal toezicht (ROIT): afstemming werkzaamheden BOA's.

Verbonden partijen.

De volgende verbonden partijen dragen bij aan de uitvoering van dit programma:

- Veiligheidsregio Zuid-Limburg;
- Regionale UitvoeringsDienst (RUD) Zuid-Limburg.

Voor nadere informatie over deze partijen verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren.

Programma	Nr.	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland	Bron
1	1	Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 inwoners 12-17 jaar	2018	115	119	Stichting Halt
1	2	Winkeldiefstallen	aantal per 1.000 inwoners	2018	0,6	2,2	CBS
1	3	Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2018	3,3	4,8	CBS
1	4	Diefstallen uit woningen	aantal per 1.000 inwoners	2018	3,7	2,5	CBS
1	5	Vernielingen	aantal per 1.000 inwoners	2018	4,3	5,4	CBS

Wat mag het kosten?

	Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving <i>Lasten taakvelden</i>	<i>Realisatie</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020	<i>Planjaar</i> 2021	<i>Planjaar</i> 2022	<i>Planjaar</i> 2023
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.103.744	1.156.860	1.298.916	1.326.044	1.348.064	1.394.854
1.2	Openbare orde en veiligheid	862.980	1.061.642	992.163	994.630	997.165	999.772
	Totaal lasten	1.966.724	2.218.502	2.291.079	2.320.674	2.345.229	2.394.626

	Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving <i>Baten taakvelden</i>	<i>Realisatie</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020	<i>Planjaar</i> 2021	<i>Planjaar</i> 2022	<i>Planjaar</i> 2023
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	70.338	68.000	70.000	70.000	70.000	70.000
1.2	Openbare orde en veiligheid	111.174	105.320	100.320	100.320	100.320	100.320
	Totaal baten	181.512	173.320	170.320	170.320	170.320	170.320

	Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving <i>Saldo taakvelden</i>	<i>Realisatie</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020	<i>Planjaar</i> 2021	<i>Planjaar</i> 2022	<i>Planjaar</i> 2023
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-1.033.406	-1.088.860	-1.228.916	-1.256.044	-1.278.064	-1.324.854
1.2	Openbare orde en veiligheid	-751.806	-956.322	-891.843	-894.310	-896.845	-899.452
	Totaal saldo	-1.785.212	-2.045.182	-2.120.759	-2.150.354	-2.174.909	-2.224.306

Uitwerking speerpunten Coalitieakkoord.

Speerpunt 1: “In Valkenburg aan de Geul moet het veilig wonen en uitgaan zijn”.

Integraal Veiligheidsplan 2018-2021.

Het Integraal Veiligheidsplan 2018-2021 (IVP) heeft de raad op 11 december 2017 vastgesteld. Daarin wordt een drietal prioriteiten benoemd en zijn strategische thema's aangegeven, waar de komende vier jaar de nadruk op ligt. In het uitvoeringsprogramma, dat voor een periode van twee jaar wordt opgesteld, zal gedetailleerd worden aangegeven welke projecten worden uitgevoerd, die in relatie staan tot de prioriteiten.

Voor veel maatregelen en activiteiten die onder het IVP vallen, is voor de komende jaren al in de bekostiging voorzien. Dit geldt onder meer voor brandweezorg, crisisbeheersing, veiligheidsregio en de bestuurlijke aanpak van de georganiseerde criminaliteit. Het betreft doorlopende activiteiten, waaraan deels wettelijke verplichtingen ten grondslag liggen. Daarnaast is er een werkbudget begroot om veiligheidsprojecten uit te voeren. Uitgangspunt is om de uitvoering van het integraal veiligheidsplan binnen de huidige begrotingskaders (formatie en budgetten) te laten plaatsvinden.

Indien vanuit de uitvoering van het beleid blijkt dat dit uitgangspunt wijziging behoeft, zullen vanuit de uitvoeringsplannen onderbouwde voorstellen worden gedaan voor het bijstellen van de ambitie en het anders prioriteren van thema's. Indien nodig zal de raad om additionele middelen gevraagd worden.

De volgende 3 prioriteiten zijn in het IVP benoemd:

- *Veilige en leefbare kernen;*
- *Veilig uitgaan en veilige evenementen;*
- *Ondermijning.*

§ 1.2 Programma Toerisme en economie.

Bestuurlijk verantwoordelijk : Mevr. mr. drs. C.M.J. Bisschops
Ambtelijk verantwoordelijk : Dhr. ing. B.F.H. Mennens

Omschrijving programma.

In dit programma worden de activiteiten gepresenteerd, die zijn gericht op het economisch functioneren van onze gemeente. De kern waarop de beleidsvoornemens zijn gebaseerd, zijn de Toekomstvisie 2035, de Agenda Valkenburg - Hart voor Valkenburg - en de Gebiedsvisie van Buitengoed Geul en Maas. Voor dit programma zijn de relevante onderdelen uit deze visies uitgewerkt in projecten. De focus ligt op het versterken van het kwaliteitstoerisme ter bevordering van de werkgelegenheid en het welzijn en welbehagen van onze inwoners en bedrijven. Waar mogelijk en verantwoord kiest onze gemeente voor anticyclisch investeren, om daarmee de basis te leggen voor een gezonde toekomst.

Thema's programma.

Dit programma bestaat uit de volgende drie thema's:

- 1) Economie;
- 2) Toerisme en recreatie;
- 3) Toeristische heffingen.

Thema 1: Economie.

Binnen het thema economie wordt beleid en worden activiteiten gepresenteerd die gericht zijn op het economisch functioneren van onze gemeente. De kern van de beleidsvoornemens is gebaseerd op de Toekomstvisie 2035, met daarbinnen de toeristische visie Klein Groot Land, inclusief de bouwsteen van de nieuwe toeristische visie en het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 met bijbehorende bestuursafspraken.

Wat willen we bereiken?

De focus ligt met name op het versterken van het product Valkenburg in de breedste zin van het woord. Aan de ene kant met als doel om het toeristisch aanbod van Valkenburg aan de Geul te versterken, zodat dit aansluit bij de toekomstige vraag van bezoekers en toeristen. Aan de andere kant met als doel om een kwalitatief hoogwaardige leef-, werk en woonomgeving te bieden voor de eigen inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

Regionale economische ontwikkelingen.

Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL).

De SVREZL is een gezamenlijke visie op de ruimtelijke structuur voor winkels, kantoren en bedrijventerreinen, die is opgesteld en vastgesteld door de 18 gemeenten in Zuid-Limburg. De SVREZL is gericht op het versterken van de leefbaarheid en het vestigingsklimaat van de regio door het aanbod zo goed mogelijk af te stemmen op de vraag. In de SVREZL zijn locaties aangegeven waar de versterking gewenst is (kwalitatief en soms ook kwantitatief) en worden beleidsuitgangspunten geformuleerd voor nieuwe initiatieven. Verder is in de SVREZL opgenomen dat het overaanbod van winkel- en kantoometers in Zuid-Limburg op basis van deze visie wordt aangepakt.

Regionale economische samenwerking.

Eind 2019 zullen er besluiten genomen worden over de gewenste (economische) samenwerkingsvormen op Zuid-Limburgs niveau. Bij het opstellen van deze begroting was nog niet duidelijk hoe en in welke vorm deze samenwerking zal gaan plaatsvinden. Dit kan aanhakend zijn bij de structuur van ESZL (Economische Samenwerking Zuid Limburg) dan wel een nieuwe structuur vanuit het Middengebied. Doel is in ieder geval om te komen tot een samenwerking op economisch vlak ten einde gezamenlijk een aantal gemeenschappelijke thema's en opgaven vorm te geven. In de begroting is rekening gehouden met een gemeenschappelijke bijdrage in de uitvoeringskosten daarvoor.

Regionaal Koopstromenonderzoek.

De Provincie heeft het initiatief genomen voor de uitvoering van een regionaal koopstromenonderzoek. Wij participeren in dit traject en bezien afhankelijk van de scope en aanpak in hoeverre er aanvullende wensen vanuit onze gemeente meegenomen kunnen worden in dit traject. De uitvoering zal naar verwachting in de tweede helft van 2019 starten en in 2020 worden afgerond.

Lokale economische ontwikkelingen.

Shopping experience audit Valkenburg aan de Geul.

Er is behoefte aan een audit van de winkelbeleving in het toeristische centrum. Daartoe wordt een doelgroepenonderzoek uitgevoerd om te weten wat de klant wil, hoe de ondernemers daaraan kunnen voldoen en hoe de gemeente hierop kan inspringen door middel van maatregelen ter verbetering van de situatie voor de detailhandel. De uitkomsten van het onderzoek moeten worden vertaald naar een visie- en strategieontwerp als basis voor nieuw beleid. Begin 2020 worden de onderzoeksresultaten opgeleverd.

Bedrijveninvesteringszone Valkenburg (BIZ).

Eind september 2019 is een draagvlakmeting voor invoering van de BIZ uitgevoerd. Bij voldoende draagvlak zal de invoering per 1 januari 2020 een feit zijn. Vanuit de BIZ zal er een structureel overleg gaan plaatsvinden tussen het bestuur van de BIZ en de gemeente ten einde te komen tot activiteitenplannen ter besteding van de middelen.

Thema 2: Toerisme en recreatie.

Dit thema sluit nauw aan op thema 1 van dit programma, omdat alle activiteiten die op het gebied van Toerisme en Recreatie ontplooid worden eveneens als economisch zijn aan te merken.

Wat willen we bereiken?

Een economisch gezonde gemeente, waarbij toerisme en recreatie de economische motor van de gemeente vormen. Wij willen activiteiten ontplooiën die voorwaardenscheppend zijn voor een florerende toeristische sector.

Wat gaan we daarvoor doen?

Regionale economische ontwikkelingen.

Visie Vrijtijdseconomie (VTE) Zuid-Limburg.

De visie VTE is een ruimtelijk-economische visie met ontwikkelingsrichtingen en ruimtelijke keuzes op het gebied van de vrijetijdseconomie. De visie VTE bevat een beschrijving van de positie, kansen en ambities van Zuid-Limburg op toeristische-recreatief gebied voor de (middel)lange termijn. De visie wordt eind 2019 vastgesteld, waarna er verdere uitwerking gegeven wordt aan een gemeenschappelijk uitvoeringsprogramma.

Lokale toeristische ontwikkelingen.

Strategische visie toerisme Valkenburg aan de Geul.

De raad heeft kennis genomen van de hoofdlijnen van de nieuwe toeristische visie en deze als bouwsteen toegevoegd aan de toekomstvisie 2035. De kaders van deze nieuwe visie dienen verder te worden uitgewerkt. In 2018 is het kader voor hotels verder uitgewerkt in hotelbeleid en in 2019 is dit hotelbeleid vastgesteld. Het is de bedoeling dat de toeristische visie verder zal worden uitgewerkt en de leidraad wordt voor het toeristisch beleid. Leidend zullen hierbij in ieder geval de thema's Valkenburg Kerststad, Valkenburg Wielerstad en Valkenburg Vestingstad zijn. Ook zullen binnen de toeristische visie de te bepalen kwaliteitseisen bepalend zijn in de keuze voor evenementen en de ontwikkeling of doorontwikkeling van attracties. De mate waarin dat kan worden opgepakt, is afhankelijk van de beschikbaarheid van middelen en menskracht.

Gemeentegrot.

Sinds het voorjaar van 2014 is de culturele attractie Cave Experience toegevoegd aan het toeristisch product gemeentegrot. In het voorjaar van 2020 loopt het contract tussen BV Limburg en Exploitatiemaatschappij Polfermolen BV (exploitant van de gemeentegrot) af en dient besluitvorming plaats te vinden over het vervolg. Teneinde meer inzicht te krijgen in de kansen en mogelijkheden voor de exploitatie van de grot wordt eind 2019 een onderzoek opgestart. Dit zal begin 2020 worden afgerond.

Hotelbeleid.

Medio 2019 is het hotelbeleidskader vastgesteld. Dit kader is de basis voor de verdere uitwerking van het lokale hotelbeleid naar een uitvoeringsprogramma en -agenda. In 2020 zal dit verder vormgegeven worden.

AirBnB-beleid.

In aanvulling op het hotelbeleid wordt in 2020 het gemeentelijk AirBnB-beleid opgesteld.

Evenementenbeleid.

In de tweede helft van 2019 is gestart met het traject om te komen tot een nieuw evenementenbeleid. Dit traject zal in 2020 worden afgerond.

Thema 3: Toeristische heffingen.

Met de inkomsten uit de toeristische heffingen worden de lasten gedekt, die betrekking hebben op de toeristische functie.

Wat willen we bereiken?

Een evenwichtige verdeling van de toeristisch-economische lasten door een samenstel van toeristische heffingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente kent de volgende toeristische heffingen, die grotendeels aan de toeristische functie kunnen worden gelinkt:

- toeristenbelasting;
- gemakkelikhedenretributie;
- reclamebelasting;
- precariobelasting voor de terrassen;
- parkeergelden.

Deze heffingen zijn de afgelopen jaren verhoogd om daarmee de investerings- en overige exploitatielasten te kunnen afdekken. Ook de komende jaren willen wij blijven inzetten op een evenwichtige verdeling van de inkomsten en uitgaven en zullen daarbij de verschillende toeristische heffingen betrekken.

Verbonden partijen.

Niet van toepassing.

Beleidsindicatoren.

Programma	Nr.	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland	Bron
2	1	Funciemenging	% verhouding banen en woningen	2018	43,4	52,8	CBS BAG/LISA
2	2	Vestigingen van bedrijven	aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2018	173,4	145,9	LISA

Wat mag het kosten?

	Programma Toerisme en economie <i>Lasten taakvelden</i>	Realisatie 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
0.63	Parkeerbelasting	8.005	8.853	9.119	9.392	9.674	9.674
0.64	Belastingen overig	4.658	27.000	14.000	14.375	14.759	15.153
2.2	Parkeren	1.268.231	1.652.914	1.488.046	1.535.941	1.499.758	1.479.113
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	17.089	22.792	20.715	17.242	17.539	17.846
3.4	Economische promotie	2.917.127	2.822.406	2.618.186	2.649.826	2.709.998	2.760.632
5.4	Musea	68.808	170.814	137.696	71.297	72.314	90.712
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	721.546	576.046	477.487	451.018	447.353	443.760
	Totaal lasten	5.005.464	5.280.825	4.765.249	4.749.091	4.771.395	4.816.890

	Programma Toerisme en economie <i>Baten taakvelden</i>	Realisatie 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
0.63	Parkeerbelasting	3.004.979	2.967.500	2.994.446	2.994.446	2.994.446	2.994.446
0.64	Belastingen overig	512.510	452.500	500.000	500.000	500.000	500.000
2.2	Parkeren	0	48.977	51.996	96.397	56.334	42.080
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	2.999	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
3.4	Economische promotie	3.315.327	3.587.627	3.506.207	3.499.700	3.499.700	3.488.500
5.4	Musea	43.854	43.650	43.876	43.876	43.876	43.876
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	523.040	517.323	521.478	521.740	522.009	522.284
	Totaal baten	7.402.709	7.620.577	7.621.003	7.659.159	7.619.365	7.594.186

	Programma Toerisme en economie <i>Saldo taakvelden</i>	Realisatie 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
0.63	Parkeerbelasting	2.996.974	2.958.647	2.985.327	2.985.054	2.984.772	2.984.772
0.64	Belastingen overig	507.852	425.500	486.000	485.625	485.241	484.847
2.2	Parkeren	-1.268.231	-1.603.937	-1.436.050	-1.439.544	-1.443.424	-1.437.033
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-14.090	-19.792	-17.715	-14.242	-14.539	-14.846
3.4	Economische promotie	398.200	765.221	888.021	849.874	789.702	727.868
5.4	Musea	-24.954	-127.164	-93.820	-27.421	-28.438	-46.836
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-198.506	-58.723	43.991	70.722	74.656	78.524
	Totaal saldo	2.397.245	2.339.752	2.855.754	2.910.068	2.847.970	2.777.296

Uitwerking speerpunten Coalitieakkoord.

Speerpunt 12: “Ontwikkeling van Valkenburg aan de Geul als innovatieve proeftuin”.

Met dit speerpunt willen wij inzetten op:

- a. het realiseren van een technologie-/innovatiepark op het gebied van voeding, horeca en duurzaamheid/schone energie;
- b. het stimuleren van duurzame agrarische bedrijven;
- c. economische acquisitie en op actief beleid om investeerders naar Valkenburg te trekken (onder andere uitbreiden mogelijkheden Chinese en andere haalbare en betekenisvolle connecties, zoals stedenbanden binnen Noord-Europa).

Vooralsnog worden voor dit speerpunt geen extra middelen geraamd. Wanneer zich kansen voordoen, zullen wij de raad separaat daarom vragen. Dit speerpunt is niet in een specifiek programma vertaald, maar wordt bij de verschillende beschreven thema's meegenomen.

Speerpunt 14: “Focus op herijking van toekomstvisie Valkenburg aan de Geul 2035 met inpassing van (door)ontwikkeling van (grote) projecten”.

Toekomstvisie.

Voor de herijking van de toekomstvisie is een intern traject georganiseerd met raad, college en maatschappelijke middenveld. De nieuwe toekomstvisie moet een gemeente breed omvattende visie zijn, in al haar aspecten. Aansluitend bij de bovenliggende visies. Vooralsnog zijn voor dit proces geen middelen nodig.

a. Verder uitbouwen Vestingstad Valkenburg.

Sinds de besluitvorming over het centrumplan in 2009 is er in het winkelcentrum en historisch centrum een kwaliteitsslag gemaakt in de openbare ruimte. Daarnaast is ervoor gekozen om de oude Vestingstad meer zichtbaar te maken in het straatbeeld (herbouw Geulpoort, reconstructie Grendelpoort en stadsgracht Halderpark). Ook bij de herinrichting van het Walramplein is aandacht gegeven aan het (deels) terugbrengen van de oude stadsmuur in het straatbeeld.

Er liggen nog veel meer prachtige kansen door de middeleeuwse vestingstad te zien en te benaderen als één geheel, als één groot verhalend monument. We moeten door met het verleden, waarbij verder moet worden gekeken dan alleen fysieke maatregelen. Hoe kan de Vestingstad het beste worden vermarkt? Zet Valkenburg op de kaart als bestemming voor de erfgoedtoerist, waarbij onder andere gedacht kan worden aan het stimuleren van initiatieven, zoals het krachtig positioneren van de Romeinse Katakomben, de doorontwikkeling van het museum Valkenburg, het introduceren van vestingfeesten en de ontwikkeling van (historische) stadswandelingen. Om dit soort zaken verder te stimuleren is een werkbudget nodig van € 40.000,- per jaar. Hiervoor zijn vooralsnog geen middelen beschikbaar gesteld en spelen wij in op kansen die zich voordoen.

Op het fysieke vlak is het wenselijk om in deze raadsperiode standpunten in te nemen over:

- De verdere inbedding van de Berkelpoort in de Vestingstad;
- De rijkdom van de ruïne beleefbaar te laten worden voor onze inwoners en te laten uitgroeien tot een toeristische attractie van formaat;
- Het toevoegen van een functie aan de Grendelpoort en het realiseren van de verbinding Grendelpoort-Ruïne. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 140.000,-. Hiervoor zijn vooralsnog geen middelen beschikbaar gesteld.

b. Citymarketing/Winkelstad.

De gemeente heeft de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in het renoveren en upgraden van de binnenstad. Deze inzet heeft geleid tot een aanmerkelijke verbetering van de kwaliteit van het totaalproduct Valkenburg aan de Geul.

Deze kwaliteitsslag moet in de toekomst nog beter dan voorheen worden uitgedragen, om daarmee onze positie te verstevigen en Valkenburg ook als winkelstad beter op de kaart te zetten. Daarvoor willen we komen tot de ontwikkeling en uitvoering van een plan op het gebied van Citymarketing, dat zich moet richten op het zo goed mogelijk profileren van onze gemeente. Naast specifieke aandacht voor het winkelgebied moet er uiteraard ook aandacht zijn voor onze sfeervolle dorpskernen met hun eigen identiteiten en unique selling points. Zij bepalen mede het imago van Valkenburg als bruisende, actieve en attractieve stad.

Een citymarketingplan zal in nauw overleg met de bewoners en bedrijven ontwikkeld moeten worden. Alleen wanneer er een gezamenlijke visie en breed draagvlak is, zullen bedrijven en bewoners mede de identiteit en het imago van Valkenburg aan de Geul in positieve zin kunnen en willen uitbouwen. Tevens willen wij met dit speerpunt inzetten op het stimuleren van kwalitatieve horeca en het doorzetten van de ontwikkeling van horeca in de kernen en het buitengebied. Ook moet er aandacht zijn voor de toegankelijkheid voor mindervaliden.

Voor het structureel inbedden van citymarketing is jaarlijks een bedrag nodig van € 60.000,-. Dit bedrag is vooralsnog niet ter beschikking gesteld.

Tot slot merken wij nog op dat dit speerpunt bij voldoende draagvlak voor de BIZ verder zal worden uitgewerkt.

Speerpunt 15: “Ontwikkelen visie en uitvoeren masterplan toerisme & horeca”.

a. Hotelbeleidsplan/transformatieopgave.

Het toerisme is de economische kurk, waar onze gemeente op drijft. Circa 50% van alle overnachtingen vindt in hotels plaats. Uit het Limburgse hotelmarktonderzoek blijkt dat 50% van de hotels en 30% van de kamers in het Heuvelland geen kwaliteit en geen perspectief hebben. Daarnaast is de bezettingsgraad in het Heuvelland lager dan in de rest van Zuid-Limburg. Verder maakt zo'n 20% van de hoteliers in het Heuvelland zich zorgen over de bedrijfsopvolging. Ook geeft een kleine 20% van de ondernemers aan hun hotel de komende vijf jaar te willen verkopen c.q. de hotelexploitatie te willen beëindigen. Ook zijn er plannen (hard en zacht) om de komende jaren een kleine 500 hotelkamers toe te voegen. Al deze ontwikkelingen zijn aanleiding om strategisch hotelbeleid te ontwikkelen. De kaders voor het hotelbeleid zijn medio 2019 vastgesteld, met inbegrip van een toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen.

b. Horeca masterplan.

De Valkenburgse horeca kampt met grote personeelstekorten. Door middelbaar horeca onderwijs naar Valkenburg te halen, kunnen jongeren voldoende stageplekken krijgen in de horeca. Van de kant van de ondernemers betekent dit dat ze hun hotel of restaurant aantrekkelijk moeten maken als stageplek. Dat betekent leermeesterschap en goed werkgeverschap. Door deze facetten aan elkaar te koppelen, krijgt het vak weer de uitstraling die het moet hebben. Mensen die trots zijn om in de horeca te werken en die daar een gedegen opleiding en een goed salaris voor krijgen.

In overleg met onderwijsinstellingen zijn wij erin geslaagd om het FoodLab naar Valkenburg te halen. In aanvulling daarop zijn wij in overleg met partijen om dit verder uit te breiden.

De hotelvisie is daarbij belangrijk. Hotels die gesaneerd moeten worden, kunnen een herbestemming krijgen als studentenwoning of als starterswoning. Vooral dit laatste is belangrijk, zodat jongeren die in Valkenburg werken zich hier ook kunnen settelen. Daarmee wordt het laatste punt van het masterplan, de krimp, ondervangen. Als Valkenburg aantrekkelijk is voor starters kan een kentering teweeg worden gebracht.

Zowel in het beleidskader hotels als in de woonvisie is er aandacht gegeven aan deze thema's, waarmee wij inzetten op de gewenste transformatie. De komende periode zal gaan uitwijzen of dit het beoogd effect sorteert.

c. Formatiebehoefte economische zaken.

Onze organisatie heeft al enkele jaren ervaring opgedaan met projectmatig werken. De transformatie van beleidsmedewerkers/toetsers naar regisseurs/projectleiders is in volle gang. Het rendement en de effecten van de organisatie zijn hierdoor toegenomen. Valkenburg scoort in verhouding tot gemeenten van gelijke omvang hoog in het van de grond krijgen van projecten c.q. in het realiseren van businessplannen. Bij de provincie hebben wij een goede naam opgebouwd, die ook de interesse wekt van investeerders, exploitanten en ondernemers. Het probleem dat zich regelmatig voordoet is dat nieuwe kansen of projecten niet kunnen worden opgepakt vanwege een gebrek aan capaciteit. Veelal wordt dan gebruik gemaakt van externe adviseurs. Dit is niet alleen kostbaar, maar heeft ook als nadeel dat het werk niet integreert/involveert in de organisatie. Daardoor blijven externen vaak langer op de “loonlijst” staan dan nodig. Het aantrekken van een projectleider, die breed inzetbaar is op toerisme/economie, zal leiden tot een hoger rendement en tot een kostendaling van externe adviseurs. Met de uitbreiding van de formatie is een bedrag gemoeid van € 100.000,-. Daarmee kan dan ook invulling worden gegeven aan de professionalisering van de evenementenorganisatie (zie speerpunt 16). In 2019 is de formatie uitgebreid met 0,6 FTE.

In afstemming met de regio willen wij ook de regierol op het terrein van toerisme en recreatie nader vorm geven. Hiervoor is een jaarlijks werkbudget nodig van € 10.000,-. Deze gelden zullen vooral worden ingezet voor bijeenkomsten met gemeenten en eventuele andere partijen.

Naast een verruiming van de structurele budgetten is ook een incidenteel werkbudget nodig van € 200.000,- ten behoeve van incidentele inhuur, lobbykosten en enquêtes, zoals een jaarlijkse inwoners- en toeristenmonitor. Een deel van dat budget kan ook worden ingezet voor innovatieve doeleinden en voor verder onderzoek naar de Valkenburgpas. Denk hierbij bijvoorbeeld aan korting in de retail of aan korting bij attracties op vertoon van de pas. Deze bijdrage is nog niet ter beschikking gesteld.

d. Nieuwe fase economische samenwerking Zuid Limburg.

De economische samenwerking in Zuid-Limburg zal een nieuwe opzet krijgen, met een sterkere betrokkenheid van de kleine en middelgrote gemeenten. Binnen onze begroting is hiervoor een maximale bijdrage van € 4,- per inwoner per jaar voor gereserveerd.

Speerpunt 16: “Opstellen evenementenbeleid met daarbij evaluatie huidige evenementen en ontwikkeling nieuwe evenementen”.

Professionalisering Evenementenorganisatie en veiligheid.

Evenementen vormen een belangrijk instrument om Valkenburg regionaal, nationaal en internationaal op de kaart te zetten. Evenementen genereren niet alleen op de dagen van het evenement zelf een grote economische spin off, maar door de naamsbekendheid en de profilering wordt Valkenburg ook daarna verkozen tot weekend- of vakantiebestemming.

Valkenburg heeft op het vlak van evenementen een goede reputatie en moet deze ook de komende jaren hoog houden. Daarbij willen we niet alleen de balans in lusten en lasten voor de eigen inwoners en de toeristen meenemen, maar ook het huidige evenementenbeleid kritisch evalueren en herijken met het oog op de toekomst. Centraal daarin zal komen te staan dat we nog meer dan voorheen willen streven naar kwalitatief hoogwaardige evenementen, in lijn met de toekomstvisie op Valkenburg 2035, waarbij een positieve uitstraling voor Valkenburg centraal moet staan. In de tweede helft van 2019 is gestart met het traject om te komen tot een nieuw evenementenbeleid. Dit traject zal in 2020 worden afgerond.

Bij evenementen denken wij aan een Touretappe, Wielerkoers voor veteranen gekoppeld aan de Amstel Gold Race, Valkenburg uit de kunst en het Schutterstreffen in 2020.

Speerpunt 17: “Vormgeven uitstallingenbeleid aansluitend bij horeca terrassenbeleid en winkelaanbod in balans brengen met toeristische focus”.

Met dit speerpunt willen wij het uitstallingenbeleid definitief regelen binnen een eenduidig beleid voor horeca en retail om de binnenstad veilig, aantrekkelijk, levendig en ordelijk te maken/houden, met daarbij aandacht voor toegankelijkheid mindervaliden. In de hiervoor benodigde middelen en capaciteit is voorzien.

Dit onderwerp is in 2019 opgepakt en vormgegeven, waarbij is gestart met een pilot in de Lindenlaan. Besluitvorming over het eindproduct zal eind 2019, begin 2020 plaatsvinden.

Speerpunt 18: “Evalueren huidig parkeervergunningensysteem en vergunningensysteem afdekken vanuit toeristische/eventementenopbrengsten”.

Met dit speerpunt willen wij tijdelijk maatwerk bieden voor ouderen/hulpbehoevenden, zodat het nieuwe parkeervergunningensysteem door iedereen gebruikt kan worden. Tevens zetten wij in op het evalueren van het digitaal systeem en willen wij de bewonersparkeervergunning voor de inwoners van de kern Valkenburg, die daar recht op hebben en daarvoor momenteel € 18,75 betalen, vanaf volgend jaar kosteloos verstrekken. De inkomstenderving, die daarmee gepaard gaat en de extra kosten, die deze maatregel vergt, omdat meer vergunningen zullen worden afgegeven, taxeren wij in totaal op € 50.000,- per jaar. De evaluatie is in het najaar van 2018 uitgevoerd en op basis daarvan is ook het digitale systeem zoals dat is ingevoerd in stand gebleven. Per 1 januari 2019 is de 1ste bewonersvergunning gratis.

Eind 2019 zal er naar verwachting een gebruiksvriendelijke app komen om bezoek aan te melden. Daarnaast vindt er een aanscherping van het vergunningparkeren plaats, die een plek zal krijgen in het parkeerbeleidsplan.

§ 1.3 Programma Sociaal domein.

Bestuurlijk verantwoordelijk	:	Dhr. drs. R. Meijers Mevr. mr. drs. C.M.J. Bisschops
Ambtelijk verantwoordelijk	:	Dhr. dr. J. J. Schrijen Dhr. ing. B.F.H. Mennens

Omschrijving programma.

In dit programma komen de activiteiten op het gebied van de sociale voorzieningen en de maatschappelijke dienstverlening aan bod. Onze gemeente richt zich vooral op de zelfredzaamheid en participatie van burgers, op versterking van informele netwerken en een betere afstemming van maatschappelijke organisaties op behoeftes en vragen van burgers. Ook streven we naar versterking van samenhang tussen welzijn, wonen en zorg. Uitgangspunt daarbij is het stimuleren en versterken van het zelforganiserend vermogen van burgers.

Dit valt naadloos samen met de inhoud van het Coalitieakkoord 2018-2022, waarin het accent ligt op buurtkracht en menskracht. Tevens laten wij ons leiden door de vastgestelde nota “Meedoen in Valkenburg aan de Geul: een andere kijk op participatie van burgers”, met daarin het centrale gedachtegoed over zelfsturing. In die nota nemen de gemeenschappen vanuit het gedachtegoed van zelfsturing in het proces van gemeenschapsontwikkeling een dominante plaats in. Dit betekent dat in de benadering van de gemeenschappen en de aanpak van vraagstukken er primair sterk wordt geacteerd vanuit de eigen kwaliteiten en capaciteiten die in de samenleving verscholen liggen.

Daar waar burgers zich (tijdelijk) niet meer zelf kunnen redden, moeten voorzieningen vanuit de gemeente ingezet kunnen worden. Dat moet snel en efficiënt gebeuren, zónder grote administratieve (langdurige) procedures. Deze voorzieningen hebben betrekking op zelfredzaamheid ten aanzien van jeugd, werk, inkomen en zorg.

Thema's programma.

Dit programma bestaat uit de volgende thema's:

1. Werk en inkomen;
2. Armoedebeleid;
3. Nieuwe Inburgering 2021;
4. Ondersteuning en zorg;
5. Onderwijs en educatie;
6. Sport, kunst en cultuur;
7. Vrijwilligerswerk;
8. Preventief jeugdbeleid.

Thema 1: Werk en inkomen.

Optimalisatie uitvoering re-integratie en participatie.

In gezamenlijkheid is door Sociale Zaken Maastricht Heuvelland, Annex, MTB, Podium24 en Beleid Sociale Zekerheid de verdere optimalisatie van de ketensamenwerking in de uitvoering re-integratie en participatie opgepakt. Dit ten behoeve van een zo efficiënt en effectief mogelijke in-, door- en uitstroom van de gemeentelijke doelgroep naar zo regulier mogelijk werk, dan wel participatie. Door de samenwerking te verstevigen en de dienstverlening veel meer in samenhang te brengen, kunnen betere resultaten worden bereikt ten aanzien van de dienstverlening aan de inwoners, de bestandsontwikkelingen en de beantwoording van de arbeidsmarktvraag. De afgelopen periode zijn meerdere acties gestart, waarbij de meerwaarde gelegen is in de bundeling van krachten en expertise.

Wat willen we bereiken?

Een meer effectieve en efficiënte dienstverlening aan de inwoners, die leidt tot een beter resultaat op het gebied van doorstroom en uitstroom van de gemeentelijke doelgroep.

Wat gaan we daarvoor doen?

Niet alleen de match van vraag en aanbod wordt verbeterd, maar er gaat ook meer aandacht uit naar de ontwikkeling van de te bemiddelen doelgroep. De te ontplooiën acties en activiteiten zijn te clusteren in een aanpak langs twee sporen.

- spoor 1 - project- en trajectgeslacht.

Om meer mensen in beweging richting werk te krijgen, is het nodig aanvullende acties uit te zetten die raken aan de kwaliteit en ontwikkeling van het bestand. Dit vraagt een ontwikkeling van een nieuw instrumentarium. Maar ook bestaande instrumenten kunnen nog meer worden ingezet, waarbij modulaire inzet mogelijk is. De benodigde ondersteuningsmiddelen kunnen afzonderlijk of in combinatie, tegelijkertijd dan wel gevolgtijdelijk, in een traject worden ingezet. Op basis van maatwerk, al naar gelang het ontwikkelpotentieel van de burger en diens perspectief op de arbeidsmarkt of in participatie. Deze intensivering van de ontwikkeling van de burgers zal door de ketenpartners in samenhang worden opgepakt.

- spoor 2 - de match.

Vervolgens is het zaak om meer mensen die actief zijn in een traject richting werk, daadwerkelijk op (reguliere) banen gematcht te krijgen. Ook hier ligt een verantwoordelijkheid bij de gehele keten. Dit vraagt evenwel niet alleen actie van 'aanbodzijde'. De overtuiging is dat ook aan de kant van de werkgever iets moet gebeuren om de reguliere plaatsing van de veranderende doelgroep te stimuleren. Door deze aanpak worden dus meer arbeidsgeschikte én nog arbeidsgeschikt te maken mensen naar de arbeidsmarkt gebracht. Het streven is om gedurende dit driejarig project extra mensen te activeren en helpen uit te stromen. Hiervoor zijn middelen beschikbaar gesteld.

Thema 2: Armoedebeleid.

Armoede is meer dan een tekort aan financiële middelen. Het is een vorm van sociale uitsluiting waarin vaak meerdere risico's samenkomen. Mensen kunnen hierdoor niet volwaardig aan de samenleving deelnemen. Dat proberen wij zoveel mogelijk te voorkomen en hiervoor bieden wij inkomensondersteuning. Daarbij hebben we specifieke aandacht voor kinderen in armoede. Bij schuldhelpverlening en armoedebeleid willen we nog meer investeren in samenhang en samenwerking. Preventie en vroegsignalering van problemen zijn daarbij de sleutelwoorden.

Wat willen we bereiken?

Iedereen moet (naar omstandigheden en mogelijkheden) volwaardig mee kunnen doen aan de samenleving en zichzelf kunnen ontplooiën.

Wat gaan we daarvoor doen?

Aan onderzoeksbureau Kwizz is opdracht verstrekt om inzichtelijk te maken waar op dit moment de armoedeval ligt bij de verschillende huishoudens én wat de landelijke en plaatselijke component in de armoedeval is. Aan de hand van de onderzoeksresultaten kan vervolgens het (financiële) effect van (nieuwe) beleidskeuzes (bijvoorbeeld bijstelling van inkomensgrenzen) worden doorgerekend. De onderzoeksresultaten vormen dus de basis voor het nieuw op te stellen actie-/beleidsplan "Armoede", dat wij met de raad gaan bespreken. Eén van de mogelijke instrumenten is het verruimen van de inkomensgrens van 110% naar 120%. Mocht de raad daarvoor kiezen, dan zullen de extra daarmee gemoeide financiële middelen structureel binnen de begroting van het sociaal domein opgevangen moeten worden. Het nieuwe armoedebeleid moet in 2020 tot uitvoering komen.

Thema 3: Nieuwe Inburgering 2021.

De huidige Wet inburgering is ingewikkeld, niet effectief en doet een te groot beroep op de zelfredzaamheid van de inburgeraars. Vandaar dat de minister besloten heeft om vanaf 2021 het inburgeringsstelsel anders vorm te gaan geven.

Wat willen we bereiken?

We willen dat nieuwkomers met een inburgeringsplicht snel en volwaardig kunnen meedoen, het liefst via betaald werk. De doelen daarbij zijn:

1. Taal op niveau B1, tenzij....;
2. Vanaf het begin gericht op participatie;
3. Kennis van de Nederlandse maatschappij.

De vijf principes die wij hierbij willen hanteren zijn tijdige start, snelheid traject, maatwerk, dualiteit en kwaliteit. Inburgeraars worden verantwoordelijk voor het voldoen aan de inburgeringsplicht. De gemeente moet de regie voeren op de uitvoering van de wet inburgering 2021. Hiertoe willen we nauw samenwerken binnen de regio Maastricht-Heuvelland.

Wat gaan we daarvoor doen?

De conceptwettekst is in juli 2019 gepresenteerd. De grootste lijnen zijn bekend, details volgen in lagere wetgeving. Begin 2020 zal de veranderopgave inburgering vertaald moeten zijn voor de gemeente. Dit gaan we in de regio samen oppakken. Hiertoe is een uitvoeringsplan nodig en een aanbesteding, die in 2020 moet zijn afgerond.

Thema 4: Ondersteuning en zorg.

Jeugdgezondheidszorg.

Tot 1 januari 2020 is de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg ondergebracht bij Envida (0-4 jarigen) en de GGD (4-18 jarigen). Vanaf 1 januari 2020 wordt de Jeugdgezondheidszorg 0-18 jaar integraal ondergebracht bij de GGD. In 2016 is door Advante een onderzoek gedaan naar de samenvoeging van de Jeugdgezondheidsorganisaties in Zuid-Limburg. In dit onderzoek werd geadviseerd het opdrachtgeverschap van gemeenten te optimaliseren.

Wat willen we bereiken?

Gezamenlijk met de overige Zuid-Limburgse gemeenten te komen tot optimalisering van het opdrachtgeverschap richting Jeugdgezondheidszorg GGD, zodat wij meer kunnen sturen op de diensten en producten die worden aangeboden en op de kosten, die daarmee gemoeid zijn. Tevens dienen er nieuwe afspraken gemaakt te worden over de verdeelsleutel die wordt gehanteerd voor verrekening van de diensten en producten die geboden worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen met de overige gemeenten in Zuid-Limburg en de Jeugdgezondheidszorg GGD:

- Afspraken maken over de effecten die gemeenten willen bereiken en het vertalen van effecten naar producten en diensten die daarvoor geleverd dienen te worden;
- Bepalen welke stuurinformatie nodig is om de geleverde producten en diensten en de effecten hiervan te beoordelen;
- In afstemming met de overige Zuid-Limburgse gemeenten komen tot afspraken over de te hanteren verdeelsleutel voor de kosten van de Jeugdgezondheidszorg. Onze insteek hierbij zal zijn dat de verdeling van kosten zoveel mogelijk gerelateerd moet worden aan de daadwerkelijke inzet per gemeente.

Bovengenoemde acties hebben raakvlakken met de in 2020 vast te stellen regionale nota Gezondheidsbeleid en de gesprekken die gevoerd worden over de verdeelsleutel Veilig Thuis.

Bestrijding eenzaamheid.

Eenzaamheid is een urgent en complex probleem. Het gaat over gevoelens van verlatenheid of het ontbreken van intimiteit. Veel Nederlanders voelen zich soms of zelfs vaak eenzaam: 43% van de volwassen bevolking ervaart dit gevoel, bij 10% is sprake van sterke eenzaamheid. Naarmate de leeftijd hoger wordt, zien we gevoelens van eenzaamheid toenemen. Van de 75-plussers heeft 54% gevoelens van eenzaamheid en 11% voelt zich sterk eenzaam. Daarom heeft het Rijk het actieprogramma “een tegen eenzaamheid” ontwikkeld. Het programma heeft als doel een trendbreuk van eenzaamheid onder ouderen te bewerkstelligen: minder eenzaamheid onder 75-plussers. Met een landelijke coalitie en lokale coalitie wordt het voortouw genomen inzake het terugdringen van eenzaamheid onder ouderen langs twee actielijnen:

1. Eenzaamheid signaleren en bespreekbaar maken;
2. Het doorbreken en duurzaam aanpakken van eenzaamheid.

Wat willen we bereiken?

Meer omzien naar elkaar zodat minder ouderen zich eenzaam voelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vanuit de landelijke coalitie tegen eenzaamheid smeden we coalities op lokaal niveau (onder andere inwoners, instellingen en ondernemers). Vanuit het landelijke programma wordt ondersteuning, kennis en kunde aangeboden om tot lokale aanpakken te komen.

Beweegmakelaar/welzijnscoach/welzijnsmakelaar.

Een onderzoek zal worden ingesteld naar de behoefte van een beweegmakelaar/welzijnscoach/welzijnsmakelaar. Iemand die inwoners, met klachten waar op dat moment geen medische of psychologische interventie nodig is (vage klachten van somberheid, moeheid, eenzaamheid) letterlijk aan de hand neemt, op zoek naar een welzijnsarrangement. Deze arrangementen bestaan uit activiteiten die het welbevinden van mensen verhogen: positief denken, contact met anderen, een gezonde leefstijl, jezelf ontwikkelen, zingeving, bewust leven en genieten. De welzijnscoach verwijst niet alleen, maar zorgt ervoor dat de cliënt ook daadwerkelijk deelneemt aan een activiteit door bijvoorbeeld voor vervoer te zorgen en in het begin de cliënt te vergezellen naar de activiteit.

Wat willen we bereiken?

- Door het coachen en opvolgen van mensen met milde (niet medische) klachten het welzijn en de geestelijke gezondheid van deze mensen te bevorderen. Eerstelijns werkers zijn zich bewust van het effect van een welzijnsactiviteit, namelijk dat een verwijzing naar medische - of psychologische zorg wordt voorkomen;
- De samenwerking tussen de huisarts en de eerste lijn te bevorderen;
- Het regionale welzijnsaanbod te inventariseren (sociale kaart);
- Het signaleren van (lokale) wensen en behoeften rond geestelijke gezondheidsbevordering.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2019 onderzochten wij de mogelijkheden om een beweegmakelaar aan te stellen. Die makelaar moet niet alleen op het bewegingsaspect worden ingezet, maar ook op andere onderdelen van het welbevinden van de inwoner. Denk aan sociale contacten, knutselen, een film bezoeken etc. Een dergelijke makelaar moet over meerdere vaardigheden beschikken.

We gaan gesprekken voeren met huisartsen, fysiotherapeuten, maatschappelijk werkers en andere zorgverleners om inwoners van onze gemeente, jong en oud, die klachten hebben waar op dat moment geen medische of psychologische interventie voor nodig is, door te verwijzen naar de welzijnsmakelaar. Met deze zorgverleners willen we ook de competenties van een welzijnsmakelaar bespreken.

Scheiding wonen en zorg.

De vraagstukken rondom wonen en zorg zijn actueel als gevolg van de stelselwijzigingen in zowel zorg als wonen en de reeds zichtbare effecten hiervan in de samenleving. Een nieuwe koers inzake wonen en zorg moet worden uitgezet, waarbij een goede samenwerking tussen “fysiek” (wonen) en “sociaal” van cruciaal belang is. Naast de gemeente zijn bij scheiden van wonen en zorg een veelheid aan partijen betrokken. Het betreft zorgaanbieders, welzijnsorganisaties, de eerstelijnszorg, zorgkantoor, zorgverzekeraars, woningcorporaties en vastgoedontwikkelaars. De individuele gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor een goede invulling van de (nieuwe) wettelijke taken als ook de facilitator-rol op het vlak van wonen en zorg. Daarnaast is gegeven het regionaal karakter van een deel van de opgave een gezamenlijke regie bij de invulling van de woon-zorg vraagstukken noodzakelijk.

Wat willen we bereiken?

In 2018 is aan PCkwadraat de opdracht verstrekt voor een woon-zorg onderzoek, dat primair inzicht verschaft in de betrokken doelgroepen en de omvang van het vraagstuk. De onderzoeksvraag luidde: *“Wat zijn de effecten van de vergrijzing en wijze van zorgverlening (extramuralisering c.q. scheiden wonen en zorg) op de transformatie opgave van het woningaanbod en welke maatregelen moeten worden genomen om vraag en aanbod naar zorggeschikte woningen op elkaar te laten aansluiten.”*

Wat gaan we daarvoor doen?

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek is een aantal aanbevelingen aangereikt. Deze aanbevelingen vormen de kern voor vervolgstappen, zoals de realisatie van prestatieafspraken. Ook de regionale woonvisie zal hiervan onderdeel uitmaken.

Thema 5: Onderwijs en educatie.

Inclusief en Integraal Kindcentrum (IKC).

Het Inclusief en Integraal Kindcentrum (IKC) wil kinderen van 0 tot ongeveer 12 jaar maximale ontwikkelingskansen bieden in de eigen omgeving via een kwalitatief hoogstaand en samenhangend aanbod van onderwijs, opvang en ondersteuning.

Wat willen we bereiken?

Het IKC is een samenwerking tussen onderwijs-, kindpartners, maatschappelijke partners en zorgpartners. Door deze samenwerking ontstaat een netwerk van diensten gericht op:

1. Inclusief bevorderen en segregatie tegen gaan;
2. Samen duiden, samen doen: doorgaande leer- en zorglijnen;
3. Gelijke kansen voor jeugdigen bevorderen: stimulering en ondersteuning.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2020 ontwikkelen INNOVO, Kom Leren, Mik en onze gemeente een agenda IKC waarin de gezamenlijke acties zijn uitgewerkt. Dit thema heeft raakvlakken met onder andere passend onderwijs/jeugdhulp, onderwijsachterstanden en de lokaal educatieve agenda. Er zal afstemming plaatsvinden tussen deze samenhangende onderwerpen.

Nieuwbouw/renovatie Openbare basisschool Berg.

Het gebouw van de openbare basisschool (OBS) Berg is 40 jaar oud en afgeschreven. Op grond van de verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs gemeente Valkenburg aan de Geul is besloten een krediet beschikbaar te stellen voor nieuwbouw/renovatie van de OBS Berg. Het investeringsbedrag is geraamd op € 3,2 miljoen.

Wat willen we bereiken?

Het realiseren van een toekomstbestendig, duurzaam en flexibel schoolgebouw voor de OBS Berg. Onderzocht wordt of het mogelijk is een fysieke verbinding te maken tussen de OBS Berg en de in het Welzijnscentrum gehuisveste kindfuncties, zodat er een Integraal en Inclusief Kindcentrum (IKC) ontstaat.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het schoolbestuur Kom Leren treedt op als bouwheer voor de realisatie van de nieuwbouw/renovatie OBS Berg. De gemeente is bestuurlijk en ambtelijk betrokken bij het proces door middel van vertegenwoordiging in de projectorganisatie. Het streven is om de bouw af te ronden medio 2022.

Beroepsonderwijs.

In 2019 is het gesprek met het schoolbestuur voor Voortgezet Onderwijs (LVO) en het schoolbestuur MBO (Vista college) geopend over het leerconcept beroepscolleges. Het streven is om in Maastricht-Heuvelland tot een herontwerp te komen van het VMBO door inrichting van beroepscolleges, met een doorlopende leerlijn van leerjaar 1 in het VMBO tot en met het behalen van het MBO-diploma. Het onderwijsprogramma wordt flexibel en modulair opgezet, zodat maatwerk geboden kan worden. Leren vindt zoveel mogelijk in authentieke beroepssituaties plaats. De beroepscolleges in Maastricht-Heuvelland sluiten aan bij de behoeften van de (sub)regionale arbeidsmarkt.

Wat willen we bereiken?

Er is gezien de economische activiteit in onze gemeente vooral behoefte aan goed geschoold personeel in de sectoren Horeca, Evenementen en Toerisme. Wij streven er dan ook naar een beroepscollege Horeca en Leisure in onze gemeente te vormen, waar leerlingen een MBO-diploma kunnen behalen in de genoemde sectoren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij blijven in gesprek met LVO, Vista college en de overige gemeenten in Maastricht-Heuvelland om mede sturing te kunnen geven aan het herontwerp van het VMBO en de verbinding met het MBO door inrichting van beroepscolleges.

Bibliotheekwerk.

In 2018 heeft er een aanbestedingsprocedure plaatsgevonden voor de opdracht van het vervullen van de bibliotheekfunctie in onze gemeente. Deze aanbesteding heeft geresulteerd in één reactie, die uiteindelijk ongeldig is bevonden. Daarom is in 2019 verder onderzocht hoe de toekomst van de bibliotheek eruit moet zien en hoe dit georganiseerd kan worden.

Wat willen we bereiken?

De bibliotheek speelt een belangrijke rol in een gemeenschap, wat betreft plaats voor ontmoeting en in contact komen met (regionale) cultuuruitingen. Het is voor de burgers een laagdrempelige toegang tot kennis en informatie, waar weinig kosten tegenover staan.

Wat gaan we daarvoor doen?

De bibliotheek gaat als zelfstandige stichting Heuvelland Bibliotheken verder. Er zal meer op prestatieafspraken gestuurd worden, waarbij we meermalen per jaar samen aan tafel gaan. Dit traject zal vóór het planjaar 2020 zijn afgerond. De bibliotheek zal inzetten op innovatie, ledenwerving en bieb op school.

Aanpak laaggeletterdheid.

In september 2017 is er binnen de locatie van de bibliotheek aan het Berkelplein een DigiTAALhuis geopend. Een DigiTAALhuis is een laagdrempelig inlooppunt waar men terecht kan met vragen over taal in het algemeen en laaggeletterdheid in het bijzonder. Daarnaast kan men ook terecht voor lesactiviteiten. Een bezoek aan het redelijk nieuwe fenomeen blijkt geen vanzelfsprekendheid te zijn.

Wat willen we bereiken?

De bibliotheek heeft een belangrijke taak naar laaggeletterden. Maar rondom laaggeletterdheid leven nog vele taboes, waarbij een bezoek aan een bibliotheek voor velen geen vanzelfsprekendheid is. Tevens blijkt uit vele onderzoeken dat naast het niet volledig zelfstandig kunnen deelnemen in de maatschappij, laaggeletterdheid vaak hand in hand gaat met lage financiële zelfredzaamheid of zelfs armoede, slechte kansen op de arbeidsmarkt en/of een matige gezondheid. Een van de grote problemen bij het terugdringen van laaggeletterdheid is het bereiken van de doelgroep.

Voor 2020 wordt er door de gemeenten Vaals, Eijsden-Margraten en Valkenburg in gezamenlijkheid een provinciale subsidieaanvraag ingediend (gebruikmakend van de regeling Nadere subsidieregels Bibliotheek, Maatschappij en Laaggeletterdheid). De subsidie is bestemd voor een coördinator laaggeletterdheid. Daarnaast wordt een aanvraag ingediend voor een activiteiten subsidie.

Wat gaan we daarvoor doen?

De coördinator laaggeletterdheid zal het regionale netwerk doorontwikkelen en de samenwerking intensiveren. Het opstellen van een doordacht plan van aanpak voor het daadwerkelijk bereiken van de doelgroep heeft daarbij prioriteit. Daarnaast stelt de coördinator een duurzaam activiteitenprogramma op, met oog voor doorlopende leerlijnen. Voor 2020 zal er meer bekendheid aan het DigiTAALhuis en haar activiteiten gegeven worden.

Thema 6: Sport, kunst en cultuur.

Vervangen kunstgrashockeyveld.

In 2008 is de toplaag van het kunstgrasveld van het hockeycomplex aan de Dr. Ariënsstraat vervangen. Onze gemeente heeft de vervanging van de toplaag voor een belangrijk deel betaald. Omdat een dergelijke toplaag in de regel ruim 10 jaar mee gaat, is het hockeyveld inmiddels weer aan vervanging toe. De raad heeft aangegeven dat hiermee bij het opstellen van de nieuwe begroting rekening moet worden gehouden. In de nu voorliggende begroting is hiervoor een structurele investeringslast van € 70.000,- verwerkt. Voor hetzelfde bedrag is een taakstellend te realiseren besparing geraamd, die moet worden ingevuld zodra de kredietvotering aan de orde is.

Het streven is om het huidige zandingestrooide (kunstgras) hockeyveld te vervangen door een zogenaamd waterveld. De Stichting Kunstgras Valkenburg (SKV), vooralsnog eigenaar van het complex en verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud, heeft met de wijziging van de btw-sportvrijstelling te kennen gegeven de werkzaamheden van de Stichting te beëindigen en de verantwoordelijkheid terug te geven aan de gemeente. Door de wetwijziging vervalt namelijk het recht op aftrek van btw voor onder meer niet-winstbeogende exploitanten van sportaccommodaties.

Wat willen we bereiken?

Vervanging van het huidige hockeyveld door een waterveld dat voldoet aan de normen van de Koninklijke Nederlandse Hockey Bond (KNHB) en het Nederlands Olympisch Comité * Nederlandse Sport Federatie (NOC*NSF) en dat minimaal 10 tot 15 jaar mee gaat.

Wat gaan we daarvoor doen?

In overleg met de Valkenburgse Hockeyvereniging Sjinborn (gebruiker) een plan van aanpak opstellen om in 2020 op het huidige hockeycomplex een waterveld te realiseren.

Sportbeleid.

De Nota voor Sport en Bewegen 2016-2019 “Samen voor een Vitale leefomgeving” loopt ten einde. De bedoeling was in 2019 de nota te evalueren en een nieuwe nota op te stellen. Begin maart 2019 echter heeft het ministerie van VWS gemeenten opgeroepen om een lokaal en/of regionaal sportakkoord te sluiten. Wij hebben samen met 3 sportaanbieders de intentieverklaring ondertekend en met een financiële bijdrage van het rijk een sportformateur aangesteld. De sportformateur begeleidt het proces van het opstellen van het sportakkoord en betreft daar externe partijen bij. De bedoeling is dat het lokaal Sportakkoord aansluiting vindt bij het in 2018 door VWS samen met de sportkoepels, gemeenten, maatschappelijke organisaties en bedrijven ondertekende Nationaal Sportakkoord. In het Nationaal Sportakkoord is opgenomen dat iedereen nu en in de toekomst zonder belemmeringen in een veilige en gezonde omgeving moet kunnen sporten en bewegen. In het Nationaal Sportakkoord zijn zes ambities geformuleerd, te weten:

1. Inclusief sporten & bewegen;
2. Duurzame sportinfrastructuur;
3. Vitale sport- en beweegaanbieders;
4. Positieve sportcultuur;
5. Vaardig in bewegen;
6. Topsport die inspireert (krijgt in de loop van 2019 uitwerking).

Door eerst een Lokaal Sportakkoord op te stellen, formuleren wij met onder andere de sportverenigingen, het onderwijs en de zorgsector de Valkenburgse ambities. Deze ambities worden vervolgens nader uitgewerkt in een nieuwe beleidsnota voor de periode na 2020.

Wat gaan we daarvoor doen?

Allereerst wordt een lokaal sportakkoord opgesteld. Samen met de sportformateur worden gesprekken gevoerd met de belangrijkste partners in de sport (denk daarbij aan de sportverenigingen en andere aanbieders, onze combinatiefunctionarissen, het onderwijs en de zorgsector). Hoe typeren deze instellingen de sport in Valkenburg aan de Geul? Wat zijn momenteel binnen de sport hun grootste uitdagingen? Wat is in hun ogen de belangrijkste doelstelling van het sportakkoord? De input is bepalend voor het uiteindelijk op te stellen Sportakkoord Valkenburg aan de Geul dat eind 2019 op tafel moet liggen. De hoofdlijnen worden in de loop van 2020 omgezet in beleid.

Cultuur.

Wat willen we bereiken?

Hier wordt ingestoken op de koppeling tussen cultuur en de identiteit van Valkenburg aan de Geul vanuit de toeristische visie Klein Groot Land.

Wat gaan we daarvoor doen?

De samenwerking met de Kunst en Cultuur Raad (KCR) willen wij intensiveren en aan thema's rondom 75 jaar bevrijding en de bokkenrijders willen wij actief vorm geven. Naast een belevingsroute 75 jaar bevrijding, die in 2019 is gerealiseerd, wordt een belevingsroute in het kader van monumenten ontwikkeld.

De subsidiëring van het muziekonderwijs voor de HaFaBra willen wij dusdanig laten verlopen dat deze gelden rechtstreeks aan deze verenigingen ten goede komen. Uiteraard worden hieraan de nodige voorwaarden gekoppeld, zonder dat dit mag leiden tot extra administratieve inspanningen over en weer.

Tot slot blijven wij insteken op de verdere ontwikkeling van het Museum Valkenburg.

Thema 7: Vrijwilligerswerk.

Jaarplan uitvoering Vrijwilligersbeleid.

Op 2 juli 2018 heeft de raad de nota vrijwilligerswerkbeleid Valkenburg aan de Geul vastgesteld. Daarin staat een 7-tal pijlers centraal:

1. Rol van de vrijwilligerscentrale en inzet van de combinatiefunctionaris Verenigingen, Sport, Cultuur en Zorg voortzetten, verbeteren en waar nodig uitbreiden;
2. Ontregelen en borgen van veiligheid;
3. Ondersteuning van zorgvrijwilligers krijgt prioriteit;
4. Ondersteunen van bewonersinitiatieven;
5. Bevorderen meedoen van specifieke groepen;
6. Betrekken van ondernemers;
7. We Helpen.

Wat willen we bereiken?

Een omgeving creëren waarin vrijwilligers gerespecteerd, gewaardeerd en gefaciliteerd worden, zodat het vrijwilligerswerk als een zinvolle en een leuke vrijetijdsbesteding wordt ervaren. Daarbij wordt rekening gehouden met de wensen en mogelijkheden van de vrijwilliger.

Wat gaan we daarvoor doen?

Een jaarplan opstellen waarin concreet wordt aangegeven welke pijlers in 2020 centraal staan, welke resultaten we willen boeken en hoe we die pijlers evalueren en zo nodig bijstellen.

Thema 8: Preventief jeugdbeleid.

Wat willen we bereiken?

Hoewel heel veel zaken op het gebied van Jeugd en Jeugdbeleid zijn geregeld, krijgen wij het probleem van rondhangende jeugd(groepjes) niet goed opgelost. Deze groepjes zijn verschillend van samenstelling en veroorzaken nogal eens overlast voor omwonenden van plekken waar zij verblijven. Wij zoeken naar een goede aanpak, waardoor voorkomen wordt dat jongeren zich vervelen en gaan rondhangen in de openbare ruimte en daarbij overlast veroorzaken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij gaan onderzoeken op welke wijze wij preventief en correctief beleid kunnen ontwikkelen. De hiervoor benodigde middelen zullen structureel binnen de begroting van het sociaal domein moeten worden opgevangen. Ons doel is om jongeren vanaf jonge leeftijd tot aan volwassenheid een breed aanbod aan voorzieningen en faciliteiten te bieden.

Verbonden partijen.

De volgende verbonden partijen dragen bij aan de uitvoering van dit programma:

- Regionale samenwerking leerplicht en RMC Maastricht en Mergelland;
- Regionale samenwerking leerlingenvervoer;
- Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL);
- Omnibuzz;
- Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland (SZMH);
- Inkoop Jeugdzorg regio Zuid-Limburg;
- Geneeskundige GezondheidsDienst (GGD) Zuid-Limburg;
- AntiDiscriminatieVoorziening (ADV) Limburg.

Voor nadere informatie over deze partijen verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren.

Programma	Nr.	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland	Bron
3	1	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 inwoners 5-18 jaar	2018	0	1,8	DUO/Ingrado
3	2	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 inwoners 5-18 jaar	2018	11,9	23,3	DUO/Ingrado
3	3	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	% totaal aantal leerlingen 12-23 jaar	2018	1,9	1,9	DUO/Ingrado
3	4	Niet-sporters	% aantal inwoners	2016	55,9	48,7	Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen
3	5	Banen	aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2018	633,1	774,0	LISA
3	6	Jongeren met een delict voor de rechter	% aantal jongeren 12-21 jaar	2015	0,73	1,45	Verwey Jonker Instituut
3	7	Kinderen in uitkeringsgezin	% aantal kinderen tot 18 jaar	2015	4,3	6,6	Verwey Jonker Instituut
3	8	Netto arbeidsparticipatie	% werkzame beroepsbevolking van beroepsbevolking	2018	64,9	67,8	CBS
3	9	Werkloze jongeren	% aantal jongeren 16-22 jaar	2015	0,9	1,5	Verwey Jonker Instituut
3	10	Personen met een bijstandsuitkering	aantal per 1.000 inwoners 18 jaar en ouder	tweede helft 2018	27,1	39,0	CBS
3	11	Lopende re-integratievoorzieningen	aantal per 1.000 inwoners 15-65 jaar	eerste helft 2018	23,2	30,5	CBS
3	12	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	tweede helft 2018	12,1	10,4	CBS
3	13	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	tweede helft 2018	1,5	1,1	CBS
3	14	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren 12-22 jaar	eerste helft 2016	0,6	0,4	CBS
3	15	WMO-cliënten met een maatwerkarrangement	aantal per 1.000 inwoners	tweede helft 2018	73	60	CBS

Wat mag het kosten?

	Programma Sociaal domein <i>Lasten taakvelden</i>	<i>Realisatie</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020	<i>Planjaar</i> 2021	<i>Planjaar</i> 2022	<i>Planjaar</i> 2023
4.1	Openbaar basisonderwijs	67.824	59.119	60.158	61.247	62.364	63.508
4.2	Onderwijshuisvesting	1.087.020	940.563	948.365	931.258	919.161	874.568
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	616.231	578.326	576.469	579.386	569.491	573.777
5.1	Sportbeleid en activering	82.131	77.547	78.247	78.247	78.247	78.247
5.3	Cultuur- presentatie, -productie en -participatie	253.832	267.264	235.410	237.650	236.122	237.870
5.6	Media	291.812	320.803	302.956	310.813	317.390	336.606
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	8.687	11.846	11.872	11.872	11.872	11.872
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.333.372	1.597.279	1.288.523	1.234.466	1.086.397	1.085.083
6.2	Wijkteams	2.263.069	2.306.753	2.297.228	2.298.617	2.300.040	2.301.499
6.3	Inkomensregelingen	5.122.664	5.259.968	5.235.444	5.235.444	5.235.444	5.235.444
6.4	Begeleide participatie	1.893.056	1.918.167	1.808.943	1.791.214	1.761.790	1.712.374
6.5	Arbeidsparticipatie	261.596	442.900	455.399	455.399	455.399	455.399
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	399.161	387.111	395.673	395.673	395.673	395.673
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	3.509.562	3.552.671	3.592.217	3.600.415	3.609.756	3.620.002
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	2.626.570	2.654.284	2.646.975	2.646.975	2.646.975	2.646.975
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	3.604	4.109	4.401	4.401	4.401	4.401
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	324.687	357.087	357.331	360.088	362.894	365.749
7.1	Volksgezondheid	544.949	599.681	608.295	613.902	619.608	625.413
	Totaal lasten	20.689.827	21.335.478	20.903.906	20.847.067	20.673.024	20.624.460

	Programma Sociaal domein <i>Baten taakvelden</i>	<i>Realisatie</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020	<i>Planjaar</i> 2021	<i>Planjaar</i> 2022	<i>Planjaar</i> 2023
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	3.119	2.382	3.100	3.100	3.100	3.100
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	123.487	160.593	48.321	48.321	48.321	48.321
5.1	Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0	0
5.3	Cultuur- presentatie, -productie en -participatie	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
5.6	Media	0	0	0	0	0	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	0	0	0	0	0	0
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	251.001	110.515	111.515	44.311	44.311	44.311
6.2	Wijkteams	40.860	40.860	40.860	40.860	40.860	40.860
6.3	Inkomensregelingen	4.718.549	4.258.341	4.258.341	4.258.341	4.258.341	4.258.341
6.4	Begeleide participatie	0	0	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0	0	0	0
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	304.304	118.442	135.253	136.642	138.063	139.514
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	0	0	0	0	0	0
	Totaal baten	5.448.820	4.698.633	4.604.890	4.539.075	4.540.496	4.541.947

	Programma Sociaal domein <i>Saldo taakvelden</i>	<i>Realisatie</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020	<i>Planjaar</i> 2021	<i>Planjaar</i> 2022	<i>Planjaar</i> 2023
4.1	Openbaar basisonderwijs	-67.824	-59.119	-60.158	-61.247	-62.364	-63.508
4.2	Onderwijshuisvesting	-1.083.901	-938.181	-945.265	-928.158	-916.061	-871.468
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-492.744	-417.733	-528.148	-531.065	-521.170	-525.456
5.1	Sportbeleid en activering	-82.131	-77.547	-78.247	-78.247	-78.247	-78.247
5.3	Cultuur- presentatie, -productie en -participatie	-246.332	-259.764	-227.910	-230.150	-228.622	-230.370
5.6	Media	-291.812	-320.803	-302.956	-310.813	-317.390	-336.606
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-8.687	-11.846	-11.872	-11.872	-11.872	-11.872
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.082.371	-1.486.764	-1.177.008	-1.190.155	-1.042.086	-1.040.772
6.2	Wijkteams	-2.222.209	-2.265.893	-2.256.368	-2.257.757	-2.259.180	-2.260.639
6.3	Inkomensregelingen	-404.115	-1.001.627	-977.103	-977.103	-977.103	-977.103
6.4	Begeleide participatie	-1.893.056	-1.918.167	-1.808.943	-1.791.214	-1.761.790	-1.712.374
6.5	Arbeidsparticipatie	-261.596	-442.900	-455.399	-455.399	-455.399	-455.399
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-399.161	-387.111	-395.673	-395.673	-395.673	-395.673
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-3.205.258	-3.434.229	-3.456.964	-3.463.773	-3.471.693	-3.480.488
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-2.626.570	-2.654.284	-2.646.975	-2.646.975	-2.646.975	-2.646.975
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-3.604	-4.109	-4.401	-4.401	-4.401	-4.401
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-324.687	-357.087	-357.331	-360.088	-362.894	-365.749
7.1	Volksgezondheid	-544.949	-599.681	-608.295	-613.902	-619.608	-625.413
	Totaal saldo	-15.241.007	-16.636.845	-16.299.016	-16.307.992	-16.132.528	-16.082.513

Uitwerking speerpunten Coalitieakkoord.

Speerpunt 2: “Zelfsturing stimuleren en door ontwikkelen”.

a. Externe procescoördinatie.

Met de oprichting van Bureau Burgerkracht! is voorzien in een centraal aanspreekpunt voor burgerkracht in onze gemeente. De hoofdstructuur voor de interne procescoördinatie is in 2015 ingezet. Deze structuur is inmiddels geconsolideerd en organisatorisch verder verfijnd en geborgd in de organisatie. Er is een interne en een externe procescoördinator binnen het Bureau Burgerkracht!

De taak van de externe coördinator is onder andere inwoners van wijken te stimuleren hun verantwoordelijkheid te pakken op het terrein van zelfsturing/burgerparticipatie en hen te ondersteunen in de processen. Door in gesprek te gaan met inwoners kan hij met hen bekijken wat zij nodig hebben om actief te worden op het gebied van leefbaarheid. De taken van de externe procescoördinatie zijn tot 1 januari 2018 ingevuld door middel van uitvoeringsafspraken met Trajekt. Bij de behandeling van de kadernota 2017 heeft de raad besloten om ook in 2018 en 2019 nog middelen hiervoor beschikbaar te stellen. Het ging om een bedrag van € 70.000,- per jaar. Vanaf het planjaar 2020 wordt structureel een bedrag van € 65.000,- aan de begroting toegevoegd. Hiervoor moeten nog dekkingsmiddelen gegenereerd worden.

b. Burgerkracht en zelfsturing.

De afgelopen jaren is gebleken dat zelfsturing, burgerparticipatie en leefbaarheid in de kernen sterk verweven zijn met elkaar. Het draagvlak bij de bewoners en hun betrokkenheid en inzet worden steeds belangrijker. Door middel van zelfsturing en burgerparticipatie zijn er inmiddels diverse succesvolle initiatieven gerealiseerd.

Speerpunt 13: “Organiseren van werkgelegenheid in juiste balans van vraag & aanbod, met daarbij bijzondere aandacht voor arbeidsgehandicapten”.

Nieuwe impulsen uitstroom naar werk (Zie thema 1 van dit programma).

Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland heeft samen met Podium24 een project opgezet om de uitstroom naar werk te bevorderen. Dit project, dat een doorlooptijd kent van drie jaar, richt zich zowel op het zittende bestand als op mensen, die een beroep op een uitkering willen doen. De kosten worden geraamd op totaal € 100.000,-. De verwachting is dat deze investering zichzelf terugverdient, omdat uiteindelijk minder uitkeringen verstrekt hoeven te worden. Na 2 jaar werkt het lagere uitkeringenaantal pas door in de rijksbudgetten. Tevens willen wij inzetten op:

- a. het aantrekkelijk maken van de arbeidsmarkt en omstandigheden voor jongeren. In dit kader is het MBO Foodlab vanaf september 2019 van start gegaan;
- b. het stimuleren en faciliteren van start-ups/jong talent;
- c. het verbeteren van het wijk-zorgaanbod en het zoeken naar samenwerking op dit gebied binnen de regio. Er wordt naar gestreefd om in februari 2020 vanuit Annex met een pilot Wijkteams van start te gaan.

Speerpunt 19: “Stimuleren en ontwikkelen van (klein)kunst i.r.t. visie Valkenburg aan de Geul 2035 en bestaande voorzieningen bibliotheken waarborgen”.

Met dit speerpunt willen wij inzetten op het realiseren van kunstwerken en op de ontwikkeling van een visie op cultuurbeleid, waar het kunstbeleid onderdeel van uit maakt. In de nota kunstbeleid moet onder andere aandacht worden besteed aan het museum Valkenburg, de Katakomben, de Vestingstad en Via Belgica. Voor de opstelling van de nota kunstbeleid is inhuur nodig. Daarmee is een bedrag gemoeid van € 20.000,-. Dit bedrag is niet beschikbaar.

Tevens willen wij “Kunst/muziek op straat-evenementen” stimuleren en de ontwikkeling van de programmering van het (openlucht)theater ondersteunen.

In dit kader is afgelopen zomer de regeling straatartiesten tot stand gekomen en zijn er vanuit het citymanagement pogingen ondernomen om samen met de ondernemers de binnenstad verder vorm te geven. Daarnaast is het wenselijk een project op te starten om ouderen wegwijs te maken met de computer en andere digitale hulpmiddelen.

Verder willen wij het contact vanuit de bibliotheek met de school intensiveren. Ook het project (digi)taalhuis moet meer van de grond komen. Voor deze bibliotheek gerelateerde zaken is eenmalig € 30.000,- nodig. Dit bedrag is niet beschikbaar. De bibliotheek is voornemens om het contact met scholen te intensiveren. Wij zullen dit vanuit de gemeente monitoren. Daarnaast loopt het subsidietraject voor een coördinator laaggeletterdheid.

Speerpunt 20: “Behouden en stimuleren van (uiten van) lokale tradities en historie”.

Met dit speerpunt willen wij komen tot een Valkenburgse historieles op scholen en het behoud van onze lokale tradities, zoals de schutterijen, jonkheid, carnaval, religieus en muziek. Tevens willen wij bezien of het mogelijk is om met een Valkenburgpas korting te verlenen op of gratis toegang te verkrijgen tot museumbezoek. Voor dit speerpunt willen wij eenmalig € 10.000,- reserveren om een project “storytelling” van de grond te krijgen, waarbij op wandelroutes de geschiedenis van Valkenburg wordt weergegeven. Dit bedrag is in de begroting opgenomen. Afgelopen jaar is de wandelroute 75 jaar bevrijding gerealiseerd en voor het komende jaar staat de realisatie van een monumentenroute op het programma. Dit niet alleen in het kader van de storytelling, maar ook om daarmee invulling te geven aan de wandelgemeente van het jaar.

Speerpunt 21: “Meer transparantie creëren in uitgaven en opbrengsten en in te verdelen subsidies”.

Met dit speerpunt, waarvoor geen extra middelen nodig zijn, willen wij de volgende doelen bereiken:

- a. Bij de toekenning van gemeentelijke steun aan projecten/evenementen moet ook een voorcalculatie worden gemaakt van de te verwachten opbrengsten voor de gemeente;
- b. Er moet een toeristenbegroting worden opgesteld, ter onderbouwing van het economische en maatschappelijke belang van evenementen en projecten;
- c. De raad en belanghebbenden moeten proactief in de ontwikkelingsfase van projecten worden betrokken;
- d. De toekenning van subsidies moet transparanter, de verantwoording aan de raad moet beter en de belastinggelden moeten eerlijker terugvloeien naar de segmenten, die de belasting ophoesten (bijvoorbeeld de horeca). Voorbeelden hiervan zijn de KIO en de BIEO.

Speerpunt 22: “Aantrekken middelbaar horeca onderwijs in relatie tot masterplan horeca, inclusief initiatief “maatschappelijke stages” en streven naar behoud (deel) huidig middelbaar onderwijs”.

a. Aantrekken middelbaar horeca onderwijs.

Mede in relatie tot het masterplan horeca willen wij ons inzetten voor het binnenhalen van MBO horeca onderwijs. In september 2019 is Vista college (voormalig Arcus-Leeuwenborgh) gestart met het project maatwerkonderwijs Foodlab. Ondernemers kunnen medewerkers, die al bij hun werken, aanmelden voor een maatwerk onderwijstraject. De deelnemers leren 4 dagen op de werkplek en gaan 1 dag naar school. Doelstelling is het behalen van een diploma (niveau 2 of 3) kok of gastheer/gastvrouw. Dit project wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met de horecaondernemers in onze gemeente.

b. Onderwijsontwikkelingen Stella Maris College Valkenburg aan de Geul.

Het schoolbestuur Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs (LVO) heeft in 2016 aangegeven dat zij op termijn één unielocatie wenst te realiseren in de gemeente Meerssen. De afgelopen jaren is overleg gevoerd met LVO om te bewerkstelligen dat in ieder geval de kader- en beroepsgerichte leerweg in onze gemeente gehuisvest blijven.

Er is nog geen duidelijkheid hierover gegeven door LVO. Vooralsnog volgen de leerlingen van de kader- en beroepsgerichte leerweg van het Stella Maris College nog steeds in onze gemeente onderwijs. Per 1 september 2019 is de afdeling TL van het VMBO verhuisd naar Meerssen.

Speerpunt 23: “Aandacht voor veteranen (militairen en overige geüniformeerden)”.

Met dit speerpunt willen wij:

- a. Onderzoek doen naar de behoefte aan lokale veteranenzorg en de realisatie van een lokaal ontmoetingspunt voor veteranen;
- b. Onderlinge ontmoetingen tussen veteranen en geüniformeerden stimuleren in het kader van preventieve zorg/lijszorg. Inmiddels heeft zich een groep van 30 geïnteresseerden gevormd, die regelmatig samen komen voor bijeenkomsten;
- c. Een wielervedrijfs voor gewonde militairen/geüniformeerden koppelen aan de Amstel Gold Race.

Vooralsnog willen wij volstaan met een structureel bedrag van € 5.000,-. Dit bedrag is in de begroting opgenomen.

Speerpunt 26: “WMO/ouderen/Participatiewet: iedereen doet mee”.

Met dit speerpunt willen wij inzetten op:

a. Armoede terugdringen.

Inkomenstoelagsgrenzen bepalen, verlagen van de rente bij de schuldhulpverlening, stimulering van het gebruik van jeugdfondsen, realisatie van een kleding/voedselbank en gratis zwembaden voor mensen met lagere inkomens of kinderen van mensen met lagere inkomens.

Inkomenstoelagsgrenzen bepalen:

Wij verwijzen U naar thema 2.

Stimuleren gebruik fondsen.

In realisatie. Onder andere middels de vorming van een kindpakket, zijnde een samenhangend pakket van initiatieven en regelingen, gericht op kinderen die geconfronteerd worden met (de gevolgen van) armoede.

Verlagen rente schuldhulpverlening.

Gerealiseerd. Met ingang van 1 januari 2019 is het rentepercentage sociale kredietverlening verlaagd naar 2%. De verlaging van het rentepercentage sociale kredietverlening is van toepassing op alle nieuwe sociale kredietverleningen die door de Kredietbank Limburg worden verstrekt, met uitzondering van saneringskredieten.

Realisatie kleding/voedselbank.

Hier wordt aansluiting gezocht bij de reeds bestaande lokale en regionale initiatieven op dit vlak. Hierbij moet gedacht worden aan de Kledingbank Zuid, de Voedselbank Limburg-Zuid en Kringloop-Zuid. Daarnaast zullen wij (nieuw) particulier initiatief in onze gemeente waar mogelijk ondersteunen.

Zwembaden voor mensen met lagere inkomens of kinderen van mensen met lagere inkomens.

Gerealiseerd. Op basis van het *Zwembadnet gemeente Valkenburg aan de Geul* kunnen ouders/verzorgers met een laag inkomen voor kinderen van 5 tot en met 12 jaar (einde basisschool) aanspraak maken op een eenmalige financiële tegemoetkoming in de kosten van zwembaden voor het behalen van het zwembad diploma A. Om het zwembadnet uit te voeren wordt samengewerkt met het Jeugdfonds Sport Limburg. Het Jeugdfonds sport Limburg beschikt over getrainde intermediairs die bij elke aanvraag op huisbezoek gaan. Door deze persoonlijke werkwijze kan er optimaal maatwerk worden geleverd en bepaald worden wat passend is.

b. Leefbaarheid in de kernen verstevigen.

Meer budget vrij maken voor de kernen, cofinanciering van projecten en continueren van de ambtelijke capaciteit (bureau burgerkracht).

c. Mantelzorgers/vrijwilligers beter ondersteunen.

Mantelzorgers faciliteren (opleiding/cursus/faciliteiten), regionale vrijwilligerscentrale meer promoten en bedrijven/middenstand betrekken bij vrijwilligerswerk/initiatieven. Zie Thema 7.

d. Ouderen meer betrekken bij de samenleving.

Projecten ter vermindering van eenzaamheid, huiskamers, Meer Bewegen Voor Ouderen, stimuleren langer thuis wonen (ook via dubbel duurzaam), netwerk ondersteuning in huishouden, gemeenschappelijk kleinschalig wonen en alzheimerproblematiek (alzheimercafé).

e. Minder validen meer betrekken bij de samenleving.

Ondersteuning administratieve lasten, activiteiten adelante, “Paralympics in Valkenburg aan de Geul”.

f. Statushouders betrekken bij de samenleving.

Taalcafé, vrijwilligerscentrale. Wij gaan een project ‘dicht bij huis’ opzetten om statushouders meer te betrekken bij de samenleving. Start in 2020.

Speerpunt 27: “WSW’ers ondersteunen”.

Met dit speerpunt willen wij ons in WOZL-verband sterk maken voor gelijke arbeidsvoorwaarden voor WSW-ers op sociale werkplekken. Extra middelen worden vooralsnog niet geraamd.

Speerpunt 28: “Jeugdzorg en -opvang blijven bewaken en jongeren (12-18) behouden voor de gemeente”.

Met dit speerpunt willen wij initiatieven op dit vlak ruimte geven, zoals het Credohuis, de Jeugdgemeenteraad, actieve/mobiele JOP’s, mobiele speelplaatsen, natuurspeeltuinen en het jongerenmuziekpodium.

Straatcoaches en Jongeren-Ontmoetings-Plek.

Op 3 augustus 2017 werd de wijk Broekhem-Noord opgeschrikt door een tragisch incident, waarbij een groep jeugdigen was betrokken. Naar aanleiding daarvan hebben wij diverse maatregelen getroffen, waaronder de inzet van straatcoaches en het intensiveren van de zoektocht naar een locatie voor een Jongeren-Ontmoetings-Plek (JOP). Straatcoaches brengen jongeren en buurtbewoners met elkaar in contact om te komen tot oplossingen van door jongeren veroorzaakte overlast. De inzet van de straatcoaches heeft ertoe geleid dat er meer zicht is ontstaan op groepen jongeren in onze gemeente en dat de overlast is verminderd. Het voorstel is om de inzet van de straatcoaches in ieder geval tot september 2020 te continueren. Daarmee is een bedrag gemoeid van € 50.000,- per jaar.

Speerpunt 29: “Kwalitatief goed onderwijs in voldoende mate behouden”.

Integraal huisvestingsplan basisonderwijs.

In 2019 is het huisvestingsplan Onderwijs 2012-2017 bijgesteld. Uit de leerlingenprognoses blijkt dat, ondanks een doorzettende daling van leerlingenaantallen, het voortbestaan van de basisscholen Sibbe, Broekhem, Valkenburg en Berg is gewaarborgd. Het gebouw van de Openbare Basisschool (OBS) Berg is 40 jaar oud en dient vervangen of gerenoveerd te worden. De investeringskosten van de nieuwbouwvoorziening bedragen ongeveer € 3,2 miljoen. Met de jaarlasten van deze investering is in de voorliggende begroting rekening gehouden.

Speerpunt 30: “Gezondheid inwoners verhogen”.

Met dit speerpunt willen wij onder meer inzetten op Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG), Ouderen Op Gezond Gewicht (OOGG), Meer Bewegen Voor Ouderen (MBVO), onderzoek naar de herinvoering van schoolzwemmen, het monsterpad, looproutes, faciliteren sportverenigingen, sportpas, sportdorp en realfit. De aan dit speerpunt verbonden kosten kunnen uit reguliere budgetten worden geput.

§ 1.4 Programma Ruimtelijk domein.

Bestuurlijk verantwoordelijk	:	Dhr. drs. C.P.J.L. Vankan Dhr. drs. R. Meijers Mevr. mr. drs. C.M.J. Bisschops
Ambtelijk verantwoordelijk	:	Dhr. ing. B.F.H. Mennens

Omschrijving programma.

Het ruimtelijk domein kent vele raakvlakken met andere beleidsvelden, bijvoorbeeld het sociaal domein, het economisch domein of het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Het aanpakken van maatschappelijke en economische opgaven vraagt om verbinding tussen beleidsterreinen. Met dit programma leggen wij verbindingen, bijvoorbeeld op het gebied van wonen en zorg of op het gebied van openbare ruimte en economie (toerisme). Het aanpakken van maatschappelijke opgaven vraagt ook om samenwerking. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties werken wij aan ons ruimtelijke domein. Wij willen nieuwe initiatieven de ruimte bieden. Vooral ook op de steeds belangrijker wordende thema's duurzaamheid en milieu. De rol van de gemeente is daarbij steeds wisselend, dan weer faciliterend en aanjagend, dan weer regisserend.

Thema's programma.

Dit programma bestaat uit de volgende thema's:

1. Openbare ruimte en mobiliteit;
2. Afval en duurzaamheid;
3. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting.

Thema 1: Openbare ruimte en mobiliteit.

Dit thema is gericht op openbare ruimte en mobiliteit. Aandachtspunten worden voor een belangrijk deel bepaald door het Coalitieakkoord 2018-2022 en beleidsstukken, zoals de raadsnota Centrumplan Valkenburg en de gebiedsvisie Maastricht-Valkenburg. Ook het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) 2014, het Buitengoed Geul en Maas en de aankomende Mobiliteitsvisie Limburg hebben gevolgen. Dan is er nog landelijke, regionale en lokale wetgeving, die op dynamische wijze steeds weer hun doorwerking hebben op onze speerpunten. Ook in 2020 zal verder gewerkt worden aan de upgradering van de openbare ruimte in onze gemeente. Daarmee willen we onze positie als toeristisch hart van het Heuvelland handhaven en waar nodig (en mogelijk) versterken.

Wat willen we bereiken?

De inrichting en het beheer van de openbare ruimte zijn beeldbepalend voor de aantrekkelijkheid van onze gemeente. Daarnaast is de verkeersafwikkeling voor alle weggebruikers van groot belang voor het gevoel van veiligheid en de beleving van de openbare ruimte. Concrete doelen zijn:

- Verbeteren van het verblijfsklimaat van de openbare ruimte;
- Verbeteren van de belevingswaarde -in ruimtelijke zin- van de openbare ruimte;
- Zorgen voor een zo duurzaam en veilig mogelijk gebruik van de openbare ruimte.

Het thema Openbare Ruimte kan worden gezien als voorwaardenscheppend om een belangrijk deel van de doelstellingen van andere thema's te kunnen realiseren.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het groenonderhoud en reiniging zijn op basis van een ontzorgingscontract uitbesteed aan een marktpartij. We blijven de voortgang actief volgen aan de hand van de vastgelegde contract- en prestatieafspraken. Waar nodig wordt bijgestuurd;
- Een belangrijke voorwaarde is dat er een goed werkend (en vooral compleet) digitaal beheersysteem voor de openbare ruimte beschikbaar komt. Daarin worden de te beheren onderdelen opgenomen;
- Daarnaast wordt er werk gemaakt van het opstellen van actueel grondbeleid, inclusief uitvoeringsprogramma, dat verder gaat dan enkel het 'project snippergroen'. Ook hier zal een beheersysteem belangrijke input voor leveren;
- Ook wordt er nieuw Mobiliteitsbeleid voor onze gemeente opgesteld en zal er worden gestart met het samenstellen van een Parkeerbeleidsnota;
- In 2020 wordt de reconstructie van de Valkenburgerstraat uitgevoerd.

Thema 2: Afval en duurzaamheid.

Afval.

Dit thema concentreert zich op het onderdeel huishoudelijk afval en omvat alle stromen van afval, die door huishoudens worden aangeleverd via de huis aan huis inzameling, brengvoorzieningen, zoals ondergrondse containers, de milieuparken en andere door de gemeente gecontroleerde inzamelingen, zoals voor papier en karton en textiel. Vanuit de wet milieubeheer heeft de gemeente op dit gebied een wettelijke taak. In onze gemeente zijn de huis aan huis inzameling van restafval (hra), groente, fruit en tuinafval (gft), verpakkingen van plastic, metaal en drankkartons (pmd) sinds 2016 uitbesteed aan de dienst Stadsbeheer van de gemeente Maastricht. Deze dienst is tot en met 2020 gegarandeerd. De verwerking van deze drie stromen is geregeld via een aantal op Limburg brede schaal aanbestede contracten. Deze contracten lopen tot en met 2023. De gedateerde ondergrondse brengvoorzieningen zijn in 2019 geheel vernieuwd en contractueel ondergebracht bij de dienst Stadsbeheer Maastricht. De inzameling van oud papier en karton wordt met ingang van 2020 ondergebracht bij SITA Recycling Services Zuid B.V., een werkmaatschappij van SUEZ, waarbij diverse verenigingen binnen hun toegewezen gebieden als beladers optreden. Eind 2019 zijn de verenigingsleden gecertificeerd en voorzien van veiligheidskleding om hun veiligheid tijdens het werk te borgen.

Op het gebied van de milieuparken wordt samengewerkt met de gemeenten Meerssen en Maastricht binnen de GR Geul en Maas. In 2018 zijn trajecten opgestart om deze GR te verbreden met de producten inzameling en brengvoorzieningen. De voorziene start per 1 januari 2020 is door uitgestelde keuzes in de gemeente Meerssen vertraagd naar 1 januari 2021. Onze gemeente is een zogenaamde Diftar gemeente. Wij werken met gedifferentieerde tarieven voor de diverse afvalstromen. Dit gebeurt vanuit de gedachte dat de vervuiler betaalt. Het aanbieden van hra, dat wordt verbrand, gebeurt via betaalde restafvalzakken, terwijl het aanbieden van recyclebare stroom, zoals pmd, glas en papier, gratis is voor de inwoners.

Wat willen bereiken?

Vanuit de wettelijke taak dient de gemeente haar inwoners zo optimaal mogelijk in staat te stellen het huishoudelijk afval te scheiden. Wij onderschrijven de VANG-gedachte: Van Afval naar Grondstof, met als eerste doel de hoeveelheid huishoudelijk restafval in 2020 terug te brengen tot onder de 100 kg/inwoner, met een scheidingsgedrag van minstens 75%. Deze doelstellingen zijn in 2018 gehaald. Als aanvullende stap dient de hoeveelheid restafval in 2025 verder terug te worden gebracht tot 30 kg/inwoner. Daarnaast dient Nederland in 2050 volledig circulair te zijn. Dat betekent een verdere reductie van de restafvalstroom tot 0 kg. Deze reductie zal een gedegen inspanning vragen van zowel de gemeente als de inwoners.

Onze gemeente maakt samen met Meerssen en Maastricht deel uit van de GR Geul en Maas. Met deze GR is in 2019 een onderzoek gestart of en hoe de samenwerking uit te breiden en te intensiveren, zowel binnen de GR zelf als met regionale partners, zoals Rd4.

Het sinds 2018 voor elkaar openstellen van milieuparken met Rd4, het gezamenlijk aanbesteden van grote contracten van te verwerken materiaalstromen en het beschikbaar stellen van een Milieu App zijn voorbeelden van deze samenwerking.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vanaf het planjaar 2020 zal de samenwerking binnen de GR Geul en Maas moeten leiden tot een verbrede Gemeenschappelijke Regeling, met daarin naast de milieuparken ook diensten als inzamelen en ondergrondse brengvoorzieningen. Daarnaast moet gedacht worden aan gezamenlijke beleidsontwikkeling en uitvoeringsprogramma's, waarbij de circulaire doelstellingen leidend zullen zijn. Waar nodig wordt de samenwerking verder binnen de regio verbreed met Rd4 en Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek (RWM). Op provinciaal niveau zal het samenwerkingsverband Afval Samenwerking Limburg (ASL) worden gebruikt voor verdere afstemming van beleid.

In 2020 zal de communicatie rondom het thema afval verder worden geïntensiveerd om met name de bewustwording bij de inwoners te vergroten. In 2020 zal voor de derde keer een sorteeraanlyse op de samenstelling van het restafval worden uitgevoerd. Dit is enerzijds om het effect te meten van communicatie acties en anderzijds om nieuwe aandachtspunten te kunnen benoemen. Bij de communicatie zal zoveel als mogelijk worden aangesloten bij landelijke en regionale thema's.

Duurzaamheid.

Door het sluiten van het Klimaatakkoord van Parijs heeft Nederland zich internationaal gecommitteerd aan het tegengaan van de opwarming van de aarde en klimaatverandering. Het Nationaal Klimaatakkoord is de Nederlandse uitwerking van deze internationale klimaatafspraken, alsook van in Europees verband gemaakte afspraken met betrekking tot onder meer het terugdringen van de CO₂-uitstoot. Op 3 juni 2019 is onze Energievisie en het bijbehorende uitvoeringsprogramma als kader voor dit programma en de verdere uitvoering vastgesteld.

Wat willen we bereiken?

Samen met de andere Zuid-Limburgse gemeenten, vormt onze gemeente de Regionale Energie Strategie Zuid-Limburg, die de opgaven uit het klimaatakkoord met betrekking tot de onderwerpen elektriciteit en warmte/gebouwde omgeving zal uitvoeren. Daarnaast streeft de gemeente na wat is neergelegd in de Energievisie en het bijbehorende uitvoeringsprogramma. Bovendien zal onze gemeente de wettelijke en van rijkswege opgelegde opgaven en taken uitvoeren en volbrengen. Dit omvat onder meer het toewerken naar een CO₂-neutrale gemeente in 2050 en het halveren van de CO₂-uitstoot in 2030, zoals gemeten in 1990. Daarnaast dient heel Nederland 35 TW hernieuwbare energie op land op te wekken, een doelstelling waaraan wij moeten bijdragen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om dit te verwezenlijken zal in 2020 gewerkt worden aan het opstellen van de Warmtetransitievisie. Dit betreft een plan, waarin beschreven wordt hoe onze gemeente in 2050 100% aardgasloos zal zijn. Tevens zal uitvoering worden gegeven aan het eind 2019 vastgestelde jaarplan Duurzaamheid 2020 en aan de jaarplannen voor de latere jaren. Hierin wordt onder andere uitgewerkt hoe we het verduurzamen van de koopwoningvoorraad in onze gemeente zullen stimuleren. Om te kunnen bijdragen aan de landelijke doelstelling van 35 TW hernieuwbare energie, zal gewerkt worden aan een ruimtelijk afwegingskader hernieuwbare opwek op regionale schaal. Hiertoe zal geparticipeerd worden in de RES Zuid-Limburg.

Thema 3: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting.

Ruimtelijke ordening.

Het thema Ruimtelijke Ordening richt zich op het ordenen van de aanwezige ruimte in de gemeente. Hiermee wordt zowel de bebouwde als de onbebouwde ruimte bedoeld.

Wij moeten kunnen beschikken over een actueel ruimtelijk beleid voor het totale grondgebied van de gemeente, waarin is vastgelegd hoe gebouwen en (onbebouwde) gronden gebruikt mogen worden (welke functies zijn toegestaan) en hoe gronden bebouwd mogen worden (wat, waar en hoe groot/hog). Verder dient het ruimtelijk beleid duidelijkheid te verschaffen over de beleidsvrijheid van de gemeente binnen de vigerende wet- en regelgeving. Met andere woorden, uit het ruimtelijk beleid moet duidelijk zijn op welke onderdelen maatwerk mogelijk is, uitgaande van de lokale problematiek en behoeften.

Wat willen we bereiken?

Wij willen blijven beschikken over een dekkend juridisch kader in de vorm van actuele bestemmingsplannen, dat naast het beschermen van aanwezige waarden ook voldoende ruimte voor ontwikkeling biedt. Daarnaast willen we dat de bestemmingsplannen een goed kader bieden voor ruimtelijke afwegingen en gemakkelijk hanteerbaar (begrijpelijk en leesbaar) zijn voor zowel de eigen organisatie als voor de burgers. Ook willen we al zo veel mogelijk anticiperen op de komst van de Omgevingswet en de daaruit voortvloeiende Omgevingsvisie en Omgevingsplan (opvolger van de huidige bestemmingsplannen en verordeningen op het gebied van de fysieke leefomgeving).

Wat gaan we daarvoor doen?

Implementatie/voorbereidingen Omgevingswet.

Zoals bekend is het kabinet bezig met de voorbereidingen om te komen tot één Omgevingswet. Deze wet vervangt 15 bestaande wetten, waaronder de Waterwet, de Crisis- en herstelwet en de Wet Ruimtelijke Ordening. Van ongeveer 25 andere wetten gaan de onderdelen over omgevingsrecht naar de nieuwe wet. Dit is een zeer ingrijpende vernieuwing, die na de vernieuwing van de Wet Ruimtelijke Ordening (Wro), de Wet Algemene Bepalingen Omgevingswet (Wabo) en het Bouwbesluit, wederom een inspanning vragen van de burgers en onze ambtelijke organisatie. De komende jaren zullen in het teken staan van het voorbereiden op de gevolgen van deze nieuwe wet, die organisatiebreed ingrijpende gevolgen zal hebben voor de manier van werken. Aan de hand van het eind 2019 geactualiseerde projectplan zal dit verder worden uitgerold.

In 2020 zullen de eerste stappen worden gezet richting omgevingsvisie. Het vaststellen van het ambitiedocument is de eerste stap die eind 2019, begin 2020 zal plaatsvinden. Daarna gaat de vertaling en nadere uitwerking daarvan richting een omgevingsvisie plaatsvinden. Parallel zullen de vigerende bestemmingsplannen daar waar nodig worden aangepast aan actuele ontwikkelingen en voorbereid op de eisen vanuit de omgevingswet om de ombouw naar omgevingsplannen zo soepel mogelijk te laten verlopen.

Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen/projecten worden onder andere mogelijk gemaakt door het maken van nieuwe bestemmingsplannen, het opstarten van gebiedsvisies en het uitvoeren van haalbaarheidsonderzoeken. Voor 2020 betreft dit de volgende ontwikkelingen:

1) Croix de Bourgogne.

In 2018 zijn de plannen voor de (her)bouw van Hotel Croix de Bourgogne onherroepelijk geworden en de voorbereidingen voor de start van de bouw afgerond. De bouwvoorbereiding van de ontwikkelaar heeft meer tijd gekost dan verwacht, waardoor de start van de bouw is doorgeschoven. Begin 2020 zal gestart worden met de bouw van het hotel.

2) Pradoegebouw.

In 2018 is een overeenkomst gesloten met een projectontwikkelaar voor de verkoop en de herontwikkeling van het Pradoegebouw, met de bedoeling er een designhotel met het thema wielrennen in te vestigen. De omgevingsvergunning zal in de tweede helft van 2019 worden aangevraagd, waarna (na het onherroepelijk worden hiervan) in 2020 met de bouw gestart kan worden.

3) Polfermolen.

Afhankelijk van de besluitvorming over de toekomst van de Polfermolen zullen in 2020 ruimtelijke procedures worden opgestart.

4) *Villa Via Nova.*

Het bestemmingsplan voor Villa Via Nova is in 2019 aangepast. Tevens zijn de gronden overgedragen aan de ontwikkelaar. In de tweede helft van 2019 is gestart met de bouwvoorbereidingen en zijn de eerste bouwkavels verkocht en overgedragen aan de nieuwe eigenaren. De verwachting is dat de eerste woningen in 2020 worden opgeleverd.

5) *Gebiedsvisie Walramplein/Berkelplein.*

Nu zowel het historisch centrum als het winkelgebied voorzien zijn van een opwaardering en herstructurering staan wij voor een volgende ruimtelijke opgave, namelijk de herontwikkeling van de omgeving Walramplein-Berkelplein. Binnen dit plangebied liggen kansen voor een verdere opwaardering van ons centrum. Sterker nog, ingrijpen is hard nodig om verdere achteruitgang tegen te gaan. Onderdelen, die wij minimaal willen meenemen in deze gebiedsvisie zijn:

- Het doorontwikkelen van het Walramplein als stadsplein/evenementenplein;
- Visie op detailhandelstoekomst (supermarkt en overige winkels Walramplein/Berkelplein);
- Visie op de weekmarkt;
- Schetsen gewenst profiel voor Berkelplein;
- Onderzoeken haalbaarheid voor inpassen gebouwde of ondergrondse parkeervoorziening ter compensatie van parkeerplaatsen op Walramplein en Berkelplein;
- Inpassen parkeermogelijkheden voor centrumbewoners;
- Opwaardering woningbouwlocaties Berkelplein/Walramplein, inspelende op de uitgangspunten van de nieuwe woonvisie (onder andere in samenwerking met Wonen Zuid);
- Verbinding maken naar Groene Oost-Vleugel.

Doel is om nog deze coalitieperiode tot een definitieve visie voor een integrale gebiedsontwikkeling te komen, met inbegrip van een bijbehorende businesscase. Eind 2019 worden de voorbereidingen gestart. Begin 2020 dient het plan van aanpak te worden vastgesteld, waarna de verdere uitwerking kan plaatsvinden.

6) *Gebiedsvisie Plenkertstraat e.o./ Valkenburg Centrum-West.*

Nu de ontwikkelingen van Par'Course begin 2020 worden afgerond en aan die zijde van Valkenburg-Centrum nieuw leven ontstaat, is het van wezenlijk belang om ook een visie te ontwikkelen voor de opwaardering van de hoofdverbinding van deze locatie richting Valkenburg-Centrum en de doorontwikkeling van de verdere omgeving. In deze totaalvisie kan dan gelijk ook aandacht gegeven worden aan de verbindingen vanuit deze as richting Kuurpark, potenties voor nieuwe ontwikkelingen in dit gebied (gelegen tussen het Historisch Centrum -Cauberg en Valkenier) en de mogelijkheden om de bestaande verbindingen richting Kuurpark en centrum te verbeteren. Eind 2019 wordt de start gemaakt om te komen tot een integrale gebiedsvisie. In 2020 zal dat verder worden uitgewerkt.

7) *Ignatiusvallei.*

Voor de mogelijke aanpassing van het bestemmingsplan ten behoeve van de herontwikkeling van het voormalige klooster Boslust zijn wij afhankelijk van de voortgang van de plannen van de ontwikkelaar/eigenaar. Een en ander is on-hold geplaatst totdat er duidelijkheid komt vanuit de zijde van de ontwikkelaar. Dit proces kan zomaar weer versneld op de agenda geplaatst worden, waardoor in 2020 hiervoor capaciteit dient te worden vrijgemaakt.

Volkshuisvesting.

Het thema Volkshuisvesting richt zich op een kwalitatief en kwantitatief evenwicht op de regionale en dus ook op de lokale woningmarkt. Zonder regionale afstemming kan een optimale woonsituatie voor de inwoners van nu en de toekomst niet bereikt worden. Het volkshuisvestingsbeleid is gebaseerd op de regionale woonvisie, die een uitwerking is van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg en heeft zodoende een formele status. De demografische ontwikkelingen (afname bevolking en vergrijzing) vragen om maatregelen, die het toevoegen van nieuwe woningen beteugelt en alleen in bijzondere gevallen toestaat. De interactie tussen ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en maatschappelijke aspecten wordt daarmee steeds sterker. De huidige woningmarkt vraagt om een niet te rigide aanpak. Regionaal en provinciaal worden daarvoor kaders ontwikkeld en eind 2019 wordt ook onze eigen woonvisie als kader hiervoor vastgesteld.

Wat willen we bereiken?

Door de activiteiten op het gebied van de volkshuisvesting willen we een passende regionale woningvoorraad, die aansluit bij de wensen van de huidige bevolking en in staat is toekomstige ontwikkelingen op te vangen. Voor de regio Maastricht en Heuvelland betekent dit het transformeren van de bestaande woningvoorraad naar de toekomstige gewenste kwaliteit en samenstelling. Voor onze gemeente betekent dit het kritisch omgaan met nieuwe initiatieven en het goed monitoren van de lopende projecten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Tegen de achtergrond van de demografische ontwikkelingen zullen wij ons moeten inspannen om op creatieve wijze de gewenste diversiteit in het woningaanbod te bereiken. Vooral ook door herstructurering van de bestaande woningvoorraad en waar het niet anders kan door nieuwbouw. Een bijzonder punt van aandacht is de taakstelling voor de corporaties met betrekking tot de huisvesting van statushouders. De gemeente is verantwoordelijk voor het goed kunnen wonen van haar inwoners. Dat betekent dat er voldoende goede en betaalbare woningen moeten zijn, die passen bij de wensen van inwoners en nieuwe bewoners. De gemeente doet dit bijvoorbeeld door op een duurzame manier nieuwe woningen te laten bouwen. Maar ook door de bestaande woningvoorraad aan te passen, of bestaande bouw te vernieuwen. Eind 2019 wordt de lokale woonvisie daarom als kader voor dit programma vastgesteld. In 2020 zal gestart worden met de uitvoering van deze visie. Een van de onderdelen betreft het inzichtelijk maken van mogelijkheden voor transformatie van bestaand vastgoed (gemeentelijke gebouwen, oude schoolgebouwen, verouderde hotels) naar gewenste nieuwe woningtypes. Hierbij zal met name ook een koppeling gelegd worden met het in 2019 vastgestelde hotelbeleid.

Verbonden partijen.

De volgende verbonden partijen dragen bij aan de uitvoering van dit programma:

- Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V.;
- Waterleiding Maatschappij Limburg (WML);
- Milieuparken Geul en Maas;
- Bodemzorg Limburg B.V.

Voor nadere informatie over deze partijen verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren.

Programma	Nr.	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland	Bron
4	1	Omvang huishoudelijk restafval	aantal kg per inwoner	2017	79	174	CBS
4	2	Hernieuwbare elektriciteit	% totale elektriciteit	2017	4,1	16,9	RWS Klimaat- monitor
4	3	Gemiddelde WOZ-waarde woningen	duizend euro	2018	200	230	CBS
4	4	Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2016	2,4	7,2	ABF - Systeem Woning- voorraad
4	5	Demografische druk	% van personen 20-65 jaar	2019	81,5	69,8	CBS
4	6	Gemeentelijke woonlasten éénpersoons-huishouden	Euro	2019	612	669	COELO Groningen
4	7	Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishouden	Euro	2018	856	739	COELO Groningen

Wat mag het kosten?

	Programma Ruimtelijk domein <i>Lasten taakvelden</i>	<i>Realisatie</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020	<i>Planjaar</i> 2021	<i>Planjaar</i> 2022	<i>Planjaar</i> 2023
2.1	Verkeer en vervoer	3.076.406	3.209.837	2.736.004	2.738.784	2.728.812	2.722.585
5.2	Sportaccommodaties	2.827.474	2.436.456	1.923.351	2.107.142	2.168.167	2.096.189
5.5	Cultureel erfgoed	230.634	1.000.044	449.830	439.833	424.625	427.376
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.032.540	2.065.056	2.097.313	2.096.152	2.114.605	2.147.541
7.2	Riolering	2.416.107	2.143.665	2.143.255	2.125.164	2.119.533	2.104.835
7.3	Afval	1.300.276	1.396.257	1.446.097	1.474.004	1.508.381	1.541.766
7.4	Milieubeheer	212.287	395.983	292.223	294.794	297.437	300.157
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	222.970	282.587	273.238	272.286	271.380	270.521
8.1	Ruimtelijke ordening	210.686	257.199	178.205	178.086	177.985	177.905
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	582.061	271.898	262.819	257.443	252.067	246.690
8.3	Wonen en bouwen	1.349.100	1.744.085	1.578.651	1.501.306	1.516.808	1.537.276
	Totaal lasten	14.460.541	15.203.067	13.380.986	13.484.994	13.579.800	13.572.841

	Programma Ruimtelijk domein <i>Baten taakvelden</i>	<i>Realisatie</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020	<i>Planjaar</i> 2021	<i>Planjaar</i> 2022	<i>Planjaar</i> 2023
2.1	Verkeer en vervoer	633.033	516.288	100.965	114.185	83.585	61.985
5.2	Sportaccommodaties	948.012	782.161	273.492	134.158	134.680	135.215
5.5	Cultureel erfgoed	86.656	105.112	74.000	74.000	74.000	74.000
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	775.644	787.366	800.605	820.528	840.949	861.880
7.2	Riolering	2.704.963	2.763.002	2.884.868	2.953.703	2.971.427	2.988.988
7.3	Afval	1.491.946	1.576.894	1.610.242	1.631.554	1.682.500	1.715.912
7.4	Milieubeheer	0	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	127.548	127.500	118.500	118.500	118.500	118.500
8.1	Ruimtelijke ordening	37.998	267.494	25.000	25.000	25.000	25.000
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0	0	0
8.3	Wonen en bouwen	693.513	1.355.639	1.063.800	753.667	918.343	954.874
	Totaal baten	7.499.313	8.291.456	6.961.472	6.635.295	6.858.984	6.946.354

	Programma Ruimtelijk domein <i>Saldo taakvelden</i>	<i>Realisatie</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020	<i>Planjaar</i> 2021	<i>Planjaar</i> 2022	<i>Planjaar</i> 2023
2.1	Verkeer en vervoer	-2.443.373	-2.693.549	-2.635.039	-2.624.599	-2.645.227	-2.660.600
5.2	Sportaccommodaties	-1.879.462	-1.654.295	-1.649.859	-1.972.984	-2.033.487	-1.960.974
5.5	Cultureel erfgoed	-143.978	-894.932	-375.830	-365.833	-350.625	-353.376
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.256.896	-1.277.690	-1.296.708	-1.275.624	-1.273.656	-1.285.661
7.2	Riolering	288.856	619.337	741.613	828.539	851.894	884.153
7.3	Afval	191.670	180.637	164.145	157.550	174.119	174.146
7.4	Milieubeheer	-212.287	-385.983	-282.223	-284.794	-287.437	-290.157
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-95.422	-155.087	-154.738	-153.786	-152.880	-152.021
8.1	Ruimtelijke ordening	-172.688	10.295	-153.205	-153.086	-152.985	-152.905
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-582.061	-271.898	-262.819	-257.443	-252.067	-246.690
8.3	Wonen en bouwen	-655.587	-388.446	-514.851	-747.639	-598.465	-582.402
	Totaal saldo	-6.961.228	-6.911.611	-6.419.514	-6.849.699	-6.720.816	-6.626.487

Uitwerking speerpunten Coalitieakkoord.

Speerpunt 3: “Investeren in en doorontwikkelen van projecten met kwaliteit en natuur- en economische waarden”.

Vanuit de gebiedsontwikkeling Buitengoed Geul en Maas en mede geïnitieerd door de platforms Burgerparticipatie en Leefbaarheid staan in deze coalitieperiode de volgende potentiële projecten op het uitvoeringsprogramma.

a. *Verbindings-as Buitengoed Geul en Maas.*

Er is vanuit Buitengoed een totaalvisie ontwikkeld voor de zogenaamde Verbindings-as.

Het voorstel is om gelijktijdig met grootschalig noodzakelijk onderhoud op deze route in te zetten op herinrichting, conform de totaalvisie. Dit betekent dat aanvullend aan de bestaande onderhoudsbudgetten investeringen nodig zijn om te komen tot de gewenste inrichting.

Het noodzakelijke wegonderhoud voor Broekhem is inmiddels afgerond. Nadat het eerste deel van de voormalige provinciale weg Houthem in 2017 werd gereconstrueerd, is de wens vanuit de bevolking toegenomen om ook de rest van de zogenaamde verbindings-as op te pakken. Met het beschikbaar stellen van een voorbereidingskrediet is de eerste stap daartoe gezet. Het is de bedoeling om eind 2019 een gedragen schetsontwerp voor te leggen en om vervolgens de benodigde financiële middelen te gaan zoeken.

b. WIJland Houthem.

Onlangs zijn de plannen gepresenteerd voor het nieuwe 'WIJland' in Houthem St. Gerlach, een initiatief van Bureau Burgerkracht. Het 'WIJland' is het akkerland tussen de spoorlijn en de voormalige provinciale weg tussen het kapelletje tegenover Burgemeester Quicx, Coffee & More en Résidence St. Gerlach. Wijnbouw en het verbouwen van andere streekproducten en een kleinschalig OV-overstappunt voor toeristen en bezoekers vormen de hoofdmoot. Met de herinrichting van de voormalige provinciale weg en de restauratie en herbestemming van hoeve Broers kwam ook de mogelijke invulling van het landbouwperceel in een stroomversnelling. Vanuit dat perspectief is opnieuw nagedacht hoe de invulling van het perceel voor een extra kwaliteitsimpuls zou kunnen zorgen voor de dorpsgemeenschap en voor gasten en bezoekers aan het dorp en het achterliggende Heuvelland.

Samen met de provincie, Oostwegel Collection, ProRail en Arriva zijn de mogelijkheden verkend en is aanwonenden gevraagd naar de resterende parkeerbehoefte. Op basis daarvan is een nieuwe invulling tot stand gekomen. Behalve wijnbouw en groenteteelt, met daar doorheen een wandelpad, voorziet het plan ook in de aanleg van een kleinschalig OV-overstappunt voor toeristen en bezoekers (overstapmogelijkheid van trein naar bus of fiets en omgekeerd). Ook zal nog een aantal parkeerplaatsen worden aangelegd voor aanwonenden, omdat bij de reconstructie van de voormalige provinciale weg een aantal parkeerplaatsen is vervallen.

Met de hele gebiedsontwikkeling (inclusief restauratie hoeve Broers en herinrichting voormalig provinciale weg) is een bedrag gemoeid van € 10,2 miljoen. Voor de invulling van de resterende onderdelen is nog een aanvullend krediet noodzakelijk van afgerond € 600.000,-. Dat bedrag bestaat globaal uit de volgende onderdelen:

- Aanleg parkeerplaatsen/inrichting OV overstappunt;
- Aanleg Belvédère (aansluitend op perron);
- De hellingbaan, inclusief fietsvoorzieningen;
- Padenstructuur en uitzichtpunt in de Wijngaard.

Er is inmiddels een concept-ontwerp aan Prorail voorgelegd. Aansluitend zal de ruimtelijke onderbouwing worden opgesteld. Het definitieve financiële overzicht kan pas worden opgesteld nadat de eisen van Prorail bekend zijn en nadat het vergunningentraject is doorlopen. De gesprekken met Prorail en de Provincie Limburg over financiële bijdragen moeten nog plaats vinden.

c. Overige wensen Houthem.

Het kernoverleg Houthem heeft nog een aantal wensen, te weten:

- Brug over molentak geul nabij Vue in het kader van "ommetje Ingendael", kosten € 50.000,-; Naar verwachting wordt de aanvraag voor de aanleg hiervan eind 2019 vanuit het kernoverleg ingediend. Financiering hiervan kan vanuit het budget stimuleringsfonds burgerinitiatieven plaatsvinden. De uitvoering kan dan in 2020 plaatsvinden.
- Opwaardering accommodatie sportcomplex, kosten € 200.000,-.

d. Uitkijktoren Berg en Terblijt.

Vanuit het Kernoverleg Berg en Terblijt is ook een aantal projecten opgepakt. Op dit moment worden de Kalkbrandovens geheel gerestaureerd.

Deze ontwikkeling zal de as Maas-Geul versterken. Een andere ontwikkeling, die het kernoverleg nog wil realiseren, is een uitkijktoren op de plek waar oorspronkelijk een Watertoren heeft gestaan. Vanuit deze toren heeft men een prachtig uitzicht op het Geuldal en Houthem. Daarvoor is een bedrag nodig van € 50.000,-.

e. Natuur- en recreatieplan Vilt, fase 2.

Met onder andere de aanleg van een belevingsboomgaard, een nog aan te leggen natuurspeeltuin en de realisatie van nieuwe paden en knooppunten is in Vilt een nieuwe toeristische attractie aan het ontstaan voor wandelaars en fietsers, die nieuwe doelgroepen zal aantrekken, wat weer kansen oplevert voor het gemeenschapshuis Cascade. Op dit moment vinden gesprekken plaats tussen het kernoverleg en het bestuur van de stichting Cascade. Deze gesprekken moeten leiden tot synergie tussen de aanwezige en de aan te leggen voorzieningen. Voor de aanleg van fase 2 is een bedrag benodigd van € 100.000,-.

f. Overige wensen Vilt.

Het kernoverleg Vilt heeft nog meer wensen:

- Meesweg: gescheiden rijwielpad tot Slakweg (school-thuisroute Berg), kosten € 100.000,-
- Gemeenschapshuis Cascade: uitbouwen tot educatiecentrum plus locatie WMO-functies, kosten € 100.000,-;
- Meesweg: parkeerproblemen bebouwde kom oplossen, kosten € 100.000,-;
- Sibberweg: aanleg tweede rijwielpad (school-thuisroute Sibbe), kosten € 150.000,-;
- Sibberweg: reconstructie bebouwde kom, kosten € 150.000,-.

g. Aanpassing recreatieve wandelroutes.

In het bestuurlijk overleg Nationaal Landschap Zuid-Limburg is begin 2017 het idee opgevat om te kijken naar de omvorming van het huidige wandelroutesysteem (gekleurde paaltjes) naar een knooppuntensysteem. Het routepunt van de VVV Zuid-Limburg heeft de opdracht gekregen om nader te onderzoeken hoe de overstap naar een knooppunten wandelsysteem te realiseren is. Met de omvorming is een stevige kwaliteitswinst te behalen. Het knooppuntensysteem is beter geschikt voor moderne technieken en vele malen gebruiksvriendelijker voor wandelaars in onze regio. Het routepunt van de VVV heeft een eerste raming opgesteld voor de ombouw naar het nieuwe systeem. Voor de hele regio Zuid-Limburg (Susteren tot Vaals) bedragen de geraamde kosten € 1,4 miljoen. De kosten voor onze gemeente zijn geraamd op € 106.000,-. Met de omvang van deze gemeentelijke bijdrage is in de begroting rekening gehouden. De exacte hoogte van de eigen bijdrage is afhankelijk van de regionale afstemming en een eventuele bijdrage van de provincie. Nadat dit bekend is, zal een raadsvoorstel volgen om te komen tot de vrijgave van de middelen en start van de uitvoering.

h. Gebiedsontwikkeling Groene Oostvleugel / Kastelenpark Valkenburg - Schin op Geul.

Aan de oostzijde van de kern Valkenburg lopen diverse initiatieven. Het heeft de voorkeur om deze te bundelen tot één integrale gebiedsvisie, die vervolgens qua uitvoering geknipt kan worden in losse onderdelen.

De volgende initiatieven dienen een plek te krijgen in de integrale gebiedsvisie Groene Oostvleugel/Kastelenpark Valkenburg-Schin op Geul:

- Verkoop en herontwikkelingsplannen Kasteel Oost;
- Verkoop/herontwikkeling Geulpark;
- Herinrichting/toekomstvisie sportcomplexen Walram/LTC Valkenburg;
- Toekomst sportcomplex VV Geuldal (Strucht: wens nieuwe accommodatie);
- Pleinenplan Schin op Geul (TOP), vanuit Burgerkracht;
- Ontwikkelingen rondom kasteel Schaloen;
- Woningbouw Mauritiussingel;
- Invulling locatie voormalige basisschool Schin op Geul;
- Nieuwe invulling hertenkamp;
- Reconstructie wandelpad achter hotel Atalanta richting Kabelbaan.

Binnen deze coalitieperiode worden op basis van de huidige stand van zaken de volgende investeringen vanuit deze gebiedsontwikkeling voorzien:

- Opstellen/ actualiseren integrale gebiedsvisie (€ 50.000,-);
- Pleinenplan Schin op Geul, initiatief vanuit Bureau Burgerkracht (€ 2.220.000,-)
- Herinrichting hertenkamp (€ 330.000,-)
- Herinrichting rondom Kasteel Oost en sportvelden (€ 1.100.000,-)

Totaal dus een bedrag van € 3.700.000,- Op dit moment zijn hiervoor geen middelen vrijgemaakt.

i. Leeuwterrein - noordelijk deel.

De werkzaamheden van Par'Course worden begin 2020 afgerond. Voor het gebied ten noorden van de voormalige Leeuw Bier brouwerij is een plan uitgewerkt, dat voorziet in:

- Inpassen parkeervoorzieningen ParCourse;
- Inpassen hoogwatervoorziening;
- Natuurontwikkeling en realiseren padenstructuur;
- Verkeerskundige voorzieningen Prinses Beatrixsingel;
- Herstel/groot onderhoud kademuren.

De parkeervoorzieningen voor Par'Course zijn in 2019 gerealiseerd, ook de verkeerskundige aanpassingen van de Prinses Beatrixsingel worden eind 2019/begin 2020 afgerond.

Met het Waterschap worden eind 2019 afspraken gemaakt over de verdeling van de kosten van de overige onderdelen. Naar verwachting is er een totale bijdrage van € 900.000,- voor onze gemeente hierin noodzakelijk. De helft van dit bedrag is reeds in 2019 beschikbaar gesteld en is deels al ingezet voor de vervanging van de 2 bestaande bruggen richting Par'Course. De overige werkzaamheden worden in 2020 uitgevoerd.

j. Totaalvisie deelgebied Tivoli - Grendelplein (Gebiedsvisie Plenkertstraat e.o./ Valkenburg Centrum-West).

Nu de ontwikkelingen van Par'Course begin 2020 worden afgerond en aan die zijde van Valkenburg-Centrum nieuw leven ontstaat, is het van wezenlijk belang om ook een visie te ontwikkelen voor de opwaardering van de hoofdverbinding van deze locatie richting Valkenburg-Centrum en de doorontwikkeling van de verdere omgeving. In deze totaalvisie kan dan gelijk ook aandacht gegeven worden aan de verbindingen vanuit deze as richting Kuurpark, potenties voor nieuwe ontwikkelingen in dit gebied (gelegen tussen het Historisch Centrum -Cauberg en Valkenier) en de mogelijkheden om de bestaande verbindingen richting Kuurpark en centrum te verbeteren. Eind 2019 wordt de start gemaakt om te komen tot een integrale gebiedsvisie. In 2020 zal dat verder worden uitgewerkt.

Gelet op de onderhoudstoestand van zowel het Grendelplein als de Plenkertstraat moet ook voor deze as nog in de komende coalitieperiode een budget worden vrijgemaakt voor uitvoering van de herinrichting conform een nog op te stellen visie. Wij taxeren de uitvoeringskosten voor de openbare ruimte op € 3,1 miljoen (Grendelplein-Tivoli). Voor het gebied Gemeentegrot-Grendelplein en Fluweelengrot-Grendelplein is aanvullend nog een bedrag nodig van naar schatting € 850.000,-. In totaal sluit deze investering dus op een bedrag van afgerond € 4 miljoen. De asfaltdeklaag op het Grendelplein/Daalhemerweg/Cauberg (deels) is inmiddels vernieuwd. Gelet op de verkeersintensiteiten kon het noodzakelijk onderhoud, in afwachting van een gehele reconstructie, niet langer worden uitgesteld. Dat de asfaltdeklaag nu is vervangen, verandert overigens niets aan de (dringende) behoefte van een totale reconstructie.

k. Centrumplan fase 2: Gebiedsvisie Walramplein - Berkelplein.

Nu zowel het historisch centrum als het winkelgebied voorzien zijn van een opwaardering en herstructurering staan wij voor een volgende ruimtelijke opgave, namelijk de herontwikkeling van de omgeving Walramplein-Berkelplein. Binnen dit plangebied liggen kansen voor een verdere opwaardering van ons centrum. Sterker nog, ingrijpen is hard nodig om verdere achteruitgang tegen te gaan.

Onderdelen die wij minimaal willen meenemen in deze gebiedsvisie zijn:

- Het doorontwikkelen van het Walramplein als stadsplein/evenementenplein;
- Visie op detailhandelstoekomst (supermarkt en overige winkels Walramplein/Berkelplein);
- De verdere doorontwikkeling van de weekmarkt;
- Schetsen gewenst profiel voor Berkelplein;
- Onderzoeken haalbaarheid voor inpassen gebouwde of ondergrondse parkeervoorziening ter compensatie van parkeerplaatsen op Walramplein en Berkelplein;
- Inpassen parkeermogelijkheden voor centrumbewoners;
- Opwaardering woningbouwlocaties Berkelplein/Walramplein inspelende op de uitgangspunten van de nieuwe woonvisie (onder andere in samenwerking met Wonen Zuid);
- Verbinding maken naar Groene Oost-Vleugel.

Doel is om nog deze coalitieperiode tot een definitieve visie voor een integrale gebiedsontwikkeling te komen, met inbegrip van een bijbehorende businesscase. Daarvoor is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. Eind 2019 worden de voorbereidingen opgestart.

Begin 2020 dient het plan van aanpak te worden vastgesteld, waarna de verdere uitwerking kan plaatsvinden.

l. Bewaakte fietsenstalling en openbaar toilet Walramplein.

Bij de herinrichting van het Walramplein is voorzien in de aanleg van cameratoezicht bij de fietsenstalling op het Walramplein. Er is geen besluit genomen voor wat betreft de realisatie van een openbaar toilet. Er zijn gesprekken gaande met de ondernemers over het realiseren van een Nette Toiletten constructie.

m. Villa Via Nova.

In de overeenkomst met de ontwikkelaar is opgenomen dat de openbare ruimte binnen het plangebied na afronding van het project voor € 1,- aan de gemeente wordt overgedragen. Het is wenselijk om gelijktijdig met de realisatie van de nieuwbouw op dat terrein ook de aan het plangebied grenzende openbare ruimte te voorzien van een opwaardering (verbinding van nieuwbouwplan naar Nieuweweg). De kosten daarvan worden geraamd op € 150.000,-. Wij komen hierop terug met een separaat en kostendekkend voorstel.

n. Ignatiusvallei.

Acht jaar geleden heeft een ontwikkelmaatschappij het kloostercomplex Boslust gekocht met de intentie om dat te ontwikkelen tot een Wellnesshotel. Het hotel met circa 200 kamers en vele wellnessfaciliteiten vergt een investering van € 30 miljoen, exclusief de aankoopsom. Met de komst van dit hotel krijgen Valkenburg en de regio er een belangrijke Wellnessvoorziening bij, waardoor het begrip Wellnessregio een enorme boost krijgt. Enkele jaren geleden adviseerde ZKA Consultants al in de regio een tweede wellnesspijler te creëren naast Thermae 2000.

Een dergelijke voorziening kan niet gerealiseerd worden zonder aanpassingen in de omgeving. De gemeente is gevraagd om een bijdrage te leveren door middel van het aanleggen van adequate infrastructuur en een nieuwe ontsluitingsweg naar het klooster. Deze ontwikkeling biedt kansen voor een opwaardering van de gehele noordoostelijke entree van Valkenburg. De beleving van het landschap en de aanwezige natuur kan worden versterkt door het gebied recreatief beter te ontsluiten en de toegangswegen te vergroenen. Gelijktijdig wordt de verkeersveiligheid verbeterd door de aanleg van twee rotondes en een nieuwe ontsluitingsweg naar de wijk Broekhem-Noord. Ook wordt voorzien in maatregelen ter voorkoming van wateroverlast. Kortom, het plan voorziet in een totale gebiedsontwikkeling, met het kloosterhotel als kloppend hart. De kosten van de totale gebiedsontwikkeling worden geraamd op circa € 50 miljoen. De gemeentelijke bijdrage in die kosten wordt getaxeerd € 3,3 miljoen.

In combinatie met deze gebiedsontwikkeling is het wenselijk om ook te komen tot herontwikkeling van het aangekochte perceel aan de Nieuweweg tot (overloop)parkeerterrein. Die investering wordt geraamd op € 1,2 miljoen, waardoor de totale gemeentelijke investering sluit op een bedrag van € 4,5 miljoen.

Voor de mogelijke aanpassing van het bestemmingsplan ten behoeve van de herontwikkeling van het voormalige klooster Boslust en de verdere besluitvorming over de totale gebiedsontwikkeling zijn wij afhankelijk van de voortgang van de plannen van de ontwikkelaar/eigenaar. Een en ander is in 2019 on-hold geplaatst totdat er duidelijkheid komt vanuit de zijde van de ontwikkelaar. Dit proces kan zomaar weer versneld op de agenda geplaatst worden waardoor op dat moment capaciteit dient te worden vrijgemaakt.

Speerpunt 4: “Realisatie van levensloopbestendige-, zorg- en starterswoningen in alle kernen”.

Wij willen zorgen voor een evenwichtige woningvoorraad met voldoende levensloopbestendige, zorg- en starterswoningen. Dit willen wij onder andere realiseren door slimme combinaties te maken met leegstaande of leeg komende hotels/winkels en maatschappelijk of agrarisch vastgoed, maar ook met vrijkomend gemeentelijk vastgoed, in het bijzonder de leegstaande of vrijkomende (voormalige) schoolgebouwen. Vooralsnog zijn hiervoor geen middelen nodig.

Speerpunt 5: “Aandacht hebben voor veilig wonen en wonen voor doelgroepen”.

Dit speerpunt voorziet onder andere in een inventarisatie van het actuele woningbestand met differentiatie naar legaliteit, leegstand, gebruik en gevolgen daarvan voor rechtmatigheid en woningbouwprogrammering. Uiteindelijk zal dat leiden tot voorstellen voor oplossingen: legalisatie, handhaven, bijstellen programma's, etc.

Tegen de achtergrond van de demografische ontwikkelingen zullen wij ons inspannen om op creatieve wijze de gewenste diversiteit in het woningaanbod te bereiken, vooral ook door herstructurering van de bestaande woningvoorraad en waar het niet anders kan door nieuwbouw. Een bijzonder punt van aandacht is de taakstelling voor de corporaties met betrekking tot de huisvesting van statushouders. De gemeente is verantwoordelijk voor het goed kunnen wonen van haar inwoners. Dat betekent dat er voldoende goede en betaalbare woningen moeten zijn, die passen bij de wensen van inwoners en nieuwe bewoners. De gemeente doet dit niet alleen door bijvoorbeeld op een duurzame manier nieuwe woningen te laten bouwen, maar ook door de bestaande woningvoorraad aan te passen, of bestaande bouw te vernieuwen. Eind 2019 wordt de lokale woonvisie daarom als kader voor dit programma vastgesteld. In 2020 zal gestart worden met de uitvoering van deze visie.

Zowel de aanpak van wateroverlast als de waterbeleving in de openbare ruimte zal in dit speerpunt worden meegenomen. In het door de raad vastgestelde rioleringsplan (GRP) is de ambitie opgenomen om duurzaam om te gaan met regenwater en tevens in te zetten op het oplossen van problemen door wateroverlast. Met de daaraan verbonden kosten is in het GRP rekening gehouden.

Speerpunt 6: “Bevorderen verkeersveiligheid in alle woonwijken en kernen, met name voor fietsers en voetgangers”.

a. Verkeersveiligheidsknelpunten en verkeerskundige maatregelen.

Regelmatig doen zich situaties voor, waarbij de verkeersveiligheid in het gedrang komt. Er ontstaan dan knelpunten, die niet zijn te voorzien en die om een snelle aanpak vragen. Bij de behandeling van de begroting 2019-2022 heeft de raad hiervoor een bedrag van in totaal € 300.000,- beschikbaar gesteld, gelijkmatig verdeeld over de planjaren 2019 tot en met 2021.

b. Spoorwegovergangen.

Voor het kunnen opheffen van twee onbeveiligde spoorwegovergangen in Schin op Geul heeft de raad een krediet van € 60.000,- gevoteerd. Door het openstellen van een oude spoortunnel konden beide spoorwegovergangen gesloten worden. De wandelaars kunnen nu via de tunnel de andere kant van het spoor bereiken.

Speerpunt 7: “Een gezonde balans tussen recreatie en toerisme aan de ene kant en kernen, woonwijken en natuur aan de andere kant”.

a. Toekomstvisie op Verkeersstructuur (mobiliteitsplan) inclusief uitvoeringsprogramma.

Er zijn vele ruimtelijke ontwikkelingen en beleidswijzigingen die om een mobiliteitsplan vragen. Denk aan de verkeersfunctie van de Curfsweg, het de Leeuwterrein, de Ignatiusvallei en de mobiliteitsknoelpunten, die zich tijdens majeure evenementen voordoen. De verkeerskundige gevolgen die hierdoor ontstaan, hebben we onvoldoende in beeld. Daarom is het noodzakelijk en urgent om zo snel mogelijk het verkeerskundige beleidskader te actualiseren in de vorm van een nieuw mobiliteitsplan. Hiermee stellen we verkeerskundige kaders vast en stellen we eisen aan deze ontwikkelingen. Dan kunnen wij ook aangeven hoe we de vaak ongewenste verkeerskundige effecten kunnen managen. Die hebben immers consequenties voor ons wegennet. Dit voorkomt onnodige en ongecontroleerde groei van het verkeer en het draagt bij aan een goede verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid.

In een mobiliteitsplan wordt de huidige verkeerskundige situatie vergeleken met een toekomstbeeld en de verschillende beleidsontwikkelingen, die vanuit hogere overheden moeten worden verwerkt. Hierdoor komen knelpunten aan het licht, die dan na afweging en prioritering worden verwerkt in een uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma is een overzicht van noodzakelijke acties, waarmee onze gemeente ondanks alle ontwikkelingen veilig en leefbaar blijft.

De raad heeft een inmiddels een budget van € 50.000,- ter beschikking gesteld, zodat de noodzakelijke werkzaamheden konden worden opgestart. Naar verwachting zal in 2020 een nieuw beleidsplan aan de raad gepresenteerd worden. In het uitvoeringsprogramma wordt vervolgens inzichtelijk gemaakt welke acties de komende jaren moeten worden uitgevoerd en welke financiële consequenties daarmee gemoeid zijn. Bij de behandeling van de kadernota c.q. de begroting kunnen dan integrale afwegingen worden gemaakt.

b. Parkeerbeleidsplan inclusief uitvoeringsprogramma.

Het bewoners- en bezoekersparkeren is grotendeels gereguleerd. Parallel hieraan doen zich veel ontwikkelingen voor of hebben zich in de afgelopen tijd voorgedaan. Wij noemen de ingebruikname van de ondergrondse parkeergarage Aan de Kei, het nieuwe autoluwe centrum en de invoering van het digitaal parkeren. Maar ook het gereedkomen van het centrumplan heeft een grote impact op de lokale parkeersituatie. Dit zorgt namelijk voor verschuivingen in de parkeervraag en het parkeeraanbod. Zo is het Villa Via Nova-terrein voor parkeerdoeleinden verdwenen en ook het Leeuwterrein is niet meer als overloopgebied beschikbaar. En dan zijn er nog de grote evenementen, zoals Kerststad Valkenburg, die een grote impact hebben op de parkeersituatie en -capaciteit.

De parkeervraag groeit en de beschikbare ruimte neemt af. De effecten en gevolgen van ruimtelijke ontwikkelingen en evenementen op de parkeersituatie hebben wij onvoldoende in beeld, waardoor het risico bestaat dat beslissingen of oplossingen onvoldoende integraal zijn en vooral een ad-hoc karakter hebben. Zonder een goed parkeerbeleid wordt onvoldoende ingespeeld op de veranderende parkeervraag in en rondom Valkenburg. Er is immers heel wat technische infrastructuur, die ook goed beheerd moet worden. Het is daarom van belang dat er een parkeerbeleidsplan wordt opgesteld, waarin de huidige parkeersituatie wordt geëvalueerd en waarna vervolgens meerjarig beleid kan worden opgesteld. Dat beleid heeft enerzijds betrekking op fysieke maatregelen: Hoe willen we in de toekomst de groeiende parkeervraag in goede banen leiden? Kan dat met de huidige voorzieningen of moeten we uitbreiden, en zo ja, op welke manier? Biedt de strategische aankoop Nieuweweg mogelijkheden? Hoe lossen wij de enorme parkeerdruk van bussen op tijdens de weekenden van Kerststad Valkenburg?

Anderzijds liggen er ook uitdagingen op technisch vlak. Willen we steeds meer digitaal gaan parkeren? Straks geen fysieke parkeerautomaten meer? Kortom, het ontbreekt op dit moment aan een heldere toekomstvisie op het gebied van parkeren.

De raad heeft inmiddels budget van € 50.000,- ter beschikking gesteld. Naar verwachting zal in 2020 een nieuw beleidsplan aan de raad gepresenteerd worden.

In het uitvoeringsprogramma wordt vervolgens inzichtelijk gemaakt welke acties de komende jaren moeten worden uitgevoerd en welke financiële consequenties daarmee gemoeid zijn. Bij de behandeling van de kadernota c.q. de begroting kunnen dan integrale afwegingen worden gemaakt.

Speerpunt 8: “Onderhoud van wegen en groen op niveau brengen en houden”.

- a. *Adaptief wegbeheer/ophogen van de reguliere onderhoudsbudgetten wegen naar het gevraagde niveau.*

De in de lopende begroting geraamde budgetten voor onderhoud van deklagen, direct noodzakelijk klein onderhoud en elementverhardingen zijn ontoereikend. Uit het adaptief wegbeheer is een eenmalige inhaalslag naar voren gekomen, waarvan de financiële consequenties in de begroting zijn meegenomen. Om kapitaalvernietiging te voorkomen, dient het wegbeheer structureel te worden aangepakt. Hiervoor is jaarlijks een aanvullend bedrag nodig van € 300.000,-.

- b. *Wijkkantonnier.*

Hieraan is inmiddels invulling gegeven.

Speerpunt 9: “Ons landschap in stand houden”.

Met dit speerpunt willen wij inzetten op het beheer en/of de verkoop van terreinen, op het inrichten van een bomenfonds voor monumentale bomen en op het beheer, onderhoud en veiligheid van onze groeves. Er zullen inventarisaties plaatsvinden in de komende jaren, waarna er bedragen aan gekoppeld kunnen worden.

Verstevigingsmaatregelen/herinrichting Plenkertgroeve/Monstergrot.

Bij de Plenkertgroeve, achter de voormalige motorenparkeerplaats in de Plenkertstraat, moet bij de ingangen en de mergelsteilwand een aantal verstevigingsmaatregelen worden getroffen. De groeve is onbruikbaar voor exploitatiedoeleinden, maar is wel bijzonder geschikt als overwinteringsgebied voor vleermuizen. Daarmee is deze groeve een van de compensatiegebieden voor de kerstmarkt in de gemeentegrot. De rotswand, de ingangspartijen en het voorplein zijn bovendien kenmerkende landschapselementen van de groene zone, die grenst aan de rand van de bebouwde kom van Valkenburg en deels daarin doorloopt. Voorwaarde is natuurlijk wel dat deze elementen goed worden onderhouden. Met de verstevigingsmaatregelen en de herinrichting is € 150.000,- gemoeid. Hiermee is in de begroting rekening gehouden.

Speerpunt 10: “Goed voorzieningenpeil realiseren in alle kernen en woonwijken”.

Met dit speerpunt willen wij inzetten op een aantal actuele thema's:

- a. het invullen van vrijgekomen basisscholen met functies, die de voorzieningen in de kernen ondersteunen, of anderszins een invulling krijgen, die een bijdrage aan de kern levert. Een visie op het gemeentelijk vastgoed en een daaruit voortkomend beleidsplan zal hierbij onontbeerlijk zijn;
- b. het opstellen van duurzame onderhoudsplannen;
- c. het opstellen van een breed grondbeleid, inclusief een paragraaf voor het deelproject “snippergroen”;
- d. het uitwerken van exploitatiemodellen voor onze begraafplaatsen;
- e. de evaluatie van de hondenlosloopgebieden.

Vooralsnog zijn voor dit speerpunt geen aanvullende middelen nodig. Eventuele kosten kunnen binnen de reguliere budgetten worden opgevangen.

Speerpunt 24: “Opstellen en uitvoeren ambitieus duurzaamheidsbeleid”.

Duurzaamheid/energietransitie.

In 2019 is de energievisie vastgesteld en is de formatie uitgebreid. Tevens zijn uitvoeringsbudgetten beschikbaar gesteld, waardoor aan dit onderwerp structureel aandacht kan worden gegeven.

Speerpunt 25: “Opstellen en uitvoeren ambitieus milieu- en afvalbeleid”.

Nederland dient in 2050 een circulaire economie te hebben. Dat vergt een uitdagende inspanning om de hoeveelheid restafval te verminderen naar 0 kilo. Onze gemeente maakt deel uit van de GR Geul en Maas. Met deze GR onderzoeken wij op dit moment of en hoe de samenwerking uit te breiden en te intensiveren, zowel binnen de GR zelf als met Rd4, om daarmee de doelstelling van een circulaire economie ruim voor 2050 te realiseren. Het openstellen van elkaars milieuparken en het instellen van een gezamenlijke milieu-app in 2017 waren van deze samenwerking de eerste voorbeelden, maar dat is nog slechts het begin.

Naast het milieu- en afvalbeleid zelf willen wij ook vol inzetten op bestrijding van zwerfafval. Iedereen is ondertussen wel bekend met de zogenaamde plastic soep, een internationaal probleem dat op het land begint, dus ook in onze gemeente. Verder bederft zwerfafval het woongenot van onze inwoners, is een aanslag op de beleving van ons vijfsterrenlandschap voor toeristen, en levert het gevaar op voor flora en fauna. Het uitbannen van zwerfafval heeft dan ook hoge prioriteit.

Met dit speerpunt willen wij daarom inzetten op:

- a. Het inhoudelijk uitbreiden van de samenwerking in de regio Geul en Maas, met Rd4;
- b. Streven naar verder reductie van restafval, zijnde < 100 kilo in 2020, en 0 kilo ruim vóór 2050: een volledig circulaire economie. Definitieve vaststelling van het jaartal voor 2050 hangt af van de ontwikkeling van de samenwerking met Maastricht en Rd4;
- c. Het aanpakken van zwerfafval (Valkenburg aan de Geul, de schoonste gemeente van Nederland);
- d. Het terugdringen van het gebruik van plastic;
- e. Het ontwikkelen van bewustwordingsprogramma's op scholen (zwerfafvalprojecten) en preventieve acties (zoals kinky blikvangers).

Vooralsnog gaan wij ervan uit dat dit speerpunt uit de reguliere middelen en de NEDVANG-gelden kan worden bekostigd.

Speerpunt 31: “Opstellen en uitvoeren afgewogen accommodatiebeleid”.

Toekomst buitensportcomplexen in relatie tot gemeentelijke eigendommen.

Het sport- en accommodatiebeleid van Valkenburg aan de Geul vraagt om een regelmatige update. De ontwikkelingen staan niet stil. Zo is in het planjaar 2020 de vervanging van het hockeyveld aan de orde en daarnaast doen zich andere vraagstukken voor, die om een oplossing vragen, zoals een accommodatie voor de fusievereniging SV Geuldal, de tennisbanen in Berg en het tenniscomplex in Valkenburg. De tennisbanen in Berg zijn nog steeds niet vrijgekomen. Recentelijk overleg hierover met de tennisvereniging heeft nog geen resultaat gehad.

In het nieuw op te stellen sport- en accommodatiebeleid zullen strategische keuzes gemaakt moeten worden. Voor het uitvoeren van onderzoek en het opstellen van beleid is een bedrag van € 50.000,- beschikbaar. Eerst wordt in 2019 een sportakkoord uitgewerkt. Daarna zal, mede op basis van dit sportakkoord, een nieuwe sport- en accommodatiebeleid worden uitgewerkt.

Speerpunt 32: “Monumentenbeleid opstellen en uitvoeren en cultuurhistorisch erfgoed promoten”.

Gemeentelijke restauratie/onderhoudssubsidie.

Het rijk en de provincie leggen steeds meer erfgoedtaken bij de lagere overheden neer. Verwacht wordt dat daar waar zij financiële middelen voor onderhoud en restauratie beschikbaar stellen, de desbetreffende gemeente dat ook doet. Dat is echter geen verplichting. Wij zouden ervoor kunnen kiezen om aansluitend op de rijks- en provinciale subsidieregelingen gemeentelijke subsidieregelingen in het leven te roepen. De kosten van opstelling van een dergelijke subsidieregeling ramen wij op € 10.000,-. Voor de restauratie van monumenten c.q. voor het ondersteunen van initiatieven in de vorm van subsidies denken wij jaarlijks € 150.000,- nodig te hebben. Dat bedrag is in 2019 eenmalig beschikbaar gesteld.

Gemeentelijk erfgoed.

Onze gemeente is bijzonder rijk aan cultureel erfgoed. Dat is uit een inventarisatie gebleken. Bovendien beschikken wij over een voor Nederland en de Euregio unieke site. Op basis van de inventarisatie, beschrijvingen en waardestellingen kan gemeentelijk erfgoedbeleid geformuleerd én in de bestemmingsplannen geïmplementeerd worden. Hiermee zijn de volgende kosten gemoeid:

a.	Aanvullende professionele inventarisatie	€	20.000,-
b.	Aanvullende beschrijving en waarderings	€	15.000,-
c.	Formulieren gemeentelijk erfgoedbeleid	€	10.000,-
d.	Omgevingsplan	€	15.000,-
	Totaal eenmalig	€	60.000,-

§ 1.5 Programma Algemene taakvelden.

Bestuurlijk verantwoordelijk	:	Mevr. mr. drs. C.M.J. Bisschops Dhr. drs. R. Meijers Dhr. dr. J.J. Schrijen Dhr. drs. C.P.J.L. Vankan
Ambtelijk verantwoordelijk	:	Dhr. L.T.J.M. Bongarts

Omschrijving programma.

In dit programma zijn de financiële consequenties van de taakvelden verwerkt, die niet direct aan één van de voorgaande programma's zijn c.q. mogen worden toegerekend. Concreet gaat het dan om de taakvelden:

- Bestuur;
- Burgerzaken;
- Overhead;
- Treasury;
- OZB woningen;
- OZB niet-woningen;
- Belastingen overig;
- Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds;
- Overige baten en lasten;
- Vennootschapsbelasting (Vpb);
- Mutaties reserves;
- Resultaat van de rekening van baten en lasten.

Verbonden partijen.

De volgende verbonden partijen dragen bij aan het programma Algemene taakvelden:

- Enexis Holding N.V.;
- Vordering op Enexis B.V.;
- Verkoop Vennootschap B.V.;
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.;
- CBL Vennootschap B.V.;
- CSV Amsterdam B.V.;
- BNG Bank N.V.;
- Belasting samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW).

Voor nadere informatie over deze partijen verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren.

Programma	Nr.	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland	Bron
5	1	Formatie	aantal fte per 1.000 inwoners	2020	6,42	-	Eigen gegevens
5	2	Bezetting	aantal fte per 1.000 inwoners	2019	5,95	-	Eigen gegevens
5	3	Apparaatskosten	kosten per inwoner	2020	672,19	-	Eigen begroting
5	4	Externe inhuur	% kosten van totale loonsom en inhuur externen	2020	2,11	-	Eigen begroting
5	5	Overhead	% van totale lasten	2020	11,98	-	Eigen begroting

Samenvattend overzicht baten en lasten programma Algemene taakvelden.

Programma algemene taakvelden Lasten taakvelden		Realisatie 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
0.1	Bestuur	678.418	671.450	736.169	739.409	742.741	746.167
0.2	Burgerzaken	690.349	656.229	566.525	613.884	604.938	598.461
0.4	Overhead	6.015.130	6.754.636	6.292.654	6.197.968	6.311.599	6.340.856
0.5	Treasury	66.245	74.165	9.730	9.733	9.746	9.761
0.61	OZB woningen	110.773	70.420	64.505	62.335	64.028	61.496
0.62	OZB niet-woningen	71.920	45.853	42.533	41.095	42.238	40.629
0.64	Belastingen overig	27.601	70.252	47.564	49.623	51.894	67.053
0.7	Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds	0	4.957	0	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	136.891	3.001.112	1.908.350	832.247	578.855	672.239
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	387	0	1.000	1.000	1.000	1.000
0.10	Mutaties reserves	2.727.902	6.820.154	69.698	69.698	69.698	69.698
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	544.187	0	0	0	0	0
Totaal lasten		11.069.803	18.169.228	9.738.728	8.616.992	8.476.737	8.607.360

Programma algemene taakvelden Baten taakvelden		Realisatie 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
0.1	Bestuur	1.265	546	1.000	1.000	1.000	1.000
0.2	Burgerzaken	322.995	203.052	181.052	189.052	157.052	142.052
0.4	Overhead	131.538	145.027	180.676	180.676	180.676	180.676
0.5	Treasury	2.031.432	1.901.806	1.992.358	1.658.844	1.612.421	1.542.335
0.61	OZB woningen	2.917.752	3.007.570	3.136.246	3.230.333	3.327.243	3.427.060
0.62	OZB niet-woningen	1.853.961	1.987.604	2.062.542	2.124.418	2.188.151	2.253.795
0.64	Belastingen overig	108.967	92.400	101.000	101.000	101.000	101.000
0.7	Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds	23.487.502	23.677.908	23.602.727	23.069.302	22.824.434	23.025.860
0.8	Overige baten en lasten	0	0	0	0	0	0
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	1.804.593	10.407.201	599.047	394.922	104.922	99.922
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal baten		32.660.005	41.423.114	31.856.648	30.949.547	30.496.899	30.773.700

Programma algemene taakvelden Saldo taakvelden		Realisatie 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
0.1	Bestuur	-677.153	-670.904	-735.169	-738.409	-741.741	-745.167
0.2	Burgerzaken	-367.354	-453.177	-385.473	-424.832	-447.886	-456.409
0.4	Overhead	-5.883.592	-6.609.609	-6.111.978	-6.017.292	-6.130.923	-6.160.180
0.5	Treasury	1.965.187	1.827.641	1.982.628	1.649.111	1.602.675	1.532.574
0.61	OZB woningen	2.806.979	2.937.150	3.071.741	3.167.998	3.263.215	3.365.564
0.62	OZB niet-woningen	1.782.041	1.941.751	2.020.009	2.083.323	2.145.913	2.213.166
0.64	Belastingen overig	81.366	22.148	53.436	51.377	49.106	33.947
0.7	Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds	23.487.502	23.672.951	23.602.727	23.069.302	22.824.434	23.025.860
0.8	Overige baten en lasten	-136.891	-3.001.112	-1.908.350	-832.247	-578.855	-672.239
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	-387	0	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
0.10	Mutaties reserves	-923.309	3.587.047	529.349	325.224	35.224	30.224
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-544.187	0	0	0	0	0
Totaal saldo		21.590.202	23.253.886	22.117.920	22.332.555	22.020.162	22.166.340

Hierna treft U een specificatie aan van alle hierboven genoemde taakvelden, die onderdeel uitmaken van het programma Algemene taakvelden.

Taakveld 0.1 Bestuur.

Tot dit taakveld behoren de kosten van de bestuursorganen, met inbegrip van de daarbij behorende facilitering:

- college van burgemeester en wethouders;
- raad- en raadscommissies;
- ondersteuning raad en griffie;
- regionale, landelijke en internationale bestuurlijke samenwerking;
- lokale rekenkamer en accountantscontrole.

Toelichting taakveld.

De raad.

De raad is het hoogste democratisch gekozen orgaan in de gemeente. Op 23 maart 2018 zijn de volgende fracties in de raad gekozen: AB (5 zetels), CDA (4 zetels), VSP (3 zetels) PGP (3 zetels) en VVD (2 zetels), totaal 17 raadsleden.

De leden van de raad worden om de vier jaar rechtstreeks door de inwoners gekozen. Zodoende heeft de inwoner direct invloed op samenstelling van de raad en dus ook op de belangrijkste bestuurlijke besluiten. De raad benoemt ook de wethouders. De wethouders vormen samen met de burgemeester het dagelijks bestuur van de gemeente. De burgemeester is voorzitter van het college én de raad.

De raad heeft drie belangrijke taken:

- hij vertegenwoordigt de burgers (volksvertegenwoordigende functie);
- hij bepaalt op hoofdlijnen het beleid van de gemeente (kaderstellende functie);
- hij controleert het dagelijks bestuur (controlerende functie).

De griffier ondersteunt de raad in zijn taken en werkzaamheden en fungeert ook als aanspreekpunt voor de inwoners bij vragen over het werk van de raad en de planning van vergaderingen.

Het college.

Het college draagt zorg voor een doelmatig en doeltreffend bestuur, geeft uitvoering aan de begroting binnen de door de raad vastgestelde kaders en zorgt voor een correcte en efficiënte dienstverlening aan de burgers van onze gemeente. De formatieomvang van het college bedraagt 3,7 fte (burgemeester 1,0 fte, 3 wethouders 0,9 fte).

De bestuurskosten (college, raad en bestuursondersteuning) worden voor het planjaar 2020 geraamd op een bedrag van in totaal € 735.169,-. Een nadere onderbouwing treft U hierna aan.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.1 Bestuur <i>Lasten taakveld</i>	<i>Realisatie</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020	<i>Planjaar</i> 2021	<i>Planjaar</i> 2022	<i>Planjaar</i> 2023
Raad- en raadscommissies	222.831	183.231	262.402	262.839	263.287	263.747
College van burgemeester en wethouders	378.467	384.591	395.894	396.424	396.969	397.529
Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie	77.120	103.628	77.873	80.146	82.485	84.891
Totaal lasten	678.418	671.450	736.169	739.409	742.741	746.167

Taakveld 0.1 Bestuur <i>Baten taakveld</i>	<i>Realisatie</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020	<i>Planjaar</i> 2021	<i>Planjaar</i> 2022	<i>Planjaar</i> 2023
Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie	1.265	546	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal baten	1.265	546	1.000	1.000	1.000	1.000

Taakveld 0.1 Bestuur <i>Saldo taakveld</i>	<i>Realisatie</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020	<i>Planjaar</i> 2021	<i>Planjaar</i> 2022	<i>Planjaar</i> 2023
Raad- en raadscommissies	-222.831	-183.231	-262.402	-262.839	-263.287	-263.747
College van burgemeester en wethouders	-378.467	-384.591	-395.894	-396.424	-396.969	-397.529
Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie	-75.855	-103.082	-76.873	-79.146	-81.485	-83.891
Totaal saldo	-677.153	-670.904	-735.169	-738.409	-741.741	-745.167

Taakveld 0.2 Burgerzaken.

Tot dit taakveld behoren de volgende (burger)zaken:

- vergunningen;
- paspoorten en rijbewijzen;
- bevolkingsregister;
- straatnaamgeving en kadastrale informatie;
- burgerschap;
- verkiezingen en referenda;
- legesopbrengsten.

Per saldo sluit de exploitatie van dit taakveld in 2020 met een bedrag van € 385.473,-. Een nadere onderbouwing van dat bedrag treft U hierna aan.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.2 Burgerzaken Lasten taakveld	Realisatie 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
Bevolkingsregistratie en burgerlijke stand	550.454	479.261	512.323	487.382	477.443	469.948
Kadaster	58.498	53.463	54.202	55.171	56.164	57.182
Verkiezingen	81.397	123.505	0	71.331	71.331	71.331
Totaal lasten	690.349	656.229	566.525	613.884	604.938	598.461

Taakveld 0.2 Burgerzaken Baten taakveld	Realisatie 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
Bevolkingsregistratie en burgerlijke stand	322.995	203.052	181.052	189.052	157.052	142.052
Totaal baten	322.995	203.052	181.052	189.052	157.052	142.052

Taakveld 0.2 Burgerzaken Saldo taakveld	Realisatie 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
Bevolkingsregistratie en burgerlijke stand	-227.459	-276.209	-331.271	-298.330	-320.391	-327.896
Kadaster	-58.498	-53.463	-54.202	-55.171	-56.164	-57.182
Verkiezingen	-81.397	-123.505	0	-71.331	-71.331	-71.331
Totaal saldo	-367.354	-453.177	-385.473	-424.832	-447.886	-456.409

Taakveld 0.4 Overhead.

Volgens de nieuwe begrotingsvoorschriften mogen de overheadkosten vanaf het planjaar 2017 niet meer aan de afzonderlijke programma's worden doorberekend, maar moeten in één taakveld worden verwerkt. Daarmee vervalt de noodzaak van een complexe en vaak ondoorzichtige kostentoerekening aan gemeentelijke taken en activiteiten. Gevolg daarvan is wel dat de kostprijs van een product een minder realistisch beeld te zien geeft.

Ingeval er sprake is van taken/activiteiten en daarmee samenhangende diensten, waarvoor kostendekkende tarieven in rekening gebracht mogen worden, mag wel met overheadkosten rekening gehouden worden. Wanneer deze kosten namelijk niet in de tarieven verdisconteerd zouden worden, zou dat leiden tot overdekking, waardoor kostendekkende tarieven verlaagd en tarieven van andere gemeentelijke belastingen verhoogd zouden moeten worden. Deze verschuiving van de belastingdruk vinden wij niet gewenst en willen wij dan ook voorkomen.

Onder dit taakveld worden alle kosten gerangschikt, die verband houden met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Concreet gaat het dan om:

- financiën, toezicht en controle, gericht op de eigen organisatie;
- personeel en organisatie;
- de secretaris/algemeen directeur;
- inkoop, inclusief aanbesteding en contractmanagement;
- juridische zaken;
- bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- informatievoorziening en automatisering;
- facilitaire zaken en huisvesting;
- documentaire informatievoorziening;
- managementondersteuning primair proces.

Toelichting taakveld.

Rentekosten.

De rentekosten van de investeringen, die betrekking hebben op huisvesting, interne dienstverlening, automatisering en tractie worden onder overhead gerangschikt. Per saldo gaat het voor het planjaar 2020 om een bedrag van € 63.231,-.

Afschrijvingskosten.

De afschrijvingskosten van de investeringen, die betrekking hebben op huisvesting, interne dienstverlening, automatisering en tractie worden onder overhead gerangschikt. Per saldo gaat het voor het planjaar 2020 om een bedrag van € 300.195,-.

Huisvesting bestuurscentrum.

Hieronder vallen de kosten, die betrekking hebben op de instandhouding van het bestuurscentrum, zoals onderhoud, schoonmaak, inbraakalarmering, verzekeringen en energieverbruik. Per saldo gaat het voor het planjaar 2020 om een bedrag van € 262.814,-.

Communicatie.

Onder communicatiemiddelen vallen de kosten van vaste en mobiele telefonie. Per saldo gaat het voor het planjaar 2020 om een bedrag van € 63.035,-.

Overige kosten interne dienstverlening.

Onder deze categorie vallen onder meer abonnementskosten, kosten van opslag en beheer van gemeentelijke archieven, portokosten en kosten van bind- en drukwerk. Per saldo gaat het voor het planjaar 2020 om een bedrag van € 237.414,-.

Automatisering.

Hieronder worden onder meer de kosten gerangschikt, die verband houden met de aanschaf van hard- en software en licentie-, beveiligings- en fotokopieerkosten. Per saldo gaat het voor het planjaar 2020 om een bedrag van € 677.215,-.

Salarissen.

Conform de gewijzigde Begrotingsvoorschriften moeten de loonkosten van de volgende functies/taken onder overhead gerangschikt worden:

- a. Leidinggevend in het primaire proces, inclusief secretaris en directie;
- b. Alle middenfuncties, inclusief controle en toezicht;
- c. Communicatie;
- d. Juridische zaken;
- e. Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- f. Informatievoorziening en automatisering;
- g. Informatiebeheer;
- h. Facilitaire zaken en huisvesting.

Per saldo gaat het voor het planjaar 2020 om een bedrag van € 3.438.988,-.

Inleenvergoedingen.

Hieronder vallen de kosten van inhuur van gedetacheerde medewerkers van het Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL) en Stichting Podium 24, voor zover die medewerkers werkzaamheden verrichten op ondersteunende afdelingen. Per saldo gaat het voor het planjaar 2020 om een bedrag van € 10.000,-.

Adviezen en contributies.

Onder deze categorie vallen onder andere de kosten van de bezwaar- en beroepscommissie en de contributie aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Per saldo gaat het voor het planjaar 2020 om een bedrag van € 44.615,-.

Overige personeelskosten.

Tot de overige personeelskosten worden onder andere de opleidingskosten gerekend, evenals reis- en verblijfkosten, de bijdrage aan de Arbodienst, de kosten van de salarisadministratie en de kosten van het cafetariamodel. Per saldo gaat het voor het planjaar 2020 om een bedrag van € 359.355,-.

Financiële ondersteuning.

Hieronder worden de kosten van het bankwezen en rechtskundige- en andere adviezen gerangschikt. Voor het planjaar 2020 wordt hiervoor een bedrag gecalculeerd van € 126.427,-.

Tractie.

Onder tractie vallen de kosten van het wagenpark van de buitendienst, zoals onderhoudskosten, rente- en afschrijvingslasten van investeringen en brandstofkosten. Per saldo gaat het voor het planjaar 2020 om een bedrag van € 84.481,-.

De Valkenberg 9.

Hieronder vallen de kosten, die betrekking hebben op de exploitatie van het gebouw, waarin de buitendienst is gehuisvest, zoals onderhoud, schoonmaak, inbraakalarmering, verzekeringen en energieverbruik. Per saldo gaat het voor het planjaar 2020 om een bedrag van € 137.623,-.

Kleding buitendienst.

Voor kosten van kleding, gereedschappen en hulpmiddelen ten behoeve van de buitendienst wordt voor het planjaar 2020 een bedrag gecalculeerd van in totaal € 45.000,-.

Voorlichting en communicatie.

De kosten van voorlichting en communicatie worden voor het planjaar 2020 geraamd op een bedrag van € 124.836,-. Het gaat daarbij om kosten van publicaties, voorlichtingscampagnes en onderhouds- en beheerskosten van diverse websites.

Verzekeringen.

Hieronder worden de lasten verantwoord, die verband houden met het beheer van polissen en verschuldigde premies van afgesloten verzekeringen. Concreet gaat het dan om de bouwverzekering, de fraude-risicoverzekering, de WA-verzekering en de vrijwilligersverzekering. Per saldo gaat het voor het planjaar 2020 om een bedrag van € 99.780,-.

Bestuurlijke ondersteuning.

Het gaat hier om kosten die betrekking hebben op representatie en ontvangsten. Per saldo gaat het voor het planjaar 2020 om een bedrag van € 36.969,-.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.4 Overhead Lasten taakveld	Realisatie 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
Rentekosten	94.290	71.939	63.231	52.324	43.592	36.303
Afschrijvingskosten	805.881	351.135	300.195	240.363	200.616	181.200
Huisvesting bestuurscentrum	171.118	265.518	262.814	234.911	343.778	329.854
Communicatie	54.424	83.828	63.035	64.926	66.874	68.880
Overige kosten interne dienstverlening	232.723	313.326	237.414	243.849	250.460	257.254
Automatisering	625.187	663.705	677.215	694.532	712.295	730.515
Salarissen	3.128.556	3.825.264	3.618.264	3.618.264	3.618.264	3.618.264
Inleenvergoedingen	26.916	16.000	10.000	10.300	10.609	10.927
Adviezen en contributies	40.377	52.185	44.615	45.863	47.146	48.465
Overige personeelskosten	275.357	390.696	359.355	368.368	377.605	387.073
Financiële ondersteuning	113.624	124.559	126.427	130.169	134.022	137.990
Tractie	90.397	105.829	84.481	86.705	88.990	91.335
De Valkenberg 9	73.520	107.626	139.023	93.170	95.278	112.670
Kleding buitendienst	41.504	51.119	45.000	46.125	47.278	48.460
Voorlichting en communicatie	132.035	203.301	124.836	127.432	130.093	132.821
Verzekeringen	72.527	92.184	99.780	102.773	105.856	109.031
Bestuurlijke ondersteuning	36.694	36.422	36.969	37.894	38.843	39.814
Totaal lasten	6.015.130	6.754.636	6.292.654	6.197.968	6.311.599	6.340.856

Taakveld 0.4 Overhead Baten taakveld	Realisatie 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
Automatisering	1.998	0	0	0	0	0
Salarissen	107.611	143.666	179.276	179.276	179.276	179.276
Overige personeelskosten	20.296	0	0	0	0	0
Tractie	250	0	0	0	0	0
De Valkenberg 9	1.383	1.361	1.400	1.400	1.400	1.400
Totaal baten	131.538	145.027	180.676	180.676	180.676	180.676

Taakveld 0.4 Overhead Saldo taakveld	Realisatie 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
Rentekosten	-94.290	-71.939	-63.231	-52.324	-43.592	-36.303
Afschrijvingskosten	-805.881	-351.135	-300.195	-240.363	-200.616	-181.200
Huisvesting bestuurscentrum	-171.118	-265.518	-262.814	-234.911	-343.778	-329.854
Communicatie	-54.424	-83.828	-63.035	-64.926	-66.874	-68.880
Overige kosten interne dienstverlening	-232.723	-313.326	-237.414	-243.849	-250.460	-257.254
Automatisering	-623.189	-663.705	-677.215	-694.532	-712.295	-730.515
Salarissen	-3.020.945	-3.681.598	-3.438.988	-3.438.988	-3.438.988	-3.438.988
Inleenvergoedingen	-26.916	-16.000	-10.000	-10.300	-10.609	-10.927
Adviezen en contributies	-40.377	-52.185	-44.615	-45.863	-47.146	-48.465
Overige personeelskosten	-255.061	-390.696	-359.355	-368.368	-377.605	-387.073
Financiële ondersteuning	-113.624	-124.559	-126.427	-130.169	-134.022	-137.990
Tractie	-90.147	-105.829	-84.481	-86.705	-88.990	-91.335
De Valkenberg 9	-72.137	-106.265	-137.623	-91.770	-93.878	-111.270
Kleding buitendienst	-41.504	-51.119	-45.000	-46.125	-47.278	-48.460
Voorlichting en communicatie	-132.035	-203.301	-124.836	-127.432	-130.093	-132.821
Verzekeringen	-72.527	-92.184	-99.780	-102.773	-105.856	-109.031
Bestuurlijke ondersteuning	-36.694	-36.422	-36.969	-37.894	-38.843	-39.814
Totaal saldo	-5.883.592	-6.609.609	-6.111.978	-6.017.292	-6.130.923	-6.160.180

Taakveld 0.5 Treasury.

Onder dit taakveld worden de baten en lasten gerangschikt, die betrekking hebben op de treasuryfunctie. Financiering, dividenden en beleggingen zijn de belangrijkste onderdelen van dit taakveld. In het planjaar 2020 laat dit taakveld een voordeel zien van € 1.982.628,-. Dat bedrag is gelijk aan het saldo van de dividenduitkeringen en de bespaarde rente, verminderd met het saldo van de treasuryfunctie.

Toelichting taakveld.

Kosten geldleningen, beleggingen.

Aan de lokale bibliotheek is een lening verstrekt van € 300.000,-. De boekwaarde van die lening is op 1 januari 2020 € 30.000,-. De daarmee gemoeide rentekosten bedragen € 1.092,-.

De boekwaarde van het aandelenkapitaal bedraagt op 1 januari 2020 afgerond € 229.014,-. Het betreft de aandelen in de BNG, Enexis, de Polfermolen en WML. De hiermee gemoeide rentekosten zijn voor het planjaar 2020 gecalculeerd op een totaalbedrag van € 8.638,-, waarvan € 2.763,- (inclusief € 317,- contributie Vegal) betrekking heeft op Enexis. Het saldo van de treasuryfunctie bedraagt derhalve € 9.413,-.

Toelichting bespaarde rente.

Hoewel de commissie BBV adviseert om bij de bepaling van het rente-omslagpercentage geen rekening meer te houden met bespaarde rente blijven wij toch voor deze systematiek kiezen, enerzijds omdat wij van oordeel zijn dat bij het bepalen van de kostprijs niet van belang is op welke wijze het vermogen gegenereerd wordt en anderzijds om te voorkomen dat ongewenste verschuivingen in de belastingdruk gaan optreden.

Bij de bepaling van de hoogte van het rentepercentage over het eigen vermogen moet aansluiting worden gezocht bij het rentepercentage, dat de gemeente over extern aangetrokken financieringsmiddelen betaalt. Voor onze gemeente is dat percentage als volgt berekend:

Stand van de vaste financieringsmiddelen per 1/1/2020 (a)	€	8.713.943,-
Te betalen rente over deze vaste financieringsmiddelen (b)	€	362.978,-

Gemiddeld wordt dus afgerond 4,2% rente over het vreemd vermogen betaald (b/a). In verband met de actuele rentestanden hebben wij het percentage van de bespaarde rente 0,5% lager vastgesteld, om zodoende ook beter aan te sluiten bij het rente-omslagpercentage.

Per 1 januari 2020 is voor een bedrag van bijna € 46 miljoen aan reserves en voorzieningen beschikbaar. Bij een rentepercentage van afgerond 3,7% genereert dat vermogen in het planjaar 2020 een bedrag aan bespaarde rente van € 1.680.335,-.

Opbrengsten van dividenden en rente.

Overeenkomstig de begrotingsrichtlijnen van de provincie en op basis van de feitelijke ontvangsten in 2019 wordt voor het planjaar 2020 rekening gehouden met de volgende dividenduitkeringen:

- Enexis	€	252.023,-
- De Polfermolen	€	0,-
- WML	€	0,-
- BNG	€	60.000,-
	€	<u>312.023,-</u>

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.5 Treasury <i>Lasten taakveld</i>	<i>Realisatie</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020	<i>Planjaar</i> 2021	<i>Planjaar</i> 2022	<i>Planjaar</i> 2023
Energievoorziening	3.825	26.935	2.763	2.773	2.783	2.793
Sluiten geldleningen	56.049	41.503	1.092	1.085	1.088	1.093
Beleggingen	6.371	5.727	5.875	5.875	5.875	5.875
Totaal lasten	66.245	74.165	9.730	9.733	9.746	9.761

Taakveld 0.5 Treasury <i>Baten taakveld</i>	<i>Realisatie</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020	<i>Planjaar</i> 2021	<i>Planjaar</i> 2022	<i>Planjaar</i> 2023
Energievoorziening	312.324	338.400	252.023	252.023	252.023	199.023
Beleggingen	53.282	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
Bespaarde rente	1.665.826	1.503.406	1.680.335	1.346.821	1.300.398	1.283.312
Totaal baten	2.031.432	1.901.806	1.992.358	1.658.844	1.612.421	1.542.335

Taakveld 0.5 Treasury <i>Saldo taakveld</i>	<i>Realisatie</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020	<i>Planjaar</i> 2021	<i>Planjaar</i> 2022	<i>Planjaar</i> 2023
Energievoorziening	308.499	311.465	249.260	249.250	249.240	196.230
Sluiten geldleningen	-56.049	-41.503	-1.092	-1.085	-1.088	-1.093
Beleggingen	46.911	54.273	54.125	54.125	54.125	54.125
Bespaarde rente	1.665.826	1.503.406	1.680.335	1.346.821	1.300.398	1.283.312
Totaal saldo	1.965.187	1.827.641	1.982.628	1.649.111	1.602.675	1.532.574

Taakveld 0.61 OZB woningen (heffingen zonder gebonden besteding).

Tot dit taakveld behoren:

- De OZB-belasting op eigendom van woningen;
- De perceptiekosten, die verband houden met de heffing en invordering van deze belasting.

Toelichting taakveld.

Voor de toelichting op dit taakveld verwijzen wij U naar de paragraaf lokale heffingen. Hieronder treft U alleen een overzicht aan van de baten en lasten van deze heffing. Per saldo gaat het voor het planjaar 2020 om een bedrag van € 3.071.741,-.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.61 OZB woningen <i>Lasten taakveld</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
Perceptiekosten OZB woningen	110.773	70.420	64.505	62.335	64.028	61.496
Totaal lasten	110.773	70.420	64.505	62.335	64.028	61.496

Taakveld 0.61 OZB woningen <i>Baten taakveld</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
OZB eigenaren woningen	2.917.752	3.007.570	3.136.246	3.230.333	3.327.243	3.427.060
Totaal baten	2.917.752	3.007.570	3.136.246	3.230.333	3.327.243	3.427.060

Taakveld 0.61 OZB woningen <i>Saldo taakveld</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
Perceptiekosten OZB woningen	-110.773	-70.420	-64.505	-62.335	-64.028	-61.496
OZB eigenaren woningen	2.917.752	3.007.570	3.136.246	3.230.333	3.327.243	3.427.060
Totaal saldo	2.806.979	2.937.150	3.071.741	3.167.998	3.263.215	3.365.564

Taakveld 0.62 OZB niet-woningen (heffingen zonder gebonden besteding).

Tot dit taakveld behoren:

- De OZB-belasting op eigendom en gebruik van niet-woningen;
- De perceptiekosten, die verband houden met de heffing en invordering van deze belasting.

Toelichting taakveld.

Voor de toelichting op dit taakveld verwijzen wij U naar de paragraaf lokale heffingen. Hieronder treft U alleen een overzicht aan van de baten en lasten van deze heffing. Per saldo gaat het voor het planjaar 2020 om een bedrag van € 2.020.009,-.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.62 OZB niet-woningen <i>Lasten taakveld</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
Perceptiekosten OZB niet-woningen	71.920	45.853	42.533	41.095	42.238	40.629
Totaal lasten	71.920	45.853	42.533	41.095	42.238	40.629

Taakveld 0.62 OZB niet-woningen <i>Baten taakveld</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
OZB gebruikers niet-woningen	772.435	825.554	847.277	872.695	898.876	925.842
OZB eigenaren niet-woningen	1.081.526	1.162.050	1.215.265	1.251.723	1.289.275	1.327.953
Totaal baten	1.853.961	1.987.604	2.062.542	2.124.418	2.188.151	2.253.795

Taakveld 0.62 OZB niet-woningen <i>Saldo taakveld</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
Perceptiekosten OZB niet-woningen	-71.920	-45.853	-42.533	-41.095	-42.238	-40.629
OZB gebruikers niet-woningen	772.435	825.554	847.277	872.695	898.876	925.842
OZB eigenaren niet-woningen	1.081.526	1.162.050	1.215.265	1.251.723	1.289.275	1.327.953
Totaal saldo	1.782.041	1.941.751	2.020.009	2.083.323	2.145.913	2.213.166

Taakveld 0.64 Belastingen overig.

Onder dit taakveld zijn gerangschikt:

- De hondenbelasting;
- Perceptiekosten, die verband houden met de heffing en invordering van belastingen.

Toelichting taakveld.

Voor de toelichting op dit taakveld verwijzen wij U naar de paragraaf lokale heffingen. Hieronder treft U alleen een overzicht aan van de baten en lasten van deze heffing. Per saldo gaat het voor het planjaar 2020 om een bedrag van € 53.436,-.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.64 Belastingen overig Lasten taakveld	Realisatie 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
Hondenbelasting	786	2.132	2.069	2.002	2.055	1.980
Perceptiekosten belastingen	26.815	68.120	45.495	47.621	49.839	65.073
Totaal lasten	27.601	70.252	47.564	49.623	51.894	67.053

Taakveld 0.64 Belastingen overig Baten taakveld	Realisatie 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
Hondenbelasting	86.250	87.100	86.000	86.000	86.000	86.000
Perceptiekosten belastingen	22.717	5.300	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal baten	108.967	92.400	101.000	101.000	101.000	101.000

Taakveld 0.64 Belastingen overig Saldo taakveld	Realisatie 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
Hondenbelasting	85.464	84.968	83.931	83.998	83.945	84.020
Perceptiekosten belastingen	-4.098	-62.820	-30.495	-32.621	-34.839	-50.073
Totaal saldo	81.366	22.148	53.436	51.377	49.106	33.947

Taakveld 0.7 Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds.

Tot dit taakveld behoren de uitkeringen uit het gemeentefonds:

- De algemene uitkering;
- De integratie-uitkeringen;
- De decentralisatie-uitkeringen.

Toelichting taakveld.

De prognoses van het verloop van de uitkeringen uit het gemeentefonds zijn gebaseerd op de meicirculaire van 2019. Mochten de onderhandelingen over de nieuwe rijksbegroting gevolgen hebben voor de omvang van de begroting van het gemeentefonds, dan zal dat op Prinsjesdag blijken. Met eventuele mutaties zullen wij natuurlijk rekening houden. Wij komen hierop in hoofdstuk 4 van deze begroting terug.

Bij de nu gemaakte berekeningen zijn onder meer de volgende maatstaven gehanteerd:

- Het aantal inwoners is geraamd op 16.400, peildatum 1 januari 2020;
- Het aantal woonruimten is gecalculeerd op 9.000, peildatum 1 januari 2019;
- Het aantal bijstandsonvangers is geraamd op 298;
- Het lokaal en regionaal klantenpotentieel zijn geraamd op 13.300 respectievelijk 3.300. Met lokaal klantenpotentieel wordt het aantal klanten bedoeld, dat een woonkern van een gemeente aantrekt uit alle woonkernen binnen een straal van 20 kilometer rondom de eigen woonkern. Met regionaal klantenpotentieel wordt het aantal klanten bedoeld, dat een woonkern van een gemeente aantrekt binnen een straal van 60 kilometer rondom de eigen woonkern;
- Voor de inkomensmaatstaf Onroerende-zaakbelastingen is gerekend met de meest actuele economische verkeerswaardes. Deze waardes, die zijn gebaseerd op de peildatum 1 januari 2019, worden gecorrigeerd met 80% respectievelijk 70% en bedragen voor de groep woningen € 1.466.283.000,- en € 251.282.000,- voor het onderdeel niet-woningen;
- Ingeval geen actuele gegevens konden worden achterhaald, zijn de door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gehanteerde (voorlopige) verdeelmaatstaven als basis genomen.

Samenvattend ziet de berekening van de uitkeringen uit het gemeentefonds voor de planjaren 2020 tot en met 2023 er als volgt uit:

Inwoners	4.215.198
Kernen met minstens 500 adressen	387.304
WOZ-waarde niet-woningen	153.373
Jongeren < 18 jaar	2.762.897
Ouderen > 64 jaar	744.670
Ouderen 75 t/m 84 jaar	62.632
Huishoudens met laag inkomen	2.009.991
Bijstandsonvangers	1.020.554
Uitkeringsontvangers	185.108
Minderheden	118.796
Eenpersoonshoudens	223.748
Eenouderhuishoudens	593.886
Huishoudens	1.192.208
Klantenpotentieel lokaal	983.619
Klantenpotentieel regionaal	124.863
Leerlingen (V)SO	399.913
Leerlingen VO	238.009
Land	242.199
Land * bodemfactor gemeente	158.577
Binnenwater	1.221
Oppervlakte bebouwing buitengebied	43.211
Oppervlakte bebouwing kern * bodemfactor	511.057

Oppervlakte bebouwing kern	377.974
Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor	34.289
Oppervlakte bebouwing	110.556
Woonruimten	824.456
Woonruimten * bodemfactor kern	734.119
Historische kernen	35.978
Bewoonde oorden	29.642
Historische woningen in bewoonde oorden	80.967
ISV	12.395
Omgevingsadressendichtheid	543.891
Oeverlengte * bodemfactor/dichtheid	22.948
Kernen	87.401
Kernen * bodemfactor buitengebied	143.367
Bedrijfsvestigingen	216.232
Vast bedrag	400.900
Diverse nieuwe maatstaven i.h.k.v. integratie 3D	4.653.350
<i>Uitkering na toepassing uitkeringsfactor</i>	24.681.499
Gezond in de stad (GIDS-gelden)	59.558
Schulden en armoede	25.581
Overdracht VTH-taken	31.618
Armoedebestrijding kinderen	52.334
Verhoging raadsledenvergoeding	69.593
Verhoging taalniveau statushouders	19.127
Voorschoolse voorziening peuters	25.832
Correctie inkomensmaatstaf	-2.177.754
Inflatie/loonkostenontwikkelingen/rijksbeleid	-1.276.828
<i>Prognose voor het planjaar 2020</i>	21.510.560
Ontwikkeling verdeelmaatstaven/sociaal domein	-522.923
<i>Prognose voor het planjaar 2021</i>	20.987.637
Ontwikkeling verdeelmaatstaven/sociaal domein	-224.433
<i>Prognose voor het planjaar 2022</i>	20.763.204
Ontwikkeling verdeelmaatstaven/sociaal domein	259.875
<i>Prognose voor het planjaar 2023</i>	21.023.079

Stelposten in relatie tot de uitkeringen uit het gemeentefonds.

De inflatiegevoelige budgetten zijn gecorrigeerd met een gemiddeld percentage van 2,5% per jaar. Bij de becijfering van de loonkosten is rekening gehouden met de (mogelijke) consequenties van nieuwe cao's, met de gevolgen van functiewaardering en met normale periodieke verhogingen.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.7 Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds <i>Lasten taakveld</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
Integratie-uitkering sociaal domein	0	4.957	0	0	0	0
Totaal lasten	0	4.957	0	0	0	0

Taakveld 0.7 Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds <i>Baten taakveld</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
Uitkeringen gemeentefonds	15.756.074	21.427.149	21.510.560	20.987.637	20.763.204	21.023.079
Integratie-uitkering sociaal domein	7.731.428	2.250.759	2.092.167	2.081.665	2.061.230	2.002.781
Totaal baten	23.487.502	23.677.908	23.602.727	23.069.302	22.824.434	23.025.860

Taakveld 0.7 Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds <i>Saldo taakveld</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
Uitkeringen gemeentefonds	15.756.074	21.427.149	21.510.560	20.987.637	20.763.204	21.023.079
Integratie-uitkering sociaal domein	7.731.428	2.245.802	2.092.167	2.081.665	2.061.230	2.002.781
Totaal saldo	23.487.502	23.672.951	23.602.727	23.069.302	22.824.434	23.025.860

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten.

Tot dit taakveld behoren:

- De taakstellende bezuinigingen;
- De stelposten;
- De post Onvoorziene uitgaven.

Toelichting taakveld.

A. De taakstellende bezuinigingen.

Hierna geven wij U een gedetailleerd overzicht van de beoogde besparingsmaatregelen. Elke financiële taakstelling voorzien wij van een korte toelichting, zodat U zich een beeld van de realiteitswaarde kunt vormen. Als een geraamde besparing niet of niet-volledig het gewenste resultaat oplevert, om wat voor reden dan ook, dan zal de raad direct een alternatieve dekkingsmaatregel moeten vaststellen om te voorkomen dat er begrotingstekorten ontstaan c.q. dat tekorten verder oplopen.

Overzicht en toelichting taakstellingen:

Omschrijving	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
Formatie ambtelijke organisatie	-30.761	-30.761	-30.761	-30.761
Procescoördinatie burgerkracht	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000
Valkenburgerstraat	-17.680	-17.680	-17.680	-17.680
Belastingen en tarieven	-8.000	-16.000	-24.000	-32.000
Exploitatie begraafplaatsen	-34.774	-34.774	-34.774	-34.774
Exploitatiebijdrage Polfermolen		-1.175.000	-1.175.000	-1.175.000
Kerstmarkt gemeentegrot	-174.746	-206.849	-239.826	-273.701
Stelpost onderuitputting	-10.000	-70.000	-70.000	-70.000
Sociaal domein	-114.440	-61.095	-208.744	-229.786
Per saldo	-455.401	-1.677.159	-1.865.785	-1.928.702

Formatie ambtelijke organisatie.

Van de door Uw raad vastgestelde besparing op de kosten van de ambtelijke organisatie resteert nog slechts een bedrag van structureel € 30.761,-. Die taakstelling zal via natuurlijk verloop van medewerkers worden ingevuld.

Procescoördinatie burgerkracht.

Destijds heeft de raad besloten om deze taak eerst extern te organiseren en daarna via de weg der geleidelijkheid te incorporeren in het reguliere takenpakket van onze ambtelijke medewerkers. Echter, gelet op de bereikte resultaten in de afgelopen jaren en door de bezuinigingen op onze ambtelijke organisatie, waardoor onvoldoende formatie kan worden vrijgemaakt om deze taak in te vullen, hebben wij U via de kadernota van 2019 voorgesteld om deze bezuinigingsmaatregel ongedaan te maken en vanaf het planjaar 2020 een structureel budget van € 65.000,- aan de lopende begroting toe te voegen. Ons voorstel was om deze kosten te putten uit de beschikbare middelen voor Burgerkracht en zelfsturing.

Bij het opstellen van de nu voorliggende begroting is echter gebleken dat de voorgestelde dekkingsmaatregel geen structureel effect sorteert, omdat vanaf het planjaar 2022 geen budgetten meer voor Burgerkracht en zelfsturing beschikbaar zijn. Vandaar dat wij nu een taakstelling van € 65.000,- in de begroting hebben opgenomen, waaraan nog invulling moet worden gegeven. In hoofdstuk 4 doen wij U daartoe een concreet voorstel.

Valkenburgerstraat.

Op 1 juli 2019 heeft Uw raad besloten om een aanvullend krediet van € 1.221.000,- beschikbaar te stellen voor de reconstructie van de Valkenburgstraat. Dat was € 221.000,- meer dan waarmee in de kadernota rekening was gehouden. Structureel een extra tegenvaller van € 17.680,-, waarvoor een bezuinigingstaakstelling is opgenomen. Uitgangspunt is dat die taakstelling binnen het project wordt ingevuld. Lukt dat niet of slechts ten dele, dan worden de budgettaire gevolgen daarvan verwerkt binnen de begroting van het fysieke domein. Er zal dus geen extra beroep worden gedaan op de algemene middelen.

Belastingen en tarieven.

De daarvoor in aanmerking komende belastingen en heffingen worden jaarlijks geïndexeerd. Hiermee wordt een bedrag gegenereerd van € 8.000,- in het planjaar 2020, oplopend tot € 32.000,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak.

Exploitatie begraafplaatsen.

Met de renovatie van de begraafplaats op de Cauberg en de overname van de begraafplaats van de Paters der Heilige Harten is een bedrag gemoeid van in totaal € 1.025.000,-. In de kadernota van 2019 is met de structurele consequenties van deze investering rekening gehouden. Totaal gaat het dan om een bedrag van afgerond € 70.000,- per jaar, waarvan de helft ten laste is gebracht van de algemene middelen. Voor het daarna nog resterende bedrag is een taakstelling opgenomen. Tegelijk met de kredietaanvraag op 30 september 2019 worden voorstellen gedaan op welke wijze aan die taakstelling invulling kan worden gegeven.

Exploitatiebijdrage Polfermolen.

Op 11 februari 2019 is het volgende besloten:

- De opzet van de maatschappelijke raadpleging te organiseren middels het maken van een film en dit in nauw overleg met de raad te doen;
- Het uitzenden van de film via TV Valkenburg en Sociale Media;
- Het verzamelen van reacties op de film door een externe partij;
- Het organiseren van 7 bijeenkomsten in de kernen voor een nadere uitleg van en discussie over de plannen en deze avonden te laten voorzitten en vastleggen door een externe partij;
- De uitkomsten van de maatschappelijke raadpleging uiterlijk eind april te bespreken in de raad en de conclusies van de raad mee te nemen in de voorbereiding van de aanbesteding;
- De voorbereiding van de aanbesteding te organiseren conform het voorstel en de ingediende offerte van de Brink groep en specifiek opdracht te verlenen voor de voorgaande stappen;
- Het benodigde budget van € 90.000,- ten laste te brengen van de verliesvoorziening Polfermolen.

Aan alle beslispunten is inmiddels invulling gegeven en vervolgens heeft Uw raad op 21 mei 2019 kennis genomen van de resultaten maatschappelijke raadpleging en van de notitie over de uitgangspunten van de aanbesteding.

Met de kennis van dit moment is de beoogde bezuinigingstaakstelling van afgerond € 1,2 miljoen realistisch. Zodra de aanbestedingsresultaten bekend zijn, zal de raad binnen de vastgestelde financiële kaders definitieve besluiten nemen over de toekomst van de Polfermolen.

Kerstmarkt gemeentegrot.

Op 1 april 2019 heeft Uw raad de begroting vastgesteld van de nieuwe editie van de kerstmarkt. Die begroting sluit met een exploitatietekort van € 150.000,-. Wanneer wij de kosten indexeren met een gemiddeld percentage van 2,5%, dan loopt dat bedrag op tot afgerond € 274.000,- in het laatste jaar van deze planperiode. Door een nog efficiëntere inkoop, door aanbestedingsvoordelen, door uitbreiding van commerciële activiteiten en door maatregelen in de tarieven sfeer hopen wij de nu berekende tekorten te kunnen reduceren tot nihil. Hoewel wij natuurlijk geen garanties kunnen geven, bevestigen de tot dusverre bereikte aanbestedingsresultaten dat dit een realistische aanname is.

Mochten wij er onverhoopt toch niet in slagen om de taakstelling helemaal in te vullen, dan nog valt er in onze optiek weinig tot niets te kiezen gelet op het belang van dit evenement voor de ondernemers en omdat de indirecte opbrengsten € 800.000,- per jaar bedragen en dus een veelvoud zijn van het berekende exploitatietekort.

Stelpost onderuitputting.

Bij de behandeling van de kadernota 2019 heeft de raad besloten om bij het opstellen van de nieuwe begroting rekening te houden met de financiële gevolgen van de vervanging van het hockeyveld van de hockeyvereniging Sjinborn. In deze begroting is daarvoor een jaarlast geraamd van € 10.000,- in 2020, oplopend tot structureel € 70.000,- vanaf het daaropvolgende planjaar. Op het moment waarop de kredietaanvraag aan de orde is, moet aan deze taakstelling invulling worden gegeven.

Sociaal domein.

De begroting van het sociaal domein is afgestemd op de gerealiseerde jaarcijfers in 2018 en op de door de GR aangeleverde begrotingsgegevens voor deze planperiode. De integratie-uitkeringen zijn berekend aan de hand van de meicirculaire. Met de kennis van dit moment geeft de begroting van het sociaal domein dan ook een realistisch beeld te zien. Na verwerking van alle mutaties sluit deze begroting in 2020 met een tekort van ruim € 114.000,-, dat uiteindelijk oploopt tot afgerond € 230.000,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak.

In verband met de forse kostenstijgingen heeft het Kabinet besloten om extra middelen toe te voegen aan het jeugdhulpbudget. Op landelijk niveau gaat het dan om een bedrag van € 420 miljoen in 2019 en € 300 miljoen in de daaropvolgende twee planjaren. Voor onze gemeente is daarmee een bedrag gemoeid van € 288.000,- in 2019 en € 215.000,- in de jaren 2020 en 2021. Wanneer de kosten zich op het huidige niveau stabiliseren, gaan wij ervan uit dat het rijk uiteindelijk besluit om het jeugdbudget structureel te verhogen. In dat geval wordt de nu berekende taakstelling nagenoeg volledig ingevuld. Incidenteel optredende tekorten kunnen ten laste worden gebracht van de reserve Sociaal domein.

B. De stelposten.

Het beleidsprogramma.

De lasten van het beleidsprogramma worden onder de stelposten gerangschikt. De lasten van dat programma worden voor het planjaar 2020 geraamd op ruim € 2,2 miljoen. Dat bedrag loopt op tot afgerond € 2,5 miljoen in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak.

C. De post Onvoorziene uitgaven.

Het beleidskader, dat de provincie hanteert bij het financieel toezicht, bevat geen richtlijnen voor wat betreft de minimale hoogte van de post Onvoorzien. In de voorliggende begroting is structureel een bedrag van € 100.000,- opgenomen voor onvoorziene uitgaven. De ervaringen uit het verleden geven geen aanleiding om dat bedrag bij te stellen.

Bij de behandeling van de kadernota 2016 heeft Uw raad besloten dat dit budget pas mag worden ingezet wanneer is vastgesteld dat de extra, niet in de primitieve begroting voorziene, onuitstelbare en onvermijdbare kosten, niet door middel van herschikking van middelen binnen het desbetreffende programma kunnen worden opgevangen. De Financiële verordening Gemeente Valkenburg aan de Geul is daarop aangepast.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten <i>Lasten taakveld</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
Taakstellende bezuinigingen	0	-563.686	-455.401	-1.677.159	-1.865.785	-1.928.702
Meerjarenbeleidsplan	0	3.464.798	2.263.751	2.409.406	2.344.640	2.500.941
Onvoorziene uitgaven	136.891	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal lasten	136.891	3.001.112	1.908.350	832.247	578.855	672.239

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten <i>Baten taakveld</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
Totaal baten	0	0	0	0	0	0

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten <i>Saldo taakveld</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
Taakstellende bezuinigingen	0	563.686	455.401	1.677.159	1.865.785	1.928.702
Meerjarenbeleidsplan	0	-3.464.798	-2.263.751	-2.409.406	-2.344.640	-2.500.941
Onvoorziene uitgaven	-136.891	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Totaal saldo	-136.891	-3.001.112	-1.908.350	-832.247	-578.855	-672.239

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb).

In dit taakveld wordt het eventueel te betalen bedrag aan vennootschapsbelasting verantwoord.

Toelichting taakveld.

Op 26 mei 2015 is het Wetsvoorstel modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen door de Eerste Kamer aangenomen. Deze wet is op 1 januari 2016 in werking getreden. Vanaf dat moment is een overheidslichaam belastingplichtig indien en voor zover zij een onderneming drijft, tenzij er sprake is van een vrijstelling. Er is sprake van een fiscale ondernemingsactiviteit als met een duurzame organisatie van kapitaal aan het economische verkeer wordt deelgenomen, met het oogmerk om winst te behalen. Dat dient voor iedere afzonderlijke activiteit van de publiekrechtelijke entiteit te worden beoordeeld. In nauwe samenwerking met onze fiscale adviseur zijn de risico's geïventariseerd. Uit die inventarisatie blijkt dat wij mogelijk op een vijftal terreinen risico lopen:

- De exploitatie van grotten en groeven;
- De eigen bijdragen, die betrekking hebben op het sociaal domein;
- De verhuur/verkoop van gemeentelijke eigendommen;
- De opbrengsten uit afvalinzameling;
- De parkeerexploitatie.

Tot nu toe wordt het parkeren op parkeerterreinen en het straatparkeren aangemerkt als een overheidstakenvrijstelling. Er blijft echter sprake van een latent risico. Zoals blijkt uit de diverse jurisprudentie en de conclusie van de Advocaat-generaal, wordt er wisselend aangekeken tegen de btw-hoedanigheid van gemeenten bij het straatparkeren. Met betrekking tot de overige genoemde zaken dient de belastingdienst nog een uitspraak te doen.

Ook voor de exploitatie van de parkeergarage is er een latent risico omdat de gangbare methodiek, waarop de kapitaallasten van investeringen worden berekend, afwijkt van de fiscale. Verder moet nog worden afgewacht of de historische kosten, die nu medebepalend zijn voor de hoogte van de jaarlijkse afschrijvingskosten, parallel lopen met de fiscale taxatiewaarde van de parkeergarage.

In de voorliggende begroting wordt vanaf het planjaar 2020 rekening gehouden met een VPB-claim van € 1.000,-, die betrekking heeft op de opbrengsten uit afvalinzameling.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb) Lasten taakveld	Realisatie 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
Vennootschapsbelasting	387	0	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal lasten	387	0	1.000	1.000	1.000	1.000

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb) Baten taakveld	Realisatie 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	0	0	0	0	0	0

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb) Saldo taakveld	Realisatie 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
Vennootschapsbelasting	-387	0	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Totaal saldo	-387	0	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000

Taakveld 0.10 Mutaties reserves.

In dit taakveld worden de mutaties van de reserves verantwoord, die met alle taakvelden verband houden, uitgezonderd taakveld 0.11: Resultaat van de rekening van baten en lasten.

Toelichting taakveld.

Per saldo wordt in het planjaar 2020 een bedrag van € 529.349,- aan de reserves onttrokken. Dat bedrag loopt geleidelijk terug tot € 30.224,- in het planjaar 2023. In de bijlagen treft U een volledige specificatie aan van de mutaties in de planperiode.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.10 Mutaties reserves <i>Lasten taakveld</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
Mutaties reserves	2.727.902	6.820.154	69.698	69.698	69.698	69.698
Totaal lasten	2.727.902	6.820.154	69.698	69.698	69.698	69.698

Taakveld 0.10 Mutaties reserves <i>Baten taakveld</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
Mutaties reserves	1.804.593	10.407.201	599.047	394.922	104.922	99.922
Totaal baten	1.804.593	10.407.201	599.047	394.922	104.922	99.922

Taakveld 0.10 Mutaties reserves <i>Saldo taakveld</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
Mutaties reserves	-923.309	3.587.047	529.349	325.224	35.224	30.224
Totaal saldo	-923.309	3.587.047	529.349	325.224	35.224	30.224

Taakveld 0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten.

In dit taakveld wordt het saldo van de rekening van baten en lasten verantwoord.

Toelichting taakveld.

De jaarrekening 2018 sloot met een overschot van € 544.187,-. Dat bedrag is ingezet bij de behandeling van de kadernota 2019.

Uitwerking speerpunten Coalitieakkoord.

Speerpunt 11: “Voortdurend streven naar verbetering van communicatie met en dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers, samenwerkingspartners en gasten”.

Formatiebehoefte Communicatie.

Op dit moment is 1,0 fte werkzaam op het taakveld communicatie. De werkzaamheden zijn dusdanig qua omvang dat het niveau van de uitvoering grotendeels operationeel is. Wij willen communicatie echter ook als strategisch onderdeel van beleid en projecten structureel inbedden en dat betekent dat in een vroegtijdig stadium aandacht moet zijn voor communicatieve aspecten, die spelen bij (strategische) projecten en dossiers, beleidswijzigingen en uitvoering. Hierbij moet de regie worden gepakt, met eigen berichtgeving (nieuwsberichten) via de hiervoor geschikte kanalen. De gemeentepagina in ViaLimburg, gemeentelijke nieuwsbrieven, website en lokaal tv-programma WIJ Valkenburg moeten frequenter en intensiever worden gebruikt. Indien gewenst moet er ook capaciteit beschikbaar zijn om met burgerpanels aan de slag te gaan en onze inwoners gericht te informeren met bewoners(nieuws)brieven. Hiervoor is 0,8 fte + extra communicatiebudget nodig. De kosten, die hiermee gemoeid zijn, bedragen € 80.000,- op jaarbasis. Dat bedrag is bij de behandeling van de begroting 2019-2022 door de raad beschikbaar gesteld.

Tevens wensen wij real-time inzicht in (social) media activiteiten en publicaties. Door (social) media structureel te monitoren, weten we beter wat er over onze gemeente gezegd en geschreven wordt. Zo kunnen we trends en issues sneller oppakken en potentiële ‘crisisituaties’ in de kiem smoren, waardoor we meer greep hebben op onze reputatie als gemeentelijke organisatie. De kosten hiervan worden geraamd op structureel € 10.000,-. Dat bedrag is bij de behandeling van de begroting 2019-2022 door de raad beschikbaar gesteld.

De veranderende positie van de gemeentelijke organisatie en de daarmee veranderende rol van communicatie vraagt om een andere manier van werken. Dat is niet alleen een taak van het communicatieteam, maar van alle medewerkers en bestuurders en medewerkers. Er moet geïnvesteerd worden in een methode, die helpt om dat op een effectieve en laagdrempelige manier te doen. Structureel is hiervoor een bedrag nodig € 10.000,-.

Hoofdstuk 2: De paragrafen.

§ 2.1 Lokale heffingen.

Bij de lokale heffingen wordt een onderscheid gemaakt tussen heffingen die onder de algemene dekkingsmiddelen vallen, heffingen die aan bepaalde producten zijn gekoppeld en overige heffingen. Onder de eerste categorie vallen de Onroerende-zaakbelastingen, de hondenbelasting, de parkeerbelasting, de toeristenbelasting, de precariobelasting, de gemaklijkhedenretributie en de reclamebelasting. Tot de tweede categorie worden de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de leges gerekend. Onder de derde categorie zijn de begrafenisrechten en de marktgeden gerangschikt.

In deze paragraaf treft U achtereenvolgens aan:

- Belasting- en heffingenbeleid voor deze planperiode;
- Kwijtscheldingsbeleid;
- Lokale heffingen zonder gebonden besteding;
- Lokale heffingen met gebonden besteding;
- Overige lokale heffingen;
- Lokale lastendruk;
- Samenvattend overzicht lokale heffingen.

Belasting- en heffingenbeleid voor deze planperiode.

Kort samengevat kan het belastingbeleid voor de komende planperiode als volgt worden geformuleerd:

- In de voorliggende begroting wordt in de planjaren 2020 tot en met 2023 gerekend met een stijging van de OZB-opbrengsten van 3% per jaar, exclusief areaaluitbreiding.
- Bij de milieuheffingen wordt het principe van 100%-kostendekking toegepast. Het tarief van de rioolheffing wordt in deze planperiode jaarlijks geïndexeerd met 1,5%, het tarief van de afvalstoffenheffing blijft gehandhaafd op € 120,- per perceel per jaar. Wanneer de kosten blijven stijgen zoals in deze begroting wordt voorzien, dan zal dat tarief over enkele jaren via de weg der geleidelijkheid stijgen naar € 160,- per perceel per jaar. De “Afvalstoffen- en rioleringsbegroting” sluiten in het planjaar 2020 met een tekort van afgerond € 249.000,- respectievelijk € 170.000,-. Deze bedragen zijn ten laste gebracht van de gelijknamige voorzieningen, zodat het saldo van de begroting van de algemene dienst niet met deze tekorten is belast.
- De tarieven van de andere lokale heffingen blijven gelijk in deze planperiode, met dien verstande dat de tarieven van bepaalde heffingen wel geïndexeerd worden. Concreet gaat het dan om de hondenbelasting, de precariobelasting, de leges en de begrafenisrechten. Het tarief van de naheffingsaanslag parkeerbelasting wordt jaarlijks verhoogd tot het wettelijk toegestane maximum. In totaliteit wordt voor deze heffingen in de begroting een extra opbrengst gecalculeerd van € 8.000,- in 2020, oplopend tot € 32.000,- in het laatste jaar van deze planperiode.

Kwijtscheldingsbeleid.

Kwijtschelding wordt verleend ingeval een belastingschuldige niet in staat is om de opgelegde belastingaanslag te voldoen. Er moet dan wel sprake zijn van belastingen, die niet ontweken kunnen worden. Het lokaal ontwikkelde beleid moet voldoen aan de door de minister gestelde criteria. Bij de beoordeling van kwijtscheldingsverzoeken wordt de 100%-norm toegepast.

Dat betekent, dat bij de berekening van het bedrag van de kwijtschelding de zogeheten kosten van bestaan zijn vastgesteld op 100% van de genormeerde bijstandsuitgaven. Bij de vaststelling en uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid is de gemeente op één punt vrij om af te wijken van de landelijke regelgeving, namelijk bij de vaststelling van de berekeningscomponent "kosten van bestaan". Het is namelijk toegestaan om deze component ruimer vast te stellen dan de landelijk geldende 90% van de bijstandsnorm.

Per 1 juli 2011 zijn wetswijzigingen in werking getreden, die de bevoegdheid tot het verlenen van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen verruimen. Deze verruiming heeft betrekking op de mogelijkheid om in bepaalde gevallen kwijtschelding voor ondernemers mogelijk te maken, met dien verstande dat het daarbij alleen mag gaan om belastingen die geen relatie hebben met de onderneming, zoals de afvalstoffenheffing. Indien er echter sprake is van een woon- winkelpand (gemengd gebruik), prevaleert het zakelijke karakter en is gehele of gedeeltelijke kwijtschelding alleen mogelijk in het kader van een crediteurenakkoord.

Lokale heffingen zonder gebonden besteding.

Onroerende-zaakbelastingen.

Wanneer het een woning betreft, worden alleen zakelijk gerechtigden in de heffing van de Onroerende-zaakbelastingen betrokken. Indien het niet om een woning gaat, blijven zowel de zakelijk gerechtigde als de gebruiker belastingplichtig. De heffing geschiedt op basis van de verordening "Onroerende-zaakbelastingen", vastgesteld bij raadsbesluit van 6 november 2018.

Voor het belastingjaar 2020 geldt als heffingsmaatstaf de getaxeerde waarde in het economische verkeer. De peildatum van de waarde is 1 januari 2019. Bij de bepaling van de hoogte van de nieuwe tarieven, die wij middels een separaat voorstel aan U voorleggen, wordt rekening gehouden met het door U genomen besluit dat de tarieven in 2020 mogen stijgen met 3%, na correctie van de gevolgen van de waardeontwikkeling en de areaaluitbreiding.

De tarieven, die worden uitgedrukt in een percentage van de economische verkeerswaarde, zijn in 2019 als volgt:

Onderdeel	Tarieven 2019
Eigenarenbelasting woningen	0,1659%
Eigenarenbelasting niet-woningen	0,3899%
Gebruikersbelasting niet-woningen	0,3121%

De opbrengsten worden voor de planjaren 2020 tot en met 2023 als volgt gecalculeerd:

Planjaar 2020	€ 5.198.788,-
Planjaar 2021	€ 5.354.751,-
Planjaar 2022	€ 5.515.394,-
Planjaar 2023	€ 5.680.855,-

Hondenbelasting.

De onderhavige belasting wordt geheven op grond van de verordening "Hondenbelasting", vastgesteld bij raadsbesluit van 6 november 2018.

De tarieven voor 2019 zijn als volgt:

Voor de 1 ^e hond	€ 53,00
Voor de 2 ^e hond	€ 88,00
Voor elke volgende hond	€ 176,00

De nieuwe tarieven voor het planjaar 2020 worden middels een separaat voorstel aan U ter vaststelling voorgelegd. De opbrengsten worden geraamd op een bedrag van € 86.000,- per jaar.

Parkeerbelasting.

De heffing van parkeerbelastingen geschiedt op basis van artikel 225 van de Gemeentewet. De verordening is vastgesteld bij raadsbesluit van 6 november 2018. Het tarief bedraagt in 2020 € 1,90 per uur (behalve Koningswinkelstraat € 1,40). De parkeerinkomsten worden vanaf het planjaar 2020 structureel geraamd op € 2.357.492,- (exclusief parkeergarage).

Gefiscaliseerde parkeerboetes.

Onze gemeente heeft gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheid tot invoering van het gefiscaliseerd parkeren. De heffing geschiedt op basis van de "Parkeerbelastingverordening", die is vastgesteld bij raadsbesluit van 6 november 2018. De boete bedraagt in 2019 € 62,70, te verhogen met een bedrag van één uur parkeertijd. De baten worden vanaf het planjaar 2020 getaxeerd op € 65.000,- per jaar.

Toeristenbelasting.

Onder de naam toeristenbelasting wordt een belasting geheven van degene die gelegenheid biedt tot verblijf aan personen, die tegen betaling overnachten en die niet in het bevolkingsregister staan ingeschreven. De onderhavige belasting wordt geheven op basis van de verordening "Toeristenbelasting", die is vastgesteld bij raadsbesluit van 6 november 2018.

De tarieven per persoon per overnachting zijn vanaf het planjaar 2020 als volgt:

In hotels en pensions	€ 2,00
Op campings	€ 1,50

Op basis van de aangiftes in de eerste helft van 2019 ramen wij de baten uit deze belasting vanaf het planjaar 2020 op € 2,2 miljoen per jaar.

Precariobelasting.

De precariobelasting wordt geheven op basis van de gelijknamige verordening, vastgesteld bij raadsbesluit van 6 november 2018, en belast het hebben van voorwerpen onder, op of boven de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. De opbrengst wordt geraamd op een bedrag van € 380.000,- per jaar.

Vermakelijkhedenretributie.

De vermakelijkhedenretributie wordt geheven op basis van de gelijknamige verordening, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 6 november 2018. Het tarief voor 2019 bedraagt € 0,20 per persoon, met dien verstande dat in de kerstperiode een tarief van € 0,55 per persoon in rekening wordt gebracht als het aantal bezoekers van de vermakelijkheid in die periode de 50.000 te boven gaat. De opbrengst wordt geraamd op een structureel bedrag van € 260.000,-.

Reclamebelasting.

In het kader van de realisatie van het centrumplan en ten behoeve van de renovatie van het historisch centrum wordt vanaf het planjaar 2012 reclamebelasting geheven. De heffing geschiedt op basis van de gelijknamige verordening, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 6 november 2018.

Voor het hebben van een reclameobject in het gebied "deel Plenkertstraat en deel Neerhem" bedragen de tarieven:

0,1 m ² of minder	€	0,-
> dan 0,1 m ² maar < dan 20,0 m ²	€	126,-
20,0 m ² of meer	€	252,-

De tarieven bedragen per vestiging in het “winkelgebied” per jaar voor objecten met een oppervlakte van:

0,1 m ² of minder	€ 0,-
> dan 0,1 m ² maar < dan 20,0 m ²	€ 525,-
20,0 m ² of meer	€ 1.050,-

Voor het hebben van een reclameobject in het gebied “historisch centrum inclusief Th. Dorrenplein en Jan Deckersstraat 1 “ bedragen de tarieven:

0,1 m ² of minder	€ 0,-
> dan 0,1 m ² maar < dan 20,0 m ²	€ 651,-
20,0 m ² of meer	€ 1.302,-

De jaarlijkse opbrengst van deze belasting wordt gecalculeerd op € 120.000,-.

Lokale heffingen met gebonden besteding.

In de nieuwe begrotingsvoorschriften is de verplichting opgenomen dat bij de zogeheten besteding gebonden heffingen moet worden aangetoond dat de baten, die met deze heffingen gegenereerd worden, de lasten niet overschrijden. Er mag dus maximaal sprake zijn van 100%-kostendekking. In de tarieven mogen ook overheadkosten verdisconteerd worden. Voorwaarde is wel dat de gehanteerde systematiek bij de bepaling van de hoogte van deze overhead degelijk wordt onderbouwd.

Bij de bepaling van de hoogte van de kosten wordt ook de overhead meegenomen. Zoals uit de hierna volgende berekening blijkt, hebben wij die opslag bepaald op € 31.972,- per fte. Het rijk hanteert bij het in rekening brengen van kosten voor uitgevoerde werkzaamheden een bedrag van € 31.500,- per fte. Dat bedrag komt dus heel aardig in de buurt van de door ons gemaakte berekening.

Berekening overhead begroting 2020.

Taakveld overhead:	6.111.978
Niet-doorbelaste personeelskosten:	
Voormalig personeel	108.793
Eigen risico WAO/WW	159.351
Tijdelijk personeel	175.975
Concernstaf, griffie, begroting en jaarrekening	1.018.461
Lijndiensten	901.835
Overige kosten	97.461
	<hr/>
	-2.461.876
Niet-doorbelaste indirecte kosten:	
Afschrijvingskosten	59.762
Rentekosten	16.991
Voorlichting en communicatie	124.836
Financiële ondersteuning	126.427
Buitendienst	267.104
Overige kosten	146.749
	<hr/>
	-741.869
Doorbelasting	<hr/> 2.908.233 <hr/>
Aantal fte's bedrijfsvoering	90,96
Per fte, afgerond	€ 31.972
Aantal productieve uren	1.375
Tarief per uur	€ 23,25

Afvalstoffenheffing.

De onderhavige belasting wordt geheven op basis van de verordening “Afvalstoffenheffing”, vastgesteld bij raadsbesluit van 6 november 2018. Alle kosten, die verband houden met het inzamelen, afvoeren en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen, worden integraal doorberekend. Ons voorstel is om het tarief in de planperiode 2020-2023 te handhaven op € 120,- per perceel per jaar. Zoals eerder al aangegeven zal dat tarief bij de nu voorziene kostenstijgingen daarna geleidelijk verhoogd moeten worden tot € 160,- per perceel per jaar.

Rioolheffing.

Deze heffing is geregeld in de verordening “Rioolheffing”, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 6 november 2018. Ook bij deze heffing wordt het principe “de vervuiler betaalt” toegepast. In de vergadering van 2 oktober 2017 heeft Uw raad besloten om de rioolheffing vanaf het planjaar 2019 jaarlijks te indexeren met 1,5%.

Hierna presenteren wij U een overzicht van de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing 2020 en de rioolheffing 2020.

Overzicht kostendekkendheid afvalstoffenheffing begroting 2020.

Lasten:	
Directe lasten taakveld	1.417.191
Overhead: 1,319 fte * € 31.972,-	42.171
Kwijtschelding	45.000
Inschatting b.t.w.	190.000
Lasten per saldo	<u>1.694.362</u>
Baten:	
Directe baten taakveld	700.242
Afvalstoffenheffing	910.000
Bespaarde rente	84.120
Baten per saldo	<u>1.694.362</u>
Dekkingspercentage	100,0%

Overzicht kostendekkendheid rioolheffing begroting 2020.

Lasten:	
Directe lasten taakveld	2.595.825
Overhead: 1,1884 fte * € 31.972,-	37.996
Kwijtschelding	76.000
Inschatting b.t.w.	270.000
Lasten per saldo	<u>2.979.821</u>
Baten:	
Directe baten taakveld	169.743
Rioolheffing	2.715.125
Bespaarde rente	94.953
Baten per saldo	<u>2.979.821</u>
Dekkingspercentage	100,0%

Voor de volledigheid merken wij hierbij nog op dat deze dekkingsgraden zijn bereikt door aan de voorziening riolering en afval een bedrag te onttrekken van afgerond € 170.000,- respectievelijk € 249.000,-. Wij gaven dat eerder al aan.

Leges.

Leges zijn vergoedingen voor door of vanwege de gemeente verstrekte diensten. Bij de bepaling van de tarieven wordt gestreefd naar maximale kostendekking. Leges worden geheven op basis van de “Legesverordening”, vastgesteld bij raadsbesluit van 6 november 2018.

Hierna presenteren wij U een overzicht van de mate van kostendekkendheid van de leges voor het planjaar 2020.

Overzicht kostendekkendheid leges begroting 2020.

Titel 1: Algemene dienstverlening

Toerekenbare lasten taakveld burgerzaken:

Aanschaf reisdocumenten en rijbewijzen	49.000
Verklaringen omtrent gedrag	20.000
Kadaster	38.753
Overige lasten	37.318
Directe salariskosten	128.594
Overhead: 2,1697 fte * € 31.972,-	69.371
	<u>343.036</u>

Toerekenbare baten taakveld burgerzaken:

Leges bevolking	30.874
Leges paspoorten	55.000
Leges rijbewijzen	72.000
Leges huwelijken	23.178
Overige baten	14.063
	<u>195.115</u>

Dekkingspercentage **56,9%**

Titel 2: Fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Toerekenbare lasten taakveld wonen en bouwen:

Kosten welstands- en monumentencommissie	58.000
Inschakeling externe deskundigen	20.629
Uitvoeringskosten Wabo	17.624
Directe salariskosten	416.726
Overhead: 5,4226 fte * € 31.972,-	173.373
	<u>686.352</u>

Toerekenbare baten taakveld wonen en bouwen:

Leges omgevingsvergunning	250.000
Terugontvangst lasten welstandstoezicht	45.000
Overige leges	44.950
	<u>339.950</u>

Dekkingspercentage **49,5%**

Titel 3: Europese dienstenrichtlijn

Toerekenbare lasten taakveld openbare orde en veiligheid:

Directe salariskosten	125.341
Overhead: 1,8735 fte * € 31.972,-	59.899
	<u>185.240</u>

Toerekenbare baten taakveld openbare orde en veiligheid:

Precariovergunningen	15.398
Leges algemene zaken	33.609
Leges drank en horecawet	13.959
Overige leges	20.291
	<u>83.257</u>

Dekkingspercentage **44,9%**

Overige lokale heffingen.

Begrafnisrechten.

Deze heffing is geregeld in de verordening “Verordening Lijkbezorgingsrechten”, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 6 november 2018. Vanaf het planjaar 2020 worden de rechten gecalculeerd op een structureel bedrag van € 117.500.-.

Marktgeden.

Deze gelden worden geheven op basis van de verordening “Marktgeden”, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 6 november 2018. De marktgeden worden vanaf het planjaar 2020 geraamd op een structureel bedrag van € 3.000,-.

Lokale lastendruk.

Elk jaar publiceert de provincie het belastingoverzicht, waarmee de gemeentelijke heffingen (Onroerend-zaakbelastingen, riool- en afvalstoffenheffing) van alle Limburgse gemeenten met elkaar worden vergeleken. Uit het overzicht van 2019 blijkt onder meer dat de belastingdruk voor onze inwoners (zowel eigenaar als gebruiker van een object) iets boven het provinciaal gemiddelde ligt. Wordt een vergelijking gemaakt met de Heuvellandgemeenten en de Zuid-Limburgse gemeenten met dezelfde inwonersklasse, dan heeft onze gemeente een positie die ruim onder het gemiddelde ligt.

Samenvattend overzicht lokale heffingen.

Omschrijving	Realisatie 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
<i>Heffingen zonder gebonden besteding:</i>						
Onroerende-zaakbelastingen	4.771.713	4.995.174	5.198.788	5.354.751	5.515.394	5.680.855
Hondenbelasting	86.250	87.100	86.000	86.000	86.000	86.000
Parkeerbelasting	2.367.990	2.425.000	2.357.492	2.357.492	2.357.492	2.357.492
Gefiscaliseerde parkeerboetes	65.034	76.500	65.000	65.000	65.000	65.000
Toeristenbelasting	1.969.121	2.100.000	2.200.000	2.200.000	2.200.000	2.200.000
Precariobelasting	383.631	332.500	380.000	380.000	380.000	380.000
Vermakelijkhedenretributie	262.603	245.000	260.000	260.000	260.000	260.000
Reclamebelasting	128.879	120.000	120.000	120.000	120.000	120.000
	10.035.221	10.381.274	10.667.280	10.823.243	10.983.886	11.149.347
<i>Heffingen met gebonden besteding:</i>						
Afvalstoffenheffing	911.820	901.200	910.000	910.000	910.000	910.000
Rioolheffing	2.704.312	2.744.760	2.715.125	2.755.852	2.797.190	2.839.148
Leges taakveld burgerzaken	336.135	215.115	195.115	203.115	171.115	156.115
Leges taakveld wonen en bouwen	457.753	310.050	339.950	339.950	339.950	339.950
Leges taakveld openbare orde/veiligheid	83.840	90.257	83.257	83.257	83.257	83.257
	4.493.860	4.261.382	4.243.447	4.292.174	4.301.512	4.328.470
<i>Overige heffingen:</i>						
Begrafnisrechten	124.665	126.500	117.500	117.500	117.500	117.500
Marktgeden	2.999	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
	127.664	129.500	120.500	120.500	120.500	120.500
Totaal	14.656.745	14.772.156	15.031.227	15.235.917	15.405.898	15.598.317

§ 2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

In deze paragraaf wordt een verband gelegd tussen de risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit wordt vervolgens uitgedrukt in het weerstandsvermogen. Gezamenlijk met de in deze paragraaf opgenomen financiële kengetallen kan een goed oordeel worden gevormd over de financiële positie. Achtereenvolgens wordt een samenvattend overzicht verstrekt van de beschikbare reserves en voorzieningen, wordt ingegaan op het risicoprofiel, worden de (verplichte) financiële kengetallen gepresenteerd en wordt nader ingegaan op de financiële positie van onze gemeente.

Reserves en voorzieningen.

De begrote stand van de reserves en voorzieningen is voor de komende planperiode als volgt:

	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Algemene reserves	3.242.538	3.242.538	3.242.538	3.242.538	3.242.538
Bestemmingsreserves	29.728.724	25.871.851	25.396.627	25.211.403	25.031.179
Voorzieningen	12.870.885	7.628.977	6.837.723	6.556.807	6.257.390
	45.842.147	36.743.366	35.476.888	35.010.748	34.531.107

Het reserve- en voorzieningenbeleid wordt jaarlijks bij de presentatie van de begroting geactualiseerd. Per reserve/voorziening wordt dan nader ingegaan op het doel en de besteding van die gelden in de komende planperiode. Wij verwijzen U daarvoor naar de bijlagen bij deze begroting.

Het risicoprofiel.

In het kader van risicomanagement wordt het risicoprofiel twee maal per jaar, bij de begroting en de jaarrekening, geactualiseerd. Hierbij wordt de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet tegen de gekwantificeerde risico's. Deze ratio is het weerstandsvermogen. De risico's worden als volgt geschat:

Risico	Veroorzakende gebeurtenis	Maximale schadebedrag	I/S (financieel)	Risico-score (kans x impact)	Weerstandscapaciteitsbedrag	Programma / paragraaf
Extreme weersomstandigheden	Extreem weer in de vorm van regen, sneeuw en/of storm	€ 50.000	I	9	€ 6.250	Ruimtelijk domein
Bomenkap	Extreme droogte	€ 50.000	I	9	€ 6.250	Ruimtelijk domein
Beheer mergelsteilwanden	Veiligheidsaspecten	€ 250.000	S	15	€ 125.000	Ruimtelijk domein
(Plan)schadedeclaims	Aansprakelijkheidsstellingen	€ 500.000	I	15	€ 250.000	Ruimtelijk domein
Parkeerexploitatie	Minder bezoekers dan verwacht	€ 299.445	S	25	€ 269.501	Toerisme en economie
Toeristische functie	Teruglopend aantal bezoekers door economische crisis, minder evenementen, concurrentie andere toeristische gebieden	€ 246.000	S	25	€ 221.400	Toerisme en economie
Exploitatie kerstmarkt gemeentegrot	Teruglopend aantal bezoekers, aanvullende veiligheidseisen, concurrentie andere toeristische gebieden	€ 273.701	S	25	€ 246.331	Toerisme en economie
Sociaal domein	Toename gebruik voorzieningen	€ 920.249	S	15	€ 460.125	Sociaal domein
Algemene uitkering	Verloop access	€ 1.151.293	S	15	€ 575.647	Algemene taakvelden
Vennootschapsbelasting	Voordelig fiscaal resultaat exploitatie parkeergarage en afvalstromen	€ 25.000	S	5	€ 5.625	Algemene taakvelden
Wachtgeldverplichtingen / ontslagprocedures	Politieke crisis	€ 100.000	S	9	€ 12.500	Algemene taakvelden
Totalen		€ 3.865.688			€ 2.178.629	

De inventarisatie leidt tot een structureel risico-bedrag van € 1.916.129,- en een incidenteel risico-bedrag van € 262.500,-, in totaliteit een bedrag van € 2.178.629,-.

De beschikbare weerstandscapaciteit.

Voor het bepalen van de beschikbare weerstandscapaciteit geldt geen vaste regel. Die capaciteit is net als de risico's onder te verdelen in:

- Incidentele weerstandscapaciteit: de vrij beschikbare en aanwendbare reserves, vermeerderd met het resultaat na bestemming;
- Structurele weerstandscapaciteit: de onbenutte belastingcapaciteit/budgettaire capaciteit.

Wanneer wij deze uitgangspunten in cijfers vertalen, ziet de weerstandscapaciteit er als volgt uit:

Vrij beschikbare en aanwendbare reserves	€	23.366.727,-
Onbenutte belastingcapaciteit	€	648.294,-
Onbenutte budgettaire capaciteit	€	110.330,-
Totaal	€	<u>24.125.351,-</u>

Bij de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit wordt gekeken naar de ruimte die aanwezig is met betrekking tot de eigen gemeentelijke inkomsten: de Onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de leges. De onbenutte belastingcapaciteit bedraagt:

Onroerende zaakbelastingen (1% onder macronorm)	€	51.988,-
Afvalstoffenheffing (100% kostendekkend)	€	0,-
Rioolheffing (100% kostendekkend)	€	0,-
Leges (niet 100% kostendekkend)	€	596.306,-
Totaal	€	<u>648.294,-</u>

Bij de bepaling van de onbenutte budgettaire capaciteit wordt gekeken naar het beschikbaar budget voor onvoorzien uitgaven (€ 100.000,-) en het structurele begrotingsresultaat op termijn (€ 10.330,-, vóór vaststelling van het dekkingsplan).

Het weerstandsvermogen.

Indien de ratio weerstandsvermogen (beschikbare weerstandscapaciteit/benodigde weerstandscapaciteit) groter is dan 1, dan kunnen de financiële gevolgen van de risico's worden opgevangen. Is de uitkomst kleiner dan 1, dan is sprake van onvoldoende dekking voor de beschikbare weerstandscapaciteit.

Een confrontatie van de benodigde en de beschikbare weerstandscapaciteit geeft het volgende beeld te zien:

Weerstandscapaciteit	beschikbaar		benodigd	
Structureel	A	€ 758.624	B	€ 1.916.129
Incidenteel	C	€ 23.366.727	D	€ 262.500
Totaal	E	€ 24.125.351	F	€ 2.178.629
Weerstandsvermogen				
Structureel (A/B)				0,40
Incidenteel (C/D)				89,02
Totaal (E/F)				11,07

De incidentele weerstandscapaciteit is ruim voldoende, zo blijkt uit de cijfers. De beschikbare structurele weerstandscapaciteit biedt op dit moment onvoldoende dekking voor het opvangen van structurele risico's. Mocht zich echter een structureel risico voordoen, dan kan dit een flink aantal jaren met de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit worden opgevangen.

Kengetallen financiële positie.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is bepaald dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing vijf financiële kengetallen dienen te worden opgenomen. Deze kengetallen zijn bedoeld om de gemeentelijke financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken en de onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten. De kengetallen geven alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld van deze positie.

Concreet gaat het om de volgende kengetallen:

De netto schuldquote.

Deze quote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Hoe lager de quote, des te lager de schulden.

De solvabiliteitsratio.

Hieronder wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen. Hoe hoger de ratio, des te groter de weerbaarheid.

Grondexploitatie.

Hierin wordt informatie gegeven over de totale waarde van de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond. Dat bedrag wordt gedeeld door de totale baten uit de begroting of de jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. Hoe lager het percentage, hoe minder risicovol.

Structurele exploitatieruimte.

De structurele ruimte geeft aan hoe wendbaar een gemeente is. Als de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is een gemeente in staat om structurele tegenvallers op te vangen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten, uitgedrukt in een percentage. Hoe hoger het percentage, des te groter de ruimte.

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden.

De belastingcapaciteit geeft de potentiële ruimte aan, die een gemeente heeft om haar structurele baten te verhogen om stijgende structurele lasten op te vangen. De Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de zogeheten Atlas voor de lokale lasten. Hoe lager het percentage, des te groter te ruimte.

Financiële kengetallen en de signaleringswaarde.

De gezamenlijke provinciale toezichthouders hebben geconstateerd dat het financiële beeld dat uit de kengetallen naar voren komt ook voor de toezichthouder belangrijk is voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Er is door de toezichthouders daarom besloten voor het verkrijgen van een goed beeld, aan te sluiten bij de zogeheten 'signaleringswaarden' die afkomstig zijn uit onder meer de stresstest voor 100.000+ gemeenten. In de hiernavolgende tabel is een categoriale indeling opgenomen, waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest risicovol.

<i>Signaleringswaarden financiële kengetallen</i>	<i>Categorie A</i>	<i>Categorie B</i>	<i>Categorie C</i>
netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
kengetal grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

Financiële kengetallen gemeente.

In de hiernavolgende tabel zijn de kengetallen voor onze gemeente opgenomen voor de jaren 2018-2023.

<i>Verloop financiële kengetallen</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
netto schuldquote	-14,52%	28,29%	26,99%	27,39%	21,52%	15,31%
netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-16,05%	28,22%	26,99%	27,39%	21,52%	15,31%
solvabiliteitsratio	56,79%	42,45%	57,82%	52,09%	53,17%	54,57%
kengetal grondexploitatie	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
structurele exploitatieruimte	7,11%	-0,69%	0,27%	-0,07%	-0,32%	0,02%
belastingcapaciteit (t.o.v. landelijk gemiddelde 2019)	102,91%	104,85%	104,33%	106,36%	108,39%	110,42%

Voor de volledigheid merken wij nog dat deze berekeningen zijn gebaseerd op bestaand beleid. Voor de tabel, waar ook rekening is gehouden met de effecten van beleidstoevoegingen en dekkingsmaatregelen, verwijzen wij U naar hoofdstuk 4 van deze begroting.

Beoordeling financiële positie.

Op termijn vallen alle financiële kengetallen in categorie A, het minst risicovol, met uitzondering van de belastingcapaciteit (categorie C). Wanneer wij de afzonderlijke kengetallen vergelijken met de streefwaarden en beoordelen in hun onderlinge verhouding, dan kunnen wij stellen dat er sprake is van een structureel gezonde financiële positie van onze gemeente.

§ 2.3 Onderhoud kapitaalgoederen.

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de wijze waarop de kapitaalgoederen worden beheerd. Concreet gaat het daarbij om wegen, rioleringen, gebouwen, groen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken. In de door Uw raad vastgestelde financiële verordening is onder meer bepaald dat tenminste één keer in de vier jaar wordt aangeboden:

- Een nota voor het onderhoud van de openbare ruimte;
- Een geactualiseerd Gemeentelijk RioleringsPlan;
- Een nota onderhoud gebouwen, bevattende voorstellen voor het te plegen onderhoud en de bijbehorende kosten van de gemeentelijke gebouwen, de normkostensystematiek en het meerjarig budgettair middelenbeslag.

De kwaliteit van de financiële huishouding en het onderhoudsniveau van kapitaalgoederen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Artikel 12 van het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft dan ook dwingend voor dat aan het onderhoud van de kapitaalgoederen een afzonderlijke paragraaf moet worden gewijd. Het onderhoud van de genoemde kapitaalgoederen gebeurt aan de hand van beheersplannen. De periode, die een beheersplan bestrijkt, is onder meer afhankelijk van de economische en/of technische levensduur van de betreffende kapitaalgoederen. Een beheersplan wordt periodiek herzien.

Wegen.

Bij de behandeling van de begroting 2018-2021 heeft Uw raad besloten om een bedrag van € 413.000,- beschikbaar te stellen voor het wegwerken van achterstallig onderhoud. Op basis van de wegeninspectie in het najaar van 2017 is dat bedrag naar boven toe bijgesteld met € 292.000,- tot € 705.000,-. Per 1 januari 2019 resteert nog een bedrag van afgerond € 644.000,- in de onderhoudsvoorziening wegen.

Naast de reguliere weginspecties is het wenselijk om vanuit een 4-tal invalshoeken een integraal onderhoudsplan op te zetten, waarbij gekeken wordt naar:

- Rioleringen (onderhoud/vervangingswerkzaamheden van rioleringen);
- Mobiliteit (bijvoorbeeld wenselijke aanleg van nieuwe wegen en verbreding van bestaande wegen);
- Veiligheid (bijvoorbeeld verkeersveiligheidsaspecten);
- Kwaliteitslag (bijvoorbeeld gewenste opwaardering openbare ruimte en ander materiaalgebruik).

De totale netto-lasten van de taak Wegennet en wegbermen, onderdeel van het taakveld Verkeer en vervoer, bedragen in 2020 € 1.646.161,- oplopend tot € 1.694.864,- in het laatste jaar van deze planperiode. Deze kosten hebben onder meer betrekking op afschrijvingen, rente, directe loonkosten en onderhoud.

Rioleringen.

In het geactualiseerde VGRP, dat de raad op 2 oktober 2017 heeft vastgesteld, ligt de nadruk met name op de gevolgen van de klimaatverandering en op het verder verankeren van het Samenwerkingsverband Maas en Mergelland. De afgelopen jaren is veel tijd en energie gestoken in het op orde brengen van het rioleringsmodel voor het gehele gebied van Maas en Mergelland. Voor rioleringsbegrippen is dit qua schaalgrootte en karakter van het landschap uniek te noemen, enerzijds vanwege de schaalgrootte (6 gemeenten, Waterschap en WML) en anderzijds doordat het Zuid-Limburgse landschap met haar reliëf andere waterproblematieken kent dan de rest van Nederland. De provincie heeft invulling gegeven aan haar wettelijke toetsingstaak met betrekking tot het gemeentelijk rioleringsplan en de eerder genoemde overlegpartners hebben inmiddels een instemmende verklaring verstrekt.

In het gemeentelijk rioleringsplan zijn de investeringen per jaar aangegeven, met daarbij de opmerking dat de procedures rondom het verkrijgen van vergunningen, grondaankopen, ernstig vervuilde grond en andere onvoorziene zaken de nodige vertragingen kunnen veroorzaken.

Het nieuwe GRP kent voor de komende vijf jaar (2019-2023) een investeringsomvang van ruim € 7,2 miljoen. De daarmee gemoeide kapitaallasten lopen geleidelijk op tot ruim € 460.000,- in 2023. Door de rioolheffing vanaf het planjaar 2020 tot en met 2023 jaarlijks met 1,5% te indexeren, is de verwachting dat het GRP met de in de voorliggende begroting geraamde middelen kan worden uitgevoerd.

De totale lasten van de rioleringsbegroting bedragen in 2020 € 2.979.821,-, geleidelijk oplopend tot € 3.089.010,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak. Deze kosten hebben onder meer betrekking op afschrijvingen, rente, kwijtschelding, directe loonkosten, omzetbelasting, onderhoud, inspectie en onderzoek en elektriciteitsverbruik.

Gebouwen.

Voor alle gemeentelijke gebouwen dient een onderhoudsplan beschikbaar te zijn. Doelstelling van dat plan is om de onderhoudstoestand van de gemeentelijke gebouwen te bewaken, achterstallig onderhoud te voorkomen en meerjarig inzicht te krijgen in de staat van onderhoud van onze gemeentelijke gebouwen.

Het Polfermolencomplex.

Wanneer wij het onderhoud in de jaren 2019 en 2020 beperken tot het hoogst noodzakelijke, dan is de gevormde onderhoudsvoorziening voor dit complex voldoende. Bij de behandeling van de vorige begroting heeft de raad dan ook besloten om in de genoemde jaren geen bedragen meer aan die voorziening te doteren.

De ondergrondse parkeergarage.

Voor de ondergrondse parkeergarage is een meerjarige onderhoudsplanung opgesteld. Daaruit blijkt dat wij jaarlijks een bedrag van gemiddeld € 165.000,- moeten reserveren om de garage in een goede onderhoudsstaat te houden en de technische apparatuur te kunnen vervangen wanneer dat aan de orde is. Bij de behandeling van de Kadernota 2019 heeft de raad besloten om de structurele dotatie aan de onderhoudsvoorziening op dat bedrag vast te stellen.

De overige gemeentelijke gebouwen.

Bij de behandeling van de Kadernota 2018 heeft de raad besloten om de jaarlijkse dotatie aan deze onderhoudsvoorziening te verhogen met € 30.000,- tot structureel € 344.000,- afgerond. Het verloop van deze voorziening is als volgt in deze planperiode:

<i>Onderhoudsvoorziening gebouwen</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
Stand onderhoudsvoorziening 1/1	241.567	46.452	157.230	104.425
Onderhoud ten laste van voorziening	-543.928	-232.728	-396.311	-431.721
Dotatie aan voorziening	348.813	343.506	343.506	343.506
Stand onderhoudsvoorziening 31/12	46.452	157.230	104.425	16.210

Groen.

Het ontzorgingscontract voor groen- en reinigingswerkzaamheden is destijds gegund voor een jaarbedrag van € 918.500,- en is afgesloten voor de jaren 2018 en 2019. Dat contract kan met maximaal 3 maal 2 jaren verlengd worden. Omdat het geraamde budget voor deze werkzaamheden € 200.000,- hoger was, heeft de raad bij de behandeling van de kadernota 2019 besloten om van dat bedrag in 2020 € 50.000,- te laten vrijvallen ten gunste van de algemene middelen, oplopend tot structureel € 100.000,- vanaf het daaropvolgende planjaar.

De totale netto-lasten van de taak Groenvoorziening, onderdeel van het taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie, bedragen in 2020 € 1.014.331,- aflopend tot € 1.005.006,- in het laatste jaar van deze planperiode. Deze kosten hebben betrekking op directe loonkosten, onderhoud en wijkteams.

Openbare verlichting.

In 2016 heeft de raad besloten om de openbare verlichting om te bouwen naar LED. De ombouw naar Ledverlichting is inmiddels volledig gerealiseerd en het nieuwe ontzorgingscontract is gegund.

Op 3 juni 2019 is het beleidsplan openbare verlichting voor de jaren 2020-2024 vastgesteld. Dat plan liet een financieel structureel voordeel zien van afgerond € 24.000,-, waarmee in de voorliggende begroting rekening gehouden.

De totale netto-lasten van de taak Openbare verlichting, onderdeel van het taakveld Verkeer en vervoer, bedragen in 2020 € 345.218,-, oplopend tot € 359.551,- in het laatste jaar van deze planperiode. Deze kosten hebben onder meer betrekking op afschrijving, rente, directe loonkosten, elektriciteitsverbruik en onderhoud.

Civieltechnische kunstwerken.

De meerjarige onderhoudskosten van civieltechnische kunstwerken (bruggen, viaducten en tunnels) zijn in beeld gebracht. De komende 10 jaar is hiervoor een budget nodig van in totaal bijna € 600.000,-. Bij de behandeling van de kadernota 2019 heeft de raad een onderhoudsvoorziening ingesteld, waaraan jaarlijks een bedrag van € 60.000,- wordt gedoteerd.

De totale netto-lasten van de taak Bruggen, onderdeel van het taakveld Verkeer en vervoer, bedragen in 2020 € 116.775,- aflopend tot € 112.120,- in het laatste jaar van deze planperiode. Deze kosten hebben betrekking op afschrijvingen, rente, directe loonkosten en onderhoud.

§ 2.4 Financiering.

Het treasurystatuut bevat de doelstellingen van het treasurybeleid en geeft de kaders aan, waarbinnen de treasuryfunctie zich mag bewegen. De wet Financiering Decentrale Overheden bepaalt dat in de begroting een financieringsparagraaf moet worden opgenomen. De bedoeling daarvan is om de transparantie te vergroten, zodat meer inzicht in de risico's van het geldverkeer ontstaat.

De rentevisie.

In het hierna volgende renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten van de externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Schema rentetoerekening 2020.

Externe rentelasten langlopende financiering	362.978	
Externe rentelasten kortlopende financiering	9.778	
Externe rentebaten	0	
Totaal door te rekenen externe rente		372.756
Rente toe te rekenen aan grondexploitatie	0	
Rente toe te rekenen aan projectfinanciering	0	
Totaal direct toegerekende externe rente		0
Saldo door te rekenen externe rente		372.756
Rente over eigen vermogen	1.208.555	
Rente over voorzieningen (contante waarde)	471.780	
Totaal rente over eigen vermogen en voorzieningen		1.680.335
Totaal rente toe te rekenen aan taakvelden		2.053.091
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-2.043.678
Renteresultaat taakveld treasury		9.413
Specificatie taakveld treasury:		
Energievoorziening		2.446
Sluiten geldleningen		1.092
Beleggingen		5.875
		9.413

Het renteresultaat op het taakveld Treasury bedraagt derhalve € 9.413,-. Dat bedrag is gelijk aan het saldo van de niet aan de diverse programmalijnen toegerekende rentekosten.

Bij de berekening van de rentekosten over het financieringstekort hebben wij gerekend met een rentepercentage van 0,5%. De totale rentelasten zijn berekend op een bedrag van ruim € 2,0 miljoen. Dat bedrag is volledig verdisconteerd in het rente-omslagpercentage.

De berekening van de renteomslag in cijfers:

Omschrijving	Boekwaarde	Rentelasten
Vaste activa per 1 januari 2020	€ 56.511.674,-	€ 2.053.091,-

Het omslagpercentage is dus 3,63%.

De liquiditeitsprognose.

Voor grote projecten wordt het verloop van de liquiditeiten zo nauwkeurig als mogelijk in beeld gebracht.

Beleidsvoornemens treasury.

Binnen het risicobeheer onderscheiden wij een aantal risico's, te weten het renterisico, het kredietrisico en het interne liquiditeitenrisico. Koers- en valutarisico's blijven buiten beschouwing.

Het renterisico.

Het renterisicobeheer is het beheersen van risico's, die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de rentelasten van vreemd vermogen hoger zullen uitvallen dan waarmee in de begroting rekening is gehouden c.q. dat de feitelijke rentebaten achterblijven bij de gecalculerde bedragen. Voor de beheersing van de renterisico's gelden twee concrete richtlijnen, namelijk de kasgeldlimiet en de renterisiconorm voor de vaste schuld.

De kasgeldlimiet.

De gemiddelde netto vlottende schuld, over drie maanden gezien, mag de kasgeldlimiet niet overschrijden. Onder de gemiddelde netto vlottende schuld wordt verstaan het saldo van de opgenomen leningen met een looptijd korter dan één jaar, de schulden en tegoeden in rekening-courant en contante gelden. Per kwartaal wordt de liquiditeitspositie opgemaakt om te beoordelen of aan de kasgeldlimiet is voldaan. De kasgeldlimiet wordt verkregen door het bij ministeriële beschikking vastgestelde percentage van 8,5% te vermenigvuldigen met het totaalbedrag van de begrote uitgaven, exclusief de stortingen in de reserves. In cijfers:

Totaal van de begrote uitgaven	€	51.010.250,-
Kasgeldlimiet voor 2020 afgerond	€	4.336.000,-

Ter vergelijking:

Kasgeldlimiet 2019	€	4.132.000,-
Kasgeldlimiet 2018	€	4.082.000,-
Kasgeldlimiet 2017	€	4.020.000,-

Het beleid is erop gericht om binnen de kasgeldlimiet een schuldpositie aan te houden, omdat de rente op de kortlopende middelen normaliter lager is dan de rente op langlopende leningen. Bij een dreigende overschrijding van de kasgeldlimiet wordt overgegaan tot consolidatie van de vlottende schuld door middel van het aantrekken van een langlopende geldlening. Bij het aantrekken van een dergelijke lening wordt uiteraard rekening gehouden met de financieringsbehoefte voor de korte termijn. Wij baseren ons daarbij op een jaarlijks terugkerend patroon van de financieringsbehoefte, aangevuld met specifieke informatie over grote investeringswerken en/of geldstromen.

De renterisiconorm.

Met de renterisiconorm wordt een kader gesteld voor de spreiding van de looptijden van langlopende geldleningen. Doel hiervan is om te komen tot een spreiding van de (mogelijke) fluctuaties in de renterisico's over langlopende geldleningen c.q. de vaste schuld. De renterisiconorm wordt bepaald door het totaal van de begrote uitgaven te vermenigvuldigen met het vastgestelde percentage van 20%. Uit de hierna volgende opstelling voor de jaren 2020 tot en met 2023 blijkt dat de gemeente volledig binnen de wettelijke norm blijft. Uit oogpunt van risicomijdend beheer streven wij naar een verlenging van de gemiddelde looptijd van onze portefeuille door het aantrekken van rentevaste geldleningen met een looptijd van 25 jaar.

De berekening van de renterisiconorm is als volgt:

<i>Planjaar</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>
1 Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
2 Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
3 Renteherziening op vaste schuld (1-2)	0	0	0	0
4 Nieuw aan te trekken vaste schuld	0	0	0	0
5 Nieuw uitgezette langlopende leningen	0	0	0	0
6 Netto aan te trekken vaste schuld (4-5)	0	0	0	0
7 Te betalen aflossingen	1.077.377	1.077.377	1.077.377	1.077.377
8 Herfinanciering (laagste van 6 en 7)	0	0	0	0
9 Renterisico op de vaste schuld (3+8)	0	0	0	0
10 Stand begrote uitgaven per 1 januari	51.010.250	49.949.120	49.776.487	49.946.479
11 Het vastgestelde percentage	20	20	20	20
12 Rente-risiconorm	10.202.050	9.989.824	9.955.297	9.989.296

Toets rente-risiconorm

13 Rente-risiconorm	10.202.050	9.989.824	9.955.297	9.989.296
14 Renterisico op de vaste schuld	0	0	0	0
15 Ruimte onder rente-risiconorm (13-14)	10.202.050	9.989.824	9.955.297	9.989.296

Het kredietrisico.

Met kredietrisico wordt de waardedaling van een vordering bedoeld als gevolg van het niet of niet-tijdig nakomen van de verplichtingen. Het gaat dus om risico's op verstrekte gelden. In het verleden zijn geldleningen verstrekt aan de lokale woningbouwcorporaties, die inmiddels volledig zijn afgelost. Er is een Waarborgfonds Sociale Woningbouw opgericht, waarbij de gemeenten een tertiaire achtervangpositie innemen.

Onder de financiële vaste activa zijn naast de verstrekte kredieten ook de langlopende geldleningen en deelnemingen gerubriceerd, die niet op korte termijn in liquide middelen zijn om te zetten.

Het interne liquiditeitsrisico.

Het interne liquiditeitsrisicobeheer is het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsprognoses en meerjarige investeringsplannen, als gevolg waarvan de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. Het beheersen van die risico's geschiedt langs twee invalshoeken:

- a. De ontwikkeling van de financieringsbehoefte wordt trendmatig bepaald aan de hand van ervaringsgegevens, onder toevoeging van specifieke informatie over substantiële mutaties. Zodoende ontstaat een globaal beeld;
- b. In de financieringsbehoefte moet flexibel voorzien worden. Daartoe wordt zo nodig optimaal gebruik gemaakt van kortlopende financieringen.

De gemeentefinanciering.

De gemeentefinanciering valt uiteen in financiering, verstrekte geldleningen, uitzettingen en relatiebeheer.

Financiering.

Stand per 1 januari 2020	€	8.713.943,-
Reguliere aflossingen	-€	1.077.377,-
Stand per 31 december 2020	€	<u>7.636.566,-</u>

De huidige leningenportefeuille omvat 8 onderhandse geldleningen voor de financiering van de gemeentelijke activiteiten. Alle langlopende geldleningen zijn rentevast en niet-vervroegd aflosbaar. De gemiddelde looptijd is ruim 7 jaar.

Verstrekte geldleningen.

Stand per 1 januari 2020	€	30.000,-
Reguliere aflossingen	-€	30.000,-
Stand per 31 december 2020	€	<u>0,-</u>

Vorenstaande heeft betrekking op een verstrekte geldlening aan de lokale bibliotheek.

Uitzetting van gelden.

In het kader van de treasuryfunctie heeft onze gemeente geen uitzettingen, dat wil zeggen geen beleggingen.

Relatiebeheer.

Voor het beheer van de financiële middelen houdt onze gemeente rekeningen aan bij de lokale Rabobank en de Bank Nederlandse Gemeenten. De BNG fungeert als huisbankier.

Het saldo- en liquiditeitenbeheer.

Het gaat hier om het minimaliseren van rentelasten in verband met de financiering van lopende uitgaven, de voorfinanciering van investeringen en het maximaliseren van de rente over beleggingen van liquiditeitsoverschotten. In dit kader merken wij overigens nog op dat het uitzetten van overtollige middelen inmiddels is gereguleerd via de verplichting tot schatkistbankieren.

Vanaf 14 december 2013 zijn de decentrale overheden verplicht om de overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Hiertoe is een rekening-courantovereenkomst gesloten tussen de rijksoverheid en de gemeente. Het is toegestaan om een relatief klein bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist te houden. De hoogte van het drempelbedrag is afhankelijk van de begrotingsomvang. Per kwartaal wordt getoetst of de buiten de schatkist aangehouden middelen binnen het drempelbedrag blijven. Wij hebben in 2018 ruimschoots aan deze wettelijke verplichting voldaan.

Met behulp van schatkistbankieren beoogt de wetgever een bijdrage te leveren aan de vereiste daling van het EMU-saldo voor de Nederlandse overheid door de overtollige liquiditeiten van decentrale overheden voortaan zoveel mogelijk te bundelen binnen de overheids sfeer.

Overzicht netto-vlottende schuld.

Ingevolge de wet Fido dient in de financieringsparagraaf een overzicht te worden opgenomen van het verloop van de vlottende schuld. Dat overzicht treft U hierna aan:

Derde kwartaal 2018	-€	21.376.000,-
Vierde kwartaal 2018	-€	19.558.000,-
Eerste kwartaal 2019	-€	15.764.000,-
Tweede kwartaal 2019	-€	16.551.000,-

-teken = Overschot liquide middelen.

§ 2.5 Bedrijfsvoering.

Bestuurlijk verantwoordelijk	:	Mevr. mr. drs. C.M.J. Bisschops Dhr. drs. R. Meijers Dhr. dr. J.J. Schrijen Dhr. drs. C.P.J.L. Vankan
Ambtelijk verantwoordelijk	:	Dhr. L.T.J.M. Bongarts

Deze paragraaf bestaat uit de volgende onderdelen:

- 1) Dienstverlening;
- 2) Personeel en organisatie;
- 3) Automatisering en Informatisering;
- 4) Facilitaire zaken;
- 5) Informatiebeveiliging;
- 6) Communicatie.

Elk onderdeel zal hierna worden toegelicht.

1. Dienstverlening.

Het Klant Contact Centrum (KCC) is dé centrale toegang voor alle vragen aan de gemeente. Sinds de opstart van het KCC in 2015 wordt continu gestreefd naar optimalisering van de dienstverlening. Daarbij staat de behoefte van de burger centraal. Het KCC heeft zich de afgelopen jaren vooral gericht op meer klanttevredenheid door middel van het werken op afspraak, nieuwe telefooninrichting voor betere bereikbaarheid en meer mogelijkheden om producten af te halen aan de receptie.

De laatste ontwikkeling is dat er in toenemende mate behoefte is bij de klanten om producten en diensten op afstand en op ieder gewenst moment aan te kunnen vragen. Met de komst van een nieuwe website en de uitbreiding van de e-dienstverlening verwachten we daaraan invulling te kunnen geven. Bestaande dienstverleningskanalen blijven natuurlijk open om een zo breed mogelijk pallet aan dienstverlening aan te kunnen bieden. Daarnaast wordt er gekeken naar de mogelijkheden voor het invoeren van onder andere WhatsApp.

De nieuwe website zal opgesteld worden in begrijpelijke taal en zal mogelijkheden bieden voor het zelfstandig (digitaal) aanvragen van een product. Daar waar persoonlijk contact gewenst is, is een medewerker beschikbaar. Hierbij staat de behoefte van de burger centraal en is het belangrijk om een uniform antwoord te geven, ongeacht via welk kanaal de vraag gesteld wordt. Medewerkers zijn niet meer taakgebonden, maar zullen zich steeds meer op de vraag richten. Hiervoor zijn goed ingerichte softwaresystemen van cruciaal belang die waar mogelijk aan elkaar gekoppeld worden. Zo wordt integrale aanvraag en advisering steeds meer mogelijk.

2. Personeel en organisatie.

De technologische ontwikkelingen en de veranderende rolverdeling tussen overheid en burgers hebben een grote impact op onze organisatie en de medewerkers. De dynamiek van de huidige omgeving waarin de gemeente acteert, eist een andere kijk op personeel en (daardoor ook) op instrumenten, waarbij veel meer dan in het verleden de nadruk komt te liggen op houding, gedrag en vaardigheden. Daarnaast vragen medewerkers van deze tijd om een grotere mate van vrijheid in hun functioneren, waardoor in de relatie medewerker- leidinggevende, meer dan voorheen, de nadruk is komen te liggen op het behalen van resultaten. Dit alles heeft ook zijn impact op de wijze waarop de taken binnen onze organisatie worden verdeeld.

In 2015 is de hoofdstructuur van onze organisatie gewijzigd en daarmee samenhangend de sturing van onze organisatie. De nieuwe hoofdstructuur is niet statisch en is de laatste jaren telkens weer bijgesteld naar de behoeften van onze organisatie. De laatste verandering is het opknippen van de stafafdeling middelen in twee teams. Onderwerpen zoals het zaakgericht werken, de Wet Digitale Overheid, AVG en de Omgevingswet hebben een grote impact op de bedrijfsvoering.

In de bedrijfsvoering is de functie van ICT gewijzigd van ondersteunend naar leidend. Klanten kunnen zonder tussenkomst van een ambtenaar beschikken over gegevens en informatie. Dit betekent dat de juistheid en compleetheid van gegevens en informatie steeds hogere eisen stelt. Klanten moeten kunnen vertrouwen op de door de gemeente verstrekte informatie. Dit alles vraagt om een meer en gerichtere aansturing van het brede werkveld gegevensbeheer en gegevensverwerking. Door een aparte eenheid Gegevensbeheer te creëren, wordt het belang van gegevensbeheer vertegenwoordigd op CMT niveau. Hiermede worden de onderlinge afhankelijkheid van het aanleveren van gegevens, de integraliteit en het samenwerken gewaarborgd.

De kerngedachte achter de hoofdstructuur is dat de directie enerzijds belast is met de strategische opgaven en anderzijds sturing geeft aan de teamleiders, die integraal verantwoordelijk zijn voor de vooraf bepaalde resultaten. De resultaten worden afgeleid van de begroting, die jaarlijks door de raad wordt vastgesteld. Leidinggevend moeten meer dan in het verleden in staat zijn om op een coachende en effectievere manier met medewerkers om te gaan.

In 2016 is een generiek functiewaarderingssysteem ingevoerd dat is afgestemd op resultaatgericht werken met toepasselijke competenties. In 2017 is gestart met het uitrollen van de nieuwe gesprekscyclus met plannings-, voortgangs- en beoordelingsgesprekken in de vorm van een krachtig instrument voor het uniform vastleggen en evalueren van resultaatafspraken, het ontwikkelen en het beoordelen op vakkennis en competenties. Voor wat betreft de gewenste cultuur zijn al eerder waarden centraal vastgesteld, die als randvoorwaardelijk worden beschouwd voor een succesvolle organisatie: integriteit, klantgericht, resultaatgericht, samenwerken en passie.

In het kader van flexibel zijn in je werk en werkplek is het steeds meer van deze tijd om ook buiten je werkplek te kunnen inloggen op je werkaccount, zodat het werk plaatsonafhankelijk doorgang kan vinden. Een andere ontwikkeling die mogelijk is door de huidige technologie is het efficiënter regelen van de personeels- en salarisadministratie door E-HRM. De eerste stappen naar het nieuwe werken zijn hiermee gemaakt en zullen in de komende jaren verder worden ontwikkeld. Vanaf het eerste kwartaal in 2019 zijn alle personeelsdossiers digitaal beschikbaar.

Onze vastgestelde formatie is in verhouding tot die van andere gemeenten van onze omvang aan de krappe kant. De mogelijkheden om binnen de P-begroting knelpunten op te lossen dan wel projecten in gang te zetten, zijn beperkt.

De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) regelt dat ambtenaren zoveel mogelijk dezelfde rechten en plichten krijgen als werknemers in het bedrijfsleven. De wet gaat 1 januari 2020 in. Naast het aanpassen van alle personele regelingen zijn de grootste veranderingen op het gebied van ontslag en aanstelling.

De grootste uitdaging voor de komende jaren voor onze personele bezetting ligt op het niveau van strategisch personeelsmanagement en de ontwikkeling van onze medewerkers. Oudere medewerkers moeten langer doorwerken, waardoor een groter afbreukrisico ontstaat. Nieuwe, jongere medewerkers moeten in positie worden gebracht door kennisoverdracht en brengen digitale vaardigheden met zich mee. Om deze redenen is in 2019 het generatiepact ingevoerd. Speerpunten met betrekking tot de ontwikkeling van onze medewerkers zijn: digitale vaardigheden, integraal werken en de veranderende rol van de ambtenaar. Niet wat medewerkers kunnen of hebben gedaan volgens het CV is het belangrijkste, maar in welke mate zijn medewerkers in staat zich aan te passen aan nieuwe ontwikkelingen. Voordat wordt overgegaan tot aanstelling krijgen instroom en doorstroomkandidaten een plaatsings-/ontwikkelassessment.

3. Automatisering en Informatisering.

Omdat het Oracle database beheer en het beheer van de hieraan gekoppelde applicaties extern is belegd, is de continuïteit duidelijk verbeterd. Op het gebied van netwerkbeheer blijft de continuïteit echter nog steeds een belangrijk punt van aandacht. Doordat onze ICT-afdeling qua omgang gering is, kan het voorkomen dat storingen in de ICT dienstverlening langer duren dan gewenst.

Verplaatsing van applicaties naar de Cloud zal de afhankelijkheid van onze eigen ICT-afdeling verder verminderen, waardoor de continuïteit zou moeten toenemen. Ook is onderzocht of toetreding tot SSC ZL een reële optie is om de continuïteit te verhogen. Gelet echter op allerlei ontwikkelingen hebben we besloten vooralsnog die stap niet te zetten.

Medio 2019 is de gunning met betrekking tot de aanbesteding GGI-Veilig bij de VNG afgerond. Door als gemeenten samen te werken op het gebied van digitale weerbaarheid wordt het gemakkelijker om stapsgewijs de eigen digitale weerbaarheid te verhogen. GGI-Veilig biedt gemeenten een samenhangend pakket aan voorzieningen, die collectief verworven worden voor het verhogen van de digitale weerbaarheid. Wij hebben ons ook aangemeld om mee te liften op deze aanbesteding. In de komende jaren zal dit stapsgewijs voor ons van toepassing worden.

VNG Realisatie heeft ook een aanbesteding gehouden voor Microsoft licenties, er komt een aanbesteding voor Printers en voor Mobile Devices. Door met al deze aanbestedingen mee te liften, zullen niet alleen (naar verwachting) prijsvoordelen optreden, maar zullen met name ook de contractvoorwaarden verbeteren.

De vakcommissie EFTR zullen wij zoals te doen gebruikelijk jaarlijks informeren over de ontwikkeling op het gebied van de ICT. Hoewel wij niet aan de vooravond staan van zeer grote investeringen blijven de ontwikkelingen in de ICT elkaar snel opvolgen en blijft voldoende budget nodig om tijdig en vooral adequaat daarop in te spelen. Uiteraard blijven wij ook investeren in het verder automatiseren van bedrijfsprocessen, die de kwaliteit van de dienstverlening ten goede komen.

De invoering van het informatiebeleidsplan tenslotte geeft ons meer handvaten om op projectmatige manier ICT-voorzieningen op te starten en te monitoren.

4. Facilitaire zaken.

Facilitaire zaken heeft de ontzorging van het primaire proces van de gemeente tot doel. Dat gebeurt op een duurzame en innovatieve manier. Huisvesting medewerkers, interne dienstverlening en Documentaire Informatie Voorziening (hierna DIV) maken allen deel uit van facilitaire zaken.

Huisvesting.

In 2018/2019 zijn de werkruimten in het stadhuis opgeknapt. Het sterk gedateerde kantoormeubilair is vervangen door nieuw, eigentijds meubilair, dat voldoet aan de gestelde eisen van de Arboret. Tevens zijn de vloeren en wanden voorzien van een nieuwe, frisse afwerking. Ook de koelunits zijn vervangen. Voor het opknappen van de raadzaal is ook nog een budget gereserveerd.

Interne dienstverlening.

De dienstverlening komt steeds meer in het teken te staan van de gastvrijheid (“hospitality”). Bestuurders, medewerkers en bezoekers horen zich thuis te voelen in het stadhuis. Dit uitgangspunt is als leidraad gehanteerd bij de nieuwe inrichting en wordt ook bij verdere ontwikkeling van andere facilitaire diensten meegenomen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan bodediensten, schoonmaak en informatievoorziening.

Documentaire Informatie Voorziening (DIV).

Vanaf 1 oktober 2012 is de wet Revitalisering Generiek Toezicht (RGT) van kracht. Als gevolg van deze nieuwe wetgeving is het specifieke toezicht door de provincie vervangen door generiek toezicht op de gemeentelijke archiefketen op basis van de Gemeentewet. Tweejaarlijks wordt door de gemeente een rapport van Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) opgesteld. In het KPI-rapport staan aanbevelingen om de informatievoorziening te verbeteren. In het periodieke strategisch overleg (SIO) vindt monitoring plaats over de afdoening van deze aanbevelingen. In de afgelopen periode is veel tijd en energie geïnvesteerd in het verbeteren van de informatiehuishouding en de uitbreiding van de digitale dienstverlening.

De volgende zaken zijn onder meer opgepakt:

- Zaakgericht werken;
- Digitalisering van bouwdoSSIers;
- Overbrenging van te bewaren archiefstukken naar de bewaarplaats van het Regionaal Historisch Centrum Limburg in Maastricht.

Wij blijven ons focussen op het verder verbeteren van de digitale dienstverlening door de kwaliteit van de informatiehuishouding te verhogen en standaard ICT-middelen hiervoor gericht in te zetten.

5. Informatiebeveiliging.

Sinds 2017 leggen wij via het jaarverslag verantwoording af aan de raad over de informatiebeveiliging. Het gaat hier om de zogeheten horizontale verantwoording. Daarnaast is er ook een verticale verantwoording, dat willen zeggen, naar de diverse rijksdiensten. Deze verantwoording vindt digitaal plaats via de online tool van ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit). De informatie, die uit deze online tool wordt gegenereerd, wordt ook gebruikt voor de horizontale verantwoording.

Voor de verantwoording over de status van de informatieveiligheid over het jaar 2019 wordt landelijk door gemeenten weer gebruik gemaakt van ENSIA. Te zijner tijd zullen wij weer verantwoording afleggen in het jaarverslag van 2019. Voor het jaar 2020 gaat in het kader van informatieveiligheid de aandacht in het bijzonder uit naar:

1. Het beheer van de door de gemeente gebruikte applicaties, autorisaties en logging;
2. Het vergroten van de bewustwording van de medewerkers op het gebied van informatiebeveiliging.

Bescherming persoonsgegevens (privacy).

Sinds de inwerkingtreding van de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) op 25 mei 2018 beschikt de gemeente over een zogeheten 'Register van verwerkingen'. In dit register zijn alle administraties van de gemeente opgenomen waarin gebruik gemaakt wordt van persoonsgegevens. Omdat zich regelmatig wijzigingen voordoen in de administraties waarin van persoonsgegevens gebruik gemaakt wordt, is dit register aan verandering onderhevig. Het beheren van het register is daarom een continu proces.

In 2020 ligt de nadruk vooral op het vergroten van de bewustwording van de medewerkers, omdat zij verantwoordelijk zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens waarvan de gemeente gebruik maakt. Mede daardoor proberen wij te bewerkstelligen dat zo veilig mogelijk wordt omgegaan met persoonsgegevens en dat het register van verwerkingen actueel blijft.

6. Communicatie.

In de communicatie focussen we ons op:

- De verbinding tussen samenleving en het college/de gemeente;
- Collegeprogramma en wensen/zorgen inwoners met elkaar in balans brengen;
- Een gemeente zijn waar de inwoners vertrouwen in hebben;
- Versterken van het imago van Valkenburg als toeristenstad.

De rol van de afdeling communicatie is om te signaleren, te beoordelen wat er leeft, hierover advies uit te brengen (inclusief alternatieven) en dit mede uit te voeren.

De druk op gemeenten om beter en sneller te communiceren over dienstverlening, calamiteiten, nieuws, projecten, besluiten wordt steeds groter. Aan de ene kant doordat burgers en ondernemers mondiger en veeleisender worden. Aan de andere kant doordat de samenleving als geheel verandert, en veranderingen en nieuws elkaar in een hoog tempo opvolgen. De gemeente wordt steeds meer een onderdeel van de samenleving en steeds minder een overheidsorgaan dat dicteert en regie voert over die samenleving. De overheid verwacht ook meer eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid. Dat betekent dat het communicatievak voor gemeentebestuurders en medewerkers verandert.

Burgers en ondernemers roepen om een open overheid. Ze verwachten transparantie en accountability. De overheid moet laten zien wat ze doet, waarom en hoe, en achteraf verantwoording afleggen hoe dingen zijn verlopen. Om vertrouwen te winnen en te houden. Door de steeds maar toenemende digitalisering is openheid geen keuze meer, maar een feit.

§ 2.6 Verbonden partijen.

Verbonden partijen zijn volgens artikel 1 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties, waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Binnen de verbonden partijen kan een onderscheid gemaakt worden tussen deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en publiek-private samenwerkingsverbanden (pps-constructies). Hierna worden per programma de verbonden partijen opgenomen en wordt per verbonden partij nader ingegaan op de activiteiten, de ontwikkelingen en vooruitzichten, de kengetallen, de vorm van participatie en de belangen (openbaar, bestuurlijk en financieel).

Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving.

Veiligheidsregio Zuid-Limburg te Maastricht.

Activiteiten.

Op grond van de Wet op de Veiligheidsregio's hebben de regiogemeenten per 1 januari 2012 de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg ingesteld. Deze gemeenschappelijke regeling is belast met het integraal behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de veiligheid. Brandweerbijstand, Crisisbeheersing en Rampenbestrijding, GHOR en Burgernet maken onderdeel uit van de Veiligheidsregio.

Kengetallen Veiligheidsregio Zuid-Limburg.

Nettoresultaat VRZL	€ 1.053.000,- in 2018 -€ 792.000,- in 2017
Eigen vermogen VRZL	€ 9,4 miljoen per 31 december 2018 € 7,9 miljoen per 31 december 2017
Vreemd vermogen VRZL	€ 19,7 miljoen per 31 december 2018 € 20,8 miljoen per 31 december 2017
Nettoresultaat MCC	€ 49.005,- in 2018 € 192.888,- in 2017
Eigen vermogen MCC	€ 1.105.828,- per 31 december 2018 € 872.457,- per 31 december 2017
Vreemd vermogen MCC	€ 342.717,- per 31 december 2018 € 312.510,- per 31 december 2017

Kengetallen gemeente.

Geraamde bijdragen	2020	2021	2022	2023
Brandweer	€ 1.173.410,-	€ 1.206.012,-	€ 1.238.614,-	€ 1.271.215,-
GHOR	€ 28.413,-	€ 29.124,-	€ 29.853,-	€ 30.600,-
MCC	€ 3.450,-	€ 3.537,-	€ 3.626,-	€ 3.717,-
Burgernet	€ 1.936,-	€ 1.985,-	€ 2.035,-	€ 2.086,-

Vorm participatie.

In deze gemeenschappelijke regeling is de gemeente lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten op bestuurlijk niveau doelmatig uitvoeren van veiligheidszaken.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Omdat de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. De verschuldigde bijdrage is bepaald bij de toetreding tot deze gemeenschappelijke regeling. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 3% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten.

Regionale UitvoeringsDienst (RUD) Zuid-Limburg te Maastricht.

Activiteiten.

Sinds medio 2013 zijn de krachten gebundeld voor de uitvoering van omgevingstaken in Zuid-Limburg in de gemeenschappelijke regeling RUD Zuid-Limburg. Het betreft de taken die op grond van de Wet verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving (Wet VTH) zijn ondergebracht, naast de specialistische milieutaken. De uitvoering van deze taken is vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst met elke deelnemer afzonderlijk.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

De doorontwikkeling van de organisatie wordt concreet ingevuld aan de hand van vijf strategische doelen: het versterken van integraal werken, het actief invulling geven aan procesuitvoering en procesverantwoording, het vinden van een goede balans tussen maatwerk en uniformiteit, het zorgdragen voor een solide bedrijfsvoering met een duurzame, transparante financiering van de organisatie en de doorontwikkeling van de organisatie van opdrachtnemer naar dienstverlener.

Kengetallen RUD Zuid-Limburg.

Nettoresultaat	€ 610.336,- in 2018 € 1.066.754,- in 2017
Eigen vermogen	€ 1.142.252,- per 31 december 2018 € 1.090.249,- per 31 december 2017
Vreemd vermogen	€ 0,- per 31 december 2018 € 0,- per 31 december 2017

Kengetallen gemeente.

Geraamde bijdragen	2020	2021	2022	2023
RUD Zuid-Limburg	€ 42.216,-	€ 43.482,-	€ 44.786,-	€ 46.130,-

Vorm participatie.

In deze gemeenschappelijke regeling is de gemeente lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. De uitvoering van omgevingstaken op grond van de Wet VTH.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de GR. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Programma Sociaal domein.

Regionale samenwerking leerplicht en RMC Maastricht en Mergelland te Maastricht.

Activiteiten.

Tot de gemeenschappelijke regeling behoren de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Deze gemeenschappelijke regeling is belast met het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet (Lpw) en het melden en bestrijden van voortijdig schoolverlaten in het kader van de Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (Wet RMC).

Kengetallen gemeente.

Geraamde bijdragen	2020	2021	2022	2023
Leerplicht en RMC	€ 55.281,-	€ 55.281,-	€ 55.281,-	€ 55.281,-

Vorm participatie.

In deze gemeenschappelijke regeling treedt de gemeente Maastricht op als centrumgemeente.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Het uitoefenen van bevoegdheden inzake het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet, de Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie, de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet basiseducatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het bestuur wordt gevormd door het Portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Regionale samenwerking leerlingenvervoer te Maastricht.

Activiteiten.

Tot de gemeenschappelijke regeling behoren de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Deze gemeenschappelijke regeling is belast met het uitvoeren van de aan de gemeente opgedragen wetten en regelingen op het terrein van leerlingenvervoer.

Kengetallen gemeente.

<i>Geraamde bijdragen</i>	2020	2021	2022	2023
Leerlingenvervoer	€ 229.031,-	€ 229.031,-	€ 229.031,-	€ 229.031,-

Vorm participatie.

In deze gemeenschappelijke regeling treedt de gemeente Maastricht op als centrumgemeente.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Het waarborgen van de bereikbaarheid en de toegankelijkheid van het onderwijs.
- Bestuurlijk belang gemeente. De gemeente Maastricht treedt op als centrumgemeente.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg te Heerlen.

Activiteiten.

De GR WOZL voert haar werkzaamheden uit voor de gemeenten Brunssum, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Nuth, Onderbanken, Simpelveld, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal. De structurele verbinding met de gemeenschappelijke regeling Werkgeversservicepunt Parkstad (GR WSP Parkstad) speelt hierbij een belangrijke rol. In het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening het verschaffen van werk aan lichamelijk, verstandelijk of psychisch gehandicapte inwoners, die vanwege hun handicap uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn.

Kengetallen Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg.

Nettoresultaat	€ 553.000,- in 2018
	€ 984.000,- in 2017
Eigen vermogen	€ 218.000,- per 31 december 2018
	€ 318.000,- per 31 december 2017
Langlopend vreemd vermogen	€ 160.000,- per 31 december 2018
	€ 291.000,- per 31 december 2017

Kengetallen gemeente.

<i>Geraamde bijdragen</i>	2020	2021	2022	2023
WSW	€ 1.440.588,-	€ 1.432.373,-	€ 1.410.109,-	€ 1.373.541,-
WOZL/WSP	€ 296.271,-	€ 285.076,-	€ 276.193,-	€ 261.579,-

Vorm participatie.

In deze gemeenschappelijke regeling is de gemeente lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten op bestuurlijk niveau doelmatig uitvoeren van gemeenschappelijke taken in het kader van de WSW.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen het Schap. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 2% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten.

Omnibuzz te Geleen.

Activiteiten.

Het voor de burger nastreven van een collectief vervoersysteem met uniforme kenmerken, gebaseerd op landelijke harmonisatieregels, echter rekening houdend met individuele wensen ten aanzien van vervoer voor de burgers.

Kengetallen Omnibuzz.

Nettoresultaat	€ 179.163,- in 2018 € 633.032,- in 2017
Eigen vermogen	€ 1.483.283,- per 31 december 2018 € 2.005.580,- per 31 december 2017
Vreemd vermogen	€ 0,- per 31 december 2018 € 0,- per 31 december 2017

Kengetallen gemeente.

<i>Geraamde bijdragen</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>
Omnibuzz	€ 448.629,-	€ 456.628,-	€ 465.765,-	€ 475.802,-

Vorm participatie.

In deze Gemeenschappelijke Regeling is de gemeente lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten voorzien in een Collectief Vraagafhankelijk Vervoersysteem (C.V.V.).
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen Omnibuzz. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 2% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten.

Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland (SZMH) te Maastricht.

Activiteiten.

Tot de centrumregeling behoren de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Deze centrumregeling is belast met het uitvoeren van de Participatiewet en aanverwante regelingen. De deelnemende gemeenten hebben zelf directe regie en controle op de dienstverlening van de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie.

Kengetallen gemeente.

<i>Geraamde bijdragen</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>
SZMH	€ 954.580,-	€ 954.580,-	€ 954.580,-	€ 954.580,-

Vorm participatie.

In deze centrumregeling treedt de gemeente Maastricht op als centrumgemeente.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Het uitvoeren van de werkzaamheden van de sociale diensten.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het bestuur wordt gevormd door het Portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Inkoop Jeugdzorg regio Zuid-Limburg te Maastricht.

Activiteiten.

Tot de centrumregeling behoren de Zuid-Limburgse gemeenten. Deze centrumregeling is belast met het uitvoeren van de taken op het gebied van jeugdzorg, te weten de onderdelen inkoop en backoffice.

Kengetallen gemeente.

<i>Geraamde bijdragen</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>
Inkoop Jeugdzorg	€ 57.555,-	€ 57.555,-	€ 57.555,-	€ 57.555,-

Vorm participatie.

In deze centrumregeling treedt de gemeente Maastricht op als centrumgemeente.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Het uitvoeren van de regionale jeugdzorgtaken in het kader van de Jeugdwet.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het bestuur wordt gevormd door de portefeuillehouders Jeugd van alle deelnemende gemeenten.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Geneeskundige Gezondheids Dienst (GGD) Zuid-Limburg te Geleen.

Activiteiten.

De GGD Zuid-Limburg is de geneeskundige gezondheidsdienst, die werkzaam is ten behoeve van 19 gemeenten in Zuid-Limburg. De dienst is uitvoerder van collectieve preventie, uitvoerder van acute zorg en is de gemeentelijke adviesdienst en het expertisecentrum in het kader van de openbare gezondheidszorg. Met betrekking tot voorgenoemde taken zijn strategische doelen opgesteld die duidelijkheid verschaffen in hetgeen de GGD Zuid-Limburg wil bereiken.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

De vragen welke ambities centraal moeten staan en wat de consequenties zijn voor het werk van de GGD worden steeds belangrijker. Deze inhoudelijke discussie kan echter niet los gezien worden van de economische omstandigheden. Gemeenten worden geconfronteerd met bezuinigingen welke uiteraard ook hun weerslag hebben op de GGD. Daarnaast zijn er forse verschuivingen in demografie waarneembaar. Zuid-Limburg heeft de komende jaren te maken met een afname van het aantal inwoners, een terugloop van het aantal jongeren (ontgroening) en een toename van de oudere bevolking (vergrijzing). De GGD staat nu samen met de gemeenten voor de uitdaging om een toekomstgericht gezondheidsbeleid te ontwikkelen onder sterk afnemende (financiële) middelen.

Kengetallen GGD.

Nettoresultaat	-€ 558.894,- in 2018 -€ 97.355,- in 2017
Eigen vermogen	€ 3,4 miljoen per 31 december 2018 € 3,7 miljoen per 31 december 2017
Vreemd vermogen	€ 15,7 miljoen per 31 december 2018 € 12,3 miljoen per 31 december 2017

Kengetallen gemeente.

<i>Geraamde bijdragen</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>
Algemene gezondheidszorg	€ 164.972,-	€ 167.860,-	€ 170.799,-	€ 173.789,-
Jeugdgezondheidszorg	€ 145.245,-	€ 147.787,-	€ 150.374,-	€ 153.006,-
Veilig Thuis	€ 157.541,-	€ 160.298,-	€ 163.104,-	€ 165.959,-
Vangnet OGGZ	€ 10.082,-	€ 10.259,-	€ 10.439,-	€ 10.622,-
GHOR	€ 28.413,-	€ 29.124,-	€ 29.853,-	€ 30.600,-

Vorm participatie.

In deze gemeenschappelijke regeling is de gemeente lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. De gezondheidszorg in het geheel.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de GGD. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. De verschuldigde bijdrage is gebaseerd op het inwonersaantal. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 3% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten.

AntiDiscriminatieVoorziening (ADV) Limburg te Maastricht.

Activiteiten.

Tot de gemeenschappelijke regeling behoren 29 Limburgse gemeenten. Namens deze gemeenten worden sinds 2009 de taken uit de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen (Wga) uitgevoerd. ADV-Limburg draagt bij aan het voorkomen van discriminatie en ongelijke behandeling middels onder meer voorlichtings- en preventieactiviteiten. Dit wordt gedaan voor en vooral met gemeenten, politie, scholen, bedrijven en instanties in Limburg. Op deze manier wordt een bijdrage geleverd aan een veilige, leefbare en aangename Limburgse samenleving, in al haar diversiteit.

Kengetallen ADV-Limburg.

Nettoresultaat	€ 23.000,- in 2017
	€ 3.000,- in 2016
Eigen vermogen	€ 180.600,- per 31 december 2017
	€ 156.900,- per 31 december 2016
Vreemd vermogen	€ 79.700,- per 31 december 2017
	€ 99.900,- per 31 december 2016

Kengetallen gemeente.

<i>Geraamde bijdragen</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>
ADV-Limburg	€ 7.010,-	€ 7.010,-	€ 7.010,-	€ 7.010,-

Vorm participatie.

In deze gemeenschappelijke regeling treden de centrumgemeenten, Maastricht en Roermond, op als de bestuurlijke partners voor de ADV-Limburg.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. De uitvoering van de taken op grond van de Wga.
- Bestuurlijk belang gemeente. De gemeente Maastricht (namens de gemeenten in Zuid-Limburg) en de gemeente Roermond (namens de gemeenten in Noord- en Middel-Limburg) treden op als centrumgemeenten naar de ADV Limburg.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Programma Ruimtelijk domein.

Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V. te Valkenburg aan de Geul.

Activiteiten.

Het exploiteren van sport-, recreatie-, cultuur- en welzijnsaccommodaties.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

In de vergadering van 10 juli 2017 heeft Uw raad met betrekking tot de toekomst van de Polfermolen onder andere besloten om:

- de fitnessvoorziening eind 2020 onder te brengen bij een marktpartij;
- de sporthal, het zwembad en de theaterzaal eind 2020 te sluiten;
- het Polfermolencomplex in 2021 te slopen en op de vrijgekomen locatie een nieuwe sporthal te bouwen;
- Tot 1 januari 2019 wordt aan marktpartijen nog de ruimte geboden om een businesscase te ontwikkelen, waardoor het gebouw en liefst ook veel van de huidige maatschappelijke voorzieningen behouden kunnen blijven.

Eind 2019 moet duidelijk zijn of de beoogde besparing van € 1,2 miljoen gerealiseerd kan worden.

Kengetallen Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V.

Nettoresultaat	€ 0,- in 2018
	€ 0,- in 2017
Eigen vermogen	€ 45.378,- per 31 december 2018
	€ 45.378,- per 31 december 2017
Langlopend vreemd vermogen:	€ 0,- per 31 december 2018
	€ 49.406,- per 31 december 2017
Kortlopend vreemd vermogen:	€ 872.903,- per 31 december 2018
	€ 586.299,- per 31 december 2017

Kengetallen gemeente.

Bijdragen 2020:

Sporthal	€	112.043,-
Sport- en recreatiecentrum	€	645.574,-
Storting onderhoudsvoorziening	€	0,-

Vorm participatie.

De gemeente is voor 100 % aandeelhouder.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Het bieden van de mogelijkheid aan inwoners, sportinstellingen, culturele instellingen en toeristen tot het gebruik maken van de faciliteiten in het sport- en recreatiecentrum en de sporthal de Bosdries.
- Bestuurlijk belang gemeente. De gemeente is voor 100% aandeelhouder en heeft dus het volledige zeggenschapsrecht om invloed uit te oefenen op de gang van zaken binnen de Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V.
- Financieel belang c.q. risico. De gemeente staat 100% garant voor het exploitatietekort.

Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) te Maastricht.

Activiteiten.

WML voorziet in de behoefte aan drinkwater in de provincie Limburg en aangrenzende gebieden. WML bereikt dit door het winnen, zuiveren, opslaan, inkopen, transporteren, distribueren en het leveren van drinkwater.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

Het streven van WML is en blijft om voor de komende planjaren en daarna een acceptabele en consistente tariefstructuur te bewerkstelligen, gebaseerd op een gezonde financiële huishouding met beheersbare kapitaallasten.

Kengetallen Waterleiding Maatschappij Limburg.

Maatschappelijk kapitaal	€ 2,269 miljoen (500 aandelen à € 4.538,-)
Volgestort kapitaal	€ 2,269 miljoen
Dividenduitkering per aandeel	geen dividenduitkering
Nettoresultaat	€ 6,2 miljoen in 2018 € 8,4 miljoen in 2017
Eigen vermogen	€ 209,3 miljoen per 31 december 2018 € 203,1 miljoen per 31 december 2017
Langlopend vreemd vermogen:	€ 257,0 miljoen per 31 december 2018 € 247,3 miljoen per 31 december 2017
Kortlopend vreemd vermogen:	€ 125,5 miljoen per 31 december 2018 € 127,4 miljoen per 31 december 2017

Kengetallen gemeente.

Aantal aansluitingen 2018	7.903
Aantal aandelen gemeente	6 à € 4.538,-

Vorm participatie.

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Invloed uitoefenen op het beleid met betrekking tot de watervoorziening.
- Bestuurlijk belang gemeente. Via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft de gemeente invloed op het beleid binnen de WML.
- Financieel belang c.q. risico. Op dit moment wordt er geen dividend uitgekeerd. De gemeente heeft als aandeelhouder een financieel belang van 1,2%.

Milieuparken Geul en Maas te Maastricht.**Activiteiten.**

Met ingang van 2003 is de gemeenschappelijke regeling Milieuparken Geul en Maas in werking getreden. Gezamenlijk worden vier milieuparken geëxploiteerd.

Kengetallen Milieuparken Geul en Maas.

Nettoresultaat	-€ 2.016,- in 2018 € 19.471,- in 2017
Eigen vermogen	€ 61.881,- per 31 december 2018 € 128.237,- per 31 december 2017
Vreemd vermogen	€ 0,- per 31 december 2018 € 68.802,- per 31 december 2017

Kengetallen gemeente.

Geraamde bijdragen	2020	2021	2022	2023
Milieuparken Geul en Maas	€ 318.072,-	€ 325.208,-	€ 332.519,-	€ 339.519,-

Vorm participatie.

In deze gemeenschappelijke regeling is de gemeente lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Het inzamelen van huishoudelijke afvalcomponenten.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de GR. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. De verschuldigde bijdrage is gebaseerd op het inwonersaantal. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 10% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten.

Bodemzorg Limburg B.V. te Maastricht Airport.

Activiteiten.

Bodemzorg Limburg B.V. is een zelfstandige vennootschap waarbij 50% van de aandelen verdeeld is over alle Limburgse gemeenten en de andere 50% van de aandelen is door de provincie overgedragen aan Nazorg Limburg B.V. De kerntaak van deze B.V. is het beheren van grotere complexe voormalige stortplaatsen. Deze B.V. draagt zorg voor het in stand houden van de voorzieningen die zijn aangebracht ter voorkoming van verspreiding van aanwezige verontreinigingen naar de omgeving.

Kengetallen Bodemzorg Limburg B.V.

Nettoresultaat	- € 1.961.930,- in 2018 € 642.991,- in 2017
Eigen vermogen	€ 1,9 miljoen per 31 december 2018 € 3,9 miljoen per 31 december 2017
Vreemd vermogen	€ 28,1 miljoen per 31 december 2018 € 27,4 miljoen per 31 december 2017

Kengetallen gemeente.

<i>Geraamde bijdragen</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>
Bodemzorg Limburg	€ 4.500,-	€ 4.613,-	€ 4.728,-	€ 4.846,-

Vorm participatie.

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Het vinden van duurzame oplossingen voor gesloten stortplaatsen en andere verontreinigde locaties die passen binnen het landelijke duurzaamheidsbeleid.
- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap.

Programma Algemene taakvelden.

Enexis Holding N.V. te 's-Hertogenbosch.

Activiteiten.

Enexis Holding N.V. beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met onder andere toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

Enexis Holding N.V. opereert in een gereguleerde markt onder toezicht van de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Elke drie jaar stelt de ACM de maximale tarieven vast. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen en excellent netbeheer uit te voeren.

Kengetallen Enexis Holding N.V.

Nominaal aandelenkapitaal	€ 149,7 miljoen
Dividenduitkering per aandeel	€ 0,82 in 2018 (uitkering in 2019) € 0,69 in 2017 (uitkering in 2018)
Uitkeringspercentage dividend	50% van het genormaliseerde resultaat na belastingen
Financieel resultaat	€ 319 miljoen in 2018 € 207 miljoen in 2017
Eigen vermogen	€ 4.024 miljoen per 31 december 2018 € 3.808 miljoen per 31 december 2017
Vreemd vermogen	€ 2.868 miljoen per 31 december 2018 € 3.236 miljoen per 31 december 2017

Kengetallen gemeente.

Aantal aandelen gemeente	311.850 à € 1,00
--------------------------	------------------

Vorm participatie.

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Het uitoefenen van invloed op het beleid met betrekking tot de infrastructuur voor energie, hetgeen een vitaal onderdeel is voor de economie en de samenleving.
- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. De aandeelhouders van Essent N.V. hebben deze deelneming op 27 mei 2009 middels een AvA als dividend in natura uitgekeerd gekregen. Het risico voor de aandeelhouders beperkt zich tot het nominale aandelenkapitaal en het achterblijven van de geraamde dividendopbrengst. De gemeente heeft 0,21% van de aandelen in bezit.

Vordering op Enexis B.V. te 's-Hertogenbosch.

Activiteiten.

Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer is het economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep verkocht en overgedragen aan Enexis Holding N.V. tegen de geschatte fair market value. Omdat Enexis Holding N.V. over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen, is deze onverschuldigd gebleven en omgezet in een lening. In de Wet Onafhankelijk Netbeheer staat opgenomen dat het niet wenselijk is dat na splitsing financiële kruisverbanden blijven bestaan en omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren is derhalve besloten om de lening (vordering) niet mee te verkopen aan RWE, maar over te dragen aan de aandeelhouders.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

De vordering is vastgelegd in een leningovereenkomst bestaande uit vier tranches (3, 5, 7 en 10 jaar). Vordering op Enexis B.V. en Enexis Holding N.V. zullen ernaar streven (mede afhankelijk van de condities op de kapitaalmarkt) na verloop van tijd, (een deel van) de vordering op Enexis Holding N.V. te herfinancieren op de kapitaalmarkt, al dan niet via de uitgifte van obligaties. In 2012 is de eerste tranche van € 450 miljoen vervroegd afgelost, in 2013 is de tweede tranche van € 500 miljoen vervroegd afgelost en de derde tranche van € 500 miljoen is in 2016 vervroegd afgelost. De vierde tranche van € 350 miljoen (aflossing per 30 september 2019) mag niet vervroegd worden afgelost. Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019/begin 2020 ontbonden kunnen worden.

Kengetallen Vordering op Enexis B.V.

Nominaal aandelenkapitaal	€ 20.000,-
Oorspronkelijke vordering	€ 1,8 miljard
Huidige vordering	€ 0,35 miljard
Gemiddeld rentepercentage brugleningen	4,65 %
Verwacht financieel resultaat	€ 0,- in 2020 -€ 15.000,- in 2019
Verwacht eigen vermogen	€ 0,- per 31 december 2020 € 0,- per 31 december 2019
Verwacht vreemd vermogen	€ 0,- per 31 december 2020 € 0,- per 31 december 2019

Kengetallen gemeente.

Aantal aandelen gemeente	4.167 à € 0,01
--------------------------	----------------

Vorm participatie.

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen.

- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. Daarnaast loopt Vordering op Enexis B.V. beheerste risico's op Enexis Holding N.V. voor de niet-tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis Holding N.V. De gemeente heeft 0,21% van de aandelen in bezit.

Verkoop Vennootschap B.V. te 's-Hertogenbosch.

Activiteiten.

Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een aparte bankrekening zal worden aangehouden (in escrow zal worden gestort). De functie van Verkoop Vennootschap B.V. is tweezijdig. Ten eerste treedt zij op als een vennootschap die vrijwel alle garanties onder de verkoopovereenkomst heeft overgenomen van de verkopende aandeelhouders. Daarnaast treedt Verkoop Vennootschap B.V. op als vertegenwoordiger van de verkopende aandeelhouders met betrekking tot het geven van instructies aan de escrow agent voor wat betreft het beheer van het bedrag dat in escrow wordt gestort, e.e.a. conform de Fido/Ruddo wetgeving die geldt voor decentrale overheden.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

De looptijd van Verkoop Vennootschap B.V. is afhankelijk van de periode dat claims onder deze escrow kunnen worden ingediend en afgewikkeld. In 2015 is automatisch het gedeelte van het General Escrow Fonds vrij gevallen waarvoor RWE geen claims heeft ingediend. Hiermee was een bedrag gemoeid van € 327 miljoen. In juni 2016 zijn RWE en Verkoop Vennootschap B.V. tot een compromis gekomen voor de afwikkeling van alle (fiscale) claims, te weten een bedrag van € 30 miljoen. Het resterende bedrag van het fonds, een bedrag van € 83 miljoen, is uitbetaald aan de aandeelhouders naar rato van het belang. Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019/begin 2020 ontbonden en/of gefuseerd kunnen worden.

Kengetallen Verkoop Vennootschap B.V.

Nominaal aandelenkapitaal	€ 20.000,-
Verwacht financieel resultaat	€ 0,- in 2020 -€ 50.000,- in 2019
Verwacht eigen vermogen	€ 0,- per 31 december 2020 € 5.000,- per 31 december 2019
Verwacht vreemd vermogen	€ 0,- per 31 december 2020 € 0,- per 31 december 2019

Kengetallen gemeente.

Aantal aandelen gemeente	4.167 à € 0,01
--------------------------	----------------

Vorm participatie.

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen.

- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. De gemeente heeft 0,21% van de aandelen in bezit.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. te 's-Hertogenbosch.**Activiteiten.**

De rechter heeft bepaald dat Essent haar 50% belang (in economische zin) in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), welke vennootschap onder meer eigenaar is van de kerncentrale te Borssele, niet mocht mee verkopen aan RWE. Dit houdt in dat de verkopende aandeelhouders zowel het juridische als het economische eigendom van het 50%-belang in EPZ hebben verkregen en daarmee de rechten om de publieke belangen te borgen. De uitkomsten van de juridische trajecten zijn tot nu toe negatief geweest voor de voormalige aandeelhouders van Essent. Om uit deze impasse te geraken, is een schikking getroffen tussen betrokken partijen waarvan de transactiedocumenten op 1 juli 2011 zijn ondertekend.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

Conform de verkoopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds. RWE had op 30 september 2015 geen claims ingediend met betrekking tot de verkoop van het 50%-belang in EPZ. Binnen PBE B.V. is nog een bedrag van € 1,6 miljoen achtergebleven om mogelijke zaken die uit de verkoop voortkomen af te wikkelen. Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019/begin 2020 ontbonden en/of gefuseerd kunnen worden.

Kengetallen Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

Nominaal aandelenkapitaal	€ 1.496.822,-
Verwacht financieel resultaat	€ 0,- in 2020 -€ 30.000,- in 2019
Verwacht eigen vermogen	€ 0,-per 31 december 2020 € 1,6 miljoen per 31 december 2019
Verwacht vreemd vermogen	€ 0,- per 31 december 2020 € 0,- per 31 december 2019

Kengetallen gemeente.

Aantal aandelen gemeente	311.850 à € 0,01
--------------------------	------------------

Vorm participatie.

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen.

- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. De gemeente heeft 0,21% van de aandelen in bezit.

CBL Vennootschap B.V. te 's-Hertogenbosch.

Activiteiten.

De functie van CBL Vennootschap B.V. is dat zij de verkopende aandeelhouders vertegenwoordigt als medebeheerder van het CBL-Fonds (Cross Border Leases) en in eventuele andere relevante CBL-zaken. Tevens fungeert deze B.V. als "doorgeefluik" voor betalingen namens aandeelhouders in en uit het CBL-Fonds. Het CBL-Fonds is een bankrekening (escrow) waarop een adequaat bedrag aan voorziening wordt aangehouden.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

De looptijd van CBL Vennootschap B.V. is afhankelijk van de doorlooptijd van de nog openstaande CBL-contracten en de claims die onder deze escrow (CBL-fonds) kunnen worden ingediend en afgewikkeld. Een eventueel overschot in het CBL-fonds wordt op het einde in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE en de verkopende aandeelhouders. Eind 2015 is het fonds opgeheven. Een bedrag van \$ 1,0 miljoen is destijds binnen de B.V. aangehouden voor eventuele nakomende advies- en afwikkelingskosten. Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019/begin 2020 ontbonden en/of gefuseerd kunnen worden.

Kengetallen CBL Vennootschap B.V.

Nominaal aandelenkapitaal	€ 20.000,-
Verwacht financieel resultaat	-€ 0,- in 2020 -€ 25.000,- in 2019
Verwacht eigen vermogen	€ 0,- per 31 december 2020 € 90.000,- per 31 december 2019
Verwacht vreemd vermogen	€ 0,- per 31 december 2020 € 0,- per 31 december 2019

Kengetallen gemeente.

Aantal aandelen gemeente	4.167 à € 0,01
--------------------------	----------------

Vorm participatie.

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen.

- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het bedrag dat wordt aangehouden in de vennootschap en tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. De gemeente heeft 0,21% van de aandelen in bezit.

CSV Amsterdam B.V. te 's-Hertogenbosch.

Activiteiten.

Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.v. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult:

- namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;
- namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim-procedures voeren tegen Recycleco B.V. (waterland);
- het geven van instructies aan de escrow-agent voor wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

In februari 2008 zijn Essent N.V. en Essent Nederland B.V., met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de splitsingswetgeving onverbindend zijn. De Hoge Raad heeft op 26 juni 2015 uitspraak gedaan en besloten dat de splitsingswet niet in strijd is met het recht van de Europese Unie. Met deze uitspraak zijn de vorderingen van Essent op de Staat definitief afgewezen en is de procedure daarmee geëindigd. Conform de verkoopovereenkomst zal de escrow-rekening tot vijf jaar na de verkooptransactie blijven staan (mei 2019). Deze rekening wordt aangehouden bij de notaris en kent een saldo van € 8,0 miljoen en maakt geen onderdeel uit van de balans van CSV Amsterdam B.V. Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019/begin 2020 ontbonden kunnen worden.

Kengetallen Claim Staat Vennootschap B.V.

Nominaal aandelenkapitaal	€ 20.000,-
Verwacht financieel resultaat	€ 0,- in 2020 -€ 150.000,- in 2019
Verwacht eigen vermogen	€ 0,- per 31 december 2020 € 530.000,- per 31 december 2019
Verwacht vreemd vermogen	€ 0,- per 31 december 2020 € 0,- per 31 december 2019

Kengetallen gemeente.

Aantal aandelen gemeente	4.167 à € 0,01
--------------------------	----------------

Vorm participatie.

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen.

- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het bedrag van € 8,0 miljoen dat wordt aangehouden op de escrow-rekening en tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. De gemeente heeft 0,21% van de aandelen in bezit.

BNG Bank N.V. te Den Haag.

Activiteiten.

De BNG biedt financiële diensten aan, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen. Klanten van de BNG zijn overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

De strategische doelstellingen van de BNG zijn het behouden van substantiële marktaandelen in de financiering van zowel de Nederlandse publieke sector als het semipublieke domein en een redelijk rendement behalen voor de aandeelhouders.

Kengetallen BNG Bank N.V.

Maatschappelijk kapitaal	€ 250 miljoen (100 miljoen aandelen à € 2,50)
Volgestort kapitaal	€ 139 miljoen afgerond
Dividenduitkering per aandeel	€ 2,85 in 2018 € 2,53 in 2017
Uitkeringspercentage dividend	50% van de nettowinst in boekjaar 2018
Nettoresultaat	€ 337 miljoen in 2018 € 393 miljoen in 2017
Eigen vermogen	€ 4.991 miljoen per 31 december 2018 € 4.953 miljoen per 31 december 2017
Vreemd vermogen	€ 132.518 miljoen per 31 december 2018 € 135.072 miljoen per 31 december 2017

Kengetallen gemeente.

Aantal aandelen gemeente	21.060 à € 2,50
Geraamde dividenduitkering 2020-2023	€ 60.000,-

Vorm participatie.

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. De kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger tot een minimum beperken met behulp van de gespecialiseerde financiële dienstverlening van de BNG.
- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) is het forum waarin de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen verslag doen van en verantwoording afleggen over de wijze waarop zij hun taken hebben vervuld. Bij de BNG is sprake van evenredigheid tussen kapitaalbreng en zeggenschap in de AVA. In de AVA wordt aandacht besteed aan het strategisch beleid van de bank, het risicoprofiel en de financiële gang van zaken. Ook statutenwijzigingen en dividendbeleid dienen ter besluitvorming aan de AVA te worden voorgelegd.
- Financieel belang c.q. risico. De gemeente heeft als aandeelhouder een financieel belang van 0,04%.

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) te Roermond.

Activiteiten.

BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie van de deelnemende gemeenten en waterschappen de zorg voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen en werkt daarbij tegen de laagst mogelijke kosten, uitgaande van de beste prijs/prestatie-verhouding gekoppeld aan een optimaal niveau van dienstverlening.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

Tot de Gemeenschappelijke Regeling behoren het Limburgs waterschap en 30 van de 33 Limburgse gemeenten. Vanaf 2016 zijn er geen nieuwe deelnemers meer toegetreden tot de GR.

Kengetallen Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen.

Nettoresultaat	-€ 325.000,- in 2018 -€ 433.000,- in 2017
Eigen vermogen	€ 593.000,- per 31 december 2018 € 593.000,- per 31 december 2017
Langlopend vreemd vermogen	€ 472.000,- per 31 december 2018 € 475.000,- per 31 december 2017
Kortlopend vreemd vermogen	€ 5.160.000,- per 31 december 2018 € 4.714.000,- per 31 december 2017

Kengetallen gemeente.

<i>Geraamde bijdragen</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>
BsGW	€ 227.254,-	€ 222.657,-	€ 229.783,-	€ 237.137,-

Vorm participatie.

In deze gemeenschappelijke regeling is de gemeente lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten op bestuurlijk niveau doelmatig uitvoeren van taken in het kader van de heffing en inning van gemeentelijke belastingen.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de GR. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 1% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten en waterschappen.

§ 2.7. Grondbeleid.

Op grond van artikel 16 van het Besluit Begroting en Verantwoording dient een paragraaf aan het grondbeleid te worden gewijd. Ingevolge dat artikel moet aandacht worden geschonken aan de visie ten aanzien van het grondbeleid, een actuele prognose van de te verwachten resultaten, een onderbouwing van de geraamde winstneming en de beleidsuitgangspunten met betrekking tot de gevormde reserves binnen het grondbedrijf in relatie tot de risico's. Transparantie van grondbeleid is voor de raad om twee redenen van belang. In de eerste plaats vanwege het financiële belang en de risico's en in de tweede plaats vanwege de relatie met de doelstellingen, zoals deze in de diverse programma's zijn neergelegd.

Onze gemeente voert een passieve grondpolitiek. Dit betekent dat in beginsel geen actieve grondverwerving plaatsvindt en dus ook geen gronden bouwrijp gemaakt en verkocht worden. Wel worden incidenteel gronden aangekocht, die strategisch van belang zijn of zouden kunnen worden. Ook verlenen wij in voorkomende gevallen medewerking aan verzoeken van particulieren en projectontwikkelaars om gronden bouwrijp te maken en in die staat te verkopen. Deze aanpak is min of meer het gevolg van het compacte karakter van het grondgebied en heeft als voordeel dat wij in beginsel niet hoeven te investeren in gronden en infrastructuur en dus ook geen (rente)risico's dragen.

Voor wat het centrumplan en de ontwikkeling van het de Leeuw terrein betreft, merken wij verder nog op dat op basis van de huidige inzichten en binnen de door Uw raad vastgestelde financiële kaders voldoende voorzieningen/reserveringen zijn getroffen om eventueel optredende verliezen op te vangen.

De gemeente is voornemens beleid te ontwikkelen dat het vaststellen van eenduidige regels aangaande het beheer, gebruik en verkoop van gemeentelijke gronden, inclusief een handhavingsparagraaf, een grondprijzenkaart en een uitvoeringsprogramma, tot doel heeft. De vaststelling van dit beleid staat gepland voor 2019/2020.

Hoofdstuk 3: Het overzicht van baten en lasten.

Hierna treft U een overzicht aan van de lasten en baten per programma.

<i>Overzicht baten en lasten</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
Lasten Programma's						
Veiligheid, Toezicht en Handhaving	1.966.724	2.218.502	2.291.079	2.320.674	2.345.229	2.394.626
Toerisme en economie	5.005.464	5.280.825	4.765.249	4.749.091	4.771.395	4.816.890
Sociaal domein	20.689.827	21.335.478	20.903.906	20.847.067	20.673.024	20.624.460
Ruimtelijk domein	14.460.541	15.203.067	13.380.986	13.484.994	13.579.800	13.572.841
Algemene taakvelden	1.645.306	4.494.438	3.275.376	2.248.326	1.994.440	2.095.806
Totaal lasten programma's	43.767.862	48.532.310	44.616.596	43.650.152	43.363.888	43.504.623
Baten programma's						
Veiligheid, Toezicht en Handhaving	181.512	173.320	170.320	170.320	170.320	170.320
Toerisme en economie	7.402.709	7.620.577	7.621.003	7.659.159	7.619.365	7.594.186
Sociaal domein	5.448.820	4.698.633	4.604.890	4.539.075	4.540.496	4.541.947
Ruimtelijk domein	7.499.313	8.291.456	6.961.472	6.635.295	6.858.984	6.946.354
Algemene taakvelden	30.723.874	30.870.886	31.076.925	30.373.949	30.211.301	30.493.102
Totaal baten programma's	51.256.228	51.654.872	50.434.610	49.377.798	49.400.466	49.745.909
Saldo programma's						
Veiligheid, Toezicht en Handhaving	-1.785.212	-2.045.182	-2.120.759	-2.150.354	-2.174.909	-2.224.306
Toerisme en economie	2.397.245	2.339.752	2.855.754	2.910.068	2.847.970	2.777.296
Sociaal domein	-15.241.007	-16.636.845	-16.299.016	-16.307.992	-16.132.528	-16.082.513
Ruimtelijk domein	-6.961.228	-6.911.611	-6.419.514	-6.849.699	-6.720.816	-6.626.487
Algemene taakvelden	29.078.568	26.376.448	27.801.549	28.125.623	28.216.861	28.397.296
Totaal saldo van baten en lasten programma's	7.488.366	3.122.562	5.818.014	5.727.646	6.036.578	6.241.286
Overige lasten						
Overhead	6.015.130	6.754.636	6.292.654	6.197.968	6.311.599	6.340.856
Vennootschapsbelasting	387	0	1.000	1.000	1.000	1.000
Onvoorzien	136.891	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal Overige lasten	6.152.408	6.854.636	6.393.654	6.298.968	6.412.599	6.441.856
Overige baten						
Overhead	131.538	145.027	180.676	180.676	180.676	180.676
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Totaal Overige baten	131.538	145.027	180.676	180.676	180.676	180.676
Saldo overige lasten en baten						
Overhead	-5.883.592	-6.609.609	-6.111.978	-6.017.292	-6.130.923	-6.160.180
Vennootschapsbelasting	-387	0	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Onvoorzien	-136.891	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Totaal Saldo overige lasten en baten	-6.020.870	-6.709.609	-6.212.978	-6.118.292	-6.231.923	-6.261.180
Saldo van baten en lasten						
	1.467.496	-3.587.047	-394.964	-390.646	-195.345	-19.894
Mutaties reserves						
Toevoegingen reserves	2.727.902	6.820.154	69.698	69.698	69.698	69.698
Onttrekkingen reserves	1.804.593	10.407.201	599.047	394.922	104.922	99.922
Totaal Saldo mutaties reserves	-923.309	3.587.047	529.349	325.224	35.224	30.224
Resultaat van baten en lasten	544.187	0	134.385	-65.422	-160.121	10.330

Toelichting.

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt, sluit de begroting niet elk jaar met een positief saldo. Wanneer de begroting wordt gezuiverd van incidentele baten en lasten zijn de saldi als volgt:

Planjaar 2020	€	134.885,-
Planjaar 2021	-€	32.422,-
Planjaar 2022	-€	160.121,-
Planjaar 2023	€	10.330,-

Voor de volledigheid merken wij hierbij nog een keer op dat deze resultaten pas worden bereikt wanneer alle door de raad vastgestelde financiële taakstellingen het beoogde resultaat sorteren. In de planjaren 2020 tot en met 2023 gaat het om de volgende bedragen:

Planjaar 2020	€ 455.401,-
Planjaar 2021	€ 1.677.159,-
Planjaar 2022	€ 1.865.785,-
Planjaar 2023	€ 1.928.702,-

Deze taakstellingen zijn in paragraaf 1.5 van deze begroting, taakveld 0.8, van een uitgebreide toelichting voorzien.

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens aan de orde:

- a. De door Uw raad vastgestelde begrotingskaders;
- b. De belangrijkste uitgangspunten en grondslagen, die bij de opstelling van deze begroting in acht zijn genomen;
- c. Een analyse van de belangrijkste verschillen tussen de feitelijke uitkomsten van deze begroting en de prognoses, die in de kadernota van 2019 werden gepresenteerd.

Ad a. De begrotingskaders.

Algemeen.

- Externe begeleidingskosten van grote projecten worden gedekt door extra inkomsten uit bouwleges;
- Wanneer zich na de vaststelling van de begroting nieuwe prioriteiten aandienen, dient het college in eerste instantie binnen het desbetreffende programma naar financiële dekking te zoeken;
- De raad heeft altijd het recht om prioriteiten aan te passen of eerder vastgestelde kaders bij te stellen;
- Nieuw beleid of wijziging van bestaand beleid kan alleen geëntameerd worden indien direct in de dekking van de daarmee gemoeide kosten wordt voorzien;
- De post Onvoorzien mag pas worden ingezet nadat is vastgesteld dat de extra, niet in de begroting voorziene, onuitstelbare en onvermijdbare kosten, niet door middel van herschikking van budgetten binnen het desbetreffende programma kunnen worden opgevangen;
- Indien een tekort ontstaat als gevolg van een lagere algemene uitkering uit het Gemeentefonds moet een integrale afweging van alle beleid plaatsvinden;
- De in de meerjarenbegroting verwerkte ramingen voor onderhoud van kapitaalgoederen moeten met actuele onderhoudsplanningen worden onderbouwd;
- Doelstelling is dat de gedecentraliseerde taken worden uitgevoerd binnen de daarvoor door het rijk beschikbaar gestelde budgetten.

Gemeentelijke heffingen.

- Gemeentelijke producten en diensten zijn in beginsel kostendekkend;
- De tarieven van de rioolheffing, de hondenbelasting, de precariobelasting, de leges en de begrafenisrechten worden jaarlijks geïndexeerd met een gemiddeld percentage van 1,5%. Het tarief van de naheffingsaanslag parkeerbelasting wordt jaarlijks verhoogd tot het wettelijk toegestane maximum;
- De afvalstoffenheffing blijft in deze planperiode vooralsnog gehandhaafd op € 120,- per perceel per jaar;
- De tarieven van de Onroerende-zaakbelastingen stijgen na correctie voor waardeontwikkeling en areaaluitbreiding in de planjaren 2020 tot en met 2023 met 3% per jaar.

Ad b. Uitgangspunten en grondslagen.

Beleid.

Alle besluiten van Uw raad zijn verwerkt tot en met de vergadering van 1 juli 2019. De financiële consequenties van de kadernota 2019 zijn dus in deze begroting meegenomen.

Prijsniveau.

De prijsgevoelige baten en lasten zijn gecorrigeerd met gemiddeld 2,5%. Hiervan is afgeweken wanneer er andere contractuele afspraken zijn gemaakt.

Personeelkosten.

De personele lasten zullen stijgen als gevolg van Cao-afspraken. De huidige Cao loopt tot 1 januari 2021. Voor het opvangen van de financiële consequenties van (de) nieuwe Cao's is in deze planperiode rekening gehouden met een jaarlijks budget van gemiddeld € 260.000,-.

Subsidies en bijdragen.

De geraamde bijdragen aan Gemeenschappelijke Regelingen zijn afgestemd op de begrotingen van de desbetreffende GR's. De begrote subsidies zijn getoetst aan de door Uw raad vastgestelde subsidieverordening.

Belastingen, heffingen en tarieven.

In de taakveldramingen is ervan uitgegaan dat de opbrengsten uit de Onroerende-zaakbelastingen gedurende de planjaren 2020 tot en met 2023 stijgen met 3% per jaar, exclusief de toename van die opbrengsten als gevolg van areaaluitbreiding. Het tarief voor het gebruik van het gemeentelijk rioleringsstelsel wordt overeenkomstig het door de raad op 2 oktober 2017 genomen besluit jaarlijks geïndexeerd met 1,5% in deze planperiode. De afvalstoffenheffing wordt in dit begrotingstijdvak vooralsnog niet verhoogd.

Onvoorziene uitgaven.

Voor de post "onvoorziene uitgaven" is in de begroting 2020 een bedrag geraamd van € 100.000,-.

Beleidsprogramma 2020 tot en met 2023.

De budgettaire consequenties van het beleidsprogramma zijn vertaald in de voorliggende begroting. Het gaat om de volgende bedragen:

Planjaar 2020	€	2.263.751,-
Planjaar 2021	€	2.409.406,-
Planjaar 2022	€	2.344.640,-
Planjaar 2023	€	2.500.941,-

Infrastructuur en gebouwen.

De ramingen voor regulier en groot onderhoud en eventuele vervangingen zijn afgestemd op meerjarige onderhoudsplanningen.

Algemene uitkeringen gemeentefonds.

De ramingen zijn gebaseerd op de meicirculaire. Het belangrijkste ijkpunt voor de algemene uitkering is de septembercirculaire. De uitkomsten van die circulaire, die daags na Prinsjesdag verschijnt, is bepalend voor het uiteindelijke financiële perspectief. In hoofdstuk 4 van deze begroting komen wij hierop terug.

Financieringskosten.

De rentelasten over het financieringstekort zijn berekend tegen een rentepercentage van 0,5%.

Ad c. Analyse van de verschillen.

In het volgende overzicht laten wij U zien met welke bedragen de prognoses van de kadernota 2019 afwijken van de feitelijke resultaten van de nu voorliggende begroting:

Omschrijving	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
Uitkomsten kadernota:				
Conform voorstellen college	-411.283	-446.749	-372.720	-448.604
Effecten van de meicirculaire 2019	-250.000	-320.000	-450.000	-550.000
Taakstelling primitieve begroting	-100.000			
	-761.283	-766.749	-822.720	-998.604
Wijzigingen n.a.v. raadsbehandeling:				
Overloopterrein evenementen	75.000	75.000	75.000	75.000
Bijdrage regionale samenwerking (ESZL)	33.000	33.000	33.000	33.000
Verhoging dagtarieven parkeerkaarten	31.000	31.000	31.000	31.000
Verhoging OZB-tarieven met 3% in 2023				161.000
Dividenduitkering Essent				-53.000
Begrotingstekorten na vaststelling kadernota	-622.283	-627.749	-683.720	-751.604
Feitelijke uitkomst meerjarenbegroting	134.385	-65.422	-160.121	10.330
Positieve afwijkingen	756.668	562.327	523.599	761.934

In de kadernota van 2019 hebben wij Uw raad gemeld dat bij het opstellen van de nieuwe begroting zal worden nagaan of op basis van de jaarcijfers van de voorbije jaren te beïnvloeden budgetten structureel naar beneden kunnen worden bijgesteld, of inkomstenprognoses naar boven toe. Het gaat dan vooral om budgetten waarop in de voorbije jaren geen of nauwelijks beslag is gelegd. Hoewel aan deze kaasschaafmethode natuurlijk risico's kleven, omdat een reeks van kleine overschrijdingen zo maar kan leiden tot een fors tekort op de jaarrekening, willen wij van de andere kant voorkomen dat nu ingrijpende en pijnlijke bezuinigingsmaatregelen genomen zouden moeten worden, die door te conservatieve ramingen achteraf niet nodig bleken te zijn geweest.

Deze exercitie heeft een behoorlijk goed resultaat opgeleverd. Hoewel de doorgevoerde bijstellingen van de productenramingen alleszins verantwoord zijn met de kennis van dit moment, blijven wij de ontwikkelingen natuurlijk op de voet volgen en zullen wij de begroting bijstellen, indien daartoe aanleiding bestaat. Hierna geven wij U een samenvatting van de belangrijkste mutaties ten opzichte van de kadernota.

Bedrijfsvoering.

Onder deze kosten vallen onder andere telefoonkosten, abonnementskosten, inhuur van externen, beheerskosten archieven, meubilair en tractiemiddelen. Op basis van de actuele stand van zaken en terugkijkend naar de afgelopen jaren ramen wij een besparing op deze kosten van € 151.000,- in 2020, geleidelijk oplopend tot € 171.000,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak.

Algemene Rekenkamer.

In de voorliggende begroting wordt geen onderzoeksbudget meer geraamd voor de Algemene Rekenkamer en zijn de basiskosten afgestemd op de feitelijke uitgaven in de afgelopen jaren. Met deze bijstelling kan vanaf het planjaar 2020 een structureel besparing worden ingeboekt van € 21.000,-. Mocht de raad in de nabije toekomst de Rekenkamer willen inschakelen, dan zal op dat moment in de dekking van de daarmee gemoeide kosten moeten worden voorzien.

Gladheidsbestrijding.

Wellicht als gevolg van de veranderende weersomstandigheden bleven de feitelijke kosten van gladheidsbestrijding in de afgelopen jaren ver achter bij de prognoses. Daarom hebben wij de nu voorgedragen ramingen structureel met € 22.000,- verlaagd. Dit is uiteraard geen bezuinigingsmaatregel. Wij blijven deze taak op dezelfde wijze uitvoeren.

Openbare verlichting.

Op 3 juni 2019 hebben wij de raad een financiële evaluatie verstrekt van de ombouw naar Ledverlichting. Wij hebben toen gemeld dat wij niet alleen invulling hebben gegeven aan de financiële taakstelling, maar dat zelfs na correctie van die taakstelling het budget van de openbare verlichting nog aan de hoge kant is. Bij het opstellen van deze begroting is dat ook gebleken. Per saldo gaat het om een bedrag van € 20.000,- vanaf het planjaar 2020.

Inkomsten parkeren.

De nu voorgedragen ramingen zijn gebaseerd op de jaarcijfers van 2018 en op de gerealiseerde inkomsten gedurende de eerste 8 maanden van 2019. Op basis van deze cijfers hebben wij de inkomstenraming in positieve zin kunnen corrigeren met een bedrag van € 34.000,-.

Inkomsten uit bouwleges.

Door de actuele economische situatie constateren wij dat ook de inkomsten uit bouwleges de aanvankelijk opgestelde prognose overtreffen. Ook in de afgelopen jaren werden de resultaten van de jaarrekeningen steeds positief beïnvloed door hogere bouwleges dan geraamd. Op basis van de feitelijk gegenereerde inkomsten in de afgelopen jaren is het verantwoord om de raming structureel met € 46.000,- te verhogen tot € 250.000,-.

Toeristische heffingen.

Bij het opstellen van de nieuwe ramingen hebben wij ons gebaseerd op de gerealiseerde inkomsten in de afgelopen jaren, gecorrigeerd met de vigerende tarieven. De op deze wijze verkregen resultaten hebben wij vervolgens getoetst aan de feitelijk gegenereerde inkomsten in eerste 8 maanden van 2019. Op basis van de uitkomsten van deze berekeningen kunnen de ramingen van de volgende heffingen structureel verhoogd worden vanaf het planjaar 2020:

Vermakelijkhedenretributie	€	15.000,-
Precariobelasting	€	48.000,-
Toeristenbelasting	€	<u>100.000,-</u>
Totaal	€	<u>163.000,-</u>

Zoals eerder al opgemerkt, blijven wij de realiteitswaarde van de nu voorgedragen ramingen op de voet volgen.

Kapitaallasten.

In de regel is het investeringstempo lager dan waarvan bij de opstelling van de begroting wordt uitgegaan. Gevolg daarvan is dat het verloop van de reservepositie gunstiger is dan verwacht en dat heeft vervolgens weer een positief effect op de hoogte van de bespaarde rente. Indien verder rekening wordt gehouden met lagere rentekosten door de lage rentestanden en met de nog niet gecalculeerde vrijval van afschrijvingslasten in het planjaar 2023, dan wijken de feitelijke cijfers positief af van de kadernota en wel met de volgende bedragen:

Planjaar 2020	€	213.000,- (alleen bespaarde rente)
Planjaar 2021	€	128.000,- (waarvan € 118.000,- bespaarde rente)
Planjaar 2022	€	96.000,- (alleen bespaarde rente)
Planjaar 2023	€	178.000,- (waarvan € 79.000,- bespaarde rente)

Loonkostenontwikkelingen.

Met de budgettaire gevolgen van de nieuwe CAO is in de kadernota onvoldoende rekening gehouden. Concreet gaat het dan om een bedrag van € 127.000,-. Hiermee is bij de opstelling van deze begroting rekening gehouden.

Perceptiekosten gemeentelijke belastingen.

Door een zeer strak georganiseerd invorderingsbeleid kunnen wij het netto exploitatieresultaat van de perceptiekosten (= verschil tussen aanmanings- en deurwaarderkosten en opbrengsten uit vervolgingskosten) structureel naar beneden toe bijstellen met een bedrag van € 21.000,-.

Uitvoeringskosten beleidsplan.

Met name door de lage rentestanden, door kleine wijzigingen aan te brengen in het uitvoeringstempo van het ICT-plan en omdat de fiscale consequenties van het Sportbesluit minder negatief uitpakken dan aanvankelijk verwacht, kunnen wij de ramingen als volgt in positieve zin corrigeren:

Planjaar 2020	€	89.000,-
Planjaar 2021	€	62.000,-
Planjaar 2022	€	81.000,-
Planjaar 2023	€	99.000,-

Overige aanpassingen.

Zoals eerder gesteld, zijn alle productenramingen tot op het laagste niveau vergeleken met de cijfers van voorgaande jaren. Budgetten, waarop geen of veel minder beslag is gelegd, zijn bij de opstelling van de nu voorliggende begroting verlaagd c.q. niet meer opgenomen. Ingeval ramingen te laag bleken te zijn, hebben wij die naar boven toe gecorrigeerd. Het saldo van al deze mutaties bedraagt voor het:

Planjaar 2020	€	103.668,-
Planjaar 2021	€	11.327,-
Planjaar 2022	-€	24.401,-
Planjaar 2023	€	113.934,-

Bij een begrotingsomvang van € 100 miljoen (=totaal baten en lasten) zijn deze bedragen te verwaarlozen.

Recapitulatie:

Omschrijving	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
--------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Recapitulatie van de belangrijkste verschillen:

Bedrijfsvoering	151.000	161.000	171.000	171.000
Algemene Rekenkamer	21.000	21.000	21.000	21.000
Gladheidsbestrijding	22.000	22.000	22.000	22.000
Openbare verlichting	20.000	20.000	20.000	20.000
Inkomsten parkeren	34.000	34.000	34.000	34.000
Inkomsten uit bouwleges	46.000	46.000	46.000	46.000
Toeristische heffingen	163.000	163.000	163.000	163.000
Kapitaallasten	213.000	128.000	96.000	178.000
Loonkostenontwikkelingen	-127.000	-127.000	-127.000	-127.000
Perceptiekosten gemeentelijke belastingen	21.000	21.000	21.000	21.000
Uitvoeringskosten beleidsplan	89.000	62.000	81.000	99.000
Overige aanpassingen	103.668	11.327	-24.401	113.934
Per saldo	756.668	562.327	523.599	761.934

Hoofdstuk 4: De uiteenzetting van de financiële positie.

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens aan de orde:

- a. Een berekening van het verloop van de begrotingsuitkomsten bij bestaand beleid;
- b. De gevolgen van de septembercirculaire voor het verloop van de begrotingsresultaten;
- c. Een overzicht van nieuw beleid dat wij in de planjaren 2020 tot en met 2023 in gang zouden willen zetten;
- d. Aanvullende voorstellen;
- e. Een recapitulatie van de uiteindelijke begrotingspositie, een overzicht van het verloop van het EMU-saldo en een geprognosticeerde meerjarige begin- en eindbalans.

Ad a. Verloop begrotingsuitkomsten.

In het vorige hoofdstuk hebben wij U laten zien hoe de begrotingsuitkomsten zich ontwikkelen bij bestaand beleid. De financiële consequenties van de genomen besluiten tot en met de raadsvergadering van 1 juli 2019 zijn in de prognoses verwerkt en er is vanuit gegaan dat alle door de raad vastgestelde taakstellingen tot de beoogde omvang worden gerealiseerd.

Het verloop is als volgt:

Planjaar 2020	€	134.385,-
Planjaar 2021	-€	65.422,-
Planjaar 2022	-€	160.121,-
Planjaar 2023	€	10.330,-

Wanneer wij de genoemde saldi zuiveren van de incidentele baten en lasten is de begroting bij bestaand beleid niet duurzaam in evenwicht. De resultaten zijn als volgt:

Planjaar 2020	€	134.885,-
Planjaar 2021	-€	32.422,-
Planjaar 2022	-€	160.121,-
Planjaar 2023	€	10.330,-

Ad b. De gevolgen van de septembercirculaire.

Het rijk geeft aan dat het in 2019 naar verwachting minder zal uitgeven dan is begroot. De investeringen in de infrastructuur en bij defensie lopen achter ten opzichte van de planning. Als het rijk minder uitgeeft, daalt de uitkering uit het Gemeentefonds evenredig mee. En dat gaat voor 2019 gepaard met een verlaging van het accres met afgerond € 218 miljoen.

Gemeenten kunnen de omzetbelasting in de meeste gevallen declareren bij het rijk (het BTW-Compensatiefonds). Dit fonds kent een plafond. Declareren de gezamenlijke gemeenten méér dan er in het BTW-compensatiefonds beschikbaar is, dan moet het Gemeentefonds bijpassen. Blijft er geld over in het BTW-compensatiefonds, dan vloeit dit terug naar het Gemeentefonds. Voor 2019 wordt verwacht dat er een bedrag van € 80 miljoen terugvloeit naar het Gemeentefonds.

Per saldo kunnen wij dus in 2019 een tegenvaller noteren van € 138 miljoen. Met de financiële consequenties daarvan zullen wij bij de opstelling van de najaarsnota rekening houden.

De verwachting is dat de achterlopende investeringen in 2019 en latere jaren worden ingehaald én er wordt naar verwachting meer uitgegeven dan waarvan tot nu toe is uitgegaan. Daardoor groeit het accres in 2020 ten opzichte van de meicirculaire met een kleine € 200 miljoen. Vanaf 2021 is de groei het dubbele: ongeveer € 400 miljoen. Bij deze cijfers wordt een “winstwaarschuwing” gegeven, omdat de markt onvoldoende capaciteit heeft om alle projecten uit te voeren. Dus enige voorzichtigheid is geboden. Bovendien is de voorspelde groei van het Gemeentefonds relatief.

In de meicirculaire daalde het accres met € 200 miljoen in 2020 en daalde het in latere jaren verder tot € 400 miljoen in 2021 en zelfs tot € 600 miljoen in de jaren daarna. De stijging van het accres in deze circulaire compenseert in ieder geval tot en met 2021 voor een groot deel van wat er in mei is ingeleverd. Vanaf het planjaar 2022 is de voorspelde groei in de septembercirculaire ontoereikend om de daling uit de meicirculaire te compenseren.

Door de geschetste ontwikkeling van het accres in de komende jaren kunnen wij de prognoses van het verloop van de algemene uitkering in positieve zin bijstellen en wel als volgt:

Planjaar 2020	€ 138.000,-
Planjaar 2021	€ 385.000,-
Planjaar 2022	€ 432.000,-
Planjaar 2023	€ 385.000,-

Ad c. Overzicht beleidstoevoegingen.

Rekening houdende met de effecten van de meicirculaire werd in de kadernota, die de raad op 1 juli heeft behandeld, een structureel tekort van bijna € 1 miljoen voorspeld. De toen door de raad genomen besluiten hebben die prognose positief beïnvloed met bijna € 250.000,-. Hoewel de begroting, die nu ter besluitvorming voorligt, een aanzienlijk beter beeld te zien geeft, zijn er toch nog aanvullende dekkingsmaatregelen noodzakelijk voor het verkrijgen van duurzaam begrotingsevenwicht. Zo dadelijk komen wij hierop terug. Wanneer U instemt met onze dekkingsvoorstellen en verder alle taakstellingen tot de beoogde financiële omvang worden ingevuld, dan is er sprake van structureel begrotingsevenwicht. In deze begrotingspositie worden de structurele lasten door structurele baten afgedekt.

Binnen de vigerende begrotingskaders is er op dit moment geen ruimte voor nieuwe beleidstoevoegingen. Met name in het planjaar 2020 willen wij ons dan ook vooral concentreren op het daadwerkelijk realiseren van alle investeringen en prioriteiten, waarvoor de raad in de afgelopen jaren kredieten en (structurele) exploitatie budgetten beschikbaar heeft gesteld. Voor wat betreft de kapitaalwerken gaat het globaal om een bedrag van bijna € 15,8 miljoen en daarbij moeten de investeringen, die in het beleidsplan zijn voorzien voor de planjaren 2019 tot en met 2023, nog worden opgeteld. Wij doelen bijvoorbeeld op de bouw van het kindcentrum Berg, dat een bedrag vergt van € 3,2 miljoen en op de investeringen in het rioolstelsel, waarmee een bedrag van € 7,2 miljoen is gemoeid in deze planperiode. Totaal gaat het dan om een investeringsomvang van meer dan € 26 miljoen. Dat staat vast, want in de dekking is voorzien.

Maar onze ambities reiken verder. Zo heeft de raad onder meer ook kredieten beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van een gebiedsvisie voor de Plenkertstraat en voor de opstelling van een parkeerbeleids- en mobiliteitsplan. De uitvoering van deze plannen en van alle andere in het coalitieakkoord verwerkte prioriteiten vergen aanvullende middelen, die op dit moment nog niet beschikbaar zijn, maar die er in onze optiek wel moeten komen. Wij realiseren ons daarbij nadrukkelijk dat haalbare businesscases alleen kunnen ontstaan wanneer wij erin slagen om ook externe financieringsstromen aan te boren. Hierin zullen wij veel energie moeten steken in de komende jaren. Zodra zich concrete plannen aandienen, die economisch en strategisch van belang zijn en die wij met een eenmalige substantiële bijdrage haalbaar kunnen maken, zullen wij dat naar Uw raad terugkoppelen. Omdat de actuele stand van de bestemmingsreserve strategische projecten relatief laag is in verhouding tot de benodigde bedragen voor het kunnen realiseren van haalbare businesscases, stellen wij U voor om de geraamde extra inkomsten uit diverse toeristische heffingen aan deze reserve te doteren.

Ad d. Aanvullende voorstellen.

Het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP).

Het taakveld rioleringen sluit met een positief saldo van € 270.000,-. Dat bedrag komt overeen met de betaalde omzetbelasting over de investeringen en exploitatiekosten, die bij het BTW-Compensatiefonds wordt gedeclareerd. Wanneer de voor deze planperiode voorziene investeringen in de orde van grootte van € 7,2 miljoen ook daadwerkelijk gerealiseerd worden, leidt dat tot een toename van dat voordelig saldo met € 104.000,-.

In de kadernota, die Uw raad op 1 juli 2019 heeft vastgesteld, is een aanvullend krediet gevoteerd ten behoeve van de reconstructie van de Valkenburgerstraat. Uit een ingesteld onderzoek naar de opbouw van het totale investeringsbedrag is gebleken dat ongeveer € 1 miljoen betrekking heeft op rioleringswerken. Hiermee was in het GRP geen rekening gehouden. Om die reden zijn deze kosten bij de behandeling van de kadernota ten laste gebracht van de algemene middelen.

Ons voorstel is nu om het eerder genoemde Btw-voordeel in te zetten om de rioleringskosten van de Valkenburgerstraat mee af te dekken. Wij bereiken daarmee dat de algemene middelen worden ontlast voor een bedrag van € 80.000,- (= 8% van het investeringsbedrag) en de kosten van de rioolwerken drukken op het taakveld, waar zij functioneel thuis horen. Voor de volledigheid merken wij tenslotte nog op dat deze maatregel geen gevolgen heeft voor de planning binnen het GRP en ook niet voor de hoogte van de rioolheffing.

Procescoördinatie Burgerkracht.

Zoals eerder al opgemerkt, hebben wij Uw raad bij de behandeling van de kadernota voorgesteld om voor deze procescoördinatie een bedrag van structureel € 65.000,- aan de begroting toe te voegen en dat bedrag te putten uit de voor Burgerkracht beschikbare middelen. Bij het opstellen van deze begroting is echter gebleken dat dit voorstel geen structureel effect sorteert, omdat de desbetreffende budgetten vanaf het planjaar 2022 niet meer beschikbaar zijn. Ons voorstel is om het benodigde bedrag van € 65.000,- ten laste te brengen van de algemene middelen.

Na verwerking van de in dit hoofdstuk voorgestelde mutaties is het verloop van de resultaten als volgt:

<i>Omschrijving</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
Prognose resultaten bij bestaand beleid	134.385	-65.422	-160.121	10.330
Positieve ontwikkeling accres	138.000	385.000	432.000	385.000
Dotatie reserve strategische projecten	-163.000	-163.000	-163.000	-163.000
Inzet Btw-voordeel Gemeentelijk RioleringsPlan		80.000	80.000	80.000
Procescoördinatie Burgerkracht	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000
Verloop resultaten	<u>44.385</u>	<u>171.578</u>	<u>123.879</u>	<u>247.330</u>

Wanneer deze saldi worden gezuiverd van de incidentele baten en lasten is het verloop als volgt:

Planjaar 2020	€ 44.885,-
Planjaar 2021	€ 204.578,-
Planjaar 2022	€ 123.879,-
Planjaar 2023	€ 247.330,-

De begroting is dus duurzaam in evenwicht.

Ad e. Recapitulatie begrotingsevenwicht, meerjarig EMU-saldo en meerjarige balans.

Recapitulatie begrotingsevenwicht	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
Lasten Programma's				
Veiligheid, Toezicht en Handhaving	2.291.079	2.320.674	2.345.229	2.394.626
Toerisme en economie	4.765.249	4.749.091	4.771.395	4.816.890
Sociaal domein	20.903.906	20.847.067	20.673.024	20.624.460
Ruimtelijk domein	13.380.986	13.484.994	13.579.800	13.572.841
Algemene taakvelden	3.340.376	2.233.326	1.979.440	2.080.806
Totaal lasten programma's	44.681.596	43.635.152	43.348.888	43.489.623
Baten programma's				
Veiligheid, Toezicht en Handhaving	170.320	170.320	170.320	170.320
Toerisme en economie	7.621.003	7.659.159	7.619.365	7.594.186
Sociaal domein	4.604.890	4.539.075	4.540.496	4.541.947
Ruimtelijk domein	6.961.472	6.635.295	6.858.984	6.946.354
Algemene taakvelden	31.214.925	30.758.949	30.643.301	30.878.102
Totaal baten programma's	50.572.610	49.762.798	49.832.466	50.130.909
Saldo programma's				
Veiligheid, Toezicht en Handhaving	-2.120.759	-2.150.354	-2.174.909	-2.224.306
Toerisme en economie	2.855.754	2.910.068	2.847.970	2.777.296
Sociaal domein	-16.299.016	-16.307.992	-16.132.528	-16.082.513
Ruimtelijk domein	-6.419.514	-6.849.699	-6.720.816	-6.626.487
Algemene taakvelden	27.874.549	28.525.623	28.663.861	28.797.296
Totaal saldo van baten en lasten programma's	5.891.014	6.127.646	6.483.578	6.641.286
Overige lasten				
Overhead	6.292.654	6.197.968	6.311.599	6.340.856
Vennootschapsbelasting	1.000	1.000	1.000	1.000
Onvoorzien	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal Overige lasten	6.393.654	6.298.968	6.412.599	6.441.856
Overige baten				
Overhead	180.676	180.676	180.676	180.676
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal Overige baten	180.676	180.676	180.676	180.676
Saldo overige lasten en baten				
Overhead	-6.111.978	-6.017.292	-6.130.923	-6.160.180
Vennootschapsbelasting	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Onvoorzien	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Totaal Saldo overige lasten en baten	-6.212.978	-6.118.292	-6.231.923	-6.261.180
Saldo van baten en lasten	-321.964	9.354	251.655	380.106
Mutaties reserves				
Toevoegingen reserves	232.698	232.698	232.698	232.698
Onttrekkingen reserves	599.047	394.922	104.922	99.922
Totaal Saldo mutaties reserves	366.349	162.224	-127.776	-132.776
Resultaat van baten en lasten	44.385	171.578	123.879	247.330
Analyse structureel begrotingsevenwicht				
Resultaat van baten en lasten	44.385	171.578	123.879	247.330
Incidentele baten en lasten programma's				
Incidentele lasten	548.511	339.200	16.200	0
Incidentele baten	84.911	11.200	11.200	0
Totaal saldo incidentele baten en lasten programma's	-463.600	-328.000	-5.000	0
Incidentele reservemutaties				
Incidentele lasten	0	0	0	0
Incidentele baten	463.100	295.000	5.000	0
Totaal saldo incidentele reservemutaties	463.100	295.000	5.000	0
Structureel begrotingssaldo bij bestaand beleid	44.885	204.578	123.879	247.330

Meerjarig EMU-saldo en meerjarige balans.

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo schrijven de nieuwe begrotingsvoorschriften voor dat bij de uiteenzetting van de financiële positie een berekening van het EMU-saldo wordt opgenomen en een geprognosticeerde balans wordt gepresenteerd.

Het EMU-saldo:

EMU-saldo	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022	Planjaar 2023
	x € 1.000,-	x € 1.000,-	x € 1.000,-	x € 1.000,-	x € 1.000,-
1 Exploitatiesaldo voor mutaties reserves	-3.587	-322	9	252	380
2 Afschrijvingen t.l.v. exploitatie	3.730	3.740	3.598	3.529	3.417
3 Bruto dotaties voorzieningen minus vrijval	698	561	557	558	559
4 Investerings in (im)materiële vaste activa	3.831	4.470	2.250	65	82
5 Baten bijdragen overheden	523	1.042	32	0	0
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	25	983	175	0	0
7 Aankoop grond en kosten bouwrijp maken	3.483	320	0	0	0
8 Baten bouwgrondexploitatie	837	859	0	0	0
9 Lasten voorzieningen derden	2.480	1.658	1.050	527	527
10 Lasten transacties derden	0	0	0	0	0
11 Verkoop effecten	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-7.568	415	1.071	3.747	3.747

De geprognosticeerde balans:

Balans	Ultimo 2018	Ultimo 2019	Ultimo 2020	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023
Activa						
Immateriële activa	1.126.661	983.529	839.678	705.964	572.250	450.039
Materiële vaste activa	50.514.752	50.211.748	49.060.907	47.640.315	44.310.583	41.097.392
Financiële vaste activa	1.041.623	282.428	252.427	252.427	252.427	252.427
Totaal vaste activa	52.683.036	51.477.705	50.153.012	48.598.706	45.135.260	41.799.858
Voorraden	-2.262.912	382.919	0	0	0	0
Uitzettingen looptijd < 1 jaar	25.656.070	10.623.237	5.605.391	5.605.391	7.477.621	9.379.455
Liquide middelen	134.205	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Overlopende activa	623.635	623.635	623.635	623.635	623.635	623.635
Totaal vlottende activa	24.150.998	11.654.791	6.254.026	6.254.026	8.126.256	10.028.090
Totaal activa	76.834.034	63.132.496	56.407.038	54.852.732	53.261.516	51.827.948
Passiva						
Eigen vermogen	43.630.251	32.971.262	29.321.774	28.973.743	28.740.820	28.684.047
Voorzieningen	13.997.759	12.179.820	7.243.541	6.452.288	6.171.372	5.871.954
Vaste schulden looptijd > 1 jaar	9.938.553	8.713.943	7.636.566	6.559.189	5.481.812	4.404.435
Totaal vaste passiva	67.566.563	53.865.025	44.201.881	41.985.220	40.394.004	38.960.436
Netto vlottende schulden looptijd < 1 jaar	3.445.673	3.445.673	6.383.359	7.045.714	7.045.714	7.045.714
Overlopende passiva	5.821.798	5.821.798	5.821.798	5.821.798	5.821.798	5.821.798
Totaal vlottende passiva	9.267.471	9.267.471	12.205.157	12.867.512	12.867.512	12.867.512
Totaal passiva	76.834.034	63.132.496	56.407.038	54.852.732	53.261.516	51.827.948

Wanneer Uw raad instemt met de aanvullende dekkingsmaatregelen heeft dat ook een positief effect op de eerder gepresenteerde financiële kengetallen. De tabellen, waar het om gaat, zijn geactualiseerd en treft U hierna aan.

Financiële kengetallen.

<i>Verloop financiële kengetallen</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
netto schuldquote	-14,52%	28,29%	26,77%	26,38%	20,44%	14,40%
netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-16,05%	28,22%	26,77%	26,38%	20,44%	14,40%
solvabiliteitsratio	56,79%	42,45%	57,97%	52,82%	53,96%	55,34%
kengetal grondexploitatie	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
structurele exploitatieruimte	7,11%	-0,69%	0,09%	0,41%	0,25%	0,49%
belastingcapaciteit (t.o.v. landelijk gemiddelde 2019)	102,91%	104,85%	104,33%	106,36%	108,39%	110,42%

Weerstandscapaciteit.

<i>Weerstandscapaciteit</i>	<i>beschikbaar</i>		<i>benodigd</i>	
Structureel	A	€ 995.624	B	€ 1.925.754
Incidenteel	C	€ 24.018.727	D	€ 262.500
Totaal	E	€ 25.014.351	F	€ 2.188.254
<i>Weerstandvermogen</i>				
Structureel (A/B)			0,52	
Incidenteel (C/D)			91,50	
Totaal (E/F)			11,43	

Hoofdstuk 5: Het vaststellingsbesluit en de programma-autorisatie.

De raad der gemeente Valkenburg aan de Geul;

Gezien het voorstel van Burgemeester en Wethouders de dato 1 oktober 2019;

Besluit:

- De primitieve begroting voor de planjaren 2020 tot en met 2023 vast te stellen;
- Aan het college van Burgemeester en Wethouders autorisatie te verlenen voor de per programma geraamde bedragen, te weten:

De lasten:

Veiligheid, Toezicht en Handhaving	€	2.291.079,-
Toerisme en economie	€	4.765.249,-
Sociaal domein	€	20.903.906,-
Ruimtelijk domein	€	13.380.986,-
Algemene taakvelden	€	9.966.728,-
<i>Totale lasten programma's</i>	€	51.307.948,-

De baten:

Veiligheid, Toezicht en Handhaving	€	170.320,-
Toerisme en economie	€	7.621.003,-
Sociaal domein	€	4.604.890,-
Ruimtelijk domein	€	6.961.472,-
Algemene taakvelden	€	31.994.648,-
<i>Totale baten programma's</i>	€	51.352.333,-

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 5 november 2019.

De voorzitter,

De griffier,

Bijlagen: Diverse overzichten

Meerjarenraming op taakveldniveau planjaren 2020-2023 bij bestaand beleid.

0.1 Bestuur							
6001010 Raad- en raadscommissies							
	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023	
lasten	222.831	183.231	262.402	262.839	263.287	263.747	
Totaal product	222.831	183.231	262.402	262.839	263.287	263.747	
6001022 College van burgemeester en wethouders							
	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023	
lasten	378.467	384.591	395.894	396.424	396.969	397.529	
Totaal product	378.467	384.591	395.894	396.424	396.969	397.529	
6006010 Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie							
	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023	
baten	-1.265	-546	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	
lasten	77.120	103.628	77.873	80.146	82.485	84.891	
Totaal product	75.855	103.082	76.873	79.146	81.485	83.891	
Totaal taakveld	677.153	670.904	735.169	738.409	741.741	745.167	
0.10 Mutaties reserves							
6980010 Mutaties reserves							
	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023	
baten	-1.804.593	-10.407.201	-599.047	-394.922	-104.922	-99.922	
lasten	2.727.902	6.820.154	69.698	69.698	69.698	69.698	
Totaal product	923.309	-3.587.047	-529.349	-325.224	-35.224	-30.224	
Totaal taakveld	923.309	-3.587.047	-529.349	-325.224	-35.224	-30.224	
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten							
6990000 Resultaat							
	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023	
lasten	544.187	0	134.385	-65.422	-160.121	10.330	
Totaal product	544.187	0	134.385	-65.422	-160.121	10.330	
Totaal taakveld	544.187	0	134.385	-65.422	-160.121	10.330	
0.2 Burgerzaken							
6003012 Bevolkingsregistratie en burgerlijke stand(lasten)							
	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023	
baten	-910	0	0	0	0	0	
lasten	436.629	425.261	463.323	433.382	434.443	435.948	
Totaal product	435.719	425.261	463.323	433.382	434.443	435.948	
6003020 Kadaster							
	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023	
baten	0	0	0	0	0	0	
lasten	58.498	53.463	54.202	55.171	56.164	57.182	
Totaal product	58.498	53.463	54.202	55.171	56.164	57.182	
6003040 Verkiezingen							
	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023	
lasten	81.397	123.505	0	71.331	71.331	71.331	
Totaal product	81.397	123.505	0	71.331	71.331	71.331	
6004010 Bevolkingsregistratie en burgerlijke stand(baten)							
	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023	
baten	-322.085	-203.052	-181.052	-189.052	-157.052	-142.052	
lasten	113.825	54.000	49.000	54.000	43.000	34.000	
Totaal product	-208.260	-149.052	-132.052	-135.052	-114.052	-108.052	
Totaal taakveld	367.354	453.177	385.473	424.832	447.886	456.409	
0.4 Overhead							
5001000 Rentekosten							
	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023	
lasten	94.290	71.939	63.231	52.324	43.592	36.303	
Totaal product	94.290	71.939	63.231	52.324	43.592	36.303	
5001010 Afschrijvingskosten							
	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023	
lasten	805.881	351.135	300.195	240.363	200.616	181.200	
Totaal product	805.881	351.135	300.195	240.363	200.616	181.200	
5100010 Huisvesting bestuurscentrum							
	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023	
lasten	171.118	265.518	262.814	234.911	343.778	329.854	
Totaal product	171.118	265.518	262.814	234.911	343.778	329.854	
5200010 Communicatie							
	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023	
lasten	54.424	83.828	63.035	64.926	66.874	68.880	
Totaal product	54.424	83.828	63.035	64.926	66.874	68.880	

5200020 Overige kosten

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	232.723	313.326	237.414	243.849	250.460	257.254
Totaal product	232.723	313.326	237.414	243.849	250.460	257.254

5300010 Automatisering gemeentehuis

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-1.998	0	0	0	0	0
lasten	625.187	663.705	677.215	694.532	712.295	730.515
Totaal product	623.189	663.705	677.215	694.532	712.295	730.515

5400010 Salarissen

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-107.611	-143.666	-179.276	-179.276	-179.276	-179.276
lasten	3.128.555	3.825.264	3.618.264	3.618.264	3.618.264	3.618.264
Totaal product	3.020.945	3.681.598	3.438.988	3.438.988	3.438.988	3.438.988

5400020 Inleenvergoedingen

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	26.916	16.000	10.000	10.300	10.609	10.927
Totaal product	26.916	16.000	10.000	10.300	10.609	10.927

5400030 Adviezen en contributies

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	40.377	52.185	44.615	45.863	47.146	48.465
Totaal product	40.377	52.185	44.615	45.863	47.146	48.465

5400040 Ondernemingsraad

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal product	0	0	0	0	0	0

5400050 Overige personeelskosten

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-20.296	0	0	0	0	0
lasten	275.357	390.696	359.355	368.368	377.605	387.073
Totaal product	255.060	390.696	359.355	368.368	377.605	387.073

5500010 Financiële ondersteuning

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	113.624	124.559	126.427	130.169	134.022	137.990
Totaal product	113.624	124.559	126.427	130.169	134.022	137.990

5600010 Tractie

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-250	0	0	0	0	0
lasten	90.397	105.829	84.481	86.705	88.990	91.335
Totaal product	90.147	105.829	84.481	86.705	88.990	91.335

5600021 De Valkenberg 9

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-1.383	-1.361	-1.400	-1.400	-1.400	-1.400
lasten	73.520	107.626	139.023	93.170	95.278	112.670
Totaal product	72.137	106.265	137.623	91.770	93.878	111.270

5600030 Kleding

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	41.504	51.119	45.000	46.125	47.278	48.460
Totaal product	41.504	51.119	45.000	46.125	47.278	48.460

6002010 Voorlichting en communicatie

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	132.035	203.301	124.836	127.432	130.093	132.821
Totaal product	132.035	203.301	124.836	127.432	130.093	132.821

6002020 Verzekeringen

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	72.527	92.184	99.780	102.773	105.856	109.031
Totaal product	72.527	92.184	99.780	102.773	105.856	109.031

6002030 Bestuurlijke ondersteuning

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	36.694	36.422	36.969	37.894	38.843	39.814
Totaal product	36.694	36.422	36.969	37.894	38.843	39.814
Totaal taakveld	5.883.592	6.609.609	6.111.978	6.017.292	6.130.923	6.160.180

0.5 Treasury**6330010 Energievoorziening**

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-312.324	-338.400	-252.023	-252.023	-252.023	-199.023
lasten	3.825	26.935	2.763	2.773	2.783	2.793
Totaal product	-308.500	-311.465	-249.260	-249.250	-249.240	-196.230

6911010 Sluiten van geldleningen

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	56.048	41.503	1.092	1.085	1.088	1.093
Totaal product	56.048	41.503	1.092	1.085	1.088	1.093

6140040 Handhaving in de openbare ruimte

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-7.913	0	0	0	0	0
lasten	299.896	321.833	387.426	388.790	390.188	391.624
Totaal product	291.983	321.833	387.426	388.790	390.188	391.624
Totaal taakveld	751.806	956.322	891.843	894.310	896.845	899.452

2.1 Verkeer en vervoer**6210010 Wegennet en wegbermen**

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-580.143	-492.738	-5.835	-5.835	-5.835	-5.835
lasten	2.230.655	1.993.775	1.651.996	1.667.645	1.683.925	1.700.699
Totaal product	1.650.512	1.501.037	1.646.161	1.661.810	1.678.090	1.694.864

6210020 Gladheidsbestrijding

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	40.368	95.183	76.578	77.406	78.254	79.123
Totaal product	40.368	95.183	76.578	77.406	78.254	79.123

6210040 Openbare verlichting

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-347	-1.000	-300	-300	-300	-300
lasten	352.108	344.781	345.518	349.315	354.473	359.851
Totaal product	351.761	343.781	345.218	349.015	354.173	359.551

6210050 Bruggen

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	0	-19.550	-91.830	-105.050	-74.450	-52.850
lasten	82.244	137.433	208.605	220.344	188.263	164.970
Totaal product	82.244	117.883	116.775	115.294	113.813	112.120

6210060 Waarschuwingsborden en wegwijzers

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-49.543	0	0	0	0	0
lasten	194.690	222.371	153.333	156.320	159.382	162.521
Totaal product	145.147	222.371	153.333	156.320	159.382	162.521

6210070 Verkeersveiligheid

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
lasten	176.340	380.294	266.279	234.713	232.128	223.688
Totaal product	173.340	377.294	263.279	231.713	229.128	220.688

6210080 Herinrichting noordelijk deel de Leeuwerrein

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	0	36.000	33.695	33.041	32.387	31.733
Totaal product	0	36.000	33.695	33.041	32.387	31.733
Totaal taakveld	2.443.373	2.693.549	2.635.039	2.624.599	2.645.227	2.660.600

2.2 Parkeren**6214012 Betaald parkeren (lasten)**

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	385.023	419.659	386.306	390.182	394.211	388.000
Totaal product	385.023	419.659	386.306	390.182	394.211	388.000

6214022 Exploitatie parkeergarage (lasten)

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	0	-48.977	-51.996	-96.397	-56.334	-42.080
lasten	827.939	1.168.090	1.041.931	1.085.686	1.045.206	1.030.772
Totaal product	827.939	1.119.113	989.935	989.289	988.872	988.692

6214032 Fiscalisering parkeerboetes (lasten)

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	55.269	65.165	59.809	60.073	60.341	60.341
Totaal product	55.269	65.165	59.809	60.073	60.341	60.341
Totaal taakveld	1.268.231	1.603.937	1.436.050	1.439.544	1.443.424	1.437.033

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen**6310010 Markten (lasten)**

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	6.565	11.589	8.936	8.986	9.037	9.090
Totaal product	6.565	11.589	8.936	8.986	9.037	9.090

6310020 Bevordering economische bedrijvigheid

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	10.524	11.203	11.779	8.256	8.502	8.756
Totaal product	10.524	11.203	11.779	8.256	8.502	8.756

6311010 Marktgeden (baten)

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-2.999	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Totaal product	-2.999	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Totaal taakveld	14.091	19.792	17.715	14.242	14.539	14.846

3.4 Economische promotie

6560030 Toerisme en recreatie

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-30.613	-186.645	0	0	0	0
lasten	986.493	1.025.779	895.716	910.618	925.904	941.585
Totaal product	955.881	839.134	895.716	910.618	925.904	941.585

6560032 Organisatie evenementen

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-23.663	-27.482	-17.707	-11.200	-11.200	0
lasten	650.899	581.102	483.050	487.609	499.262	500.077
Totaal product	627.236	553.620	465.343	476.409	488.062	500.077

6560034 Exploitatie kerstmarkt gemeentegrot

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-1.029.327	-1.028.500	-1.028.500	-1.028.500	-1.028.500	-1.028.500
lasten	1.268.813	1.199.525	1.223.420	1.235.349	1.268.326	1.302.201
Totaal product	239.487	171.025	194.920	206.849	239.826	273.701

6936010 Toeristenbelasting (baten)

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-1.969.121	-2.100.000	-2.200.000	-2.200.000	-2.200.000	-2.200.000
Totaal product	-1.969.121	-2.100.000	-2.200.000	-2.200.000	-2.200.000	-2.200.000

6936012 Vermakelijkhedenretributie (baten)

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-262.603	-245.000	-260.000	-260.000	-260.000	-260.000
lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal product	-262.603	-245.000	-260.000	-260.000	-260.000	-260.000

6940040 Toeristenbelasting (lasten)

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	9.602	10.000	10.000	10.250	10.506	10.769
Totaal product	9.602	10.000	10.000	10.250	10.506	10.769

6940060 Vermakelijkhedenretributie (lasten)

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	1.320	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Totaal product	1.320	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Totaal taakveld	-398.200	-765.221	-888.021	-849.874	-789.702	-727.868

4.1 Openbaar basisonderwijs

6420020 Basisonderwijs exclusief huisvesting

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	12.857	13.431	13.567	13.567	13.567	13.567
Totaal product	12.857	13.431	13.567	13.567	13.567	13.567

6420030 Bewegingsonderwijs

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	54.967	45.688	46.591	47.680	48.797	49.941
Totaal product	54.967	45.688	46.591	47.680	48.797	49.941
Totaal taakveld	67.824	59.119	60.158	61.247	62.364	63.508

4.2 Onderwijshuisvesting

6421010 Huisvesting openbaar basisonderwijs

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	107.922	130.145	141.623	139.822	138.045	136.293
Totaal product	107.922	130.145	141.623	139.822	138.045	136.293

6421020 Huisvesting bijzonder basisonderwijs

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-3.119	-2.382	-3.100	-3.100	-3.100	-3.100
lasten	304.323	289.957	292.574	285.110	282.552	280.064
Totaal product	301.204	287.575	289.474	282.010	279.452	276.964

6431010 Huisvesting speciaal onderwijs

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	505.520	491.865	487.168	478.516	469.920	428.708
Totaal product	505.520	491.865	487.168	478.516	469.920	428.708

6441010 Huisvesting voortgezet onderwijs

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	169.255	28.596	27.000	27.810	28.644	29.503
Totaal product	169.255	28.596	27.000	27.810	28.644	29.503
Totaal taakveld	1.083.900	938.181	945.265	928.158	916.061	871.468

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

6480010 Educatieve agenda

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	7.834	12.983	21.033	21.033	21.033	21.033
Totaal product	7.834	12.983	21.033	21.033	21.033	21.033

6480020 Leerplichtwet

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	58.245	61.567	58.298	58.298	58.298	58.298
Totaal product	58.245	61.567	58.298	58.298	58.298	58.298

6480030 St. Activiteit

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	3.060	3.060	3.060	3.060	3.060	3.060
Totaal product	3.060	3.060	3.060	3.060	3.060	3.060

6480050 Leerlingenvervoer

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	234.959	241.604	232.048	232.048	232.048	232.048
Totaal product	234.959	241.604	232.048	232.048	232.048	232.048

6482010 Volwasseneducatie

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	2.345	11.993	3.339	3.339	3.339	3.339
Totaal product	2.345	11.993	3.339	3.339	3.339	3.339

6650010 Kinderdagverblijven

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-123.487	-160.593	-48.321	-48.321	-48.321	-48.321
lasten	309.787	247.119	258.691	261.608	251.713	255.999
Totaal product	186.300	86.526	210.370	213.287	203.392	207.678
Totaal taakveld	492.744	417.733	528.148	531.065	521.170	525.456

5.1 Sportbeleid en activering**6530070 Subsidies sportverenigingen**

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	82.131	77.547	78.247	78.247	78.247	78.247
Totaal product	82.131	77.547	78.247	78.247	78.247	78.247
Totaal taakveld	82.131	77.547	78.247	78.247	78.247	78.247

5.2 Sportaccommodaties**6530030 Sporthal de Bosdries**

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-16.751	-16.500	-16.800	-6.800	-6.800	-6.800
lasten	134.391	207.966	206.277	150.611	224.512	177.872
Totaal product	117.641	191.466	189.477	143.811	217.712	171.072

6531010 Sportterreinen

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-19.762	-20.634	-20.349	-20.858	-21.380	-21.915
lasten	244.780	259.751	265.417	268.422	271.554	262.223
Totaal product	225.018	239.117	245.068	247.564	250.174	240.308

6580010 Multifunctioneel Polfercenter

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-911.500	-745.027	-236.343	-106.500	-106.500	-106.500
lasten	2.448.303	1.968.739	1.451.657	1.688.109	1.672.101	1.656.094
Totaal product	1.536.803	1.223.712	1.215.314	1.581.609	1.565.601	1.549.594
Totaal taakveld	1.879.462	1.654.295	1.649.859	1.972.984	2.033.487	1.960.974

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie**6511010 Muziekonderwijs**

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	44.445	53.304	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal product	44.445	53.304	50.000	50.000	50.000	50.000

6511020 Emancipatie

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	2.824	3.268	7.140	7.140	7.140	7.140
Totaal product	2.824	3.268	7.140	7.140	7.140	7.140

6511030 Culturele minderheden

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	180	180	180	180	180	180
Totaal product	180	180	180	180	180	180

6511040 Herdenking

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	3.594	12.903	10.330	12.438	10.772	12.678
Totaal product	3.594	12.903	10.330	12.438	10.772	12.678

6511050 Ontwikkelingssamenwerking

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	12.330	12.330	12.330	12.330	12.330	12.330
Totaal product	12.330	12.330	12.330	12.330	12.330	12.330

6540010 Subsidies zang en muziek

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	52.524	46.874	46.874	46.874	46.874	46.874
Totaal product	52.524	46.874	46.874	46.874	46.874	46.874

6540020 Kunstbeleid

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500
lasten	51.638	55.130	51.459	51.666	51.879	52.099
Totaal product	44.138	47.630	43.959	44.166	44.379	44.599

6541030 Waarderingsubsidies

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	42.333	71.051	44.933	44.933	44.933	44.933
Totaal product	42.333	71.051	44.933	44.933	44.933	44.933

6580030 Kerkgenootschappen

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	43.964	12.224	12.164	12.089	12.014	11.636
Totaal product	43.964	12.224	12.164	12.089	12.014	11.636
Totaal taakveld	246.332	259.764	227.910	230.150	228.622	230.370

5.4 Musea

6541010 Museum

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-43.854	-43.650	-43.876	-43.876	-43.876	-43.876
lasten	68.808	170.814	137.696	71.297	72.314	90.712
Totaal product	24.954	127.164	93.820	27.421	28.438	46.836
Totaal taakveld	24.954	127.164	93.820	27.421	28.438	46.836

5.5 Cultureel erfgoed

6541020 Monumenten

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-21.647	-45.112	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
lasten	138.543	696.788	184.384	177.177	164.715	170.165
Totaal product	116.896	651.676	173.384	166.177	153.715	159.165

6560050 Overige grotten

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-65.010	-60.000	-63.000	-63.000	-63.000	-63.000
lasten	92.091	303.256	265.446	262.656	259.910	257.211
Totaal product	27.081	243.256	202.446	199.656	196.910	194.211
Totaal taakveld	143.977	894.932	375.830	365.833	350.625	353.376

5.6 Media

6510010 Bibliotheekwerk

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	291.812	320.803	302.956	310.813	317.390	336.606
Totaal product	291.812	320.803	302.956	310.813	317.390	336.606
Totaal taakveld	291.812	320.803	302.956	310.813	317.390	336.606

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

6221020 Kademuren, sluizen en andere waterwerken

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	155.698	152.396	150.632	147.529	144.430	141.335
Totaal product	155.698	152.396	150.632	147.529	144.430	141.335

6550010 Natuurbescherming

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	88.926	84.169	96.450	98.212	100.025	101.890
Totaal product	88.926	84.169	96.450	98.212	100.025	101.890

6560010 Groenvoorziening

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-775.644	-787.366	-800.605	-820.528	-840.949	-861.880
lasten	1.758.746	1.786.049	1.814.936	1.814.266	1.833.131	1.866.886
Totaal product	983.102	998.683	1.014.331	993.738	992.182	1.005.006

6560020 Volksfeesten

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	8.687	11.846	11.872	11.872	11.872	11.872
Totaal product	8.687	11.846	11.872	11.872	11.872	11.872

6560040 Gemeentegrot

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-105.713	-105.000	-105.000	-105.000	-105.000	-105.000
lasten	344.690	142.557	104.034	95.075	93.300	91.520
Totaal product	238.977	37.557	-966	-9.925	-11.700	-13.480

6560060 Openluchttheater

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-10.170	-10.323	-10.478	-10.740	-11.009	-11.284
lasten	71.242	124.933	87.328	87.872	88.431	89.005
Totaal product	61.072	114.610	76.850	77.132	77.422	77.721

6580020 Kop Cauberg

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-407.157	-402.000	-406.000	-406.000	-406.000	-406.000
lasten	305.614	308.556	286.125	268.071	265.622	263.235
Totaal product	-101.543	-93.444	-119.875	-137.929	-140.378	-142.765

6580050 Speelvoorzieningen

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	29.170	42.442	35.295	36.145	37.019	37.430
Totaal product	29.170	42.442	35.295	36.145	37.019	37.430
Totaal taakveld	1.464.090	1.348.259	1.264.589	1.216.774	1.210.872	1.219.009

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

6001030 Kernoverleggen

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	116.153	270.588	147.649	147.649	17.649	17.649
Totaal product	116.153	270.588	147.649	147.649	17.649	17.649

6621010 Inburgering en integratie

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	0	0	0	0	0	0
lasten	63.677	80.870	77.092	77.092	77.092	77.092
Totaal product	63.677	80.870	77.092	77.092	77.092	77.092

6650020 Toezicht kinderdagverblijven

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	15.094	15.094	15.094	15.094	15.094	15.094
Totaal product	15.094	15.094	15.094	15.094	15.094	15.094

6670010 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-4.409	0	0	0	0	0
lasten	550.448	637.287	581.751	556.151	555.701	549.451
Totaal product	546.039	637.287	581.751	556.151	555.701	549.451

6670012 Regionaal welzijnswerk

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	0	0	0	0	0	0
lasten	235.894	207.135	169.250	169.250	169.250	169.250
Totaal product	235.894	207.135	169.250	169.250	169.250	169.250

6670014 Sociaal cultureel werk

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal product	0	0	0	0	0	0

6670020 Ouderenwerk

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-10.573	-9.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
lasten	58.949	62.775	42.176	42.176	42.176	42.176
Totaal product	48.376	53.775	32.176	32.176	32.176	32.176

6670030 Jeugdverenigingen

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	21.598	24.101	24.066	24.000	23.934	23.868
Totaal product	21.598	24.101	24.066	24.000	23.934	23.868

6670032 Scoutinggebouw Meldermunsterweg

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-929	-929	-929	-929	-929	-929
lasten	3.838	24.850	11.945	35.781	27.115	19.377
Totaal product	2.910	23.921	11.016	34.852	26.186	18.448

6670040 Gemeenschapshuizen

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-201.608	-67.204	-67.204	0	0	0
lasten	256.957	251.241	142.042	139.505	136.978	134.054
Totaal product	55.349	184.037	74.838	139.505	136.978	134.054

6670042 Welzijnscentrum Berg en Terblijt

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-33.482	-33.382	-33.382	-33.382	-33.382	-33.382
lasten	10.763	23.338	77.458	27.768	21.408	37.072
Totaal product	-22.719	-10.044	44.076	-5.614	-11.974	3.690
Totaal taakveld	1.082.371	1.486.764	1.177.008	1.190.155	1.042.086	1.040.772

6.2 Wijkteams

6671010 Jeugdbeleid

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-40.860	-40.860	-40.860	-40.860	-40.860	-40.860
lasten	75.040	83.044	88.128	89.517	90.940	92.399
Totaal product	34.180	42.184	47.268	48.657	50.080	51.539

6671020 Innovatie jeugd

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	44.369	96.678	89.400	89.400	89.400	89.400
Totaal product	44.369	96.678	89.400	89.400	89.400	89.400

6671030 Uitvoeringskosten jeugd

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	0	0	0	0	0	0
lasten	491.366	491.333	491.333	491.333	491.333	491.333
Totaal product	491.366	491.333	491.333	491.333	491.333	491.333

6671040 Uitvoeringskosten Wmo

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	0	0	0	0	0	0
lasten	681.307	646.437	638.937	638.937	638.937	638.937
Totaal product	681.307	646.437	638.937	638.937	638.937	638.937

6671050 Uitvoeringskosten participatie

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	0	0	0	0	0	0
lasten	970.986	989.261	989.430	989.430	989.430	989.430
Totaal product	970.986	989.261	989.430	989.430	989.430	989.430
Totaal taakveld	2.222.209	2.265.893	2.256.368	2.257.757	2.259.180	2.260.639

6.3 Inkomensregelingen

6610010 Uitkeringen inkomensdeel

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-4.688.924	-4.172.306	-4.172.306	-4.172.306	-4.172.306	-4.172.306
lasten	4.559.770	4.578.795	4.583.881	4.583.881	4.583.881	4.583.881
Totaal product	-129.154	406.489	411.575	411.575	411.575	411.575

6610060 Bijstandsbesluit zelfstandigen

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	875	-57.035	-57.035	-57.035	-57.035	-57.035
lasten	9.322	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000
Totaal product	10.197	-2.035	-2.035	-2.035	-2.035	-2.035

6614010 Bijzondere bijstandsverlening

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-30.500	-29.000	-29.000	-29.000	-29.000	-29.000
lasten	435.847	483.717	475.563	475.563	475.563	475.563
Totaal product	405.347	454.717	446.563	446.563	446.563	446.563

6614012 Kwijtschelding afvalstoffenheffing

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	43.342	54.973	45.000	45.000	45.000	45.000
Totaal product	43.342	54.973	45.000	45.000	45.000	45.000

6614014 Kwijtschelding rioolheffing

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	74.383	87.483	76.000	76.000	76.000	76.000
Totaal product	74.383	87.483	76.000	76.000	76.000	76.000

6614030 Inkomensondersteuning

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal product	0	0	0	0	0	0
Totaal taakveld	404.115	1.001.627	977.103	977.103	977.103	977.103

6.4 Begeleide participatie

6611010 Sociale werkvoorziening

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	0	0	0	0	0	0
lasten	1.893.056	1.918.167	1.808.943	1.791.214	1.761.790	1.712.374
Totaal product	1.893.056	1.918.167	1.808.943	1.791.214	1.761.790	1.712.374
Totaal taakveld	1.893.056	1.918.167	1.808.943	1.791.214	1.761.790	1.712.374

6.5 Arbeidsparticipatie

6623010 Werkgelegenheidsbevordering

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	261.596	442.900	455.399	455.399	455.399	455.399
Totaal product	261.596	442.900	455.399	455.399	455.399	455.399
Totaal taakveld	261.596	442.900	455.399	455.399	455.399	455.399

6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

6661010 Maatwerkvoorzieningen natura materieel WMO

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	399.161	387.111	395.673	395.673	395.673	395.673
Totaal product	399.161	387.111	395.673	395.673	395.673	395.673
Totaal taakveld	399.161	387.111	395.673	395.673	395.673	395.673

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

6614020 Integrale schuldhulpverlening

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	102.287	119.702	119.809	119.809	119.809	119.809
Totaal product	102.287	119.702	119.809	119.809	119.809	119.809

6662010 Maatwerkvoorzieningen natura immaterieel WMO

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-10.294	-56.355	-73.166	-74.555	-75.976	-77.427
lasten	1.841.230	1.917.196	1.952.935	1.961.133	1.970.474	1.980.720
Totaal product	1.830.936	1.860.841	1.879.769	1.886.578	1.894.498	1.903.293

6662020 AWBZ extramuraal zorg in natura

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	1.263.044	1.212.773	1.212.773	1.212.773	1.212.773	1.212.773
Totaal product	1.263.044	1.212.773	1.212.773	1.212.773	1.212.773	1.212.773

6667010 Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen WMO

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-294.010	-62.087	-62.087	-62.087	-62.087	-62.087
Totaal product	-294.010	-62.087	-62.087	-62.087	-62.087	-62.087

6672010 PGB WMO

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	303.000	303.000	306.700	306.700	306.700	306.700
Totaal product	303.000	303.000	306.700	306.700	306.700	306.700
Totaal taakveld	3.205.258	3.434.229	3.456.964	3.463.773	3.471.693	3.480.488

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

6672020 PGB Jeugd

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	45.476	45.476	45.476	45.476	45.476	45.476
Totaal product	45.476	45.476	45.476	45.476	45.476	45.476

6682010 Jeugdhulp

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	2.425.019	2.436.183	2.436.213	2.436.213	2.436.213	2.436.213
Totaal product	2.425.019	2.436.183	2.436.213	2.436.213	2.436.213	2.436.213

6682020 Jeugd geestelijke gezondheidszorg

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal product	0	0	0	0	0	0

6682030 Jeugd dyslexie

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	65.084	65.084	65.084	65.084	65.084	65.084
Totaal product	65.084	65.084	65.084	65.084	65.084	65.084

6682040 Specialistische jeugdzorg

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	90.991	107.541	100.202	100.202	100.202	100.202
Totaal product	90.991	107.541	100.202	100.202	100.202	100.202

6687010 Ouderenbijdragen maatwerkvoorzieningen jeugd

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	0	0	0	0	0	0
Totaal product	0	0	0	0	0	0
Totaal taakveld	2.626.570	2.654.284	2.646.975	2.646.975	2.646.975	2.646.975

6.81 Geëscaleerde zorg 18+

6663010 Opvang en beschermd wonen WMO

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	3.604	4.109	4.401	4.401	4.401	4.401
Totaal product	3.604	4.109	4.401	4.401	4.401	4.401
Totaal taakveld	3.604	4.109	4.401	4.401	4.401	4.401

6.82 Geëscaleerde zorg 18-

6683010 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	324.687	357.087	357.331	360.088	362.894	365.749
Totaal product	324.687	357.087	357.331	360.088	362.894	365.749
Totaal taakveld	324.687	357.087	357.331	360.088	362.894	365.749

7.1 Volksgezondheid

6714020 Hulpverleningsinstanties

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	23.507	22.773	22.866	22.866	22.866	22.866
Totaal product	23.507	22.773	22.866	22.866	22.866	22.866

6714040 Algemene gezondheidszorg

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	168.141	210.461	217.096	220.161	223.280	226.453
Totaal product	168.141	210.461	217.096	220.161	223.280	226.453

6715010 Jeugdgezondheidszorg

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	353.300	366.447	368.333	370.875	373.462	376.094
Totaal product	353.300	366.447	368.333	370.875	373.462	376.094
Totaal taakveld	544.949	599.681	608.295	613.902	619.608	625.413

7.2 Riolering

6722010 Riolen en gemalen (lasten)

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-650	-18.242	-169.743	-197.851	-174.237	-149.840
lasten	2.390.164	2.076.286	2.077.280	2.061.312	2.053.985	2.041.634
Totaal product	2.389.513	2.058.044	1.907.537	1.863.461	1.879.748	1.891.794

6726010 Riolen en gemalen (baten)

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-2.704.312	-2.744.760	-2.715.125	-2.755.852	-2.797.190	-2.839.148
Totaal product	-2.704.312	-2.744.760	-2.715.125	-2.755.852	-2.797.190	-2.839.148

6940018 Perceptiekosten rioolheffing

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	0	0	0	0	0	0
lasten	25.944	67.379	65.975	63.852	65.548	63.201
Totaal product	25.944	67.379	65.975	63.852	65.548	63.201
Totaal taakveld	-288.855	-619.337	-741.613	-828.539	-851.894	-884.153

7.3 Afval

6721010 Ophalen en afvoeren huisvuil (lasten)

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-556.644	-655.369	-680.242	-701.554	-752.500	-785.912
lasten	1.016.041	1.065.662	1.080.894	1.102.340	1.128.830	1.155.982
Totaal product	459.396	410.293	400.652	400.786	376.330	370.070

6721020 Milieuparken

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-23.482	-20.325	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
lasten	275.856	308.211	343.645	350.804	358.138	365.162
Totaal product	252.374	287.886	323.645	330.804	338.138	345.162

6725010 Ophalen en afvoeren huisvuil (baten)

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-911.820	-901.200	-910.000	-910.000	-910.000	-910.000
Totaal product	-911.820	-901.200	-910.000	-910.000	-910.000	-910.000

6940016 Perceptiekosten afvalstoffenheffing

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	0	0	0	0	0	0
lasten	8.379	22.384	21.558	20.860	21.413	20.622
Totaal product	8.379	22.384	21.558	20.860	21.413	20.622
Totaal taakveld	-191.670	-180.637	-164.145	-157.550	-174.119	-174.146

7.4 Milieubeheer

6723010 Bescherming kwaliteit bodem en atmosfeer

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	0	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
lasten	65.580	232.922	168.436	169.489	170.570	171.681
Totaal product	65.580	222.922	158.436	159.489	160.570	161.681

6723020 Bestrijding van ongedierte

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	8.984	12.056	12.208	12.460	12.718	12.983
Totaal product	8.984	12.056	12.208	12.460	12.718	12.983

6723030 Handhaving milieuwetgeving

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	0	0	0	0	0	0
lasten	137.723	151.005	111.579	112.845	114.149	115.493
Totaal product	137.723	151.005	111.579	112.845	114.149	115.493
Totaal taakveld	212.287	385.983	282.223	284.794	287.437	290.157

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

6724010 Begraafplaatsen (lasten)

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-1.945	0	0	0	0	0
lasten	212.557	272.722	263.596	262.923	262.297	261.717
Totaal product	210.612	272.722	263.596	262.923	262.297	261.717

6724011 Bijzondere begraafplaatsen

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
lasten	10.413	9.865	9.642	9.363	9.083	8.804
Totaal product	10.413	9.865	9.642	9.363	9.083	8.804

6732010 Begraafplaatsrechten (baten)

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-125.603	-127.500	-118.500	-118.500	-118.500	-118.500
Totaal product	-125.603	-127.500	-118.500	-118.500	-118.500	-118.500
Totaal taakveld	95.422	155.087	154.738	153.786	152.880	152.021

8.1 Ruimtelijke ordening

6810010 Bestemmings- en structuurplannen

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-37.998	-267.494	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
lasten	210.686	257.199	178.205	178.086	177.985	177.905
Totaal product	172.688	-10.295	153.205	153.086	152.985	152.905
Totaal taakveld	172.688	-10.295	153.205	153.086	152.985	152.905

8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

6830010 Exploitatie bestemmingsplannen

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	0	0	0	0	0	0
lasten	582.061	271.898	262.819	257.443	252.067	246.690
Totaal product	582.061	271.898	262.819	257.443	252.067	246.690
Totaal taakveld	582.061	271.898	262.819	257.443	252.067	246.690

8.3 Wonen en bouwen

6820010 Kasteel Oost

	werkelijk 2018	begroot 2019	begroot 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023
baten	-23.897	0	0	0	0	0
lasten	49.749	31.194	0	0	0	0
Totaal product	25.852	31.194	0	0	0	0

Overzicht incidentele baten en lasten per programma.

	<i>lasten</i> 2020	<i>baten</i> 2020	<i>lasten</i> 2021	<i>baten</i> 2021	<i>lasten</i> 2022	<i>baten</i> 2022	<i>lasten</i> 2023	<i>baten</i> 2023
Toerisme en economie								
6.560.010 Bijdrage bloembakken centrum	5.000		5.000		5.000			
6.560.032 Kerstparade	17.707	17.707	11.200	11.200	11.200	11.200		
Sociaal domein								
6.001.030 Burgerkracht en zelfsturing	130.000		130.000					
6.670.010 Vrijwilligerswerk	25.600							
6.670.040 Krimpgelden	67.204	67.204						
Ruimtelijk domein								
6.210.070 Verkeersveiligheidsprojecten	30.000							
Algemene taakvelden								
6.922.040 Straatcoaches en JOP	50.000							
6.922.040 Nieuwe impulsen uitstroom naar werk	33.000		33.000					
6.922.040 Project brandveiligheid groeven	60.000		60.000					
6.922.040 Verkeersveiligheidsknelpunten	130.000		100.000					
6.980.010 <i>Mutaties reserves:</i>								
Algemene dekkingsreserve		307.500		165.000		5.000		
Reserve sociaal domein		155.600		130.000				
	0	463.100	0	295.000	0	5.000	0	0
	548.511	548.011	339.200	306.200	16.200	16.200	0	0

Overzicht structurele mutaties reserves.

	<i>lasten</i>	<i>baten</i>	<i>lasten</i>	<i>baten</i>	<i>lasten</i>	<i>baten</i>	<i>lasten</i>	<i>baten</i>
	2020	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023
6.980.010 <i>Mutaties reserves:</i>								
Algemene dekkingsreserve		135.947		99.922		99.922		99.922
Investeringsreserve infra e.d. kop Cauberg	69.698		69.698		69.698		69.698	
Onderhoudsreserve ondergrondse parkeergarage								
	69.698	135.947	69.698	99.922	69.698	99.922	69.698	99.922

Overzicht investeringen gesplitst naar nut.

	<i>boekwaarde 31-dec-2019</i>	<i>vermeerdering</i>	<i>vermindering</i>	<i>afschrijving</i>	<i>aflossing</i>	<i>boekwaarde 31-dec-2020</i>
Immateriële vaste activa						
bijdragen aan activa in eigendom van derden	983.529,19			143.850,78		839.678,41
Totaal Immateriële vaste activa	983.529,19	0,00	0,00	143.850,78	0,00	839.678,41
Materiële vaste activa						
<i>Investeringen met een economisch nut</i>						
gronden en terreinen	592.385,98			263,83		592.122,15
woonruimten	43.005,02			9.938,33		33.066,69
bedrijfsgebouwen	9.139.349,77			853.378,39		8.285.971,38
grond, weg -en waterbouwkundige werken	11.215.704,07			534.046,34		10.681.657,73
vervoersmiddelen	204.874,00			54.269,20		150.604,80
machines, apparaten en installaties	348.725,87			147.465,15		201.260,72
overige materiële activa	5.437.075,77			592.499,92		4.844.575,85
gronden uitgegeven in erfpacht	13.613,41					13.613,41
<i>Totaal Investeringen met een economisch nut</i>	<i>26.994.733,89</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>2.191.861,16</i>	<i>0,00</i>	<i>24.802.872,73</i>
<i>Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven</i>						
	16.649.575,55			688.989,58		15.960.585,97
<i>Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut</i>						
grond, weg -en waterbouwkundige werken	10.552.491,29			647.943,46		9.904.547,83
overige materiële activa	1.072.328,54			66.933,30		1.005.395,24
<i>Totaal Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut</i>	<i>11.624.819,83</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>714.876,76</i>	<i>0,00</i>	<i>10.909.943,07</i>
Totaal Materiële vaste activa	55.269.129,27	0,00	0,00	3.595.727,50	0,00	51.673.401,77
Financiële vaste activa						
kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	229.014,03					229.014,03
leningen aan deelnemingen	30.001,00		30.000,00			1,00
Totaal Financiële vaste activa	259.015,03	0,00	30.000,00	0,00	0,00	229.015,03
Voorraden						
niet in exploitatie genomen bouwgronden	1,00					1,00
Totaal Voorraden	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00
Totaal Activa	56.511.674,49	0,00	30.000,00	3.739.578,28	0,00	52.742.096,21

Reserve- en voorzieningenbeleid.

Op 1 juli 2013 heeft de raad kennis genomen van onze notitie over het reserve- en voorzieningenbeleid. Daarin hebben wij uitgebreid verslag gedaan van alle op dat moment beschikbare reserves en voorzieningen en het daarmee samenhangende beleid. In artikel 11 van de door de raad vastgestelde Financiële verordening gemeente Valkenburg aan de Geul 2018 is bepaald dat het college jaarlijks de reserves en voorzieningen actualiseert in een aparte bijlage bij de begroting. Hierin wordt per reserve/voorziening ingegaan op het doel, de hoogte en de bestemming van de bespaarde rente.

De reserves van de algemene dienst.

1. Algemene reserve.

Doel van de reserve.

Deze reserve versterkt het weerstandsvermogen en vervult zodoende een bufferfunctie. Bij het opstellen van de jaarrekening 2009 is de verkoopopbrengst van de aandelen Essent toegevoegd aan de reserves van de algemene dienst. In totaal ging het daarbij om een bedrag van afgerond € 17,5 miljoen (eerste tranche). Met de toename van dat vermogen moet een meeropbrengst aan rente gegenereerd worden, die minimaal gelijk is aan het structurele verlies van dividend. In de goedkeuringsbrief bij de begroting 2011 heeft de Provincie geadviseerd om de verkoopopbrengsten van de aandelen Essent niet te rangschikken onder de reserves van de algemene dienst, maar onder de bestemmingsreserves, omdat onbedoeld de indruk zou kunnen ontstaan dat de raad nog over de Essentopbrengsten zou kunnen beschikken. Dat zou een behoorlijk dekkingsprobleem tot gevolg hebben, aldus de toezichthouder.

De hoogte van de reserve.

De stand van de reserves van de algemene dienst bedraagt per 1 januari 2020 € 3.110.234,-. Dat bedrag is naar onze mening voldoende voor het kunnen opvangen van incidentele risico's.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente wordt in deze planperiode als structureel dekkingsmiddel ingezet.

2. Reserve overdracht gelden stichting Herdenking.

Doel van de reserve.

De stichting Herdenking van de Gevallen van het Verzet is opgeheven. De financiële middelen van die stichting zijn overgegaan naar onze gemeente, met de verplichting dat de jaarlijkse rente-inkomsten van het kapitaal worden ingezet voor onderhoud van het monument en voor de jaarlijkse organisatie van de herdenkingsbijeenkomst.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2020 € 132.304,-. In deze planperiode zijn geen mutaties voorzien.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

Bestemmingsreserves.

1. Algemene dekkingsreserve.

Doel van de reserve.

Deze reserve wordt hoofdzakelijk ingezet voor de uitvoering van het investeringsprogramma. Verder worden geormerkte budgetten, die in enig jaar niet of niet volledig zijn benut, via deze reserve doorgeboekt naar het daaropvolgende dienstjaar.

De hoogte van de reserve.

De reserve kent per 1 januari 2020 een stand van € 6.084.472,-. Dat bedrag loopt geleidelijk terug tot € 3.755.448,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

2. Investeringsreserve automatisering.

Doel van de reserve.

Deze reserve heeft een egaliserend karakter. Wanneer de in het beleidsplan gereserveerde middelen voor ICT-investeringen in enig jaar niet of niet volledig worden benut of wanneer de feitelijke ICT-lasten achterblijven bij de voorcalculatie, dan wordt die onderuitputting gereserveerd. In de omgekeerde situatie wordt deze reserve ingezet voor het incidenteel afdekken van tekorten.

De hoogte van de reserve.

De reserve heeft per 1 januari 2020 een stand van € 989.617,-. Deze reserve loopt terug tot € 739.617,- per 1 januari 2021. Daarna worden geen mutaties meer voorzien.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

3. Investeringsreserve huisvesting onderwijs.

Doel van de reserve.

Deze reserve wordt ingezet voor de dekking van kapitaallasten van huisvestingsvoorzieningen voor het primair, speciaal en het voortgezet onderwijs. De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht voor deze huisvesting. Om die taak binnen objectieve kaders te kunnen uitvoeren, is een verordening vastgesteld, waarin onder meer is bepaald dat de gemeente en de onderwijsbesturen naar consensus moeten streven. Eén van de gemaakte afspraken is dat de gemeente jaarlijks een vast budget voor onderwijsdoeleinden beschikbaar stelt. Ingeval er minder wordt uitgegeven dan begroot, wordt die vrijval van middelen in het verlengde van deze afspraak aan de onderhavige reserve toegevoegd. In de omgekeerde situatie worden middelen aan de reserve onttrokken.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2020 € 2.153.529,-. In deze planperiode worden geen mutaties van deze reserve voorzien.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als dekkingsmiddel.

4. Investeringsreserve instandhouding monumenten.

Doel van de reserve.

De onderhavige reserve wordt ingezet voor de dekking van investeringslasten of voor het incidenteel afdekken van subsidies op het gebied van restauratie van monumenten.

De hoogte van de reserve.

Deze reserve kent op 1 januari 2020 een stand van € 59.275,-. In deze planperiode worden geen mutaties van deze reserve voorzien.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

5. Investeringsreserve kunst in openbare ruimte.

Doel van de reserve.

De onderhavige reserve wordt ingezet voor de dekking van investeringslasten of voor het incidenteel afdekken van subsidies op het gebied van kunst. De reserve wordt jaarlijks gevoed met 1% van de kapitaalinvesterings, niet zijnde onderhoudswerken.

De hoogte van de reserve.

Deze reserve kent per 1 januari 2020 een stand van € 174.514,-. In dit begrotingstijdvak worden geen mutaties verwacht.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

6. Exploitatiereserve personeel.

Doel van de reserve.

Doel van deze reserve is om incidentele budgetoverschrijdingen binnen de P-begroting af te dekken. Indien de feitelijke personeelskosten achterblijven bij de vooraf gecalculeerde bedragen, wordt die onderuitputting aan deze reserve toegevoegd.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2020 € 298.919,-. Deze reserve loopt terug tot € 98.919,- per 1 januari 2021. Daarna worden geen mutaties meer voorzien.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

7. Exploitatiereserve welzijnsactiviteiten.

Doel van de reserve.

Deze reserve wordt ingezet om incidentele overschrijdingen binnen de welzijnsbegroting (geheel of gedeeltelijk) af te dekken en om incidentele subsidieverzoeken op het terrein van welzijn te kunnen honoreren. Ingeval de budgetten in de welzijns sfeer in enig jaar niet of niet volledig worden benut, wordt die onderuitputting gereserveerd.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2020 € 712.647,-. In deze planperiode worden geen mutaties van deze reserve voorzien.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

8. Egalisatiereserve effecten BTW-Compensatiefonds.

Doel van de reserve.

Deze reserve wordt ingezet voor het opvangen van de lokale effecten van het BTW-Compensatiefonds (BCF). Indien geen tegenvallers optreden, zullen wij deze reserve inzetten voor eventuele tegenvallers in het kader van de Vpb-plicht.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2020 € 93.079,-. In dit begrotingstijdvak worden geen mutaties verwacht.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

9. Reserve milieuactiviteiten.

Doel van de reserve.

Deze reserve wordt ingezet voor de (gehele of gedeeltelijke) afdekking van kapitaallasten van investeringen in de milieusfeer.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2020 € 239.256,-. Wij voorzien geen mutaties van deze reserve in de komende planperiode.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

10. Investeringsreserve infra e.d. kop Cauberg.

Doel van de reserve.

Deze reserve wordt ingezet voor de gehele of gedeeltelijke dekking van de (kapitaallasten) van investeringen in de infrastructuur op de kop Cauberg (parkeerplaatsen, toegangswegen e.d.).

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2020 € 961.434,-. Dat bedrag loopt geleidelijk op tot € 1.240.226,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak. Hierbij is geen rekening gehouden met eventuele vervangingsinvesteringen en groot onderhoud.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

11. Investeringsreserve uitvoering centrumplan.

Doel van de reserve.

Deze reserve wordt ingezet ter directe afdekking van de gemeentelijke bijdrage in de investeringskosten van het centrumplan.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2020 € 311.714,-. Deze reserve loopt terug tot € 0,- per 1 januari 2021.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve is beschikbaar voor het centrumplan.

12. Reserve opbrengst aandelen Essent.

Doel van de reserve.

De bespaarde rente van deze bestemmingsreserve wordt ingezet voor het opvangen van de budgettaire gevolgen van de vervallen dividenduitkering.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2020 € 7.666.098,-. In dit begrotingstijdvak worden geen mutaties verwacht.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

13. Egalisatiereserve parkeerexploitatie.

Doel van de reserve.

Deze reserve wordt ingezet om de voor- en nadelen van de parkeerexploitatie te egaliseren. Indien het feitelijke exploitatieresultaat in positieve zin van de voorcalculatie afwijkt, dan komt dat voordeel ten gunste van deze bestemmingsreserve. Een afwijking in negatieve zin komt ten laste van deze reserve.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2020 € 1.974.677,-. Dat bedrag loopt geleidelijk af tot € 1.374.677,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

14. Egalisatiereserve sociaal domein.

Doel van de reserve.

Bij de behandeling van de financiën rondom de 3 decentralisaties heeft de raad besloten om de budgetten, die het rijk voor de uitvoering van die extra taken beschikbaar stelt, te oormerken. Zodoende is er een reserve sociaal domein ingesteld, die een egaliserend karakter heeft. Voordelige verschillen worden aan die reserve toegevoegd, budgetoverschrijdingen komen ten laste van deze reserve

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2020 € 7.009.495,-. Dat bedrag loopt geleidelijk terug tot € 6.723.895,- per 1 januari 2022. In 2022 en 2023 worden geen mutaties verwacht.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt als structureel dekkingsmiddel ingezet.

15. Investeringsreserve strategische projecten.

Doel van de reserve.

Wanneer zich projecten aandienen, die naar het oordeel van de raad strategisch en economisch van belang zijn voor onze gemeente en een haalbare businesscase zou kunnen ontstaan door een eenmalige gemeentelijke investeringsbijdrage, dan kan deze reserve daarvoor worden ingezet.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve is op 1 januari 2020 gecalculeerd op een bedrag van € 1.000.000,-. Het verdere verloop van deze reserve is afhankelijk van het tempo waarin zich projecten aandienen, die aan de gestelde criteria voldoen.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt als structureel dekkingsmiddel ingezet.

16. Bestemmingsreserve economische activiteiten.

Doel van de reserve.

Bij de behandeling van de begroting 2019 heeft de raad besloten om een bedrag van in totaal € 630.000,- aan een bestemmingsreserve toe te voegen, waaruit de kosten van grote evenementen, eventuele inhuur ten behoeve van het opstellen van visies en storytelling en lobbykosten kunnen worden betaald.

Wordt dit bedrag niet volledig uitgegeven of wanneer de feitelijke kosten van de aan onze lokale economie gerelateerde budgetten achterblijven bij de feitelijke uitgaven, dan wordt die onderuitputting gereserveerd. Ingeval van overschrijdingen wordt de reserve ingezet.

De hoogte van de reserve.

Over het verloop van deze reserve valt op dit moment nog niets te voorspellen.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt als structureel dekkingsmiddel ingezet.

Voorzieningen.

1. Voorziening dubieuze debiteuren.

Doel van de voorziening.

Deze voorziening wordt ingezet voor het afboeken van oninbare vorderingen.

De hoogte van de voorziening.

De stand van deze voorziening bedraagt op 1 januari 2020 € 132.602,-. De voorziening wordt jaarlijks geactualiseerd. In deze planperiode worden per saldo geen mutaties geraamd.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze voorziening wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

2. Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken.

Doel van de voorziening.

Deze voorziening wordt ingezet voor het afboeken van oninbare vorderingen.

De hoogte van de voorziening.

De stand van deze voorziening bedraagt op 1 januari 2020 € 140.816,-. De voorziening wordt jaarlijks geactualiseerd. In deze planperiode worden per saldo geen mutaties geraamd.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze voorziening wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

3. Voorziening onderhoud gebouwen.

Doel van de voorziening.

De jaarlijkse onderhoudskosten fluctueren sterk. Om te voorkomen dat de meerjarenbegroting hierdoor een sterk wisselend beeld te zien geeft, is op basis van een meerjarige onderhoudsplanning berekend welk (gelijkblijvend) bedrag jaarlijks aan de voorziening gedoteerd moet worden. De onderhoudskosten worden vervolgens direct ten laste van de voorziening gebracht.

De hoogte van de voorziening.

De voorziening kent op 1 januari 2020 een stand van € 241.567,-. Rekening houdende met het verloop van de meerjarige onderhoudsplanning loopt dat bedrag terug tot € 16.210,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze voorziening wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

4. Voorziening onderhoud sportcentrum Polfermolen.

Doel van de voorziening.

De jaarlijkse onderhoudskosten fluctueren sterk. Om te voorkomen dat de meerjarenbegroting hierdoor een sterk wisselend beeld te zien geeft, is op basis van een meerjarige onderhoudsplanning berekend welk (gelijkblijvend) bedrag jaarlijks aan de voorziening gedoteerd moet worden. De onderhoudskosten worden vervolgens direct op de voorziening in mindering gebracht.

De hoogte van de voorziening.

De voorziening kent op 1 januari 2020 een stand van € 745.375,-. Wanneer het groot onderhoud conform de onderhoudsplanning verloopt, kan in het planjaar 2021 een bedrag van € 615.532,- vrijvallen ten gunste van de verliesvoorziening Polfermolen voor het opvangen van nu nog niet voorziene kosten.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze voorziening wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

5. Voorziening niet-WWB-debiteuren sociale zaken.

Doel van de voorziening.

Deze voorziening wordt ingezet voor het afboeken van oninbare vorderingen.

De hoogte van de voorziening.

De stand van deze voorziening bedraagt op 1 januari 2020 € 112.018,-. De voorziening wordt jaarlijks geactualiseerd. In deze planperiode worden geen mutaties geraamd.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze voorziening wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

6. Voorziening onderhoud parkeerplaats Oud Valkenburg.

Doel van de voorziening.

Deze voorziening is in 2011 ingesteld ter dekking van de onderhoudskosten van de parkeerplaats Oud Valkenburg. De onderhoudskosten worden direct op de voorziening in mindering gebracht.

De hoogte van de voorziening.

De voorziening kent op 1 januari 2020 een stand van € 40.700,-. Op basis van de huidige inzichten vinden er in deze planperiode geen mutaties plaats.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze voorziening wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

7. Voorziening pensioenen wethouders.

Doel van de voorziening.

Deze voorziening moet ingevolge de Begrotingsvoorschriften worden gevormd voor het opvangen van de pensioenafspraken van voormalige wethouders.

De hoogte van de voorziening.

Op basis van gemaakte actuariële berekeningen is een voorziening gevormd voor het opvangen van de kosten van pensioenverplichtingen. Deze voorziening, die jaarlijks wordt geactualiseerd, kent per 1 januari 2020 een stand van € 1.477.841,-.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze voorziening wordt ingezet als dekkingsmiddel.

8. Voorziening ontwikkelingen Polfermolen.

Doel van de voorziening.

Bij de behandeling van de kadernota 2017 heeft de raad besloten om eind 2020 te stoppen met de exploitatie van de Polfermolen. Rekening houdende met de dan nog resterende boekwaarde en met de sloop- en frictiekosten is met de kennis van dit moment een voorziening nodig in de orde van grootte van € 4,8 miljoen.

De hoogte van de voorziening.

Deze voorziening kent per 1 januari 2020 een stand van € 4.805.000,-. Wanneer er eind 2020 nog middelen in de onderhoudsvoorziening resteren, worden die aan deze verliesvoorziening toegevoegd. In 2020/2021 wordt de voorziening ingezet.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente over deze voorziening wordt ingezet als algemeen dekkingsmiddel.

9. Voorziening rioolheffing.

Doel van de voorziening.

Deze voorziening wordt ingezet om het taakveld “Riolering” budgettair neutraal te laten verlopen. Dit compartiment van de begroting mag geen financiële gevolgen hebben voor het saldo van de algemene dienst, omdat bij het bepalen van de hoogte van de rioolheffing het principe van 100%-kostendekking wordt toegepast.

De hoogte van de voorziening.

De voorziening kent per 1 januari 2020 een stand van € 2.587.278,-. Dat bedrag loopt geleidelijk af tot € 2.283.878,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente over deze voorziening wordt gereserveerd.

10. Voorziening afvalstoffenheffing.

Doel van de voorziening.

Deze voorziening wordt ingezet om het taakveld “Afval” budgettair neutraal te laten verlopen. Dit compartiment van de begroting mag geen financiële gevolgen hebben voor het saldo van de algemene dienst, omdat bij het bepalen van de hoogte van de afvalstoffenheffing het principe van 100%-kostendekking wordt toegepast.

De hoogte van de voorziening.

Deze voorziening kent per 1 januari 2020 een stand van € 2.292.088,-. Dat bedrag loopt geleidelijk af tot € 1.413.657,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak. Bij het in beeld brengen van het verloop van deze reserve is gerekend met een tarief van € 120,- per perceel.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente over deze voorziening wordt gereserveerd.

11. Voorziening groot onderhoud parkeergarage.

Doel van de voorziening.

De jaarlijkse onderhoudskosten fluctueren sterk. Om te voorkomen dat de meerjarenbegroting hierdoor een sterk wisselend beeld te zien geeft, is op basis van een meerjarige onderhoudsplanning berekend welk (gelijkblijvend) bedrag jaarlijks aan de voorziening gedoteerd moet worden. De onderhoudskosten worden vervolgens direct op de voorziening in mindering gebracht.

De hoogte van de voorziening.

Deze voorziening kent per 1 januari 2020 een stand van € 245.854,-. Rekening houdende met het verloop van de meerjarige onderhoudsplanning loopt dat bedrag op tot € 614.103,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente over deze voorziening wordt ingezet als algemeen dekkingsmiddel.

12. Voorziening onderhoud civieltechnische kunstwerken.

Doel van de voorziening.

De jaarlijkse onderhoudskosten fluctueren sterk. Om te voorkomen dat de meerjarenbegroting hierdoor een sterk wisselend beeld te zien geeft, is op basis van een meerjarige onderhoudsplanning berekend welk (gelijkblijvend) bedrag jaarlijks aan de voorziening gedoteerd moet worden. De onderhoudskosten worden vervolgens direct op de voorziening in mindering gebracht.

De hoogte van de voorziening.

Deze voorziening kent per 1 januari 2020 een stand van € 40.450,-. Rekening houdende met het verloop van de meerjarige onderhoudsplanning loopt dat bedrag terug tot € 16.270,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente over deze voorziening wordt ingezet als algemeen dekkingsmiddel.

13. Voorziening kleine bouwinitiatieven.

Doel van de voorziening.

Deze voorziening wordt ingezet ten behoeve van de financiële compensatie bij kleine woningbouwinitiatieven.

De hoogte van de voorziening.

Deze voorziening kent per 1 januari 2020 een stand van € 9.296,-. In deze planperiode worden geen mutaties voorzien.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente over deze voorziening wordt ingezet als algemeen dekkingsmiddel.

Recapitulatie:

	<i>Per 1/1/2020</i>	<i>Per 31/12/2023</i>
Algemene reserves	3.242.538,-	3.242.538,-
Bestemmingsreserves	29.728.724,-	25.031.179,-
Voorzieningen	12.870.885,-	6.257.390,-
<i>Totaal</i>	<i>45.842.147,-</i>	<i>34.531.107,-</i>

Meerjarig verloop reserves en voorzieningen.

	Saldo eind 2019	Mutaties 2020	Saldo eind 2020	Mutaties 2021	Saldo eind 2021	Mutaties 2022	Saldo eind 2022	Mutaties 2023	Saldo eind 2023
Reserves van de algemene dienst									
1 Algemene reserve	3.110.233,76		3.110.233,76		3.110.233,76		3.110.233,76		3.110.233,76
2 Reserve overdracht gelden stichting Herdenking	132.304,41		132.304,41		132.304,41		132.304,41		132.304,41
Totaal	3.242.538,17	0,00	3.242.538,17	0,00	3.242.538,17	0,00	3.242.538,17	0,00	3.242.538,17
Bestemmingsreserves									
1 Algemene dekkingsreserve	6.084.472,12	-1.859.258,00	4.225.214,12	-264.922,00	3.960.292,12	-104.922,00	3.855.370,12	-99.922,00	3.755.448,12
2 Investeringsreserve automatisering	989.616,53	-250.000,00	739.616,53		739.616,53		739.616,53		739.616,53
3 Investeringsreserve huisvesting onderwijs	2.153.528,51		2.153.528,51		2.153.528,51		2.153.528,51		2.153.528,51
4 Investeringsreserve instandhouding monumenten	59.275,23		59.275,23		59.275,23		59.275,23		59.275,23
5 Investeringsreserve kunst in openbare ruimte	174.513,83		174.513,83		174.513,83		174.513,83		174.513,83
6 Exploitatiereserve personeel	298.919,14	-200.000,00	98.919,14		98.919,14		98.919,14		98.919,14
7 Exploitatiereserve welzijnsactiviteiten	712.646,77		712.646,77		712.646,77		712.646,77		712.646,77
8 Egalisatiereserve effecten BTW-Compensatiefonds	93.078,85		93.078,85		93.078,85		93.078,85		93.078,85
9 Reserve milieu-activiteiten	239.255,63		239.255,63		239.255,63		239.255,63		239.255,63
10 Investeringsreserve infra e.d. kop Cauberg	961.433,83	69.698,00	1.031.131,83	69.698,00	1.100.829,83	69.698,00	1.170.527,83	69.698,00	1.240.225,83
11 Investeringsreserve uitvoering centrumplan	311.713,69	-311.713,69	0,00		0,00		0,00		0,00
12 Reserve opbrengst aandelen Essent	7.666.097,88		7.666.097,88		7.666.097,88		7.666.097,88		7.666.097,88
13 Egalisatiereserve parkeerexploitatie	1.974.677,00	-150.000,00	1.824.677,00	-150.000,00	1.674.677,00	-150.000,00	1.524.677,00	-150.000,00	1.374.677,00
14 Egalisatiereserve sociaal domein	7.009.495,32	-155.600,00	6.853.895,32	-130.000,00	6.723.895,32		6.723.895,32		6.723.895,32
15 Investeringsreserve strategische projecten	1.000.000,00	-1.000.000,00	0,00		0,00		0,00		0,00
Totaal	29.728.724,33	-3.856.873,69	25.871.850,64	-475.224,00	25.396.626,64	-185.224,00	25.211.402,64	-180.224,00	25.031.178,64
Voorzieningen									
1 Voorziening dubieuze debiteuren	132.602,05		132.602,05		132.602,05		132.602,05		132.602,05
2 Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	140.816,00		140.816,00		140.816,00		140.816,00		140.816,00
3 Voorziening onderhoud gebouwen	241.567,00	-195.115,00	46.452,00	110.778,00	157.230,00	-52.805,00	104.425,00	-88.215,00	16.210,00
4 Voorziening onderhoud sportcentrum Polfermolen	745.374,62	-129.843,00	615.531,62	-615.531,62	0,00		0,00		0,00
5 Voorziening niet-WWB-debiteuren sociale zaken	112.018,00		112.018,00		112.018,00		112.018,00		112.018,00
6 Voorziening onderhoud parkeerplaats Oud Valkenburg	40.700,00		40.700,00		40.700,00		40.700,00		40.700,00
7 Voorziening pensioenen wethouders	1.477.841,00		1.477.841,00		1.477.841,00		1.477.841,00		1.477.841,00
8 Voorziening ontwikkelingen Polfermolen	4.805.000,00	-4.805.000,00	0,00		0,00		0,00		0,00
9 Voorziening rioolheffing	2.587.277,63	-74.789,91	2.512.487,72	-105.642,70	2.406.845,02	-73.149,51	2.333.695,51	-49.817,81	2.283.877,70
10 Voorziening afvalstoffenheffing	2.292.088,24	-165.122,36	2.126.965,88	-192.494,35	1.934.471,53	-238.588,55	1.695.882,98	-282.226,46	1.413.656,52
11 Voorziening groot onderhoud parkeergarage	245.854,00	99.793,00	345.647,00	56.687,00	402.334,00	98.077,00	500.411,00	113.692,00	614.103,00
12 Voorziening onderhoud civieltechnische kunstwerken	40.450,00	28.170,00	68.620,00	-45.050,00	23.570,00	-14.450,00	9.120,00	7.150,00	16.270,00
13 Voorziening kleine bouwinitiatieven	9.296,00		9.296,00		9.296,00		9.296,00		9.296,00
Totaal	12.870.884,54	-5.241.907,27	7.628.977,27	-791.253,67	6.837.723,60	-280.916,06	6.556.807,54	-299.417,27	6.257.390,27
Totaal der reserves en voorzieningen	45.842.147,04	-9.098.780,96	36.743.366,08	-1.266.477,67	35.476.888,41	-466.140,06	35.010.748,35	-479.641,27	34.531.107,08

Resterende prioriteiten coalitie-akkoord

Omschrijving	Jaar	Globale bruto raming	Eenmalige kapitaal-bijdragen/subsidies	Restant netto investering	Afschr. termijn in jaren	Kapitaallasten		Overige exploitatie-lasten	Exploitatie-inkomsten	Structurele netto budgettaire lasten				
						Afschrijving	Rente			2019	2020	2021	2022	
Speerpunt 1: Veilig wonen en uitgaan														
Veilige en leefbare kernen										0	0	0	0	
Veilig uitgaan en veilige evenementen										0	0	0	0	
Ondermijning										0	0	0	0	
Totaal speerpunt 1										0	0	0	0	
Speerpunt 2: Zelfsturing, stimuleren en doorontwikkelen														
Externe coördinator										0	70.000	70.000	70.000	
Correctiebedrag kadernota 2019										0	-5.000	-5.000	-5.000	
Opgenomen in kadernota 2019										0	-65.000	-65.000	-65.000	
Totaal speerpunt 2										0	0	0	0	
Speerpunt 3: Doorontwikkelen projecten natuur en economie														
Verbindingsas deelgebieden Broekhem en Houthem		5.700.000		5.700.000	25	228.000	228.000			0	0	114.000	456.000	
Correctie kadernota 2019 splitsing deelgebieden		-5.700.000		-5.700.000	25	-228.000	-228.000			0	0	-114.000	-456.000	
Verbindingsas deelgebied Houthem (Vroenhof-viaduct Meerssen)		4.800.000	3.371.500	1.428.500	25	57.140	57.140			0	0	28.570	114.280	
Verbindingsas deelgebied Broekhem (rotonde-kruising Nieuweweg)		2.400.000	1.488.000	912.000	25	36.480	36.480			0	0	18.240	72.960	
Verbindingsas deelgebied Houthem (komgrens-rotonde)		3.000.000	1.860.000	1.140.000	25	45.600	45.600			0	0	22.800	91.200	
Verdere invulling project Wijland in Houthem		700.000		700.000	25	28.000	28.000			14.000	56.000	56.000	56.000	
Correctiebedrag kadernota 2019		-100.000		-100.000	25	-4.000	-4.000			-2.000	-8.000	-8.000	-8.000	
Brug over molentak Geul										50.000	0	0	0	
Opwaardering sportcomplex Houthem										200.000	0	0	0	
Uitkijktoren Berg en Terblijt										50.000	0	0	0	
Natuur- en recreatieplan Vilt 2e fase										100.000	0	0	0	
School-thuisroute Berg/Parkeerproblematiek Meesweg										200.000	0	0	0	
Investeringen gemeenschapshuis Cascade										100.000	0	0	0	
School-thuisroute Vilt										150.000	0	0	0	
Reconstructie bebouwde kom Vilt										150.000	0	0	0	
Aanpassing recreatieve wandelroutes										106.000	0	0	0	
Opgenomen in kadernota 2019										-106.000	0	0	0	
Gebiedsontwikkeling groene oostvleugel/kastelenpark		3.700.000		3.700.000	25	148.000	148.000			74.000	296.000	296.000	296.000	
Afronding Par'Course		3.300.000	2.400.000	900.000	25	36.000	36.000			18.000	72.000	72.000	72.000	
Ten laste van strategische reserve		-3.300.000	-2.400.000	-900.000	25	-36.000	-36.000			-18.000	-72.000	-72.000	-72.000	
Totaalvisie Tivoli - Grendelplein		3.950.000		3.950.000	25	158.000	158.000	50.000		50.000	79.000	316.000	316.000	
Openbaar toilet Walramplein		180.000		180.000	10	18.000	7.200	117.000		120.600	142.200	142.200	142.200	
Correctiebedrag kadernota 2019		-180.000		-180.000	10	-18.000	-7.200	-117.000		-120.600	-142.200	-142.200	-142.200	
Correctie kadernota 2019										pm	pm	pm	pm	
Opwaardering openbare ruimte grenzend aan Villa via Nova										150.000	0	0	0	
Integrale ontwikkeling Ignatiusvallei		4.500.000		4.500.000	25	180.000	180.000			90.000	360.000	360.000	360.000	
Totaal speerpunt 3		22.950.000	6.719.500	16.230.500		649.220	649.220	50.000	0	1.376.000	783.000	1.089.610	1.298.440	
Speerpunt 4: Realisatie zorgwoningen etc.														
										0	0	0	0	

Resterende prioriteiten coalitie-akkoord

Omschrijving	Jaar	Globale bruto raming	Enmalige kapitaal- bijdragen/ subsidies	Restant netto investering	Afschr. termijn in jaren	Kapitaallasten		Overige exploitatie- lasten	Exploitatie- inkomsten	Structurele netto budgettaire lasten			
						Afschrijving	Rente			2019	2020	2021	2022
Speerpunt 5: Veilig wonen en wonen voor doelgroepen										0	0	0	0
Speerpunt 6: Bevorderen verkeersveiligheid woonwijken													
Verkeersveiligheidsknelpunten en verkeerskundige maatregelen										0	0	0	100.000
Beveiligen spoorwegovergang Schin op Geul										500.000	0	0	0
Correctiebedrag kadernota 2019										-440.000	0	0	0
Opgenomen in kadernota 2019										-60.000	0	0	0
Totaal speerpunt 6										0	0	0	100.000
Speerpunt 7: Gezonde balans toerisme en recreatie													
Uitvoeringskosten mobiliteits- en parkeerbeleidsplan (Curfsweg, evaluatie autoluw centrum, etc.)										70.000	70.000	70.000	70.000
Correctiebedrag kadernota 2019										-70.000	-70.000	-70.000	-70.000
Correctie kadernota 2019										pm	pm	pm	pm
Totaal speerpunt 7										0	0	0	0
Speerpunt 8: Adaptief wegbeheer													
Aanpassen onderhoudsbudgetten										300.000	300.000	300.000	300.000
Totaal speerpunt 8										300.000	300.000	300.000	300.000
Speerpunt 9: Landschap in stand houden													
Verstevigingsmaatregelen Plenkertgroeve/monstergrot										150.000	0	0	0
Totaal speerpunt 9										150.000	0	0	0
Speerpunt 10: Goed voorzieningenpeil in alle kernen										0	0	0	0
Speerpunt 11: Verbetering communicatie/dienstverlening										0	0	0	0
Speerpunt 12: Ontwikkeling Valkenburg als innovatieve proeftuin										0	0	0	0
Speerpunt 13: Juiste balans vraag en aanbod werkgelegenheid										0	0	0	0
Speerpunt 14: Herijking toekomstvisie													
Realisering verbinding Grendelpoort-Ruine		140.000		140.000	25	5.600	5.600			2.800	11.200	11.200	11.200
Werkbudget doorontwikkeling Vestingstad										40.000	40.000	40.000	40.000
Citymarketing/winkelstad										60.000	60.000	60.000	60.000
Totaal speerpunt 14		140.000	0	140.000		5.600	5.600	0	0	102.800	111.200	111.200	111.200

Resterende prioriteiten coalitie-akkoord

Omschrijving	Jaar	Globale bruto raming	Eenmalige kapitaal-bijdragen/subsidies	Restant netto investering	Afschr. termijn in jaren	Kapitaallasten		Overige exploitatie-lasten	Exploitatie-inkomsten	Structurele netto budgettaire lasten			
						Afschrijving	Rente			2019	2020	2021	2022
Speerpunt 15: Toerisme en recreatie													
Uitbreiding formatie										50.000	50.000	50.000	50.000
Versterken regierol										10.000	10.000	10.000	10.000
Inhuur en lobbykosten										200.000	0	0	0
Nieuwe fase economische samenwerking										67.500	67.500	100.000	100.000
Opgenomen in kadernota 2019										-67.500	-67.500	-100.000	-100.000
Totaal speerpunt 15										260.000	60.000	60.000	60.000
Speerpunt 16: Evenementenbeleid													
Budget voor nieuwe evenementen										415.000	50.000	50.000	50.000
Totaal speerpunt 16										415.000	50.000	50.000	50.000
Speerpunt 17: Uitstallingenbeleid										0	0	0	0
Speerpunt 18: Parkeervergunningensysteem										0	0	0	0
Speerpunt 19: Stimuleren en ontwikkelen (klein)kunst													
Kunst en cultuurvisie										20.000	0	0	0
Eenmalig extra budget voor bibliotheek gerelateerde zaken										30.000	0	0	0
Totaal speerpunt 19										50.000	0	0	0
Speerpunt 20: Behouden en stimuleren lokale tradities										0	0	0	0
Speerpunt 21: Transparantie uitgaven en inkomsten subsidies										0	0	0	0
Speerpunt 22: Middelbaar horeca onderwijs										0	0	0	0
Speerpunt 23: Aandacht voor veteranen										0	0	0	0
Speerpunt 24: Duurzaamheidsbeleid													
Formatie, structureel werkbudget en verduurzaming										15.000	200.000	200.000	200.000
Totaal speerpunt 24										15.000	200.000	200.000	200.000
Speerpunt 25: Milieu en afvalbeleid										0	0	0	0
Speerpunt 26: WMO/Ouderen										0	0	0	0
Speerpunt 27: WSW-ers ondersteunen										0	0	0	0
Speerpunt 28: Jeugdzorg en opvang										0	0	0	0

Resterende prioriteiten coalitie-akkoord

Omschrijving	Jaar	Globale bruto raming	Eenmalige kapitaal-bijdragen/subsidies	Restant netto investering	Afschr. termijn in jaren	Kapitaallasten		Overige exploitatie-lasten	Exploitatie-inkomsten	Structurele netto budgettaire lasten			
						Afschrijving	Rente			2019	2020	2021	2022
Speerpunt 29: Kwalitatief goed onderwijs behouden										0	0	0	0
Speerpunt 30: Gezondheid inwoners verhogen										0	0	0	0
Speerpunt 31: Afgewogen accommodatiebeleid										0	0	0	0
<i>Speerpunt 32: Monumentenbeleid</i>													
Onderhoud en restauratie van monumenten										0	150.000	150.000	150.000
Opstellen gemeentelijke subsidieregeling										10.000	0	0	0
Inventarisatie, beschrijvingen etc.										60.000	0	0	0
Uitbreiding formatie										40.000	40.000	40.000	40.000
Totaal speerpunt 32										110.000	190.000	190.000	190.000

Resterende prioriteiten coalitie-akkoord

Omschrijving	Jaar	Globale bruto raming	Eenmalige kapitaal- bijdragen/ subsidies	Restant netto investering	Afschr. termijn in jaren	Kapitaallasten		Overige exploitatie- lasten	Exploitatie- inkomsten	Structurele netto budgettaire lasten			
						Afschrijving	Rente			2019	2020	2021	2022
Totaal speerpunten:													
Totaal speerpunt 1		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 2		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 3		22.950.000	6.719.500	16.230.500		649.220	649.220	50.000	0	1.376.000	783.000	1.089.610	1.298.440
Totaal speerpunt 4		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 5		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 6		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	100.000
Totaal speerpunt 7		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 8		0	0	0		0	0	0	0	300.000	300.000	300.000	300.000
Totaal speerpunt 9		0	0	0		0	0	0	0	150.000	0	0	0
Totaal speerpunt 10		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 11		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 12		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 13		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 14		140.000	0	140.000		5.600	5.600	0	0	102.800	111.200	111.200	111.200
Totaal speerpunt 15		0	0	0		0	0	0	0	260.000	60.000	60.000	60.000
Totaal speerpunt 16		0	0	0		0	0	0	0	415.000	50.000	50.000	50.000
Totaal speerpunt 17		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 18		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 19		0	0	0		0	0	0	0	50.000	0	0	0
Totaal speerpunt 20		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 21		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 22		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 23		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 24		0	0	0		0	0	0	0	15.000	200.000	200.000	200.000
Totaal speerpunt 25		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 26		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 27		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 28		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 29		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 30		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 31		0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal speerpunt 32		0	0	0		0	0	0	0	110.000	190.000	190.000	190.000
Subtotaal		23.090.000	6.719.500	16.370.500		654.820	654.820	50.000	0	2.778.800	1.694.200	2.000.810	2.309.640

Omschrijving	Jaar	Globale bruto raming	Eenmalige kapitaal-bijdragen/subsidies	Restant netto investering	Afschr. termijn in jaren	Kapitaallasten		Overige exploitatie-lasten	Exploitatie-inkomsten	Structurele netto budgettaire lasten					
						Afschrijving	Rente			2019	2020	2021	2022		
Overige ontwikkelingen:															
Projecten via Belgica										25.000	25.000	25.000	25.000		
Invulling strategische aankoop Nieuweweg										p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		
Kuurpark										250.000	0	0	0		
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen										p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		
Rotonde Emmaberg										450.000	0	0	0		
Vervangen hockeyveld										500.000	0	0	0		
Exploitatie vuursteenmijn/kalkovens										50.000	50.000	50.000	50.000		
Woonwagenbeleid										p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		
Nieuw sportcomplex SV Geuldal										p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		
Plenkertstraat/Grendelplein										p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		
Bergervliet										p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		
Overige verkeersplannen kernen										p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		
Vervangen fietsenrekken										p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		
Leegstaande schoolgebouwen										p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		
Verkeer Oud Valkenburg										p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		
Waterkwaliteit Halderpark										p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		
Verkeerssituatie Thermae 2000										p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		
Ontmanteling, sloop en/of sanering tenniscomplex										p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		
Wensen accommodatie VV Walram										50.000	0	0	0		
Groene Golf Reinaldstraat										100.000	0	0	0		
Structurele uitbreiding KCC										140.000	140.000	140.000	140.000		
Extra kosten Beatrixsingel n.a.v. input inwoners										550.000	0	0	0		
Bijdrage renovatie/uitbreiding foyer openluchttheater										130.000	0	0	0		
Inhuur Trajekt vanaf 2020 (woonwagenwerk en straatcoaches)										p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		
Stadsmuur Halderpark (asbestsanering en fundering)										p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		
Subtotaal											2.245.000	215.000	215.000	215.000	
Totaal			23.090.000	6.719.500	16.370.500			654.820	654.820	50.000	0	5.023.800	1.909.200	2.215.810	2.524.640

